Беседи на Учителя
Петър Дънов
1914 година

1914 Съдържание:

1914_01_06 Поздрав за новата 1914 г

ПОЗДРАВ за Новата 1914 година КЪМ ВСИЧКИ

„Ходете във виделината, за да бъдете синове на виделината."

Виделината за душата е това, каквото е светлината за тялото. Храненето, растенето, развитието на тялото е невъзможно без светлина Също така е невъзможно за душата да расте, да се развива и да даде плод без виделина Както светлината произтича от слънцето, тъй и виделината иде върху душата от Бога. Светлината не е едно и също нещо със слънцето, също и виделината с Бога. Светлината ни подсеща за слънцето, виделината ни упътва към Бога. Когато имаме светлина в облачно време, не можем веднага да посочим где е слънцето, защото не го виждаме от облаците. Това ще направим, като се възползуваме от придобитото си знание и опитност, като размислим колко е часът кое годишно време имаме и следователно где приблизително в дадения момент би трябвало да се намира слънцето След това ще се взрем по-внимателно в определената посока, вероятно ще зърнем по-силна светлина, ще видим, макар и мрачкаво, слънцето Също така, имащи виделината, изпращана от Бога, ние със същите усилия, опит и знание можем и трябва да търсим Бога.

Когато детето се роди, майката и бащата му дават условия за живот и растене на тялото. Също така, кога се ражда човек, дава му се виделина - условие за развитие и растене на душата.

За нашия стремеж да живеем на небето се искат условия. Такива са условията, които спомагат на душата да се очисти и обогати духовно Защото небето е за живот само на души, богати духовно, чисти, облечени в сватбарски дрехи Да бъдем синове на виделината, това значи да имаме и използуваме дадените ни условия - виделината - за наш духовен прогрес.

Светлината дава на растенията възможност да се хранят от соковете на земята, които тя преработва в листата им в хранителен за растенията материал. Тъй растението расте и дава плод.

И нашата душа е едно растение, което трябва да даде плод. Чрез сърцето ни тя пуща в материалния свят корени - това са желанията. Желанията и мислите са соковете на душата, които я правят добра, дават й възможност да принесе плодове на доброто. Добри можем да бъдем чрез мисли и желания. Те обаче биват ценни, когато се свържат и проявят в един акт. Реализират ли се в такъв, душата ни е дала плод, използувайки условията, който са почва. И тъй както светлината превръща соковете в растителен и плоден материал, тъй и Божествената виделина превръща мислите и желанията ни в добри дела - плодовете на душата.

А това значи да сме "синове на виделината", т.е. да използуваме виделината, дадените ни от Бога условия за живеене, да дадем душевен плод чрез виделината.

Като синове на виделината имаме различни отношения към нейния източник - Бога. В разни времена Бог ни дава различни условия за развитие. И синовните ни отношения към

Бога душата ни в разно време разбира различно, съобразно условията, в които Бог ни поставя да работим, като най-добър възпитател, да ги използуваме, за да се разбираме, та да станем добри.

За да влезем в небесното царство, трябва да бъдем спасени. Само спасението обаче не е достатъчно, а трябва да се възползуваме от него. Спасението е, че Бог ни избавя от лошите условия, при които нашата душа, ум и сърце не могат да се развиват и ни поставя в други, в които това развитие е възможно. Когато спасяваме някого от затвора, ние го извеждаме от едни условия, пречещи за неговото развитие, парализиращи го и го поставяме в други, благоприятствуващи го. Но по-нататък спасеният сам трябва да се развива, да разработи, използувайки условията, знание, опитност. Иначе макар и да има благоприятни условия, той може да не се развива, да не прогресира, въпреки факта, че е спасен. Тъй че ние, спасени от Исуса Христа, сме избавени от лошите, пречещи на развитието ни, условия и сме поставени в нови условия - виделината и благодатта, които ние трябва да използуваме за своето развитие и прогрес.

Спасението води към свобода: спасеният човек от затвора е изваден на свобода. И ние, спасени от Исуса Христа, сме свободни чрез Исуса.

У всекиго от нас се таи скрит, истински живот, душата ни, свързана с източника на живота, който ни я е вдъхнал. Този скрит живот, тази Божествена искра е, която постоянно негодува в нас, въздиша, недоволна е, търси нещо по-друго, по-високо. Тоя скрит живот е стимул на прогреса, той го движи.
Сега, когато той е поставен в условия, пречещи на неговата проява и на естествения развой, ние не сме свободни. Наопаки, свободата е, когато скритият душевен, могъществен живот се извади от едни условия, пречещи на развоя и проявата му, в условия, благоприятни за този развой и проява. Значи свободата е следствие на спасението. Неспасеният не е свободен. Обратно, освободен ли е вътрешно човек, чувствува ли, че неговата душа е в единение с Твореца Син, с душата на всички хора на света, не чувствува ли пречка за това единение, той е спасен. Грехът е пречка за това спасение, следователно обхванатият от грях не е свободен. Ето защо апостолът казва на римляните, че като сме спасени, ние сме свободни от греха.

Дават ни се признаци, по които да познаваме свободни ли сме или не. Тия признаци са страданията. Те показват, че животът ни трябва да излезе в други условия на съществуване. Мине ли животът в благоприятните за развоя му условия, страданията не се чувствуват. Ангелите са свободни. Те са в условия най-благоприятни за проявата на техния вътрешен живот. Светиите не са били обладани, не са се оплаквали и не са чувствували страданията, защото душевният им живот е бил по-пълно проявен, поставен в по-висшите условия, в Божествената атмосфера, гдето са били свободни. И тъй, страдаме ли, трябва да насочим вътрешния си живот към по-висши условия. Повдигнем ли, усилим ли вътрешния си живот, поставим ли се във връзка с могъщите праведни и светли духове, ние сме свободни и не ще вече страдаме. Това пък значи, че ще сме синове на виделината, че сме използували дадените ни условия.
Който е син на виделината, той се ползува от светлата и тъмната страна на живота. С други думи: той умее да използува за своя подем и щастие, и нещастие; и помощ, и пречки.

Възпитателят поставя на възпитаниците си не само гладък път, не само условия, но и пречки, които трябва да бъдат надвити. Улесненията подпомагат спечелването на знание, но пречките обогатяват опитността. Свободният човек не е без пречки в пътя си, но той лесно побеждава и отминава, а неспособният се спира при тях. Ето защо Бог, като

отличен възпитател, дава на чадата си пречки, които те трябва да се научат да надвиват. Само тогава ще бъдат свободни и силни.

Често ние се оплакваме от страстите си, от лошите си мисли и желания. Това не е правилно. Те са условията, при които душата ни узрява, или по-добре плодовете узряват. Всяко подобно условие ни е дадено от Небесния ни Баща, за да го победим, да го надвием, да го обърнем от наш господар в свой слуга, та тъй да станем добри, мощни в доброто, богати духовно. Иначе и не може да бъде, защото "Царството Божие се взима от тия, които се насилят да го вземат." А това насилие е борба. Пък "борбата ни не е срещу плът и кръв, но срещу началствата, срещу управителите на тъмнината на този век, срещу лукавите духове на поднебесната."

Прочее, кога водим тази борба "срещу управителите на тъмнината на този век", ние сме синове на виделината и ще имаме помощ от небето. Затова трябва да търсим тази помощ, да бъдем готови "да се облечем във всеоръжието Божие", като се препашем с истината, облечем с бронята на правдата, вземем шлема на спасението и меча на Духа - Словото Божие, като се молим духом на всяко време.

И тъй, искаме ли да сме синове на виделината, трябва да използуваме всички условия - добри и лоши, в които сме в даден момент, и като ги използуваме за своето развитие, ще се освободим от лошите условия, те. ще станем свободни. По този начин със собствен опит и придобито знание ще намерим Бога, източника на виделината. Тъй синът на виделината бива радостен, не се отчайва в душата си. Ето как синът на виделината придобива Божественото равновесие в себе си, а също го внася и в света.

Във взаимоотношенията и дейността на хората има два вида, две категории закони. Първата категория закони има механически характер и има две страни: събиране и изваждане. Втората пък има Божествен характер и страните й са умножение и деление.

Грехът винаги се съпровожда с действия от първата категория. Например Адам и Ева се събраха, събраха себе си в плода, събраха се и със змията. С това извадиха наяве непослушанието и гордостта си. Извади ги Бог от рая. Събират се жени на едно място и почват да събират греховете, почват да клюкарствуват и да одумват хората - изваждане наяве хорските и свои недостатъци.

Евангелският богаташ направил житница и събрал вътре житото си, без да го използува побожествено. Затова пък Бог му извадил душата в същата нощ. Елмазът е скъп, лъскав - това е върхът на светския живот - но той събира и пречупва слънчевите лъчи, без да ги умножава.

Житното зърно е скромно, евтино, но то, посято в земята, се умножава. Такъв е духовният човек. Добрият и верен раб умножава талантите на господаря си - изпълнява Божествения закон. Семето, паднало в добрата почва, се е умножило на 30, 60 и100. Когато Бог сътворил човека, дал му заповед "да расте и се умножава."

Имате ли у себе си добри дарби и таланти, трябва да ги умножавате. Жената да вижда у мъжа си добрите черти, които да гледа да умножи. Вследствие на това пък мъжът ще почне да дели с нея чувства и признателност, ще дели усилията си, като ще й връща със същата мярка, ще я обича, ще я цени и помага. Тъй трябва да постъпва мъжът. Види ли единият у другия лоши качества, да не ги изважда пред хората, а да гледа да ги обърне в добри и като станат такива, да ги умножи.

Ако е казано, че Царството Божие прилича на квас и синапово зърно, то значи, че щом елементите на това Царство влязат в човешката душа и дух, се умножават. Бог ще раздели с тях Царството Си.

Изхождайки от това гледище, че ние трябва да бъдем синове на виделината, значи, че трябва да умножаваме, да използуваме всички условия, в които сме, за наше и на близките ни добро.

Както размножението на растенията и животните е възможно само при светлината, така и умножението, т.е. действията човешки по Божествения закон, са възможни само при виделината. От синовете на виделината се иска да бъдат не външно лъскави, не едни безплодни и нерастящи елмази, а умножаващи се житни зърна. Безплодието е смърт - безплодната смоковница бе прокълната и отсечена, всяка пръчка на лозата, която не дава плод, т.е. не се умножава, също се отсича, а плодните се окастрят, за да дадат повече плод.

Прочее, да посеем семето на любовта и радостта, за да поникне мирът в умовете ни; да посеем семето на дълготърпението и благостта, за да поникне плодът на милосърдието в сърцата ни; да посеем семето на вярата и кротостта, за да поникне плодът на въздържанието в живота ни. По този начин пълният ни живот ще се прояви, сърцето ни ще се облагороди, интелигентността ни ще просветне, любовта ни ще се развие и щастието ще се придобие. Това е възходящият път на Бога за индивида, за обществото и човечеството.

Само така от трънения венец на България ще се изплете великото благо на балканските народи и славянството, и само по този път ще се дойде до обединение.

6 януари 1914 г. Бургас

Извънредни Беседи
06.01.1914 Понеделник, София

1914_03_09 Беседа за празника на пролетта
Из "Искайте сила, имайте вяра"
Извънредни беседи от Учителя в периода 1914-1919г., София 1994,
ИК "Всемир" ISBN 954 - 8447 - 05 - 3

БЕСЕДА ЗА ПРАЗНИКА НА ПРОЛЕТТА

Матей 28 : 1-20

Марко 16 : 12-20

Лука 21 : 19-53

Йоан 21 : 1-25

Мнозинството не схващат важността на днешния ден, но за някои ще остане паметен, защото днес се приключва една епоха и се започва друга, нова.

Някои може да кажат: "Защо?" - Защото, ако през тук минеше знаменит композитор и дадеше един концерт, мнозинството ще е на работа. Някои от присъстващите ще се възхитят, а за ония, които разбират от музикалното изкуство, ще е един знаменит ден.

Понеже поканените на царската сватба не се отзоваха на поканата, то царят каза на слугите си да поканят где кого намерят по улиците (поканените сме ние) и понеже дошлите не са облечени със сватбарски дрехи, то Господарят на сватбата ще им приготви сватбарските дрехи.

Най-важният фактор за една душа е възкресението. Който опита ябълката или крушата, само той я познава. Така е и с възкресението.

Всичко, което мислим и чувстваме, не е истинският живот, защото ежедневно се мени.

В човека има три неща, които се лъжат и нас излъгват. То са: вкусът, сърцето и интелектът, защото с вкуса се излъгваме да претоварваме стомаха си и си причиняваме страдание; със сърцето си обикваме близките си - някои от които ни причиняват неприятности; интелектът, който ни увлича в едно или друго желание и ни създава тежки главоболия и страдания. Обаче стомахът, душата и духът са реалните, неизменчивите, вечните, защото стомахът приема толкова храна, колкото му е нужна, ако не е вкусът, който да го изнасили. Душата е, която ни показва кои са истинските ни приятели и ни съди, когато сме слушали сърцето, когато сме избирали приятели, които са ни изневерили. За пояснение служи следващата приказка.

Двама приятели вървели през една гора и в това време ги среща мечка; единият прибързал да се покачи на едно дърво, а другият понеже не успял, легнал по очи. Мечката, като дошла подушила го и като го помислила за мъртъв отминала го. Приятелят, като слязъл от дървото, попитал другия: "Приятелю какво ти пошепна мечката?" А той му отговорил: "Каза ми друг път да не тръгвам с такъв приятел на път, който да ме оставя всред опасността". Такъв приятел е избран от сърцето без мнението на душата. Понеже хората се увличат и задоволяват интелекта си без съгласието на Духа - пакостят на себе си.

1 Вкусът е агент на стомаха

2 Интелектът - на духа - ума, а

3 сърцето - на душата

Христа трябва да Го познаваме със стомаха, душата и духа. Хората с външните сетива гледат, а Христос - с вътрешните. Всяка външна форма трябва да отговаря на вътрешните ни качества.

Христос иска три неща да възстанови в нас: стомаха, който образува истинските жизнени сокове, необходими за нашия живот, душата, която е царица на нашето тяло - като представлява един малък мир и духа, който образува благи мисли в нас.

Колкото се приближаваме към Господа усещаме сила, а ако се отдалечаваме - обратното.

Когато отиваме към Господа, две неща са потребни: с еднаквост да понасяме загубите и печалбите, радостите и скърбите. Да ходим с вяра и да не роптаем, защото не знаем след тази загуба каква печалба ни чака, нито каква радост след тая скръб.

В днешно време дъщерята учи майката и синът - бащата, а как може един да учи другиго, когато първо себе си не е научил?

Христос ни показа, че с радост трябва да понасяме всичко, каквото ни се случи в живота, защото всичко, каквото се случва с нас за добро става. Който каже, че не може да търпи това си положение, лъже се. Искайте и ще можете.

В живота си нито да лъжем, нито да допускаме да ни излъжат. И тогава Господ ще ни даде виделина.

Тоя ден е велик духовен ден. Горе става официално присъствие на тържеството, откъдето всички приятели ви поздравяват. Ако някой не вярва в това, скоро ще е денят, в който всеки лично ще провери това и ще се убеди е истинността на думите ми.

Който има болна душа, от всичко се страхува и във всичко вижда опасност.

Христос дойде да ни избави от злото.

Хората на земята са вечно недоволни, и в небето, когато говорят за човека казват недоволните на земята. Господ желае всякога от недоволните да направи доволни.

Един богат човек сънувал, че друг някой богат човек решил да раздаде богатството си, за да се освободи от него и се посвети на Бога. Натоварил го на камили и от село на село раздавал. И бедните, кой с паничка, кой с тенджерка, вземат си и си отиват. А въпросният богаташ казал си: "Чакай да си взема и аз, та колкото съм богат, да стана още по-богат". Обаче, когато поискал, отговорили му, че ще му дадат, ако легне по очи, да турят един сандък отгоре му и ще сипват, докато той каже "стига". Започнали. Туряли, туряли, той все мълчал и когато казал "стига", опитал се да стане, а то не може да мръдне от тежина.

Животът ни се състои не в имането* ни, а в общението с Бога. Сегашното ни положение носи зародиша за бъдещето. Божествените работи в нас са микроскопически и се

умножават, както житното зърно посято, в няколко години неимоверно бърже се умножава. Една Божествена мисъл в нас посята, след време ще ни принесе най-голямото щастие. Христос ще дойде, но как ще ни завари? Пролетта и лятото ще дойдат, но как ще заварят земеделеца? Ако навреме е посял нивите си, ще използва тази благотворна пролет и ще пожъне през лятото, и ще напълни хамбарите. Ако ли е пропуснал да посее, пролетта минава, лятото отива, а той е изгубил един момент, който ще го остави с празни ръце.

Днес се започва нова епоха в духовния свят и как ще се запишат имената ви в новата книга на живота?

Когато страдаме, ще дойдат да ни помагат. Горко е на оногова, който няма кой да му помогне в страданието.

До вчера бе казано: "Идете и проповядвайте да се покаят", обаче отсега верующите с вяра ще се спасяват и Господ ще им помага. Най-мъчното нещо е сам да се спасяваш. Ако се намериш всред морето след някое корабокрушение, възможно ли е сам да се спасиш? И сега Христос със своя кораб един по един ни спасява и когато ни избави ще ни научи на правда и как да се обичаме.

За да се научим на това, трябва да повдигнем духа си, да обновим ума си и да възкресим тялото си. Тогава ще станем собственици и до тогава не можем да бъдем небесни граждани.

Ние всеки ден бием тялото си с нашите желания и страдания.

Външното ни тяло е скеля, под която се гради истинското ни тяло, с което ще се явяваме и ставаме невидими. Господ ще ни се яви, ако имаме чисти желания и мисли. В Христа не може мъж без жена, нито жена без мъж. Ако единият пада, влече и другия; ако единият се издига, тегли и другия.

Христос е Учител, Който ще ни покаже грешките ни в живота, тъй както учителят показва грешките на ученика по класната му тетрадка, при класното упражнение и му определя бележка. Всички трябва да се стараете, когато дойде Христос, по-малко грешки да намери в тетрадките ви и да ви пише добра бележка.

Както точките и запетаите са от голяма важност в тетрадките на учениците, така те са важни и във вашия живот. Тук-там Господ ни спира по запетаите на нашия живот, а на точките повече, за да се взрем в писаното дотам, да си поотпочинем и продължим, и кога завършим темата на нашия живот, да има една смисъл всичкото вписано и написано.

Велик човек е оня, който обича, а обича оня, който слугува, а не комуто слугуват. Слуга е най-неблагородна длъжност, а Господ я дава като най-почетна. Господ ще тури на практика новото учение на слугуване.

Трябва да станете семе.

Да не ви е страх. Да се не боите от дявола, а да го изхвърлите от себе си. Когато мислиш за злото, култивираш го. Жената и мъжът не са лоши, но дяволът ги прави да са лоши, затова всяка заран жената да вижда, че мъжът й е станал малко по-добър от вчера, така и мъжът - за жената. И така, с пеене те ще изпъдят всичко лошо от себе си.

Мъжът е Господ вкъщи. Камъкът на пътя не е турен, да се спъваме, а да внимаваме да не се спънем. Ние сме си виновни за всичките си страдания.

Благороден човек е онзи, който не се гневи. Да се не осъждаме един друг, защото всяко осъждане е даден протест и нас ще ни призовават като свидетели, а да се свидетелствува пред един Божествен съд, колко е приятно? То е все едно да обвиняваме и да искаме наказанието на брата си.

Да се повдигаме и да си представяме днешната Божествена картина на празненството в небето. От горе ще слязат духове да ни направят да сме доволни от онова, което имаме, а с тях иде Христос. А това ще стане или с едно благословение, като само ще ремонтират сегашното положение, или пък ако се окаже непоправимо то, ще дойде с катастрофа, ще събори всичко издъно, като сгради с прогнили основи, и ще почне наново своето дело. Да се не страхуваме от това.

Христос е винаги над нас и между нас. Да си идем с Христа в душите. Да отворим душите и сърцата си и Той ще влезе да ни благослови.

Амин.

9 март 1914 г.

Според записките на Иван Гарвалов

* това, което притежаваме

Искайте сила, имайте вяра (София, 1994)

09.03.1914 Неделя, София

1914_03_16 Ето човекът

ЕТО ЧОВЕКЪТ

Тогава Исус излезе с трънения венец и с багреницата. И рече им Пилат: „Ето човекът!“

Под думата „човек“ или „человек“ на български се разбира същество, което живее цял век; обаче, в първообразния език, в езика, на който е написана тази фраза, „човек“ има друго значение – значи: Исус, Човекът, Който иде на земята, брат на страдащите. Какво трябва да разбираме под тия думи? Могат ли, като излезем ние пред света, да кажат хората за нас: „Ето човекът“? За да се удостои човек с това име, трябва да съдържа в себе си четири неща: да е богат, да е силен, да има знания, да има добродетели. Ама ще кажете: „Какво дири тук богатството?“ – Богатството е почвата, условията, при които може да се развива човек; то е почвата, в която се развива силата; последната пък внася топлина и светлина, които въздействат на растенето, на развитието. Като дойдем до знанието – то е методът, чрез който трябва да се разбира и регулира нашият живот. Добродетелта пък е целта, към която трябва да се стремим. И често хората задават въпроса: „Какво трябва да правим?“ – Посейте едно житно зърно и то ще ви покаже какво трябва да правите. Ще кажете: „Как?“ – Сложете влага и слънчевите лъчи ще покажат накъде се стреми житното зърно – към една посока – към слънцето – изворът на живота. И ние, като житното зърно, трябва да растем – да се стремим към Бога. Но може да попита някой: „Когато зърното израсте, стига ли до слънцето? А аз искам да намеря Бога“. – Теб не ти е необходимо да знаеш къде е Бог, а само трябва да се стремиш към Него. Зърното е разбрало какво нещо е слънцето и е приело това, което желае. Същият закон важи и за нас – ние трябва да произведем същия резултат. Ние трябва да бъдем посети, животът ни непременно ще има мъчнотии, които съставят тия малки, но необходими спънки, както е с житното зърно, и известно налягане е потребно, и след това ще дойде процесът на растенето, знанието, а когато завържем плод, това вече е добродетелта. Следователно, трябва да бъдем посети, трябва да ни се сложи малко пръст, да има малко налягане, след това трябва да растем нагоре и да придобием знания, а това знание, след като израсте до известна степен, трябва веднага да се превърне в житно зърно. И след това ще прати Господарят да ожънат житото, и Той ще отдели потребното от непотребното – житото от къклицата. Ние се раждаме, това значи изникваме; растем, развиваме се, умираме и ни заравят в гроба, това е тъпкане, вършеене. И от гумното Господ ще прибере онова, което му трябва. Това съответства на плевнята и житницата: плявата слагат в плевнята, а зърното – в житницата.

Прочетох ви 19 глава от Евангелието на Йоан, за да видите четирите неща, които Христос носеше на кръста – четири неща, които и ние трябва да научим, като сложим добродетелта на главата, която не беше прикована, от лявата страна – знанието, от дясната – силата, а отдолу при краката – богатството. И ние ще имаме тогава разпнатия човек. Т.е. като приковем богатството, силата и знанието, техните сокове ще отидат към главата – към добродетелта. Когато Господ иска да направи човека добър, прикова го на кръста – закова неговите богатства, сила, знания. А що значи „заковаване“? Слагат го в касата, да не го вземе някой, да не разполага никой с него, защото Господ ще разполага. Той казва: „Когато Аз работя; ти ще бъдеш спокоен“. И понеже човек не иска да стои спокоен, Господ казва: „Заковете го, за да бъде спокоен, Аз да работя…“ А когато ни прикова на този кръст, не бива да плачем, защото Господ работи тогава за нас. Нещастен е онзи, който не е прикован на кръста. Който иска да се занимава с него Господ, трябва да мине през този процес на развитие. Говоря ви алегорично.

Преди тоя процес на развитие, непременно трябва да има вяра, вяра непоколебима в общия Божествен план, който има пред очи всички твари, които Бог е създал. Не трябва да се съмняваме в Бога, понеже Той е съвършен, всесилен; нали и Исус на едно място казва: „Невъзможното за човека за Бога е възможно“. „Божествените пътища са неизповедими“. Не бива да се допуска мисълта, че тия пътища може да бъдат изопачени и възприети: то е невъзможно.

А когато сме приканени и сме тръгнали в Божествения път, трябва да имаме оная проста вяра, която имат децата, и да избягваме недостатъци като посочения в следния разказ. В Англия един велик художник искал да изрисува картина, в която да изобрази крайната беднотия. С дни и месеци обикалял той Лондон, за да намери субект, който да подхожда на идеята. Намира най-после едно дете окъсано, което му прилегнало на сърцето, и си казва: „Ето лицето, което ще послужи за създаване на картината!“ Приближава се до него, дава му своята картичка с адреса и му казва: „Елате след четири дни, има да ви говоря нещо“. Това дете, като вижда човека тъй облечен, дума си: „Как ще отида при него така, почти изпокъсано“, – отива при познати да се пооблече и се представи, както се представят на царете; намира дрехи, облича се и отива у живописеца. „Кой сте Вие?“, попитал го художникът. – „Аз съм еди-кой си“. – „Я си вървете! Ако исках такива, облечени, има ги с хиляди. Вие ми трябвахте тъй, както ви видях тогава“. И ние, когато Небето ни покани на работа, искаме да се облечем. Обаче, силата не е в нашите дрехи, шапки, ръкавици и обувки, нито в яките, вратовръзките и часовниците – те не съставят нищо важно; силата е в нашия ум, в нашето сърце, в благородните пориви и стремежи да правим добро. Когато имате тия неща, другите сами по себе си, на свое време, ще дойдат. Нима, когато отидем на Небето, трябва да си вземем дрехите от тук? Господ, когато ни вика на Небето, съблича ни тук, Той не иска нашите дрипи, а казва: „Доведете го както си е“. Когато някой умре, всеки от нас се отвръща от него; дори и ония, които са го обичали, казват: „Махнете го по-скоро!“ Къде е, тогава, тяхната любов? Но Господ не се отвръща и казва: „Донесете го, Мен ми трябва такъв, какъвто си е“. И когато ни слагат в гроба и ни оставят, какво прави Господ? Той почва да говори с нас, а не, както някои мислят, че умрелите се освобождават. Пита ни: „Е, разбра ли живота, разбра ли какъв е смисълът на живота, който Аз ти пратих?“ В този именно разговор, Господ рисува Своята велика картина. Тогава се заражда онзи процес: хората, след като изпратят човека, почват да плачат и да изреждат всичките негови добри качества – виждат Божествената картина, която е изобразена в тия качества.

Ние трябва да претърпим страданията, които ни идват, и да извлечем поука от тях. Исус със Своите земни страдания искаше да ни даде пример, че трябва да се подчиняваме на този Божествен процес. На едно място Той казва: „Нима Аз нямам власт да поискам Отец Мой да изпрати хиляди ангели, да ме избавят? Но, ако не изпълня това, за което съм дошъл, как ще се повдигнат хората?“ И самият Той искаше да се издигне. Вие сте на земята, един ден и за вас ще дойдат бури, мъчнотии и може би, същата участ, но, когато дойде този час, ни най-малко не трябва да го считате нещастие, защото там, където няма страдание, няма и забогатяване; там, където има скърби, има и радости; където има смърт, има и възкресение. И онзи, който не иска да участва в страданията на човечеството, не ще спечели нищо. И какво са страданията? Следствия от грешки, причинени някога по наше неумение. Тия именно грешки се изправят чрез процеса на страданието. Този процес е метод да се приспособим и достигнем до ония висши, възходящи трептения, които ни очакват на Небето. Трябва да се пренесат сто скърби, за да се понесе една Божествена радост. Тогава именно ще оценим, както трябва, онази радост и ще я задържим. И затуй Господ започва със страданията, за да ни кали, както железарят калява желязото, за да го направи годно за работа, да издържим радостта, която ще дойде след това.

Всеки от нас е нужен и много нужен на Господа. Може за света вие да не представлявате нищо, да сте една нула, обаче, за Бога сте важна единица. Само Господ, Който ви е пратил на земята, оценява вашите страдания и следователно не трябва да се безпокоите какво светът мисли за вас; Онзи, Който ви е пратил, Той мисли за вас и ви оценява. За вас е важно да имате одобрението на Бога. Ако Господ е с вас, вие ще бъдете красиви, а светът обича красивото; ако Той е с вас, вие ще бъдете богати, силни, добри, а доброто всякога се почита.

Сега ще ви говоря за Бога, не като същество, както казват философите, отвлечено, разпръснато из пространството, Който не знаете къде е, а за онзи Господ, за Когото проповядвам, Който мисли за нас, Който наблюдава постъпките ни, изправя, поправя, наказва, облича, съблича – кара да се раждаме и умираме. Що е умиране? Господ прави операция, вижда, че вие ще изгубите много, съкращава процеса на вашия живот – „За да не направи дълг повече, вземете му капитала, който съм Му дал, времената не са сега благоприятни, оставете го за друго време, доведете го при Мене". И в този процес, ние мислим, че светът ни е забравил. Но, ако светът ни е забравил, Господ мисли за нас. А светът трябва непременно да ни забрави. Една мома никога не може да се омъжи, ако люби всички момци; трябва да избере един и да каже: „Това е моят свят". И в живота този факт е също тъй верен. Вие трябва да имате само един Господ. Има много богове в света, които ще искат да ви приберат; но вие трябва да намерите вашия Бог, с Когото можете да живеете, да се развивате, богатеете.

Писанието казва: „Бог не е само на Небето; Той живее в сърцата на смирените"; следователно, първото качество, което трябва да придобиете, за да може Той да заживее във вас, е смирението. Но това смирение не е като смирението на една овца – като ви набият или счупят краката, да кажете: „Няма какво да се прави!" Не е смирение, когато ви вземат всичкото богатство, да кажете: „Ние се смирихме". Смирение е, когато имате всички богатства, сила, знания, доброто, да съзнаете и кажете: „Господи! Ти разполагаш с всичко, каквото имам". А сега всеки един прави следното: всички проповядват Евангелието и света оправят, но, щом опре Господ до техните препълнени кесии, извикват: „А, там не може! Половината, виж, можем да дадем, но всичкото не". Като дойде до силата, казват: „Ти не можеш да разполагаш с цялата ми сила". Ала, когато се намираме в нужда, искаме и Го молим да ни ръководи и помогне. Този начин на човешко разбиране на живота преобладава във всички философии от хиляди години насам. И нашите нещастия идват тъкмо от това. А Исус със Своя живот иска да ни покаже пътя. Мнозина християни разбират, че като станат християни, трябва да напуснат света. Вие можете да се откажете от вашите къщи, богатства, жени, деца и при все това пак да мислите за тях. Можете да отидете в някой уединен манастир и пак да мислите: „Какво ли стана с жена ми, децата ми, къщата ми?" А това значи, че вие не сте се отказали от тях, че не сте свободни. Да се откажем от нещата, не значи да ги забравим, а да оставим хората свободни и да оставим жената да постъпва, както тя знае, да оставим синът да постъпва, както той знае. Да се откажем от света, значи да го напуснем, да не му пречим – нека си върви по своя път; можем ли да спрем течението на реката? Трябва да я оставим да върви по своя път, можем да направим само едно – да я използваме. Ето защо не можем да спрем и живота, а трябва само да използваме нещата. И Исус ясно и положително ни казва: „Ако Ме обичате" – а трябва да Го обичаме – никак не казва: „Горко вам, ако не Ме обичате!" Не! Господ никога не иска насила жертви от нас.

Хората казват: „Защо Господ, като е всемогъщ, не оправи света?" – Как да го оправи? – „Онзи, който лъже, да му изсъхне езикът; онзи, който краде, да му изсъхне ръката". Ами

тогава ние щяхме да имаме един свят само от неми и сакати. Как мислите – щеше ли да ни бъде приятен такъв един свят, само от недъгави хора? Господ обаче дава диаметрално противоположно управление, върви по обратния на този процес път и казва, че който иска да бъде господар, трябва да бъде слуга. Тоя път се състои в следното. Силните хора искат обикновено всички реки да се вливат в тяхната река; в доброто, обаче, процесът е тъкмо обратен – Господ се разлива в малки рекички и наместо Той да ги управлява, оставя те сами да се управляват. Може да направите един малък опит във вашия дом. Да излезе от вас мисълта вие да управлявате; сложете си на ума да станете слуга – да станете слуга заради Господа – и тогава ще слезете на мястото на Господа. Търсите Господа на Небето, но Той не е там; когато вие пъшкате и страдате, Той е във вас. И туй, което хората наричат „растене“, „напредване“, то е, че в този процес работи Господ. Той е най-добрият работник. Някои се оплакват: „Защо Бог не вижда нашите страдания?“; но Той казва: „Нямам време; Аз съм толкова зает с вашите работи, зает съм с много по-важни ваши работи; когато остане време, ще се занимая с вашите външни дребни недоразумения“. Туй не е алегория, а действителност. Има един стих в Свещеното Писание, в който Господ казва: „Аз бях на Израиля като натоварена каруца, в която хората постоянно слагат всичко“. Страданията, обаче, които тук изпитваме, са страдания на Господа; Той страда и плаче във вас. Казваме: „Аз плача, скръбна ми е душата“; но, когато кажем: „Господи! Прости – аз Ти причиних толкова страдания с нечисти мисли и действия“, тогава ще дойдем на онзи истински път, който ще ни избави от съвременното зло. И най-сетне, трябва да оставим нашия Господ да закрепне в нас. Ние сме Го свързали с въжета и сме Го приковали. Трябва да Го положим и поставим спокоен в гроба и Той тогава ще възкръсне и ще ни освободи. И бъдете уверени в едно нещо: ония, които спъват пътя Му, то сме ние, хората: дяволите не спъват пътя Господен. Защото Той е положил закона на свободата, Той не може, не иска да измени тоя закон и докато не дойдем до това съзнание доброволно да се подчиним, Той няма да ни избави. Трябва да проникне в нас дълбоко в съзнанието ни да бъдем подобни на Него. Тогава нашите богатства, сила, добродетели ще употребим за въздигане – на кого? – на нашите братя, на нашите ближни. Всеки от вас трябва да търси и цени душите на своите братя, а не да обича техните тела. И мога да ви кажа, че Исус, като е дошъл тук и сега не е напуснал земята; Той живее между хората, работи между тях и трябва вече да възкръсне в нас. Да имаме вяра, но не оная вяра и онзи страх, които имаха евреите и „Ние нямаме друг цар, освен кесаря“, та, когато този кесар след няколко години разруши Иерусалим и събира храма им, те се отказаха от него. И сега може да каже човек: „Кесар е моят цар“, но последствията ще бъдат същите.

Нека да се върна. Първо трябва в този свят да живеем, да се подготвим; не можем да живеем на Небето, защото там топлината и светлината са много ярки. Както градинарят, когато пресажда борове, донесени от високо място, прави разни присадки, които да ги аклиматизира, тъй и Небесният Отец не може да ни вземе от тук и направо да ни посади в Райската градина. Дори и нашата училищна система е тъй наредена: най-напред трябва да минем първо отделение, че после – второ, по-нататък – класовете, университета и най-после да влезем в света. Това са методи на културата, към които трябва да се приспособи онзи, който иска да напредне. Един християнин, по моето схващане, не трябва да бъде глупав човек и да казва: „Както даде Господ“. Когато сте изорали нивата си, вие посявате жито, защото, ако не посеете жито, какво ще даде Господ? – Бурени и тръни. Обработете лозето, посадете го и то ще ви даде плод. И каквато лоза посадите, такъв плод ще даде – ако посадите долнокачествени пръчки, ще ви даде киселица. Господ даде на вашето дете добър ум, но вие какво посадихте в неговия ум и дали ония зародиши, които ще дадат добър плод? Ние искаме да бъдем добродетелни, силни, богати; можем да имаме и добродетел, и сила, и богатство, и е потребно да ги имаме: условията, при които те виреят и може да се развиват, са: Божественият зародиш, Божественият закон и Божественото

равновесие. Равновесието – това е добродетелта, законът – това е знанието, условията – това е силата, зародишът – това е богатството. Но ще ме попитате: „Как ще намерим Господа?“ – Много лесно нещо. Един искал да направи смешка и да дразни един, който му рекъл: „Ние сме в градина, в която има много хубави ябълки“. – „Но аз не виждам нищо“, отговорил му другият, като си затворил очите; приятелят му зашил една плесница и онзи прогледнал и видял. Тъй и Господ понякога ни зашие плесница и ние виждаме. Онези от вас, на които са затворени очите, да искат да им се отворят. Съвременният свят аргументира и казва: „Къде е Господ?“ – Той е и в дърветата, и в камъните, и в земята; обаче, когато дойде нещастието, всеки се обръща нагоре и вижда, че Той е там и вика: „Господи!“ Ето затуй са нещастията – те са плесницата, която ни зашива Господ, като ни казва: „Аз ви създадох да гледате, а не да стоите със затворени очи“. Та ние, за да се издигнем, трябва да придобием състоянието на децата – да търсим и да бъдем възприемчиви.

Сега ще ви кажа друго нещо. Какъв е нашият метод, по който трябва да работим? Отсега нататък трябва всякога да сме свързани умствено и сърдечно с всички хора по земята, защото спасението е в нашите общи молитви – „съединението прави силата“. А когато умовете и сърцата на хората се съединят, тогава ще настъпи царството Божие на земята. У приятел, когото действително обичаме, не бива да търсим недостатъците му: и той, като нас, може да ги има; недостатъците са външната дреха, с която е облечен човек; но човешката душа е чиста, тя не може да се развали, не може да се разруши; вашата Божествена душа никой не е в състояние да поквари. Може да се нацапа отвън, но вътрешно не може, понеже Бог обитава в нея. А немислимо е да се разруши нещо, което Бог пази. Ние можем да се подчиняваме на света, както е казал Исус на Пилат, който му рекъл: „Аз имам власт да те разпна“: – „Подчинявам се на онзи, който ти е дал тази власт, но моята душа е свободна“. Трябва да се подчиним на временните страдания; ние не можем да ги разберем, но, когато умрем и възкръснем, ще разберем защо са били те. Всички досега са се терзаели от трепети и страхове в живота. А това не е живот. Живот е, когато човек е изпълнен с благородни чувства. Щастлив е онзи, който се радва, че е могъл да направи добро безкористно. Някой ви закачил, не му снемате шапка, не се ръкувате; може и да се ръкувате, без това да е ръкуване; може да му снемете шапка, без това да е зачитане. И обикновено снемаме шапка на по-голям; но с това някак, му казваме: „Можеш ли да ме повишиш?“ Има една дяволска риба в морето, която, каквото срещне по пътя, все го поздравява. И човек хваща някого за ръка. Защо? Тия дяволски пръсти на човешката ръка много говорят; например най-малкият казва: „Пари можеш ли да ми дадеш? Трябва търговия да почна. Загуби имам от нея, ограбен съм, можеш ли да ми помогнеш?“ Безименният: „Аз желая слава на художник и знания“. Средният: „Аз искам права и привилегии“. Показалецът: „Мен ми трябват почит и уважение“. Палецът: „Аз искам сила и умение“. Поздравеният, ако може и желае, ще му даде. И тръгнат двама, че после трима в обществото и образуват котерия, ала не намират онова, което търсят. И най-после дойде Исус и каза: „Това, което вие търсите – богатство, сила, знания, доброта, аз мога да ви го дам. Няма никой от вас, който да е оставил баща си и майка си за Мене, и да не е приел стократно бъдещия живот“. Ето Човекът, Който може да се ръкува с нас, Който може да ни даде и богатство, и сила, и знания, и доброта. Но хората казаха: „Махнете, разпнете Го“, на което Пилат им отговори: „Вие Го изгубвате“. Исус и днес седи пред вас, и аз ви казвам: „Ето Човекът, Когото вие търсите, Човекът, Който само може да внесе спокойствие във вашите сърца, да ви даде ум, да ви даде здраве, обществено положение, да ви повдигне, да ви покаже пътя, да се проясни вашият ум“. Но вие във вашето съмнение казвате: „Покажете ни Го да Го видим!“ – Аз ще ви приведа едно сравнение. Задава се вечер отдалеч човек с малка свещ, аз ви казвам: „Ето човекът, който ви носи светлина“; вие, обаче, виждате свещта, не виждате човека, него ще видите, кога? – Когато изгрее

слънцето. Търсете сами тая светлина, която носи Човекът – тя ще ви помогне да намерите пътя, по който трябва да вървите. Така трябва да схващате въпроса. Да ви дам едно друго, по-ясно сравнение. Допуснете, че ви виждам в една богата, но тъмна приемна, и ви казвам: „Това е една стая с чудни украшения, с грамадни богатства, там в онзи ъгъл има това, в другия – туй и туй“. – „Може, ама кой знае, не виждам нищо“, възразявате. Внеса ли малка свещ, тогава близките предмети почват да се очертават; внеса ли още една, предметите по-ясно се очертават; като се увеличат свещите, стаята постепенно все повече и повече се осветява; като светне електрическата лампа, предметите стават ясни, а като дойде дневната светлина, всичко се вижда. Светът е като тая стая и всеки от нас трябва да бъде светоносец, да носи по една свещ, и тогава като влезем всички със своите свещи и ги сложим една до друга ще увеличим светлината, ще видим много. Вашите мозъци – това са свещи. Аз не обичам хора, които носят угасени свещи, а само такива, които носят запалени свещи, като на Разпети Петък. Всеки от нас сам трябва да бъде запалена свещ. Предан, любящ, добър човек е запалена свещ. И грешка голяма е да бъде човек изгасена свещ. Питате: „Какво да правим“. – трябва да се молите един за друг, да пращате добри мисли на своите приятели, да се молите за тях, да искате да бъдат благословени и Господ, като благослови тях, ще благослови и вас. А защо да се молим? През летния сезон на 1899 г. в Новопазарско стана голяма суша; околните турци от 39 села се събират и се молят за дъжд и завалява дъжд; българите си казват: „Бог, като праща на тях дъжд, ще прати и на нас“; обаче, не падна над техните села и говедата им измършавяха от глад. Когато хората се молят, моли се и ти: – ти трябва да си подадеш прошението; Господ няма да държи особена графа за тебе, ако не се молиш. Молитвата има велика сила и съвременните хора трябва да бъдат хора на молитвата: с молитвата ще подготвим своя ум и своето сърце. И не за себе си да се молим: то е егоизъм. – Не искам да се занимавам с умовете на хората, моето желание е да се занимавам с техните сърца, защото цялото зло се таи в сърцата. И сам Господ казва: „Сине мой, дай си сърцето“. Трябва да започнем сега едно пречистване, като за Великден – да отворим прозорците и да измием пода. Всички пъшкаме под едно бреме, навсякъде има обща дисхармония, мъж и жена не могат да се споразумеят – къща делят, пари делят, жената не е доволна, че мъжът държал парите. Дали мъжът или жената ги държат – това е безразлично. Спогодете се кой да бъде касиерът. Спорят кой да държи първо място в къщи – дали кокошка или петел да пее. Що за кокошки и петли? – Това не съставлява никаква важност в живота. – Казах, друго е важно.

Исус е дошъл и работи, и когато светлината идва, тя идва постепенно, тихо, без шум. Той няма да дойде като гръмотевица, както някои го очакват. И това може да стане, но там не е Исус. Когато пророк Илия отишъл в пустинята и се предал на пост и молитва и когато дошла буря и огън, а Илия закрил очите си, Бог не е бил в бурята и огъня, а в тихия глас, който му говорил. Господ не е във вашите страдания, във вашата сила, във вашите знания. Къде е? В Любовта. Ако любите, Той е във вас. Не любите ли, няма Го. И вие трябва да любите – туй е Законът. Ние не любим, а чакаме хората да ни любят! То значи да седим пред печка и да чакаме да ни донесе друг дърва да се стоплим. Ние, ние сами трябва да имаме това гориво, което да използват и други.

Ние, които следваме Исус, Който ни е дал достатъчно сила, трябва най-после да Го пуснем да влезе в нас. Сега, аз ви оставям този Човек: ще Го приемете ли или разпнете, ще Го пуснете ли или ще кажете: „Не Го искаме“ – този е въпросът, който трябва да решите. Ако кажете: „Пуснете Го, той е наш Господ“, вие сте разрешили въпроса и ще дойде благословението. И тогава ще се изпълнят думите на Писанието: „Аз и Отец Мой ще дойдем и ще направим жилище във вас“. Тогава светлината ще бъде в нас, и ние всички ще се примирим.

Беседа, държана на 16 март 1914 г. в София

1914_03_23 Житното зърно
неделна беседа

ЖИТНОТО ЗЪРНО

Ако житното зърно, паднало в земята, не умре, остава си само; ако ли умре, принася много плод. (Ев. от Йоан 12:24)

Житното зърно е емблемата на човешката душа. То представлява велика история в развитието на Природата. Ако вие можехте да разгърнете листата на житното зърно, да проследите неговата история, щяхте да разберете напълно историята на човешката душа. Както житното зърно пада в земята и умира, както то пониква, израства и дава семе, същото става и с човешката душа. Може би, пред вас житното зърно да представлява нещо много скромно, нещо, което няма никаква цена – една шестнадесет-хилядна част от килограма: на колко бихте спаднали неговата цена, когато един килограм струва един грош? – обаче в житното зърно има сила, възможност, дух на самоотричане, с която сила то храни себе си и другите. И когато вие седнете на трапезата, не мислите никак за житното зърно, не знаете каква радост то внася във вас, какви мисли то носи. Вие не знаете неговия произход. Хората не го оценяват, кокошките също – никой не го оценява. Но то е една велика загадка в света.

Сега, какво се крие в това житно зърно? То е емблема на живота. И ако вземем българската буква „Ж“, с която започва думата, тя напълно съответства на житното зърно – долу две крачета, корени, горе две клончета. Като го посеем, то ни показва накъде трябва да се стремим. Житното зърно ни казва, че трябва да се стремим към Онзи, от Когото сме излезли – към Бога; че за да се стремим към Бога, трябва да се разклоним, да пуснем клончета, да зацъфтим, да вържем храна за света, т.е. „да помагате и да се жертвате за своите ближни, както аз правя“. И затуй казва Христос на друго място: „Аз съм жив хляб, Който съм слязъл от Небето“. И хлябът от какво става? От житното зърно. Съвременните хора казват, че техният живот е нещастен, всички са недоволни – царе и князе; като започнете от най-високия до най-долния, все искат нещо и като им се даде, пак са недоволни и пак искат. А попитайте ги защо са недоволни. Търсят нещо повече. Но нека се обърнем към историята на житното зърно. Когато го посеят в земята, какво бихте казали, ако бихте били на негово място? Ще кажете: „Свърши се с нас, изчезна нашият живот, изгни!“ Но в житното зърно има повече вяра, отколкото у нас. Когато е погребано в почвата, то гние и се сплува, но веднага разбира езика на слънцето и щом първите негови лъчи се появят, казва си: „Аз няма да умра, аз ще възкръсна и ще принеса плод за други“, и в него се заражда енергия, и то почва да се стреми към слънцето. Завързва, узрява. Но хората не го оставят: вземат сърп и го изрязват.

Неговите страдания не се свършват тук: след като го ожънат, стягат го в снопи, после бодват го с вили и го мятат в колата, занасят го на гумното и го слагат едно върху друго на големи, като планини, купи. След това прекарват над него коне и дикани. Какво бихте помислили вие, ако бяхте на негово място? През този процес минава и човешкият живот. Ще попитате: „Защо трябва да минем през целия този процес?“ – Човек трябва от този пример с житното зърно да извлече поука. Минат диканята и копитата на коня над житното зърно, извадят го и го слагат в хамбара. Но мъките му и тук не свършват: пресяват го, лошите зърна падат отдолу, хубавите остават горе, слагат го в чували и хайде на воденицата, под ония два тежки камъка да го търкат и смажат съвсем. Ако бяхте на мястото

на житното зърно, какво бихте казали? „И това било живот и свят, който Господ създал!“ Но житното зърно има велико търпение; то казва: „Вие ще видите каква е още моята история“. Изваждат го от воденицата на брашно, донасят го в къщи, но пак не го оставят на мира; запретне се пък сега жената със своето сито, пресява го, едно хвърля, друго изсипва в нощвите, слага му квас и замесва хляб. Вие да сте на мястото на житното зърно, ще кажете: „Нашите страдания се свършиха вече“. Не! Като втаса, хайде в пещта вътре и като го извадят от там, виждаме ония хубави самуни. Ако сте на мястото на житното зърно, ще кажете: „Най-сетне, нашите страдания се свършиха!“ Но, като мине малко, почват да чупят тия хубави самуни и да ядат. Житното зърно по такъв начин влиза в стомаха, образуват се сокове, които влизат в нашия ум и какво става? В нашия мозък се образуват велики мисли, в нашето сърце – нови желания. Житното зърно носи дрехата, която облича нашите чувства, то се излива в перото на писатели и поети, излива се в лъка на цигуларя. Ето това дава житното зърно. И ако това зърно не беше прекарало процеса на туй развитие, никога не бихме видели тия хубави неща в природата. Защо? Защото житното зърно ни дава сила да гледаме и виждаме. Затуй казва Христос: „Аз съм жив хляб“. А за да бъде човек жив, трябва да бъде в общение със своята среда, да се впусне в нея да помага и да му помагат. Както житното зърно е минало през този процес и ние трябва да се жертваме по същия начин. И жертвоприношението не е толкова тежко.

Сега, нека се обърнем към историята на Христовия живот, към историята на еврейския народ. Как ще си обясните това противоречие: един народ чака с хиляди години своя Избавител, своя Цар да дойде и да му даде свобода, а в това време, когато Той се явява, именно еврейските първосвещеници и князе се оплакват против Него? Вие бихте казали, че, ако Христос би дошъл в наше време, щяхте да постъпите по-добре. Съмнявам се. И ще ви приведа един факт. Вижте как постъпва мъжът с жена си и обратното и ще знаете как щяхте да постъпите с Христос. Когато Истината се яви в света, Тя няма да се облече в празнична премяна, а в най-скромна дреха, и затова и Христос се яви между еврейския народ в тази проста форма. Тази е причината, заради която хората не могат да проумеят Истината. Такива са законите на този свят.

Но има и друг закон в света, който се проявява в слънчевата светлина. Когато слънцето почне да свети върху всички зародиши и същества на земята, тази светлина, която у човека произвежда радост и веселие, у други произвежда омраза и злоба. Светлината, която у едни докарва разположение, прави други свирепи! Светлината и топлината върху един вълк го карат да мисли къде може да намери овце да ги изяде; като паднат същите върху един крадец, той ще почне да мисли как да ви открадне пари; паднат ли върху човека, който се стреми да прави добро, той ще помисли да намери някой беден човек да му помогне. Дайте едно житно зърно на кокошката, тя ще образува хубави пера; дайте го на свиня, тя ще образува хубава четина; дайте го на вълк, той ще образува хубави зъби и нокти; дайте го на рибата, тя ще образува хубави люспи. Физиолозите не могат да обяснят този процес. Всяко същество приспособява храната, топлината и светлината съобразно със своето развитие и понятие. Тоя закон може да разберете, като опитате тия два противоположни свята. Не може да ви се обясни защо у хората съществува злото, защо те предпочитат омразата пред любовта, лъжата пред истината. Това не можем да обясним; много въпроси „защо“ ще останат необяснени. Българската дума „защо“ е една въпросителна, която подразбира: „аз искам“. Защо трябва да искаме? Има един закон, който казва, че трябва да се стремим към напредък.

Христос казва, че ако житното зърно, паднало на земята, не умре, остава само на този свят. Какво нещо е самотията в живота? Самотията е най-тежкото страдание, което може да изпита човек. Да се размножаваш – това е смисълът на живота. Всички страдания в света

произлизат от това, че хората искат да живеят сами за себе си. Всякога злото се ражда от това желание да бъдем сами и да станем център на света. А в Божествените закони това нещо е немислимо. Нашите мисли и желания претърпяват крах, защото ние ги градим на пясък. В света можем да бъдем щастливи, тъкмо когато живеем за Господа. И трябва да живеем за Него. Обяснението на това нещо намираме и в самата Природа. Когато слънцето изгрява сутрин, то изгрява за всички, защото то всички обича; то е внимателно към всички същества, от най-низшите до най-висшите и затова всички отправят очи към него. Оттам идва тази енергия, която ви възкресява и въздига. Но казва ли ни слънцето, че трябва да влезем в него? То ни казва да се възползваме само от благата, които ни дава, и както то озарява света, така и ние трябва да пръскаме светлина, просвещение на окръжаващите нас. В нашия ум има някои превратни понятия, които произлизат от нашия индивидуален живот. Например ако влезете в една къща, в която има само един прозорец, а има посетители 20–30 души, вие ще им кажете: „Вие нямате право, аз само искам да гледам", и когато вие гледате слънцето, всички други ще бъдат лишени от неговата светлина, а вие трябва да позовете и тях да го видят, да им покажете пътя да излязат от тази къща и да видят светлината. Затова не е хубаво човек да държи много хора при себе си, защото никога не могат всички изведнъж да се ползват от слънчевата светлина и топлина. Трябва да им кажем да излязат вън. Затуй казва Исус: „Който люби себе си, трябва да излезе вън"; и на друго място: „Който люби баща си и майка си повече от Мене, не е достоен за Мене". Та, ако едно същество се приближи много до прозореца, то ще затули целия хоризонт за другите. Дръжте се 20–30 крачки по-далеко. То е физическата обстановка. С това Исус иска да каже, че животът не се съдържа в материалните блага; те са само едно просто помагало, тъй както учебниците, плочите, писалките представляват помагала за учениците. Да не мислите, че Господ е приготвил за вас само тия дребни неща: Той ви е приготвил по-велики неща. Попитайте една жаба какви са нейните схващания за живота; тя ще каже: „Над блатото, в което аз живея, искам повече мушички да хвърчат и да са по-близко, да ги хващам". И когато някога я видите, като че философски гледа и мълчи, тя наблюдава мухите: като дойдат по-близо до нея, да може да ги улови. Такова е нейното схващане на живота. Като вървим по тази стълба нагоре, да не мислим, че сме вече на върха на своето развитие: в тази стълба на развитие между нас и пътя, към който се стремим, има още много път да се извърви. Разстоянието между човеците и ангелите е толкова голямо, има почти такова отношение, каквото има между един главоч, от който се е образувала жабата, и човека. От гледището на ангелите, ние сме още жабички. Казват някои: „Нали хората са направени по образ и подобие Божие?" Но те още не са добили такъв образ и подобие. Вие виждате какво вършим. За да кажем: „Ние сме направени по образ и подобие Божие", трябва да имаме чертите на Бога. А какви са Неговите черти? Те са Добродетел, Любов, Мъдрост и Истина. Добродетелта изключва злото, любовта – омразата, мъдростта – безумието, истината – лъжата. Изключени ли са тия неща у нас, ние имаме подобие Божие; не са ли изключени, ние сме още жабички. Нямам нищо против тази жаба; тя трябва да яде мухи. И защо тя яде мухи? Ще ви кажа. Понеже мухата, като хвърката, живее в едно положение по-високо, то жабата, като има и тя стремеж да хвърчи из въздуха, иска да възприеме вибрациите на мухата, да ги развие и да хвърчи. Защо вълкът яде овце? Той трябва да яде овце, за да стане кротък, защото, като ядем добри работи, ставаме добри. Артисти са правили опит, когато са искали да играят роля на идеална любов, да се хранят дълго време с овче месо, защото това месо предразполага към такива чувства. Следователно, вълкът има право да яде овце, ако иска да стане кротък. И непременно ще стане такъв, защото сега вълкът е много по-кротък, отколкото е бил някога. И хората които ядат овце и кокошки, ще ви кажат, че те ядат овце, защото искат да станат хубави, ядат и кокошки, защото искат да станат и крилати като ангелите. И имате право да се храните с тях. Злото не е в яденето. Когато забраняват да се яде известна храна, то става от съображението да не причинява страдание на съществото,

което се употребява за тази храна. Казвам, че можете да ядете. Ще отидете в курника и като хванете кокошката, ако не крякне, можете да я заколите и изведете. Щом изкряка, оставете я. Също и овцата – щом заблее, оставете я: тя иска да живее. Следователно, вие трябва да ги питате. Питайте коя овца и кокошка искат да живеят във вас. Христос казва: „Аз съм жив хляб и който Ме яде, ще има живот вечен“.

За да можем да разберем думите Христови, трябва да се очистим: да очистим зрението, да очистим и ума си. Нашият ум е едно прекрасно оръжие, когато знаем как да го употребяваме; но той е и много опасно оръжие, когато не умеем да си служим с него. Когато орете с рало една непосята нива, за да я засеете, това е ваше право; вие вървите по естествен закон. Но, когато разоравате една вече засята нива, вършите глупост. Някои хора казват: „Ние трябва да мислим и да критикуваме“, защото науката без критика не могла. Да критикувате, но как? Критика, като хирургията – да изрязвате болно място от човешкото тяло, разбирам, тя е полезна, но да изрязвате здраво място, не разбирам. Да бъде човек такъв хирург не е мъчна работа: всеки може, като вземе трион, да претрие крака на някого; всеки от вас има тая способност, но малцина са ония, които знаят да вършат правилно своята хирургическа операция. За да се научим, непременно трябва да се обсебим от закона на Добродетелта и на Любовта. Когато ви говоря за Любовта, не разбирайте, че аз проповядвам едно учение на мир и спокойствие; човек, който иска да люби, трябва да опита най-големи страдания в света; който не е страдал, той не може да изпита този Божествен принцип на Любовта. За да обичаме Бога, трябва да сме готови да се жертваме, както Бог се жертва за нас. За да Го познаете, вие казвате: „Господи, дай това, което ни трябва“. „Дай, дай, дай!“ – ето какъв зов се носи от единия до другия край на света. И никога парите не са били тъй евтини, както днес; всеки от нас днес взима, може би 3–4 пъти по-голяма заплата, отколкото едно време са взимали хората, и пак нямаме достатъчно. Парите са безценни, защото няма какво да съответства на тях. А то трябваше да искаме жито, царевица, круши, ябълки. Вие казвате: „Господи! Искам да бъда красив, искам да бъда богат“. Вие искате да обсебите много неща, а знаете ли, че то е нещастие за вас, защото, щом станете богати, всеки ще мисли да ви направи зло и за да се опазите, ще ви са потребни хора, както богатите американци взимат по 3–4 гавази да ги пазят, защото на всяка крачка искат да ги изнудват. А на нас трябват не богатства, а ония основни неща, които правят живота добър. Ние сме изоставили развитието на своето сърце и следователно, трябва да се върнем към този основен принцип – да развием и облагородим сърцето си. Злото не се гнезди в ума, а в сърцето. Всеки от нас трябва да попита своето сърце какво то желае. Нашето сърце се е покварило по наша вина; ние сме го накарали много пъти, като слугините, да лъже, да мисли зло и т.н. Господ казва в Писанието: „Сине мой, дай си сърцето“; Той познава и вижда грешките на хората и иска от нас не друго, а да му отворим сърцето си, да влезе Той в него. Ще кажете „Как?“ По същия начин, както отваряме прозореца да влезе светлина в нашата стая. Казано е: „Стая, в която влиза светлина, лекар не влиза, болест не царува“, или: „където светлина не влиза, от там лекар не излиза“; също така в онова човешко сърце, в което е влязъл Господ, дявол не влиза. Господ е именно лекар в този смисъл. Лекарят, като дойде, каже: „Ти трябва да ядеш повече, трябва да пиеш повече, трябва да направиш еди-какво и еди-какво“, и ние търпим, търпим, докато най-после гръбнакът ни се пречупи. Ние често приличаме на онзи камилар, който пътувал през пустинята и чиято камила едва носила товара; като намерил на пътя една лисича кожа, метнал я отгоре на камилата, но от това гръбнакът на камилата се пречупил и товарът останал тогава в пустинята. Гърбът на камилата може да носи само известно количество тежина. Камилата – това сме ние: ние сме, които пътуваме и ако сложим на гърба си повече товар, отколкото можем да носим, един ден ще спънем своето развитие. Аз с това не ви препоръчвам сиромашия; аз ви препоръчвам богатства в тройно направление – не само физическо, не само умствено, но и духовно. Небето иска такива

богати хора, защото те могат да бъдат щедри. И когато Христос казва: „Събирайте съкровища“, Той разбира такива съкровища. Влагайте тоя ваш капитал в Небето, за да може Бог от лихвите да храни бедните хора на земята. Не са ангелите, които изработват нашето спасение, ние сами трябва да извършим това. И имаме всичките условия да го извършим. Законът не е да бъдем всички еднакво учени; всеки трябва да знае толкова, колкото му е потребно. Някой казва: „Мозъкът ми е малък“; аз му отговарям: „Ако не можеш да гледаш малък кон, как ще можеш да гледаш по-голям; ако имаш малко сърце и не можеш да го управляваш, как ще управляваш друго по-голямо сърце, което има по-големи желания?“

Какво трябва да правим? Не трябва да мислим за бъдещето, а да използваме всички блага, които ни дава днешният ден, за добро; той ни носи всички бъдещи блага. Законът е такъв, че Бог, Който е дал условия за този ден, ще ги даде и за другите: няма защо да мислим какво ще стане с нас в бъдеще, а трябва да бъдем спокойни; има известни закони, които регулират отношенията на хората. Че може някой да направи пакост, това не е никак произволно; то ще стане по самия закон. Всяко нещастие, обаче, ще ви донесе благословение; всяка мъчнотия ще разкрие за вас нов хоризонт. Това можете проверите всякога и затова не трябва да се безпокоите за нещастията, които може да ви се случат. Някои ме питат за политическия живот на България: „Какво ще стане с нея?“ – Чудна работа! Че какво е станало сега? На България и правят малко разтривка – туй е всичко. Снели са и малко от товара; дали са и нова опитност и задача за разрешение. Ние не седнем да мислим разумно върху законите, които регулират живота, а търсим виновните. Кой е виновен, кажете? Виновните сега няма да ги намерите. Виновен е индивидуалният живот на човека. Когато човек иска да стане цар на хората, той е виновен. И онзи, който иска да свали един цар, и той е виновен. Безразлично е за нас, кой е цар – един или друг, трети или четвърти: всички вървят по един и същи път. Не казвам, че човек не трябва да желае да стане цар или царица. Но кому? На себе си, на своя ум, на своето сърце, на своята воля. Как са вашите поданици – вашите мисли, чувства и желания, подчинили ли сте ги, сложили ли сте ред и порядък в себе си? Вие първи дайте образец на света. Какъв ще бъда аз проповедник, когато се обръщам към хората и казвам: „Бъдете щедри“, а сам съм скъперник; казвам: „Не крадете“, а сам крада; казвам: „Не лъжете“, а сам лъжа? Учител, който учи хората, трябва да бъде модел – сам да дава пример. И Исус, когато слезе да учи хората, пръв им даде модела и ако ние усвоим Неговото учение, светът веднага ще се измени. В нас е скрита една динамическа сила, която не умеем да използваме, защото не знаем как да работим. Един трън се изпречил веднъж на едно шосе и заприщил пътя на хората; минавали пътници, удряли го с криваци, но, колкото го удряли, толкова повече той растял, докато почнали да се прекатурват колите. Намерили се всички в чудо; но дошъл един с търнокоп и казал: „И аз да покажа своето изкуство“ – започнал отдалеч-отдалеч да подкопава корените; трънът отначало почнал да се смее и да си дума: „Толкова хора нищо не можаха да ми направят, та ти ли ще ме уплашиш?“ Но търнокопът копал по-издълбоко и трънът по едно време рекъл: „Този син майчин ми намери слабото място“. Докато и вие не сложите търнокоп да работи във вас, всякога трънът ще ви се смее и ще казва: „Аз ще израсна повече“. Това е една алегория, която трябва да схванете. Кой е този търнокоп? Мислете и намерете. Ние трябва да бъдем винаги на мястото на съдията. Например в американската гражданска война довели двама престъпника, единият бил сляп, а другият – без крака; престъплението им се състояло в следното: ходили да крадат ябълки; градинарят ги хванал и ги докарал пред съдията; но слепият взел да казва: „Аз съм сляп, аз не крадох ябълки, но си прострях ръцете и взех някои от земята“; а онзи, без крака, взел да вика: „Аз нямам крака и не мога да ходя да крада“. Съдията, след като размислил, рекъл: „Сложете куция върху гърба на слепия“ и добавил: „Този, който има очи, е намерил ябълката, а онзи, който няма крака, а има ръце, е брал ябълките“. И действително, така са ги хванали.

Такъв е и човекът и всеки отделно се състои от две същества, едното сляпо, другото без крака. Когато Господ ги хване на местопрестъплението, всяко от тях вземе да казва: „Не съм брал, не съм пипал, не съм стъпил с крак"; но Господ казва: „Сложете единия върху другия", и така ги съди. Кой е този без очите? – Човешкият инстинкт. Оня без краката? – Човешкият ум. И двамата кажат: „Хайде да пооткраднем", качат се и тръгнат да крадат ябълки и като ги хванат, единият казва: „Защо ме биете?", и другият казва: „Защо ме биете?", но и двамата са виновни.

Еволюция е потребна за нас; нас ни очакват по-големи блага; но трябва да станем доста умни, доста добри, да възмъжеем, за да ни се повери това наследство. Тия три неща, които изброих – Добродетел, Правда, Мъдрост – са велики богатства, и когато вие ги притежавате, ще бъдете здрави и щастливи.

Но, ще кажете: „Как можем да приложим това Учение в света?" – Не се изисква от нас ние да оправим света: светът е оправен, в света няма анормалности, всичко върви по определен ред; събитията, естествени или политически, знаем защо идват, няма защо да обръщаме туй течение. Но едно е необходимо – индивидуалното изправяне на личността в света, била тя мъж или жена. Когато се изправи личността, ще се изправят нейните деца – синове и дъщери, а когато се изправят те, ще се изправят и техните ближни и целият свят сам по себе си. Какъвто е квасът, такова ще бъде и заквасеното. Този е принципът, който е положил Христос и Христос действа, за да се осъществи той. И както една какавида се подема и се образува по-нататък, така и светът ще се подеме и ще се измени към по-добро. В този свят има голямо безпокойство, защото всички ония, които не могат да завият пашкул, се опасяват как ще прекарат зимата, която наближава. Преобразуванието, следователно, трябва да стане в нашия ум, в нашето сърце, в нашата воля, и когато стане това преобразувание, ще почувстваме, че у нас има известна вътрешна сила. Ние тогава ще дойдем в съприкосновение с ония по-висши същества, които са напреднали и които наричаме светии. Като влезем в свръзка с тях, нашият ум ще се просвети, както учениците се просветяват между своите учители. Светиите са учители на човечеството и ние всички трябва да се ръководим от тях – те учат света как трябва да живее. Но, ще кажете вие: „Къде са тия учители; на кое място са? Ние им виждаме образите в черква". Всяко нещо си има сянката и по нея ние можем да намерим предмета. Вашите желания в света са една сянка, вашите стремежи също; вие искате да разберете същността, трябва да вървите по закона – от сърцето нагоре, към вашия ум, да мислите за Бога. Как да си представим Бога? Ние можем да си Го представим като най-добър, съвършен Човек, в Когото няма никаква злоба, никаква омраза, Който обича хората, както истински баща обича децата си – такова е отношението на Бога спрямо нас. Как мислите вие, Той слуша ли ни сега или не? Той слуша и работи в нашите умове. Разположението, което имаме всеки ден, се дължи Нему. Както слънцето ни разполага добре всеки ден, когато изгрее, така и щастливите минути в живота се дължат на това вътрешно слънце, което ни е огряло. И в духовния живот има изгряване и залязване. На зряла възраст слънцето възхожда – вие сте на пладне, в старост вие залязвате, за да изгреете пак. Господ ще изгрее в сърцата и умовете на мнозина, но и за мнозина пък няма да изгрее. Ония, в които Господ изгрее, ще почувствуват радост и веселие, а ония, за които няма да изгрее, ще кажат: „За нас животът е нещастие, скръб, страдание". Те трябва да почакат. Защо? Защото няма у тях условия да изгрее; защото, ако изгрее преждевременно, ще бъде нещастие за тях. По-добре е сега да си починат. Не казвам, че ще умрат – ни най-малко; аз ви цитирам един закон.

Когато се говори за залязване, всеки мисли за умиране. Какво нещо е умиране? Това е предположение. Всеки от вас трябва да е умирал, за да може да разкаже какво нещо е смърт; а сега само си въобразява. В един свой разказ, Толстой ето какво говори: Среща

един руски монах на 85-годишна възраст, с бяла брада и го запитва: „Какви бяха причините, които те заставиха да станеш монах?“ И монахът разказал кратко своята история така: „Аз съм от княжеска фамилия; когато бях между 21–25 години, баща ми и майка ми искаха да ме оженят за една княгиня; в това време паднах в летаргически сън, дойдоха лекари, пипаха ми пулса – „Сърцето е спряло, той е умрял“, забелязаха те и рекоха да ме погребат; казах в себе си: „Нима това е смъртта?“, не можех да дам знак, че съм жив; идва годеницата и баща ѝ, и слушам той я кани да поплаче – „Да кажат хората, че си го обичала“. „Никога не съм го обичала, а обичам богатствата му“, отговори тя; а аз си рекох: „Ако Господ ме върне в света, аз ще захвана друг живот“; колко е тежко да си жив и да не можеш да кажеш, че си жив; да виждаш, че плачат всички и да не можеш да кажеш, че си жив! И колко души са заровени тъй! Няма нищо по-тежко от това да те заровят жив. Най-голямо нещастие е да останеш с дни и месеци в земята и да не можеш да се освободиш от тялото; то е най-тежкият затвор – ад! Ако бяхме чисти, щяхме да знаем кога душата е излязла от тялото и никога нямаше да имаме такива страдания. След като каже лекарят, че болният не е жив, отведнъж хората казват: „Вдигайте го!“ Ще му направят красив ковчег и с песни и музика ще го отнесат. Къде остава тяхната любов? Това е любовта на ближните и на обществото! Някой казва: „Аз ви обичам“. Как? Както котката обича мишката, или както вълкът овцата? И то е любов. Но то е любов такава, от която светът страда. А любовта, която е потребна на света, е да обичаме другите и да им помагаме да бъдат щастливи, както ние сме щастливи. И затуй Исус е казал: „Онзи, който вярва в Мене, ще прави това, което Аз правя, и който Мене люби, ще го възлюби и Отец Мой и ще дойде и направи жилище в него“. Вие казвате: „Какво ще стане с България?“ Аз ви питам: „Какво ще стане с вас?“ Не знаете, че дяволът е взел цялата ви собственост, продал ви е дори кожата, а питате: „Какво ще стане с България?“ България – това сте вие. Трябва да се молите, да ви помогне Господ да изпъдите този неканен гост във вас, да запазите своята собственост, своя ум и своето сърце. Дяволът е виновник на тия страдания. Не трябва да му се сърдите. Аз го хваля само в едно нещо – че е много работлив, не се обезсърчава: ако го изпъдите из една врата, влиза през друга; ако не сполучи по един начин, търси друг, трети, четвърти. Ето една отлична и насърчителна негова черта. И Господ казва: „Вземете пример от него: той е учител на хората, учи ги и ще научи всички“; като ви лъже, лъже, най-сетне вие ще кажете: „Научихме твоите лъжи и не можеш вече ни излъга“. Един рекъл на Wедин свой приятел: „Моята маймуна не можеш я излъга“; отива приятелят му при маймуната, почва да се преструва, че спи, замижва и маймуната, а той задига парите; връща се господарят и я набива хубаво; втори път маймуната си отваря хубаво очите, не замижва, защото знае, че има дърво. С опитността, която имаме в света, след страдания, когато дяволът дойде, ще му кажем: „Моите очи са отворени“. Когато почнете да страдате, казвайте: „Още не съм минал целия процес на житното зърно“, и когато вашите мисли, и вашето сърце се преобразят и станат прекрасни, тогава ще добиете образа и подобието Божие, тогава Бог ще ви възкреси, тъй както слънцето съживява посятото житно зърно.

Беседа, държана на 23 март 1914 г. в София

1914_04_06 Четирите основни елемента
неделна беседа

ЧЕТИРИТЕ ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТА

В живота има четири елемента за съграждане духовния живот: Божествената любов, Божествения живот, Божествената мисъл и Божествената воля.

Когато децата изучават аритметиката, имат да изучават четири основни действия. Когато един химик изучава химията, също ще срещне четири елемента. Когато Божествената любов се ограничава в себе си, тя проявява Божествения живот, от Божествения живот се ражда Божествената мисъл, от Божествената мисъл се ражда Божествената воля, а от Божествената воля - нашият живот. Ако Неговият живот не се произвежда в нас, не можем да мислим.

Когато искаме Господ да заживее в нас, трябва да създадем Неговата любов - трябва да Го обичаме, защото иначе няма да живее в нас. За да създадем тия четири неща, необходими са още шест неща, които трябва да знаем. Има три неща, които лъжат.

1. Вкусът - той иска да изпитаме стомаха от какво се нуждае; може известна храна да е сготвена от лошо месо, но подправена с миризми, посготвено, излъгва вкуса, но когато отиде в стомаха, последният я отхвърля.

2. Сърцето ни. То ни лъже, затова трябва да слушаме душата си - тя не ни лъже. Защото сърцето приема ласки, а душата ги отхвърля

3. Интелектът. Каквото е отношението между сърцето и душата, такова е отношението и между интелекта и ума - те се контролират от духа. За да превъзпитаме вкуса, сърцето и интелекта, трябва да слушаме съветите на стомаха, душата и духа -ума, а за това трябва да знаем как да храним своите стомах, душа и ум Знаем ли това, ще бъдем здрави.

Где е тая необходима храна? Дробовете ни не търсят въздуха, отворим ли устата, той прониква в тях. За умствената храна има около нас хиляди предмети, от които я възприемаме чрез очите и ушите.

Как да приложим тия четири основни елемента? - Посредством Любовта. Хората са нещастни, защото търсят любовта. А какво е любовта? То е да си готов за саможертвуване.

Ние обичаме много някого, защото ни дава. Ние обичаме Христа, защото ни храни, защото се самопожертвува за нас чрез

житното зърно, което ядем. Затова е казано:"... да ядете плътта ми и да пиете кръвта ми." Искате ли да ви обичат, трябва да сте готови да се самопожертвувате - да любим, значи да се жертвуваме, т.е да сеем - трябва да посеем любов, за да пожънем любов. Животът ни има цена само дотолкова, доколкото е полезен за нашите ближни. Животът е една сила, която Бог ни е дал. Тя може да се вземе, както ни е дадена. Ние нямаме сега живот: пъшкаме, лягаме, въртим се на леглото и пр. Човек трябва да има три неща, които се изискват за живота: здрав и дълбок мир и самопожертвуване за Господа. Христос ни е показал пътя на живота. Първото е самопожертвуването, а то значи да жертвуваме ума,

сърцето и имота за ближните си. Христос е вложил живота си там, дето може да израсне. Първото условие за нашия живот е да се откажем от многото наши желания, нечистотии.

Реката се влива чиста в морето, но когато се връща, тя си носи и нечистотиите. Не трябва да се връщаме с нечистите, лошите желания.

За да се приближим към Господа, трябва да вложим Божествените: Любов, живот, мисъл и воля. Щом ги вложим в нас, ще ги имаме в нашия живот и Господ ще изпрати Своя Дух и ще сме здрави и умни.

Да оставим греховете си и да не повтаряме и казваме постоянно: "Бог ще ги използува за нова почва, за да сее пшеница."

Слънцето всеки ден грее, Господ е всеки ден пред нас. Бог живее над нас, както слънцето над земята: то ни праща нужната топлина и светлина, да растем, като премахва студа, който владее във вселената - спиращ всеки напредък Така и Бог чрез духовете Си ни осветлява, стопля и възраства. Щом сме здрави, умни и бодри, Духът е с нас и Господ е с нас. За този живот и свят не ще особена програма, доста е за изпълнение даденото ни от първоначалния Божествен план и ще бъдем богати - ние страдаме, защото изменяме Божия план. Трябва да се освободим от всички лъжливи понятия, външни влияния и да се съветваме с Бога, Който е в нас; нека слушаме вътрешния си глас -да се съветваме с Бога, Който е в нас; нека слушаме вътрешния си глас - душата си.

Бог е в душата - "мога" - и дяволът в душата - "не мога", т.е. на всяко дело Божие трябва да казваме "мога", а на всяко не дело Божие има смисъл да казваме: "Не мога". Щом речем "мога", Бог ще дойде и ще ни помага и за най-мъчните неща. Като кажем "мога", непременно ще го изпълним.

Дяволът е силен, защото му казваме "мога", когато той ни каже да лъжем и други подобни. Жената прави погрешка, когато каже: "Не мога да угодя на мъжа си", майката, когато каже: "Не мога да възпитавам децата си."

Христос иска да употребяваме две думи: "мога" и "не мога". Мога да любя, не мога да мразя. Мога да казвам истина, не мога да лъжа и т.н. По този начин двата духа се явяват; при нас са всеки ден. Добрият ни казва нещо, ние го отхвърляме, но не сме свободни, защото духът на злото ни чака. Христос иде да ни научи, когато дойде доброто, да казваме "мога", и когато дойде злото, да казваме "не мога". Една нива не може да бъде притежание на двама господари, трябва да бъде или на доброто, или на злото - така е и човекът. Господ ни учи на всичко, което е добро. Бъдете верни на Бога, Който живее във вас. Трябва да имаме четирите основни елемента: Божествената любов, Божествения живот, Божествената мисъл и Божествената воля, за да насадим в нас вкус, сърце, ум, интелект и да развием нашите сърце, душа, дух. Да не казваме "не разбрах", а само "разбрах" - тогава Господ ще ни даде да разбираме всичко практически.

Да бъдем верни на Господа, на Христа. Христос, това е животът, любов, живите мисли, които учат народите да се любят. Той е колективност на възвишените духове, които учат народите как да живеят, дават им законите и ги управляват. Христос е, Който ни избавя от ония вериги, в които се вплитаме доброволно. Ако сега не Го виждаме, Той ще се яви един ден и ще поиска десятъка. Той е нашият най-стар брат. Близо е денят на Неговото явяване. Късно е вече, който не Го е потърсил. Има вече виделина навсякъде, изменя се начинът на

живота. Да бъдем верни на нашия Господ, на нашия Христос, Който вече сме познали. Той ни е дал живот и здраве и всякога Той ще бъде с нас и в нас.

6 април 1914 г. Бургас

Съставено по бележките на Минчо Сотиров, Иван Гарвалов и Величка Стойчева.

Из "Искайте сила, имайте вяра" - Извънредни беседи от Учителя в периода 1914-1919г., София 1994, ИК "Всемир" ISBN 954 - 8447 - 05 – 3

1914_04_09 Мисли от г-н Дънов
Извънредни беседи ИК „Всемир"

МИСЛИ ОТ Г-Н П. ДЪНОВ

Душата обладава целия гръден кош, обаче пребъдва под лъжичката, гдето се усещат удоволствията.

В главата е Духът.

В духовния свят се хранят с нектар, и то с една милионна част от онова, което тук употребяваме; затова ония, които тук са навикнали да ядат много, се измъчват, когато минат в духовния мир.

Земята е едно училище и място, гдето духът черпи сили и опитности. Който живее добре, той е учен человек, макар че е прост, според нашето разбиране. Затова и ние трябва да се научим добре да живеем.

Който ни нагрубява, той е забулен в нещо, затова защо да му се сърдиш за грубата му обноска или за това, че не те разбира? Най-мъчното нещо е да търпиш. И този, който може да търпи, е велик човек.

Ние отиваме пред Господа, молим Му се: "Дай ни това, дай ни онова", а пък ни е страх да си снемем от гърба старите грехове, които крием от Него и с които не смеем да се разделим. А за да снемем, трябва да се изповядваме на един стар свещеник и Господ ще влезе в него, ще ни изслуша и ще ги снеме, и след това възможно е до един месец да добием ясновидство. Изповедта може да стане и на уединено място, като си представим във видение едного от братята Господ също ще обземе представяния ни брат и ще ни изслуша и освободи

Не се изповядвайте на млади хора, защото възможно е да не са достатъчно силни да понесат греховете ви и можете да станете причина да паднат. (Г-н Давидов разправи, че когато повярвал и се обърнал към Бога, изповядал се на отец Никола в Коджабукския манастир, комуто казал и майчиното си мляко. Тогава г-н Дънов каза, че той се е освободил, а него е натоварил и понеже не е могъл да понесе греховете, падна, и сега е в положение, каквото го виждаме.)

Човек живее в материалния свят с ума и тялото си; в астрал- ния - с душата си; и в духовния - с духа си.

Духовете ни завземат по два начина: чрез прозявката и чрез гнева.

Тия, които ни обземат чрез прозявката, не са опасни. (Веднъж г-н Дънов е говорил с покойния сега дядо Сава Хаджидечев от Бургас. При обикновен разговор дядо Сава се прозял и започнал да разказва за Христа, Евангелието и вярата. Повторно се прозял и обърнал да разправя за царя, войската и войните. Трети път се прозял, започнал за манастирите, управлението и политиката. Четвърти път се прозял, започнал пак за Евангелието и вярата. Вижда се, че първият дух е бил някой религиозен, вторият - военен, третият - политикан и четвъртият - пак първият се намерил).

В момента на гнева, когато разсъдъкът спре да действува в човека, духът се изтласква вън, тялото остава празно и в този момент може да се намери един нов дух, който се загнездва в кръвта и трябва със сила да се извади.

Когато на някого ще се даде ясновидство, при замижаване ще види едни конусообразни форми, на върха с топчица и закривени във вид на запетая, да се въртят в кръг, едни от тях са бели, други черни, това са два духа - бял и черен, които се борят кой да ни завладее. В тоя момент ние да се не месим в тая борба, защото можем да станем жертва, а само да помагаме на светлия дух, като се молим Богу, той да излезе победител. В края, когато белият дух вземе връх в борбата, ще ни обвие в една светла материя и това е знак, че ни е обзел.

Когато ядем с благодарение , ние сме използували всичко онова, което сме яли. Щом сме доволни от сготвеното, даже малко да забележим на жената, че яденето е безсолно или прокиснало, "праната" изчезва, и ние нищо не сме се ползували. Ако яденето е безсолно или недокиселено, възхвали, че превъзходно е сготвено и стани, сам си дотъкми на вкус. "Праната" е жизнената сила, която съществува във всеки човек, но в различно количество. Комуто раната се заздрави лесно, той има по-голямо количество прана. И обратно, който е беден на нбя, бавно му заздравява раната. Има закон, чрез който върху каквато и да е голяма рана, като си туриш ръката, моментално заздравява.

Благодари на Господа, когато ядеш, защото ти е дал възможност да се наситиш и събереш нови сили и да продължиш живота си на земята. Благодари, когато изчетеш някоя книга, защото ти е дал възможност да събереш нови знания.

Благодари, когато откъснеш едно цветенце и го помиришеш, защото те е насладил. И за всичко, за всичко благодари!

Физическото тяло ни дава грубия материал и служи за скеля, за съзиждане духовното тяло, с което ще се материализираме и дематериализираме, когато минем в духовния мир. Ако душата във физическото тяло не е успяла да си съгради духовно тяло, то тя след смъртта на физическото тяло остава като сираче, бедна и не може да се проявява, понеже няма от где да черпи сили.

Духовният свят се представлява като мираж - приближават към него и той изчезва от погледите им, не го намират и казват, че няма духовен свят. При няколко такива опити те разумяват, че другаде е същността на нещата, и ще се върнат по-нататък не за миража, а за самата същност. Същото нещо става, когато гледаме нещата в огледала.

Амин!

9 април 1914 г. Бургас

Из: Аз ви избрах . Извънредни беседи от Учителя (1920 г.)Първо издание. София, ИК „Всемир“, 1995. 192 с.ISBN 954-8447-06-1.

1914_04_13 Познайте Истината и Истината ще ви направи свободни
Извънредни беседи ИК "Всемир"

ПОЗНАЙТЕ ИСТИНАТА И ИСТИНАТА ЩЕ ВИ НАПРАВИ СВОБОДНИ

В живота има четири елемента за съграждане духовния живот: Божествената любов, Божествения живот, Божествената мисъл и Божествената воля.

Когато децата изучават аритметиката, имат да изучават четири основни действия. Когато един химик изучава химията, също ще срещне четири елемента. Когато Божествената любов се ограничава в себе си, тя проявява Божествения живот, от Божествения живот се ражда Божествената мисъл, от Божествената мисъл се ражда Божествената воля, а от Божествената воля - нашият живот. Ако Неговият живот не се произвежда в нас, не можем да мислим.

Когато искаме Господ да заживее в нас, трябва да създадем Неговата любов - трябва да Го обичаме, защото иначе няма да живее в нас. За да създадем тия четири неща, необходими са още шест неща, които трябва да знаем. Има три неща, които лъжат.

1. Вкусът - той иска да изпитаме стомаха от какво се нуждае; може известна храна да е сготвена от лошо месо, но подправена с миризми, посготвено, излъгва вкуса, но когато отиде в стомаха, последният я отхвърля.

2.3. Сърцето ни. То ни лъже, затова трябва да слушаме душата си - тя не ни лъже. Защото сърцето приема ласки, а душата ги отхвърля

4.5. Интелектът. Каквото е отношението между сърцето и душата, такова е отношението и между интелекта и ума - те се контролират от духа. За да превъзпитаме вкуса, сърцето и интелекта, трябва да слушаме съветите на стомаха, душата и духа - ума, а за това трябва да знаем как да храним своите стомах, душа и ум Знаем ли това, ще бъдем здрави.

6.Где е тая необходима храна? Дробовете ни не търсят въздуха, отворим ли устата, той прониква в тях. За умствената храна има около нас хиляди предмети, от които я възприемаме чрез очите и ушите.

Как да приложим тия четири основни елемента? - Посредством Любовта. Хората са нещастни, защото търсят любовта. А какво е любовта? То е да си готов за саможертвуване.

Ние обичаме много някого, защото ни дава. Ние обичаме Христа, защото ни храни, защото се самопожертвува за нас чрез житното зърно, което ядем. Затова е казано."... да ядете плътта ми и да пиете кръвта ми." Искате ли да ви обичат, трябва да сте готови да се самопожертвувате - да любим, значи да се жертвуваме, т.е да сеем - трябва да посеем любов, за да пожънем любов. Животът ни има цена само дотолкова, доколкото е полезен за нашите ближни. Животът е една сила, която Бог ни е дал. Тя може да се вземе, както ни е дадена. Ние нямаме сега живот: пъшкаме, лягаме, въртим се на леглото и пр. Човек трябва да има три неща, които се изискват за живота: здрав и дълбок мир и самопожертвуване за Господа. Христос ни е показал пътя на живота. Първото е самопожертвуванието, а то значи да жертвуваме ума, сърцето и имота за ближните си.

Христос е вложил живота си там, дето може да израсне. Първото условие за нашия живот е да се откажем от многото наши желания, нечистотии.

Реката се влива чиста в морето, но когато се връща, тя си носи и нечистотиите. Не трябва да се връщаме с нечистите, лошите желания.

За да се приближим към Господа, трябва да вложим Божествените: Любов, живот, мисъл и воля. Щом ги вложим в нас, ще ги имаме в нашия живот и Господ ще изпрати Своя Дух и ще сме здрави и умни.

Да оставим греховете си и да не повтаряме и казваме постоянно: "Бог ще ги използува за нова почва, за да сее пшеница."

Слънцето всеки ден грее, Господ е всеки ден пред нас. Бог живее над нас, както слънцето над земята: то ни праща нужната топлина и светлина, да растем, като премахва студа, който владее във вселената - спиращ всеки напредък Така и Бог чрез духовете Си ни осветлява, стопля и възраства. Щом сме здрави, умни и бодри, Духът е с нас и Господ е с нас. За този живот и свят не ще особена програма, доста е за изпълнение даденото ни от първоначалния Божествен план и ще бъдем богати - ние страдаме, защото изменяме Божия план. Трябва да се освободим от всички лъжливи понятия, външни влияния и да се съветваме с Бога, Който е в нас; нека слушаме вътрешния си глас -да се съветваме с Бога, Който е в нас; нека слушаме вътрешния си глас - душата си.

Бог е в душата - "мога" - и дяволът в душата - "не мога", т.е. на всяко дело Божие трябва да казваме "мога", а на всяко не дело Божие има смисъл да казваме: "Не мога". Щом речем "мога", Бог Ще дойде и ще ни помага и за най-мъчните неща. Като кажем "мога", непременно ще го изпълним.

Дяволът е силен, защото му казваме "мога", когато той ни каже да лъжем и други подобни. Жената прави погрешка, когато каже: "Не мога да угодя на мъжа си", майката, когато каже: "Не мога да възпитавам децата си."

Христос иска да употребяваме две думи: "мога" и "не мога". Мога да любя, не мога да мразя. Мога да казвам истина, не мога да лъжа и т.н. По този начин двата духа се явяват; при нас са всеки ден. Добрият ни казва нещо, ние го отхвърляме, но не сме свободни, защото духът на злото ни чака. Христос иде да ни научи, когато дойде доброто, да казваме "мога", и когато дойде злото, да казваме "не мога". Една нива не може да бъде притежание на двама господари, трябва да бъде или на доброто, или на злото - така е и човекът. Господ ни учи на всичко, което е добро. Бъдете верни на Бога, Който живее във вас.Трябва да имаме четирите основни елемента: Божествената любов, Божествения живот, Божествената мисъл и Божествената воля, за да насадим в нас вкус, сърце, ум, интелект и да развием нашите сърце, душа, дух. Да не казваме "не разбрах", а само "разбрах" - тогава Господ ще ни даде да разбираме всичко практически.

Да бъдем верни на Господа, на Христа. Христос, това е животът, любов, живите мисли, които учат народите да се любят. Той е колективност на възвишените духове, които учат народите как да живеят, дават им законите и ги управляват. Христос е, Който ни избавя от ония вериги, в които се вплитаме доброволно. Ако сега не Го виждаме, Той ще се яви един ден и ще поиска десятъка. Той е нашият най-стар брат. Близо е денят на Неговото явяване. Късно е вече, който не Го е потърсил. Има вече виделина навсякъде, изменя се начинът на

живота. Да бъдем верни на нашия Господ, на нашия Христос, Който вече сме познали. Той ни е дал живот и здраве и всякога Той ще бъде с нас и в нас.

6 април 1914 г. Бургас

Съставено по бележките на Минчо Сотиров, Иван Гарвалов и Величка Стойчева.

Из "Искайте сила, имайте вяра" - Извънредни беседи от Учителя в периода 1914-1919г., София 1994, ИК "Всемир" ISBN 954 - 8447 - 05 – 3

1914_04_20 Явлението на Духа
неделна беседа

ЯВЛЕНИЕТО НА ДУХА

А всекиму се дава явлението на Духа за полза. (I.Кор. 12:7)

Има много въпроси, които занимават човешкия ум, много, с които човечеството се е занимавало и в миналото; такива въпроси ще има и в бъдеще. Ще ви дам едно кратко определение на понятието „дух“. Много умове имат смътно понятие за духа. Даже и в ума на хора, които притежават обширни знания, това понятие е смътно. Ще попитате: „Как е възможно човек да бъде учен, а неговите понятия за духа да бъдат смътни?“ Аз отговарям: Много естествено. Ако бяхте лишени от зрение и имаше пред вас една картина, вие щяхте да имате за нея твърде смътно понятие. Следователно и на учения човек понятието за духа може да бъде смътно. Когато разглеждаме тоя въпрос, трябва да имаме предвид дали притежаваме съответните чувства и способности да дойдем в съприкосновение със самата действителност на нещата; защото може да имаме понятие за света и неговите наредби пряко или косвено, но тия наши понятия ще се различават в единия и в другия случай. Ще ви дам един кратък превод на думата „духъ“. На български тази дума има четири букви. Ако вземем буквата „Д“, тя образува три ъгъла и отдолу буквата „П“; трите ъгъла показват триединството на Бога, трите сили, които се проявяват. Буквата „У“ – двата пръста, показалецът и средният, турени нагоре, показват, че човешката ръка нещо работи. Буквата „Х“, кръстът – това е проявлението на онази сила, която действа в четири направления: едната линия, която отива нагоре, и другата, която я пресича, показват човешкото проявление, т.е. двете сили, които не са съгласни, които се кръстосват. Като посочим един пръст нагоре, това показва, че посочваме към Бога, а когато човек дойде в разрез, това е другата линия на кръста, значи духът слиза и определя туй противоречие между Бога и Неговите деца. Буквата „Ъ“ означава равновесието на човешкия ум, който иска да даде на хората да разбират основните закони. Това тълкуване аз вадя от самите букви на думата. Сега, другото тълкуване на духа е: проявлението на неговата същина. Вземете, например, светлината, която слиза отгоре – това е Духът. Слънцето не знаем какво е; учените казват, че то се намирало на 92 милиона километра далеч от земята; може да е толкова – не знаем; па може да има в това изчисление няколко милиона километра разлика. Ако речем да проверим, въпрос е, дали ще го намерим на тази точка, която ни определят учените. А какво е вътрешното състояние на слънцето – дълбока философия. Едни казват, че било жидко, други – твърдо. Може да е вярно и едното, и другото. Но за светлината, която слиза, ние вече имаме реално понятие, понеже виждаме туй, което слиза от слънцето и разкрива пред нашите очи цялата земя с всички предмети на нея. Светлината е Дух, Който слиза от слънцето и има пряко съприкосновение с нашия живот. На това слънце можем да уподобим и Духа. Той няма да влезе инак, защото ако слезе, ще разтопи, подобно на слънцето, всичко това, което виждаме около нас; то ще стане на прах и пепел, или пак ще се обърне в газообразно състояние. Затова Бог казва: „Аз няма да сляза, а ще проводя през пространството Своя Дух, да принесе на хората Моето благословение“. Ето защо Бог не иска да слезе при нас, а изпраща Духа си – светлината. Този Дух, тази творческа способност е именно, която гради в нас. Всичко, каквото притежаваме, Нему се дължи. Тази разумна сила, която се проявява от Бога, учените хора я определят във вид на закони, на сила, на сродства между елементите и т.н. – дават ѝ разни имена. Но то е една същност разумна, която работи; то е Дух, Който създава закони.

Духът има пряко общение с нашата душа. Именно чрез промените, които стават в нашия душевен мир, ние добиваме понятие за Неговия произход. Без душата не щяхме да имаме

никакво схващане за Духа. Душата със своя начин на мислене представя в нас Божествения свят. И ако има у нас нещо Божествено, то е светлата душа, която мисли. Ето защо, когато говорим за човека, трябва да разбираме нея. Отделете от човека разумната душа, той остава формено животно с четири крака; по нищо повече не се различава: яде, спи, има всички нужди и слабости на животното. Духът се проявява в човешката душа. Поради това човек, в различие от другите същества, ходи прав. Защо другите животни не ходят изправени? Защото са в разрез с Господа. Дето те ходят на четири крака, то показва, че тяхната воля е в контраст с проявлението на Бога. Ще минат, може би, хиляди години, и те ще достигнат онзи етап на човека, да се издигнат и се изправят. Ние сме се издигнали сравнително и се стремим да се издигнем повече, защото искаме да се приближим до Бога и да бъдем в съгласие с Него – има желание у нас да вървим из Божествения път. И ако правим грешки, правим ги не по зла воля, а по други причини, които лежат в нашето минало.

Сега, казва се, че този Дух се дава всекиму за полза; в какво именно се състои тази полза? Самата дума „полза“ има известно съдържание, защото всички работят за полза. Работникът копае лозе, но чака да му платят надница 2–3 лева; жената работи нещо за мъжа, но и тя очаква от него нещо за Великден, за Рождество Христово, за големите празници, за летния сезон – всеки все за полза работи. Някои мислят, че животът е много идеален; но какво те смятат идеален живот? Аз разбирам идеалния живот така: да има хармония, съгласие във всички наши отношения. Някои искат да живеят на Небето; но къде е Небето? Под думата „Небе“ разбирам едно състояние, дето съществува пълен порядък, дето хората спазват своите права и задължения един към други. Иска един човек да напредне, но ти му пречиш, ти го задържаш в напредъка, като му налагаш свои права, когато трябва да съзнаеш, че имаш към него задължения. Прочетената от мене глава из Евангелието показва какви трябва да бъдат нашите отношения. „Но има известни безсмислени неща там“ – ще кажете. Една руска поговорка казва: „И в безпорядке есть порядок“ – и в безобразието има благообразие, ще кажа.

Ще приведа една аналогия, за да разберете отде произтичат кривите понятия за нещата. Например, давам на едного орех и му казвам да прави изследване върху него. Един ще направи изследване върху вкуса му, ще опита неговата външна зелена обвивка, ще го захапе и ще го хвърли. Давам ореха на друго лице, то, вече доста благоразумно, снема горната, зелената му обвивка, обаче като опитва втората, изпотрошва си зъбите и го захвърля и той. Давам ореха на трето лице; то, обаче, още по-благоразумно, махва най-горната обвивка, счупва с камък костеливата черупка, изважда ядката и я изяжда. Ако съберем тия трима и ги попитаме какво нещо е орех, единият ще каже, че орехът е плод стипчив, лют, отровен; вторият – че е плод корав, който чупи зъбите на хората, третият – че е нещо вкусно и приятно. Тази аналогия може да се приспособи и към нашите погрешки: всички неща в света са облечени с обвивки, и ако нямаме достатъчно знания, ние няма да намерим същността. Храната е потребна за тялото, но потребна е храна и за ума и душата; ще рече, трябва двояко да се храним. И когато говорим, че не е хубаво човек да преяде, разбираме, че еднакво трябва да се нахранят тялото, умът и душата. То е цял трояк кръг, който образува човека. Ето защо и тримата ония, които се произнесоха за ореха, не са достатъчно умни. Онзи, който изяде ореха, мисли, че е най-умният. Не! Давам ореха на четвърти, той взема, но вместо да го изяде, го посажда и след 10 или 15 години единият този орех дава хиляди ореха. Тъй че имаме четири категории хора в света, които мъдруват: едни казват: „Светът е калпав, развратен, не заслужава да се живее“; други казват: „В него царува егоизъм, по-лош не може да бъде“; трети: „Светът е хубав, приятен“; те са по-близо до истината. А четвъртите кои са? Ония, които са влезли в Божественото училище и са почнали да се учат, т.е. да насаждат хубавите неща. Най-отличното понятие за човека е да знае, че земята е Божествено училище, в което е поставен да се учи, да се

научи да снема горната и долната обвивка на ореха, черупките, и да не изяжда ореха, а да го насажда. И когато научи свойствата на всички неща, ще разбере същинския смисъл на земния живот. И както един господар праща слугите си на лозето да работят и им дава хляб и инструменти, потребни за работа, тъй и Бог е дал на човека мозък, като инструмент за работа. За какво го е дал? Камъни ли да чупи, или да изпитва горчивата черупка на ореха? Не, но да се научи да насажда ореха. „Нима ще ми стане по-добре, ако насаждам само орехи“, ще каже някой, „Няма да ми стане по-добре“. Под думата „орех“ трябва да разбираме добрите мисли, желания и действия, които можем да посадим у другите. Тази работа ще ви донесе благоденствие. Когато в постигане на едно ваше желание срещнете известна съпротива, недейте се отчайва и недейте го захвърля: Бог е облякъл една мисъл в 3–4 дрехи – може едната да не е благоприятна, но другата ще бъде благоприятна. Ако снемете лошата дреха, ако посадите вашите мисли в добра почва, те без друго ще дадат добър плод. Аз тъй гледам на света. Злото е привидно; те са външните обвивки на нещата. И хората са привидно лоши. Не че не са лоши, лоши са, но по същина пак не са лоши, защото от Бога зло не може да излезе. Лошото произлиза от известни наши отношения, които имаме в света. Две фамилии живеят в една къща, дето има четири стаи; едната фамилия има повечко деца, другата – по-малко, почнат да спорят първо за стаите, кой колко стаи да вземе и, виж, изведнъж се скарали. Питам: Защо е това скарване за стаи? То е съвсем нищожна причина. И почне едната фамилия да говори по адрес на другата фамилия: „Те са хора неразбрани“, а и втората по адрес на другата – също. А в действителност и едната, и другата са неразбрани, защото разбран човек никога не се кара. Тази дума „кара“ произхожда от санскритски корен: да се караш значи да бъдеш в тъмнота. Хора, които са във виделина, не се карат. Известно проявление в нашия мозък помрачава нашите мисли, и тогава последват лоши желания. Когато имаме светли мисли, ние сме готови да живеем в мир и съгласие; щом обаче дойде малко помрачение, готови сме да изменим нашите отношения. Та злото произлиза от помрачаването на човешкия ум. Сега, понеже Господ знае, че на земята съществува известен мрак, който причинява вреда – мракът винаги причинява вреда: ако бихме живели постоянно в мрак, той щеше да атрофира всички наши чувства, очи, уши и прочие, както има известни риби, които са живели с години в подводните пещери и са изгубили способността да виждат – Той е изпратил именно този Дух да реагира върху нас, върху нашите мисли и чувства, върху тялото, за да мислим правилно за нещата и да си съставим вярно понятие за тях.

На първо място трябва да си съставим правилно понятие за себе си, сиреч какво трябва да бъде нашето отношение към Бога. Според моето схващане, земята е едно училище само за индивидуалната човешка душа. Ако има нещо реално в света, то е човешката душа. Някои се питат „Какво съм аз?“ – Аз съм това, което мисли, това, което чувства и желае. А всяка мисъл, всяко чувство и желание има и своята форма. Когато вие искате да направите едно оръдие, с което да убивате хората, как го приспособявате? Вземате известни практически съображения, какво то трябва да бъде – да бъде остро, да може да разрушава. Правите топка за игране на децата; правите ли я остра? Не. Правите я валчеста, гладка, за да не причини вреда на детето, защото всички неща, които са остри, са вредни. Казват за някого, че имал изтънчен ум; да, ако е необходимо да воюва, трябва да има много тънък ум и взривни сили – където ударят, да съкрушат. Но когато човек живее в мирно общество, каква нужда и каква полза има от такъв тънък и остър ум? Па и ако турите във военно време начело човек с тъп ум, той също не е на мястото си. Ние сме изменили хода на нещата: турили сме тъпите неща при острите или пък обратното. Аз не казвам, че не трябва да се воюва на земята; воюването в природата има два принципа: един, който разрушава, и друг, който гради. Но в единия и в другия има постоянно изтощение. Ние не само когато любим, ами и когато мразим, се изтощаваме, защото онзи, който мрази, чупи камъни, а като изтощаваме живота в чупене на хиляди тона камъни, какъв смисъл ще има

за нас животът? Когато постоянно мислим зло, постоянно трошим камъни. На Господа, впрочем, и този материал е потребен: Той ще използва нашия труд да направи гладки пътища, и хората косвено ще ни благодарят, че сме натрошили потребните за техния път камъни. Каквото и да вършим в света, нашият труд ще бъде полезен, ако не за нас, то за други. В единия случай, ако любим, вършим работа съзнателна, в другия случай – несъзнателна и следователно наградата не може да бъде една и съща.

Прочее, ако искате да се прояви Божествената Любов, трябва Духът да бъде във вас, да Му дадете място да се прояви. Но Духът е много деликатно същество; да не мислите, че ще дойде да чука силно на вашите врати, не; той ще потропа тихичко на вратата на вашето сърце и ако му отворите, веднага ще измени издъно вашия живот, ще ви покаже как да живеете; ако похлопа на вратата на вашата воля, ще ви каже какво трябва да вършите и да го вършите съзнателно. А ако не му отворите, вие ще разберете скоро какво нещо сте изгубили. Когато срещнете един идиот, да знаете, че в миналото, когато Духът е потропал на неговите врати, той не Му е отворил. Казвате за някого, че е глупав. Защо? Защото когато Духът е потропал някога на вратата на неговия ум, той Го е отхвърлил. Който е жесток, да знаете, че когато Духът е потропал на неговото сърце, той също не Го е приел. Жестокостта е като кристал, който няма мекота. Ала не трябва да мислите, че между жестоките хора няма понякога добри; но изобщо те не са за едно организирано човешко общество. И тъй, трябва да сме винаги готови да дадем място на Духа да проникне и да се прояви във всекиго от нас.

Някои казват: „Искаме да видим Духа“. Ами че единственото нещо, което виждате, то е Духът. Той говори, но понеже вашите уши са тъпи, не чувате, както когато говорите на глухи хора, не чуват. Искате да чуете; е добре! Нагласете ухото си да схваща това, което Духът му говори. „Аз искам да видя Духа.“ Хубаво, ами ако вашето око е примрежено, как ще Го видите? Единственото нещо, което ние виждаме в света, повтарям, то е Духът. Ето това цвете, което държа – то е Дух, и ако бихте могли да видите, ще съзрете цялата човешка фигура в него. Сега, защо не виждате? Понеже вашето зрение е ограничено, вие виждате само сгъстените части, а несгъстените не виждате. Например, някои неща ви се показват валчести – орехът; но ако го посадите, валчесто ли стъбло ще изникне? Веднага ще прояви своята същност. За да познаете нещата, трябва да ги посадите в тяхната почва. И ако можете да посадите това цвете по този начин, веднага ще видите, че и то е разумно същество. А какво ви говори това цвете? Тази краска защо е турена? Тя е турена, за да покаже, че животът без любов няма смисъл. И с хиляди години то говори на хората какво трябва да правят – че трябва да любят, че умът не трябва да бъде нито много остър, нито много тъп. В някои случаи трябва да бъде остър, но когато се намирате между умни хора, не е необходимо остроумие. Когато се намирате между неприятели, сърцето трябва да бъде кораво, а между приятели – меко. Трябва да знаете как да обичате. Когато вземете една роза и я помиришете, две неща се проявяват: едното – нежно благоухание, другото – бодили. Всеки човек има своите бодили; но те, разбира се, не са човекът. Бодилите са за ония условия на живота, когато човек трябва да воюва, да се брани, когато не трябва да бъде много мек. С дяволите не бива да си давате рандеву; срещу тях трябва да имате шипове. Но между приятели вашият барут трябва да бъде влажен. Има времена, кога трябва да бъде сух и кога – влажен. Какво ще направи мъжът, когато барутът му е сух и когато жена му всеки ден го задява? Когато се оженят, трябва и двамата да овлажнят барута. Пред света барутът ви трябва да бъде сух, за всяка нужда... Това е една алегория, която аз привеждам, за да научите всички тия отношения, които съществуват в света. Вие имате приятели и казвате, че ги познавате; но докато не научите едновременно и тъмната, и светлата страна на вашите приятели, не ги познавате добре. Искате да бъдете всякога добър; трябва да бъдете добър при известни условия, а лош при други. Когато разгневите

приятеля си, трябва вече да се защитавате, а за да се защитавате, трябва да знаете да воювате. Ако се борите с някой неприятел, вие си вършите длъжността; ако воювате с мирни или безоръжни хора, вършите глупост. Казват: „Животът е борба“. И мъжът, като се ожени, казва: „Животът е борба“. А с кого воюва? С жена си, и жената – с мъжа си. Народят им се деца, и те четат девиза: „Животът е борба“, и си казват: „Е, ами ние с кого ще се борим – братчетата със сестричетата“. И започва борба, хванат се за косите и като се разплачат, хайде при мама и при тате. Хората имат девиз! Като нямат истински противник, те си го създават – мъж с жена, брат със сестра, свещеник със своите пасоми, учител с учениците си. Ето хора, които не разбират живота. Борба трябва да съществува, обаче с онази природа, която трябва да се подчини. Когато предстои да разрушим известна скала в планината, да пробием тунел, разбирам да действаме така, но да употребим тия средства в организирано общество, не разбирам. Туй показва, че хората не разбират отношението, което съществува между тях и техния Дух, задачите, които им налага последният.

Апостол Павел описва в прочетената глава какво трябва да бъде това отношение. Може да ми зададете въпроса: „Нали съществуват в света хиляди отношения?“ – Но ние трябва да изберем само ония, които са благоприятни за нас. Трябва да знаем, например, отношенията на водата към нас. Ако я турим в стомаха, ще има благоприятни последици; ако обаче я турим в дробовете, ще произведе съвсем други последици. Ако внесем въздух в дробовете, ще бъде благоприятно за нас, но турим ли го в стомаха, ще произведе точно обратен резултат и т.н. Нещата имат отношения към известни удове. Трябва да знаем къде е мястото на водата, на въздуха, на светлината, на звука, на мириса. Вие ще кажете: „Ами че тия неща ние ги знаем – че светлината е потребна за очите, а звукът – за ухото“. – Така. Но вие разбирате ли вътрешния смисъл на тази светлина? Сутрин, когато изгрее слънцето, какво вие си казвате? „Ха, слънцето изгря.“ Но когато някой каже: „Учителят иде“, какво подразбират учениците? Всички се размърдват, вземат книжките си и насядат по чиновете. Щом изгрее слънцето, всеки от нас трябва да вземе своята книжка и да каже: „Учителят-Дух иде“, и да седне на чина и да се попита какво трябва да върши тоя ден. Слънцето казва: „Ще ви прислушам, ще ми отговорите, ще ви предам, и вие ще ми предадете“. Туй разбира изгряването на слънцето. Ако всеки ден можем да проучим програмата, която нарежда нашият Дух, животът би текъл много благоприятно. „Но – ще кажете – днешното слънце мяза на вчерашното – еднакво изгрява“. – Не! Аз не съм видял в живота си два дена, подобни един на друг, и слънцето да изгрява еднакво; всеки ден се различава от други и всеки има своята програма. И светлината, която идва, не е една и съща: различава се от оная, която е дошла преди няколко дни. В туй именно седи величието на Божествения Дух, Който носи неизброими богатства, невидими светове и разкрива какъв е Бог в Себе Си. Той е нещо велико. Срещате един приятел и казвате: „Иван, как го оценявате?“ – „Той е висок един и половина метра, или 165 сантиметра, има гъсти вежди, въздебелички устни, обича да похапва и да попийва“. Но това не е важно. Дойде ден, вие го обиквате, и за вас вече изчезват неговите дебели устни, неговите външни, невидими недостатъци – почвате да виждате в него нещо друго. Значи снемате първата обвивка на ореха, виждате неговия ум. Ако го посадите, половината от орехите, които ще роди, ще бъдат за вас, другата половина – за него. Ако го изядете, какво ще се ползвате? Няма да се ползвате нито вие, нито Иван. Тъй щото Духът, когато дойде, казва, че всеки ден трябва да посявате по-добри мисли, по-добри желания. Срещате един ваш приятел, и някой път казвате: „Не зная какво да говоря“. Виждате, че хората бъбрят много, а вие не знаете какво да кажете, или говорите много работи, но не онова, което ви трябва. Най-първо трябва да посадите ореха и след като го посадите, тогава може да разговаряте колкото искате. Преди да посадите ореха, недейте говори. Онзи, който е работил, върне се вкъщи и приказва: „Работих, уморен съм, гладен съм“. Говоренето показва известни отношения, които съществуват между нас и нашите действия. Първото нещо, което трябва да правите всеки

ден, то е да си зададете въпроса: „Какъв плод трябва днес да посадя?“ Ако посадите един орех, той след време ще принесе своите богатства в изобилие. Тази притча бихте разбрали само когато се върнете, както ще се върнете, на онзи свят, откъдето сте дошли; тогава ще забележите каква полза са принесли ония добри желания и мисли, които сте посели, добрините, които сте направили на вашите ближни, приятели, жена, деца. Сега тия неща още ви са тъмни. – Друг пример. Казвате си: „Този син сега аз го храня, ама кой знае дали ще ме гледа някога?“ „Сега го уча, та когато остарея, да ме гледа.“ Не очаквайте да ви гледа, когато остареете. Па може и да не остареете, може да заминете по-рано от него, без да стане нужда той да ви гледа. Казва майката: „Ех, да имам дъщеря, на стари години да ме гледа“. То е много криво схващане на живота. Дайте възпитание на децата си и не очаквайте за вас нищо. Ако в тях сте посадили добър орех, не само ще ви гледат, но и ще ви обичат. Когато една майка не е обичана от своите деца, това показва, че не е могла да ги възпита. Та първото нещо, за да ви обичат децата, е, ръководими от този Дух, да научите децата да ви обичат.

Ще заключа своята беседа с едно сравнение. Има три отношения, които трябва да пазим. В света съществува Бог, съществуваме ние, съществува известно общество; някои турят на първо място себе си, като казват: „Аз, после обществото, а накрая Господ“. Това е съвсем криво разрешение на въпроса. Други казват: „Първо обществото: аз живея за народа, за обществото, после идвам аз, че най-после Господ“. И то е лошо разрешение. Трети казват: „Първо Бог, Господ, Духът ми, тогава аз, разумната душа, която трябва да служа Нему, че после на обществото, и най-после на себе си“. Ето правилното разрешение. Всяко друго разрешение няма да бъде правилно разрешение. Всички погрешки произхождат от следното. Искаме да знаем, обществото ли е главата, или ние. Ако на едно тяло сложим три глави, то няма нищо да свърши! Вечно няма да има съгласие в кой път да тръгне. Някой път се борите какво да решите; това показва, че имате три глави; отсечете двете, турете Господа да бъде глава. Всяко нещо трябва да бъде на мястото си. Сега, запитайте се: кой е ваша глава. Ако кажете, че е Господ, бих се радвал. Турете Господа начело. А знаете ли какво ще бъде тогава вашето състояние? Няма да има във вас двоумене, страх, трепети, ще имате воля, ще бъдете смели, решителни, умни, добри хора. Ще бъдете богати във всяко отношение – каквото хванете с ръка, злато ще става. Някои ги е страх от парите; само глупавите ги е страх. Защо? Защото духом са слаби. Знаете какво казва преданието за праведния Йов – че имал червеи и като ги подарявал на някой просяк, червеите се превръщали в жълтици. Ако бъдете и вие като Йова, червеят, който дадете, ще се превърне в злато. Вие често онеправдавате червеите, но и те извършват отлична работа в света, съвременният свят дължи много на тях. Като ги хване Господ с ръка и ви ги даде, те се превръщат в златни монети. А какво е това злато, тази монета, която ви дава Господ? Придобивате знания и опитност. Една умна жена, която вземе серява, мръсна вълна, какво прави с нея? Изпира я, извлича я, изприда я и изтъкава плат; глупавата, напротив, като я види така мръсна, ще я хвърли навън. Колко пъти и Господ ви е дал Дух, и вие сте Го отхвърляли!

Правилото какво изисква? Като се върнете вечерно време от работа, да снемете раницата от гърба си и да я оставите в антрето, всички вземания-давания, които имате, и тях да оставите в антрето; да влезете в стаята си свободни, като че в света няма никакви вземания-давания за вас, и да кажете: „Благодаря на Господа за това, което ми е дал“; наяжте се хубаво, поблагодарете Му пак: и сутринта, като станете, вземете изново раницата или тефтерите и тръгнете на работа. Ние какво правим? Дойдем вечер и си легнем с пълна раница на гърба и цяла нощ се мятаме в леглото. Духът казва: „Снемете раницата си: не ѝ е мястото тук“. Сядаме да ядем, тежко ни е; защото имаме раница на гърба си. Трябва да я снемем и се нахраним. Това е то посланието на Духа. Някои хора били грешили; оставете

този въпрос вън, в антрето: нима Господ не знае, че хората грешат; ние ли ще оправим света? Има кой да го оправи. Вечер, като се върнем, трябва да поблагодарим на Бога, че ни е пратил между тия грешни хора, за да ни дадат добри уроци. Като срещнем такъв, трябва да му кажем: „Много добре си носиш раницата“. Той е грешник и в туй състояние той е човек с раница. Един ден тя ще му слезе от гърба. Някой е груб, кисел; защо? Защото не е снел раницата от сърцето си. Други не може да мисли; защо? Нека снеме раницата от ума си и тогава ще мисли добре.

Сега ще приведа още един пример и ще заключа. Има две крайности, две противоположности в действителния живот, които трябва всякога да имаме предвид; това са: доброто и злото – два полюса, крайните допирни точки на земния човешки живот. В старо време някой си цар имал две дъщери; голямата била много красива и стройна, но имала много лош език; малката била много добра по душа, но много грозна по лице. По причина на тия им външни и вътрешни недостатъци, никой от околните княжески синове не искал да им предложи ръка. Загрижен бащата за бъдещето на своите дъщери, понеже оставал без наследници, решил да свика съвет от най-мъдрите хора на своето царство, да му посочат път от това безизходно положение. Между многото добри съвети, които предлагали всички, най-старият измежду тях и, впрочем, най-мъдрият, дал следния съвет: „Ти – казал той на царя – ще направиш една странноприемница в полза на всички, и първите двама млади мъже, които дойдат в нея, те ще бъдат твоите двама зетове, които съдбата ти отрежда“. Добрият баща помислил, че, може би, съдбата ще се усмихне на побелелите му коси и ще му изпрати знатни лица, от някои царски домове. Когато странноприемницата била свършена и отворена, първите посетители били, действително, двама млади момци. Обаче за голямо учудване на бащата единият от тях бил сляп, а другият – глух. Изненадан от това, царят извиква стария мъдрец и му казва: „Каква е тая работа – единият е сляп, а другият – глух? Как ще я уредим – не виждам“. – „Ще Ви кажа – отговорил мъдрецът – глухия ще ожените за красивата си дъщеря, а слепия – за грозната.“ Така сторил и царят. И наистина, двата брака излезли щастливи: дъщерите му добре прекарвали. По едно време зетовете почнали да се стесняват вътрешно от своите недъзи. Тоя, който бил глух, когато неговата жена викала и сипела отгоре му всички проклятия, повдигал рамене и си думал: „Така е то, когато е лишен човек от едно чувство. Вярвам, тя говори божествени работи, но нали не мога да ги разбера, това е моето нещастие. Бих дал всичко в този свят, само да мога да чуя поне една от сладките ѝ думици“. Слепият, от своя страна, като слушал умния и сладък говор на своята жена, излиянието на нейната душа, думал си: „Колко прекрасно същество е тя! Колко хубава трябва да е! Но нали съм сляп – това е голямото мое нещастие в тоя живот. Бих дал всичко, да можех поне за един миг да видя външния образ на това божествено съкровище“. Достига това до ушите на царя, и той повиква стария мъдрец и го помолва да му каже, не може ли някак да се измени съдбата на двамата му зетове, да се избавят от своите недъзи. „Може – казал маститият старец, – но ще се развали тяхното щастие и блаженство на земята“.

Ако Бог те е свързал с красивата царска дъщеря и те е лишил от слух, да не ти е жалко, че не чуваш гласа ѝ. Наслаждавай се от вида ѝ и благодари. Не искай да чуваш думите ѝ, да не би да се огорчиш и дойдеш в противоречие със себе си. Две добрини на земята не може да се съберат на едно място. Ако Господ те е свързал с грозната царска дъщеря и те е лишил от зрение, от временните илюзии на земния живот, пак благодари. Наслаждавай се на добрия ѝ говор, на сладкия ѝ език; не искай да видиш нейния външен вид и образ, защото ще изгубиш и това, което имаш. Доброто не всякога е облечено в царска мантия. Доброта и красота само на Небето живеят заедно. Тук, на тоя свят, тъй е – добро и зло се редуват в човешкия живот. Ако в един живот Бог те свързва със злото, благодари Му. Не се утеснявай. Не знаеш дълбоките причини защо това е сторено. Знай, че целта е за добро. С

време ще разбереш великата Любов на Небето. Ако в друг живот те свърже с доброто, благодари Му и не желай да облечеш царска мантия и да се любуваш на своя изглед. Не търси да примириш доброто и злото в себе си: то е невъзможно. Това ти се дава, за да се учиш да познаваш дълбоките работи на живота на Духа. Твоите недъзи ще се махнат, когато сърцето ти се отвори, Духът дойде и душата ти се съедини с Него.

Беседа, държана на 20 април 1914 г. в София.

1914_04_27 Талантите
неделна беседа

ТАЛАНТИТЕ

И едному даде пет таланта, другиму два, а другиму един – всекиму според силата му. (Мат. 25:15)

Ще ви говоря върху 15-и стих от 25-а глава на Евангелието от Матея. Няма съмнение, много пъти сте чели тази глава, спирали сте се върху талантите да размишлявате; може би сте правили и известни заключения, някои от които са били по-близо до истината, други – по-далеч. Ще взема този стих в неговия обикновен смисъл.

Когато Исус е изказвал едно изречение или притча, имал е предвид основната Божествена мисъл, Божествения закон, т.е. той не е говорил само за да намери повод да говори, но е изказвал известни истини. Сега може да си зададем въпроса: Защо на едного е дал пет таланта, на другиго – два, а на последния – един? Това случайно ли е, или е обмислено? В природата всички неща, които Бог е създал, не са случайни – нищо няма случайно. Ние казваме за много неща, че са станали „случайно", когато не можем да си ги обясним. Срещаме един човек и си казваме, че случайно го срещаме. Един от законите на живота казва, че нашата среща се обуславя от известни предшестващи причини, които са ни докарали да се срещнем. Като не знаем закона, казваме, че се срещаме случайно без никаква причина, но това не е така.

Какво трябва да разбираме под думите: „пет таланта", „два таланта", „един талант"? Има три вида хора: едни, които отговарят на петте, други – на двата, а трети – на единия талант. Сега, кои са тия на единия талант? Те са ония, които живеят само за себе си. „Да ядем по три пъти на ден, да пийнем, да си полегнем, за да ни стане тялото по-гойно, и да се обличаме хубаво – ето за това – казват те – сме дошли на тоя свят." Те са хора егоисти, безплодни, безсеменни – хора с един талант. А кои са с два? Човек, който се е оженил – той е единият талант, а жена му – другият. Събират се двама и спечелват още два таланта – раждат им се деца; стават четирима, и казват: „Господи, ние използвахме двата таланта; отгледахме деца и спечелихме още два". То е в първия смисъл. Във втория смисъл те са хора, които живеят за своя дом, за обществото, за народа. Ония с пет таланта притежават вече нещо повече. Петте таланта съответстват на нашите пет чувства; значи хора, на които всички чувства – зрението, слухът, обонянието, вкусът и осезанието – са на мястото. Те са хора с прави съждения и заключения за всичко, що Бог е създал: разбират природата, разбират нещата, разбират причините и следствията. Те са учители на света, те живеят за цялото човечество.

Сега да направим едно малко пресмятане на дадените таланти: имаме 1+2+5=8 таланта. Числото 8 произволно ли е? Не; то е число на труда. Писанието казва, че Господ направи света в 6 дни; на седмия ден си почина. След всяка почивка идва нов работен ден. Ние сме в осмия ден. И Господ е казал на хората: „Ето, Аз направих света, сега започва вашият ден, работете, и Аз един ден ще дойда да ревизирам вашата работа". Ние живеем в осмия ден и понеже не знаем как да работим, правим грешки. Но Господ казва: „Работете, вървете напред, грешки, разбира се, ще правите". Кой учител не очаква учениците му да късат книги и да нашущават училището? Коя жена, която шъта, не нашущава? Кой бояджия няма да се нацапа, като боядисва? Кой човек, който работи, няма да се окирливи и окъса дрехите си? В пътя на нашето развитие не бива да искаме невъзможното, трябва постоянно да очакваме промяна и изхабяване. Плашите се от смъртта. Но що е смърт? Смъртта е

овехтяване, скъсване на нашата дреха. Такъв е законът. Тялото постепенно се изменя. Писанието казва: „Господ направи човека по свой образ и подобие“; да, Божественият план е такъв; но понеже Той е оставил на нас да работим, да си създадем мозък и сърце, характер, да се възпитаме, то при изпълнение на този Божествен план това, че ще ошущавим, ще пооцапаме наоколо, нищо не значи. Когато се гради къща, върху мястото има разхвърляни камъни, тухли, пясък – много работи; но след като се изгради къщата, всичко това се очиства и тогава хората влизат да живеят в нея. Следователно ние сега сме в периода на осмия ден и градим. И в туй градене три категории хора работят: едни, които имат по един талант, други – по два, трети – по пет.

Сега, нека дойдем да съберем тия таланти на онзи, който е спечелил от петте още пет – стават десет, от двата още два – четири, стават всичко 14 и с единия заровен в земята – 15. Добре, от това число като извадим дадените 8, колко са спечелените? 7. Какво означава числото 7? Казахме, почивка. Сега имаме закона, мисълта, която Христос е скрил вътре, която мисъл схваща само онзи, който знае Писанието – именно, че онзи, който иска да почива, трябва да е работил, и че който не е работил, не бива да почива, защото Господ, като е работил шест дена, на седмия е почивал. Ние често казваме: „Кога ще си почина!“; още не си почнал да работиш, каква почивка търсиш? Едва си дигнал мотиката на рамо и искаш почивка! След като прекопаеш цялото лозе, тогаз трябва да искаш, и ще дойде почивката. Трябва да разберем основния Божествен закон, че почивката е резултат на работата. Само ония ще бъдат радостни, весели, които са работили; па и Христос го казва: „Онези, които са работили, ще влязат в радостта Господня; всички блага, които Аз имам, ще имат и те“. А какво е казал на онзи, който не е работил, а скрил таланта в земята? „Вземете му единия талант и го дайте на онзи, който има пет, а него изхвърлете вън, в тъмнината, да се научи там да работи.“ Коя е тази външна тъмнота? Червеите, които работят долу в земята. Ако не се научите да работите, Господ ще ви направи червеи и ще ви тури в земята да работите в тъмнота, додето се научите да работите. Всички ония, които искат да философстват върху Божествения закон, ще опитат дали тия думи са прави, или не. Аз ви говоря тази сутрин върху този основен закон: трябва да работим. И само когато работим за Бога, то е работа; когато работим за себе си, то е труд.

Работата подразбира знание; онзи, който е взел пет таланта, има пет чувства – нему Господ е дал всички способности и необходими знания; и онзи, който има два таланта, и той притежава способности, съобразно със своите знания. Ще направя още едно сравнение. С един талант – това е човек, който мяза на един минерал, който не може да се размножи – той винаги остава един. В него слънчевата светлина може да се пречупва много добре, но той не може да бъде разумно същество. Когато вашето сърце се втвърди като минерал, вие сте човек, който имате само един талант. И там се крие опасността, защото Писанието казва: „И ще ви отнема каменното сърце“. А този един талант трябва да се преобърне и да почне да ражда и се развива. Другите таланти се подразбират – житното зърно, растителният живот, който стои малко по-високо от минералите и който се размножава и припечелва. Красивите минерали какво могат да ни доставят в живота? Бихме измрели всички, ако останеше от тях да живеем. Благодарение на житното зърно, което носи два таланта, благодарение на трудолюбието и благодарение още на ония пет таланта, способности, които притежава нашият ум за по-висш духовен живот, който показва как трябва да разработваме благата, които Бог ни дава, можем да се избавим от много беди в този свят. Ние трябва да си задаваме въпроса, какво значи това „всекиму по силата“; то значи, че всеки от нас трябва да знае своята сила. Често хората казват: „Аз искам да имам по-големи дарби, по-големи способности“. Хубаво. Ако ти ония дарби, които имаш, не си използвал, не знаеш как да ги разработваш, кой ще ти даде повече? Всеки от нас има толкова дарби, че ако бихме ги разработили, те са достатъчни да създадат основа за пет

таланта. А пет таланта малцина имат. Аз вярвам, че повечето от вас, които ме слушате тук, имате по два таланта; дори положително мога да кажа, че всинца имате по два таланта. Но ако превърнете тия два таланта в четири, ще бъде друго. А какво означава числото 4? Че трябва да намерите процеса на пречистването на вашия живот. Имате нужда от вода, но тя е мътна, нали трябва да намерите средство да я прецедите? Ако я пиете с калта, ще ви повреди. Значи числото 4 е Божественият процес, чрез който нашите желания и мисли в този свят се прецеждат. Онзи, който има два таланта, трябва да работи дотогава, докогато направи една цедилка... А знаете ли колко тя струва? Попитайте един млекар, идете в една мандра и попитайте онези, които правят сирене, какво остава в цедилката. През нея може да излезе само суроватката. Вашата цедилка е вашият критически ум, който трябва да имате за нещата на живота. Когато казват за някого, че е критик, трябва да подразбирате, че той има цедилка, в която като тури да прецежда нещо, ценното остава, а непотребното пада долу. Зависи какво прецеждате; ако прецеждате сирене, то остава в цедилката; но ако прецеждате вода, чистата, бистрата вода ще излезе от филтъра, а мътокът ще остане в него. Цедилката ви трябва да има две съществени качества, значи два таланта: когато употребите единия талант, ценното трябва да остане в цедилката; когато употребите втория талант, ценното трябва да излезе извън нея. Ще направя друго сравнение. Цедилката със сиренето – това е вашият житен хамбар, водата извън цедилката – това е вашето жито, посято вън, на нивата – в живота. Първият талант трябва да се ползва от плода, който ви е дал Бог, а вторият талант трябва да посеете – да работите с него. В света имате разни предназначения; някой път вие в своите предприятия сполучвате, друг път не; това ни най-малко не трябва да ви обезсърчава, защото който има малко таланти и иска да придобие повече, трябва повече да работи. Такъв е законът. Опасно е за онзи, който има един талант и не е никак работил с него. Първото нещо, което се изисква от нас, е да знаем как да работим.

Аз ви казах, че вие имате два таланта; ще попитате кои са те. Вашият ум и вашето сърце – това са два таланта. Но ще кажете: „В какво мога да употребя моя ум?“ – На някой човек там на пътя му се счупва колата, минавате оттам, имате знания, поправете му колата; той ще ви бъде признателен, а някога, на реда си, той ще ви помогне. В случая и вие печелите. Вторият талант – то е вашето сърце. Някой човек е болен; вашето сърце трябва да ви накара да го споходите и да му прислужите. Двата таланта – това са корените на нашия живот. Под „сърце“ трябва да разбираме корените на нашия живот, а под „ум“ – клонищата и листата отвън. Вие знаете, че в природата съществува едно съотношение между корените и клончетата. На всяко клонче съответстват малки коренчета долу в земята, и когато долу изсъхне някой корен, изсъхва горе и съответният клон. Законът, който трябва да спазвате, е този: да знаете, че ако у вас изсъхне едно желание, ще изсъхне непременно и една мисъл; ако изсъхнат две ваши желания, ще изсъхнат две мисли, ако изсъхнат три желания, ще изсъхнат три мисли, и един ден, когато вашите чувства се атрофират съвършено, ще изсъхнат всички клончета и вие ще се превърнете в човеци, които имат само един талант.

Да вземем човек, който има пет чувства – зрение, слух, обоняние, вкус и осезание – каква роля играят тия чувства в нашия живот? Те са петте врати, през които човек влиза в тоя свят, чрез които ние изпитваме природата – пет области, от които можем да черпим богатства. Човек, лишен в пълния смисъл на думата от слух, е глупав човек; да си лишен психически от зрение, значи да си лишен от възможност да видиш истината; да си лишен от обоняние в психическо отношение, значи да си лишен от своя интелект; да си лишен от вкус, значи да си лишен от любов и т.н. – такива неща можем изброи доста. Всяко наше сетиво съответства на една велика Божествена добродетел, и всеки от нас трябва да наблюдава дали чувствата му са в хармония с неговото сърце, дали са в свръзка с истината.

Ако погледнем на този свят, той е облекло на истината; видимият свят е израз на истината; във всеки лист, камъче, извор, скала има велики уроци; вътре са скрити велики знания. О, какви истини може природата да ни разкрие! Вземаме едно камъче, потъркаляме го и го захвърляме – казваме, че то нищо не струва. Не сме разбрали смисъла на това камъче. Или вземаме едно цвете, поокъсаме листата му и го захвърляме – нищо не струва; не сме разбрали смисъла на това цвете. Да дойдем сега на нашия слух; чуем думата „любов" – тя е едно цвете. Разбрали ли сме смисъла на тази дума – какво тя значи? Не. „Що е?", – се питаме; – „Нищо" – и захвърляме го. Чуем думата „истина" и казваме: „То е празна дума". Кое е тогава най-важно за нас? „Човек да си похапне и след като си похапне, да си пийне една чашка винце", казват някои. Що се отнася до задоволяване на вкуса, то е вярно; но всичко не се заключава в яденето. Наистина, човек трябва да се храни, но по този закон за петте таланта трябва да се храни с пет вида храна – всяко чувство трябва да се храни със своята съответна храна; не го ли храним така, то се атрофира.

Виждате, че християнството е една наука; то не е за забавление. И знаете ли каква наука е християнството? То е една велика школа, със своите отделения, класове, университети, академии, и всеки, който идва да слуша в нея, трябва да разбира това, което слуша. Аз не искам хора с един талант, които са го заровили; в училището, в което преподавам, искам хора с два таланта. Защо? Защото не искам да си губя времето в безплодна работа. Бихте ли обичали да развъждате въшки или бълхи? Това са съществата с един талант. Всички паразити са хора с един талант, тунеядци, ленивци, които живеят само на гърба на другите, които ги очаква голямо наказание. Изпитвайте духовете; когато дойде един дух, първо вземете и го изучете; ако е с два таланта, приемете го и го нагостете; ако е с един талант заровен, недейте го приема; с един талант ли е – вън: той е въшка, бълха, той е един вълк, който не можете облагороди. Ама някои казват: „Този човек може да се облагороди"; аз казвам, че той може само въшки да развъжда. Как е постъпил господарят с оня, който е имал един талант? Взел и го изпъдил вън, за да го научи да работи. Не бива никога да насърчаваме човека с един заровен талант; трябва да му кажем: „Тебе, приятелю, те очаква най-голяма опасност в живота". Не бива да го лъжем, а трябва да му кажем истината. Често казваме: „няма нищо". Имаш дете; видиш ли, че има един талант, изпъди го вън. Нека отиде да се лута из света. Ще кажете: „Не е ли това жестоко?" Вземете му таланта, защото не е знаял да го оползотвори. Имате син с един талант, пращате го в странство да следва по философия или медицина или по някое изкуство; той ви пише: „Татко, прати ми 4–500 лева, защото ми трябват за това и онова", а всъщност взема парите и гуляе по шантаните; минават 2–3–7–10 години, синът не свършва, бащата си казва: „А, то е много дълбока наука"; похарчва по него 20–30,000 лева и очаква от него много нещо; след 7 или 10 години синът се връща, но освен дето не припечелил знания, освен дето похарчил толкова средства, той се връща с 10 градуса по-долу, съвсем разкапан, развратен в мислите и желанията си, и тогава бащата казва: „Защо, Господи, ми го даде?" Дали Господ ти го е дал, или ти сам го взе? Когато един крадец открадне петачета, които не вървят, дали онзи, който ги е имал, е виноват? Не, сам крадецът, който ги е откраднал. Често когато някой краде от Господа, задига онова, което не струва.

Разбира се, със своята беседа аз не искам да ви плаша, защото моята цел не е такава. Когато един ученик е в училище, когато той се въвежда в лаборатория за експериментални опити, учителят трябва да му обясни свойствата на разните неща и да му каже, че ако не внимава, един опит може да му коства много скъпо. Защото мнозина от невнимание са изгубвали своето зрение и други сетива.

Нека приложим Христовото правило в обществения живот. Често ме питат: „Защо България страда?" Ами че вие поставяте начело на управлението за министър-председател

човек с един талант, и искате той да оправи България; че как ще я оправи? Този човек, както казва Христос, трябва да се смъкне и изхвърли вън. За поста министър-председател се изисква човек с пет таланта, не даже с два. Хора с два таланта би трябвало да бъдат жандарми, войници; офицерите трябва да имат по четири таланта; генералите и министрите – по пет, а за царете, които заемат най-високите места в държавата, трябват десет таланта. България страда – защото начело на управлението ѝ не се поставят хора с пет таланта; често са поставяни с един, и след това ги викат и ги съдят; както виждате, и сега ги съдят. Тия, които са крали, са глупави, но пък и ония, които са ги турили на власт, са още по-глупави. Един човек уславя негоден слуга и очаква от него добра работа, а после се чуди как не се е свършила работата. Трябва да се чудим по-скоро на господаря. И сега в България ние се нуждаем от хора с два, четири, пет, десет таланта. Имаме ли ги, ще бъдем пръв народ в света; не ще има мъчнотии и спънки за нас; дори всички държави да се опълчат против българския народ, няма да успеят. Тогава – аз ви уверявам – никакво нещастие не би ни сполетяло. Затуй молете се да се създадат такива хора. Те ще дойдат. Да турим тия таланти – два, четири, пет и десет – в работа.

И най-сетне, питам: Защо ни е този ум, който ни е дал Господ? Най-първо, той е една цедилка. Прецедихте ли с нея млякото? Знаете ли как да го подквасите и подсирвате? Да приложим в живота тоя закон за прецеждане. Често се оплакват: „Нямам приятели в света!" Защо нямате приятели? Когато ми кажете: „Нямам нито един приятел", аз вече мога да се усъмня и да кажа, че вие сте човек с един талант. Ако кажете: „Мене никой не ме обича", аз ще си направя заключение, че сте човек с един талант, който сте заровили всичко Божествено в земята; човек егоист, който живее за себе си, заслужава да бъде без приятели, да бъде вън, в тъмнота. Това е, което казва Христос с тия таланти. Ще попитате: „Хубаво, каква е тази подквасa, с която трябва да работим?" – Вие я имате, но трябва да знаете как да подквасвате, да подсирвате млякото. Ако млякото е много студено, може ли да се подкваси? Не може. Ако е много горещо може ли? Пак не може. Трябва да спазвате един основен закон при подквасването: трябва да имате добри чувства, добри желания, да подквасвате човека с добра мая, да го подквасвате така, че да не се вкисне, да го заквасвате с истината, и ако го заквасите с нея, вие сте хора с два таланта, тогава ще имате четири, а като имате четири таланта, вие сте вече хора спасени, значи сте минали през закона на Исуса, през процеса на самоусъвършенстването, очистването от лоши желания. Това са двата таланта, които трябва да приложите в живота си.

Може да сте слушали и други проповеди върху талантите. Те означават пари, способности, сила; те са нещо обективно, не субективно. Талантът е всякога сила, внесена извън, която може да ни се даде и пак да ни се вземе. Талантите не може да бъдат никога притежание на човека, те са принадлежали и принадлежат само на Бога, и Той ги дава и взема, според както ние постъпваме. Раждате се на земята, дава ви два таланта и ви казва: „Работи! Ако спечелиш още два, ще ги умножа, ще ти дам пет, ще влезеш в Моята радост". Па дори кога ви е дал само един талант, и за него има място в света: ако такъв човек каже, че иска да спечели още един талант, ще се избави. И когато виждаме, че такъв човек прави усилия и страда, това показва, че иска да спечели още един талант, защото когато човек страда, в него страда онова първоначално грешно същество, което има само един талант. Такъв човек трябва да мине от единицата, от своето „аз", от своя егоизъм към Божествената Любов и самопожертвованието: Човек, който има само един талант, трябва да се самопожертва, за да спечели два. Да обработите сърцето и ума си – това значи да имате два таланта, а пет – да развиете всички ваши чувства в съвършенство. Развитието на всички тия чувства знаете ли какво нещо е? Мнозина гледат, но не виждат, слушат, но не чуват, вкусват, но не разбират благото. Например, когато човек вкуси хляб, казва ли някога: „Господи! Благодаря Ти за хляба, който Си ми дал, благодаря Ти за живота, който внасяш

чрез него в мене“? Ако не благодарите, това показва, че не само не сте разбрали какво нещо е вкус, но не сте разбрали и защо е направена тази уста. Тя е потребна, за да влезе в нея първо животът на Любовта, който е основа на всичко.

Задръжте тия мисли в себе си: Ако Господ ви е дал един талант, молете Му се да бъде с вас и да ви даде два – там е спасението. Христос дойде да спаси света, да спаси повече ония, които имат един талант. Но знаете ли колко скърби Му костваха тия мързеливци? Много скъпо. Ако човек има един талант, оставете го на Господа; аз ви казвам, изпъдете го. Защо? Защото само Господ е в състояние да го излекува, да го спаси; вие не сте в положение да направите това. Като ви казвам: „Изпъдете го навън“, искам да му направите с това добро, за да намери Господа, защото като се държи за вас, той никога няма да работи; като се намери изоставен, той ще се обърне към Господа и ще бъде спасен. Не му давайте да яде, нека гладува 2–3–5 дена; нека се помъчи малко – какво има! Как тъй? Детето по колко пъти плаче през деня? Ако не плаче, майка му няма да го нахрани. Хора с един талант – в тях няма живот; колкото мъртвото тяло може да работи, толкова и човек с един талант. Колкото може един скъперник да пожертва, толкова може да помогне човек с един талант. Казвам на всички ви, които сте тук, които имате по два таланта: ако замязате на такъв човек и се превърнете в един талант, ще направите велико престъпление. Вие сте хора, които можете да имате по четири, и когато ви намери Господ, че работите, и вие му кажете: „С двата таланта, които ми даде, Господи, припечелих още два“, Той ще каже: „Добри рабе, влез в Моята радост!“

Беседа, държана на 27 април 1914 г. в София.

1914_07_06 *Любовта*
неделна беседа

ЛЮБОВТА

Ако говоря с човечески и ангелски езици, а любов нямам, ще съм мед, що звънти, или кимвал, що дрънка. (I. Кор. 13:1)

Думата „любов“ е станала много прозаична в устата на хората; дотолкоз прозаична, че няма вече никакъв смисъл. Когато някоя дума изгуби своя смисъл, избезсолява, а всичко онова, което се избезсолява, няма в себе си сила и, вследствие на това, в него настъпва упадък. В органическия свят, когато известна храна влезе в стомаха и не може да реагира правилно върху него, образува се едно състояние, което лекарите наричат „мъчно храносмилане“ и което, от своя страна, произвежда известна неприятност на самото тяло. Този закон е верен не само по отношение на физическия свят, но и по отношение на умствения живот: когато ни се представи една мисъл, която не може да реагира върху нашия мозък, и умът ни не може да я възприеме, образува се и у нас същото състояние. Тъй става и с човешкото сърце: когато едно желание влезе в сърцето на човека и не може да реагира върху него, а сърцето, вследствие на това, не може да го възприеме, образува се пак едно подобно състояние.

Човешкото естество има трояко разбиране върху нещата. Вземете един плод, ябълка червена, пъстра, красива; най-първо нейната форма мами вашите очи; ще вземете, ще я обърнете откъм едната, после откъм другата ѝ страна и ще си съставите чрез очите, според нейната външна форма и цвят, известно понятие за нея. След като вашите очи свършат този процес, ще приближите ябълката до носа си, да видите дали издава някакъв мириз, и вашето обоняние ще определи качеството на тоя мириз. Когато вашето обоняние свърши своята работа, ще поискат вашият език и вашите зъби да опитат ябълката, и те ще направят последната операция върху горката ябълка – ще развалят нейната красива дреха, и от тази пъстра премяна няма да остане нищо; езикът ще каже: „Тази ябълка е вкусна“. Тъй и Любовта има в живота трояко проявление по отношение на хората, и поради неразбиране нейните съотношения се ражда онова криво схващане за нея, което съществува у хората. Едни казват, че тя е чувство, други – сила, трети – илюзия и т.н. Какъвто е умът на човека, такъв му е и халът, дето се казва; следователно според него ще бъде и схващането му за Любовта. За да познаете съждението на един човек върху известен въпрос, вижте какво той говори и пише; за да познаете една жена, посетете я, вижте домът ѝ какъв е; за да познаете една готвачка, влезте в кухнята ѝ и вижте какво и как готви; за да познаете един войник, пуснете го в бойното поле; за да познаете един учител, трябва да го видите в училището; един свещеник – в църквата и т.н. Всяко нещо трябва да бъде изпитано на неговото място. Следователно, когато дойдем да говорим за значението на Любовта в обширен смисъл, разбира се, не всички ще сте готови да разберете това, което мога да ви кажа, и за да мога да предам тази мисъл, да ви бъде понятна, трябва да я облека в проста форма. Мога да говоря на език непонятен вам, не защото имам желание да бъда неразбран, но защото има причини, поради които езикът ми може да бъде неразбираем. Когато се роди едно малко дете, майката първо му дава мляко, после, като поотрасте то, приготвя му жидка храна, сетне му сдъвква, и то, от своя страна, първо смуче и гълта млякото, и много му е приятно; за да му даде майката обаче по-твърда храна, трябва да му изникнат зъби: инак ще се развали стомахът му. Но преди растенето на зъбите става известен процес – детето боледува. И тогава майката си казва: „Детето има огница, дали няма да умре, ще викам лекар“; обаче когато зъбите израстат, това състояние минава. И в човешкия живот се явява също такова състояние – когато му дадат твърда храна, Любовта,

той преминава през процеса на страданията. Следователно, когато казваме: „Страданията са необходими“, подразбираме, че е необходимо да ги минем, да израснат нашите зъби, за да можем да се нахраним с тази твърда храна. Какви са тия зъби – после мога да ви ги изтълкувам; но сега ви казвам, че щом почнат вашите страдания в света, то е признак, че са почнали да ви никнат зъби. Когато минете през този процес, вие сте вече сформирани, имате 32 зъба, и сте във възрастта на Христа – 32 години.

Сега, да направя един малък разбор как апостол Павел е схващал Любовта. За да разберем Любовта, трябва да сравним това понятие с противоположните нему понятия. Когато човек иска да опише някой предмет, трябва да намери отличителните му белези; описва, например, един кон, една крава, овца, вълк и т.н. – трябва да намери белезите, които отличават едно от друго всяко от тия животни. В описанието правим разбор обикновено на външната страна, но можем да направим разбор и на вътрешните особености, като изтъкнем разликите, които съществуват между тях. В съвременния свят всички хора искат да са красноречиви оратори, понеже всеки знае, че един оратор със силата на словото може да влияе на тълпата. Но апостол Павел казва: „Ако имам всички красноречия, които човешкият език може да добие, нещо повече, дори ако имам красноречието на ангелите, а не разбирам Любовта, нищо няма да ме ползва“: отношението ще бъде също такова, както когато гледаме една ябълка само отвън. Сега всеки у нас се запитва каква ще бъде неговата съдба и оная на България? Ако можехте да пророкувате, всички ще се стекат да ви питат, и вие ще бъдете на почит, ако вашето пророчество се сбъдне. Но апостол Павел казва: „И ако имам пророчество, и зная всичките тайни и всяко знание, и ако имам всичката вяра, щото и планини да премествам, а Любов нямам, нищо не съм“. Тия неща, които стават днес, не съставят живота. Можете да местите планини и градове, можете да разпределяте цели царства, но всичко това е само външната страна на живота. И по-долу апостол Павел още казва: „И ако раздам всичкия си имот за прехраната на сиромасите, и ако предам тялото си на изгаряне, а Любов нямам, нищо не се ползвам“.

Значи дори да имаме всички дарби, които апостол Павел оповестява, а сме лишени от Любов, ние сме лишени от най-важното. Не че тия неща не струват, но са само външната страна на човека, не засягат човешката душа. И той започва по-нататък да описва положителните качества на Любовта. Първото нейно качество е дълготърпението. А знаете ли смисъла на търпението? То е основният стълб на живота. Имате ли търпение, можете да постигнете всичко; нямате ли го, нищо няма да постигнете в живота. Човек с търпение е като кораб с котва; човек без търпение е като кораб без кормило. Именно това е отличителното свойство на Любовта. Затова е казано: „Бог е Любов“, понеже Той е дълготърпелив. Дълготърпението е признак на великата Любов, която Бог храни към нас. Ако Той нямаше тази Любов, не би ни изтърпял досега; не би изтърпял нашето невежество и нашите низости и отдавна би очистил света от нас. Та с каквато работа да се заемем, каквито блага и да искаме да добием в живота, за нас търпението е безусловно необходимо. Мнозина казват: „Търпението – това е волевост“. Не, търпението е велико качество, и в човешкия характер няма по-благородна черта от него. Търпението не се ражда с човека, трябва да се добие; Любовта може да ни дойде даром, но търпението трябва да го придобием. А страданието е един процес, чрез който може да се придобие търпението; този е методът за придобиване на търпение.

За да търпим, трябва да сме заквасени с три основни качества: Мъдрост, Истина и Добродетел. Защо майката претърпява известни грешки на своето дете, а гледа да го възпита? Тя предвижда, че то, макар и да има своите слабости, ще стане в бъдеще велик човек, човек, полезен на своя дом и на своята родина. Именно като предвижда това, майката си казва: „Аз за това дете ще се изложа на всички несгоди и ще претърпя всички

негови слабости“. И тя умно постъпва. Търпеливият човек е умен и предвижда бъдещето. Вземете една мома; когато не е още омъжена, тя държи ръцете си много чисти, не иска да ги накваси дори с вода, маже ги с парфюми; но когато се омъжи, не се стеснява да ги намаца вече в парфюма на детенцето, и дори това ѝ е приятно. Какво намира тя в това дете? Какво я привързва към него? Да го претеглиш – ще излезе само няколко килограма. В него има една Божествена душа, която привлича любовта на майката дотолкоз, щото тя със своето дълготърпение е готова във всичко да му угоди, грижи се по всякакъв начин за него. Ако останеше да го отгледа мъжът, той би го захвърлил, би казал: „Тази работа не е за мене“. Следователно всяка работа в този свят, за да можем да я свършим, непременно трябва да имаме Любов – тя е велик фактор в сърцата на ония, които я имат.

Говоря ви върху Любовта в нейния широк смисъл; не ви говоря за същността ѝ. Някои хора считат Любовта за едно усещане, за едно приятно разположение на сърцето. Това не е Любов, защото човек може да пийне половин кило винце, пак ще му стане приятно на сърцето; за известни болки правите известни разтривки и от тях също усещате известна приятност; но това не е оная приятност, която дава Любовта. Когато човек ви люби, може някой път да ви причини и болка: Любовта едновременно причинява и страдание, и радост – то е нейно свойство. Тя е сила с две острила: тя милва всички, но и наказва всички. И как ви наказва? Като се отдели от вас, ставате тъжен и казвате: „Нещастен съм“. Защо сте нещастен? От отсъствието на Любовта. Аз съм щастлив – защо? – защото Любовта присъства в мене. Но Любовта казва и друго – търпението е пътят, по който тя може да дойде в човешкото сърце. Дълготърпението създава условия да се прояви Любовта. Без търпение Любовта не може да дойде у нас. То е първото основно качество – авангард на нейното идване. Когато усвоите туй търпение в неговото широко разбиране, вие ще видите, че то е голяма сила в ръцете на смелия, на решителния човек – такъв човек има велико бъдеще пред себе си.

Сега ще оставя думата „благосклонност“ – тя е положителната, активната страна на Любовта, когато дълготърпението е пасивната, съхранителната страна, при която имате да издържите известен товар; благосклонността е Любов, готова да гради, да направи услуга някому, комуто и да е – срещнете един просяк, иска да му направите известна услуга, направете я; един ваш приятел има благородни черти, иска да му направите известна услуга, направете му я, макар той и да не е от вашето убеждение и вяра. Искаме хората да ни обичат и да бъдат учтиви, а често ние нарушаваме това правило, и освен че нямаме търпение, но често не показваме поне дължимата към хората обикновена благосклонност. Някои казват, че обичат някого, а говорят на други лошо за него. Ехото на това говорене един ден ще се чуе, защото каквото човек посее, това и ще пожъне; ако посее ябълка, ябълки ще събере; ако посее тръни, тръни ще пожъне. Не говоря какви трябва да бъдат моите отношения към вас, всякога гледам какви трябва да бъдат отношенията ми към Бога, към Любовта, сиреч към онова, какво се изисква да сторя спрямо своите братя. Как ще разбера моите постъпки, то е второстепенен въпрос, важно е за мене дали съм приготвен, дали мога да изпълня онзи основен закон, който Любовта ми налага – мога ли да бъда търпелив, както тя иска, мога ли да бъда благосклонен, както тя желае. Това е нужно за всекиго едного, за целия свят, за онези, които действително имат сърце. Онези, които не разбират това – тях ще оставя. Някои питат: „Какво ще стане с лошите, грешните хора?“ Това, каквото ще стане с камъните, с мравките, с малките буболечки. Па нима мислите, че положението на мравките е по-лошо от вашето? Те са хиляди пъти по-щастливи от вас: те не усещат тия страдания, които вие усещате. Трябва да съжаляваме само ония хора, в които се е пробудило Божественото съзнание, които разбират Любовта, доброто и злото, които страдат и се терзаят. Някои хора казват: „Мене не ми върви в света – аз съм нещастен човек“. Отговарям: „Защото Любовта не те е посетила, затова си нещастен“. „А защо не

дохожда?“ – „Защото си нетърпелив.“ – „Ама мъча се да бъда търпелив.“ – „Хубаво, почнал си.“ – „Пак не ми върви.“ – „Защото не си благосклонен.“ Ще кажете: „Тия неща са много хубави и лесни да ги направи човек, ще ги направим“; но не ги правите. Аз ви казвам като лекар: „Всинца сте болни“; защото не съм срещал човек здрав в пълния смисъл на думата; напълно здрави са само светиите и ангелите, които живеят на Небето; хората са болни – разбира се, не в еднаква степен. Един лекар, като влезе в къщата ви, ще ви каже: „Вашата къща не е хигиенична, защото е на север; ще излезете от тая стая, ще се преместите в южна; трябва да държите прозорците доста отворени, за да влиза чист въздух и светлина; ще промените постелката; ще обърнете внимание на храната и т.н.“. И Любовта казва същото – „Вашата стая е на север, нехигиенична, трябва да влезете да живеете в южна стая, дето слънцето може да ви огрее“, сиреч тя иска да каже: „Трябва да бъдете търпеливи и благосклонни“. Тя казва: „Това са моите две ръце, с които постоянно работя – те са ръцете на Любовта“. И знаете ли колко струват тия две ръце? Неоценими богатства. Когато имате тия ръце, вие сте в състояние всичко да работите. Повтарям, за да израстат вашите духовни ръце, трябва непременно да имате търпение и благосклонност. Щом се откажете от тия две качества, и външните ваши органи не могат да реагират, па и вътрешните не могат да се развиват, за да се проявят добродетели. А защо трябва да бъдете добродетелни? Защото добродетелите ще ви донесат всички необходими материали за съграждане на вашата къща, ще ви донесат всички ония сокове, които са потребни за вашето израстване. Добродетелта не е нищо отвлечено, а е нещо реално, което винаги е в състояние да гради.

Та затуй онези от вас, които могат да разбират, трябва да схванат в какво се състои търпението в пълния смисъл на думата – не онова търпение да понасяш обиди: то още не е търпение; тайната на търпението е, когато човек ви обиди, да намерите в обидата добрата страна и да я използвате. Обидата – това е един много корав орех, който ви е дал някой; вие трябва да го счупите, да извадите ядката отвътре и да я изядете. И ако можете така да се храните, вие ще станете напълно здрав. Хората, когато говорят лошо за вас, когато ви охулват, те ви дават храна, и ако умеете да използвате тая храна, ще бъдете предоволни. Хората ви хвърлят твърди камъни; вие трябва да ги разчупите, защото вътре в тия камъни има съкровища, които можете да използвате и с това да се обогатите. Като отидете у вас, почнете да размишлявате и да се молите на Господа да разберете търпението. Досега много хора се занимават с глупави работи, много християни искат да бъдат велики, знаменити, да имат много знания. Хубаво, знанията сами по себе си ще дойдат, стига да бъдете човеци, да умеете да ги възприемете и използвате; те може да бъдат и като сила, която може да облагодетелства вас и вашите ближни, стига да умеете да ги използвате както трябва; но може да бъдат и като раница на гърба на човека.

Любовта не завижда. Значи, за да видите дали ви е посетила истинската Любов, трябва да се поизпитате дали не завиждате. Завиждате ли – нямате Любов. Любовта трябва да съществува вечно в нашите дела: тя е потребна и в тоя наш живот, и в следващия, и в по-друг живот, и колкото по-нагоре отиваме, толкова по-дълбок смисъл ще намерим в нея. Трябва отсега да хванем този път: друг път за Небето няма. Ще кажете: „Този път е труден, не може ли без него?“ – Не може. Без него всякъде другаде можем да влезем, но не и в Царството Божие. Любовта не завижда, на неправдата не отговаря с неправда, на злото не отвръща със зло, всичко претърпява. Разбира се, не казвам, че завистта, че гордостта няма да посетят никога нашето сърце; по някой път ще дойдат като гости, но и затуй няма да ни съдят; работата е да не правим приятелство с тях. Но някой път се хванем ръка за ръка със завистта и казваме за хората: „Той е лош, трябва да се пазите от него“, и правим живота на човека нещастен. Завистта не е нещо отвлечено, както виждате, това са съществата, които

са добили отрицателни качества; дори има на земята хора, които са олицетворение на завистта.

Само след като научим тия две качества – търпението и благосклонността – ние ще научим историята на нашия живот, ще научим защо сме слезли на земята. Пак ще ви наведа примера с житното зърно, че в света няма от всички сегашни плодове по-примерно от житното зърно: ако искате да изучите процеса на търпението, вижте търпението на житното зърно. Без търпение ще имате разочарование. Много хора няма да ви повярват. Ще кажете: „Мене не ме следват хората“. Защо ще ви следват: хората не са родени вас да следват? Ще слушат вашето учение, но да ви следват – никога. Питате често: „На кого сте последовател?“; на хората, наистина, може да бъдете последователи, но понякога може да бъдете излъгани, когато ако бъдете последователи само на Бога, няма да бъдете никога излъгани. Един е пътят, и Исус Христос го казва: „Аз съм Пътят“. Ако не те следват хората, ще рече, ти не си в пътя. Може да каже някой: „Аз не вярвам“, и да тръгне по друг път; но един ден бездруго ще се убеди, че този е пътят; животът ще му го каже, защото той е един велик изпит. Ама ще кажете: „Убеди ме, че тогава“. „Не искам да те убеждавам. Аз ти казвам, че този хляб, който ти давам, той ще те нахрани.“ – „Ама кажи ми от какви елементи е съставен, с каква вода е замесен.“ – „Нямам време. Ще вземеш ли хляба да ядеш?“ – „Не искам.“ Турям го в торбата и заминавам. Ще запитате също: „Какво е Любов, от какви елементи е тя съставена?“ Ако много запитваш, ще я туря в торбата, ще я метна на гърба и ще тръгна на път по-нататък; ще ти кажа: „Нямам време да разправям сега тия въпроси“. Животът е нещо положително – опитайте, вземете, наяжте се от този хляб и ще видите. Любовта е храна на живота: без нея не може да се живее и да се постигне нещо в света. Някои хора имат твърде смътно понятие за Любовта, било по отношение на търговия, било в учение, било във война. Всякъде трябва да имаме Любов; тя е велика сила. И тази сила, с която аз повдигам туй стъкло, също е Любов. Същата тази сила може да се сложи и в един топ, да хвърли граната и да убие сума хора, може да се прояви в земетресение, може да разруши дори и цялата земя, може да създаде и един свят. То е отношение в нейната употреба – как се употребява известна сила. Любовта е една сила, която чрез известно регулиране може да се използва. Хората са себелюбиви – като дойде Любовта, искат да я затворят в себе си. Но ако тя беше затворена в нас, ще разруши нашите стени и ще излезе навън. В такова жилище, в каквото искаме да я затворим, не може да стои. И се ражда смърт. Смъртта е процес на разрушение на всякаква егоистична мисъл и желание; с нея Бог разрушава всички огради, в които лошите духове са се вградили. Нашето сърце и нашият ум трябва да имат всички условия, за да я възприемат. Тя е тиха, спокойна, но същевременно със своите действия тя е сила ужасна. Когато сме в хармония с нея, светът е блаженство; не сме ли в хармония, няма по-опасна сила в природата от Любовта. И затова хората от практика казват: „Който много обича, много и мрази“. Колкото тя е силна в положителната страна, толкова е силна в отрицателната; затова трябва да бъдем с нея много внимателни. Когато я имаме, да не действаме отрицателно, защото тя тогава действа разрушително – явяват се болести, страдания, разрушение на цялото общество. Мнозина казват, че Господ е Любов и като Любов, не трябва да наказва. Господ, като е толкова благ, е в същото време и взискателен. Като ни види недоволни, казва: „Турете му един килограм на гърба“. Ние питаме: „Защо ми турят тази тежест?“ Но Той, без да отговори, казва: „Турете му още един килограм“. – „Ама не мога да нося.“ – „Турете му още един килограм.“ И като ни притисне така, не можем да мърдаме. Тогава почваме да казваме: „Господи! Прости ми“. – „Снемете му един килограм“, отговаря Господ. Повтаряме молбата – „Снемете му още един килограм“; колкото повече се молим, толкова повече килограма ни се снемат от гърба. И като снеме всичката тежест, Господ ни попитва: „Е, научи ли урока?“ – „Научих го хубаво.“ – „Ако искаш да не те товаря вече, трябва да бъдеш благосклонен и търпелив спрямо околния

свят, към всички, които са около тебе, както и те към тебе трябва да бъдат благосклонни и търпеливи; тия малки твои братя може да грешат, но ти трябва да имаш търпение, както аз търпя; в деня, в който престъпиш закона, ще почна пак да те товаря.“ – „Не мога да нося.“ – „Ще носиш.“ Аз ви казах как можем да се освободим от нашия товар. Всеки от сърце трябва да каже на Господа: „Аз съм благодарен от душа и сърце за всичко, което Си ми дал“; защото Бог е дал на всеки човек хиляди блага, но той не знае как да използва тия блага – „Вода гази, жаден ходи“. Много търговци са недоволни – защо? – защото имали 10,000 лева и не им стигали. Като им дадеш 20,000, пак не им стигат; дадеш им 50,000, 100,000, пак са недоволни. Знаете ли съвременното човечество на какво мяза? Сигурно сте чели за онзи рибарин, който намерил едно красиво око. Попитали го: „Колко искаш за това око?“ – „Колкото то тежи.“ – „Претеглете го.“ Турили 10 грама, окото недоволно, турили 20 грама – пак недоволно, турили 100 грама – недоволно, турили един килограм, 100 килограма, 1000 килограма, 10,000 килограма, всичкото злато – окото останало пак недоволно. „Какво ще правим – не може да се изплати?“, взели да се питат. Най-после повикали един стар мъдрец и го попитали: „Какво да правят?“ – „То е много лесна работа – отговорил мъдрецът, – вземете малко пръст и посипете окото.“ Направили това, и къпоните с окото се вдигнали нагоре. И Господ един ден, като ни види недоволни, ще каже: „Турете пръст на очите му“, и ние вече ставаме доволни. Както ние често обичаме да подсоляваме и подпиперяваме нашето ястие, така и Господ, като не сме доволни, ще ни тури малко сол или пипер, за да ни направи доволни. Защото животът не седи в многото, което имаме, а в онова, което можем да използваме в даден момент, и в това – да бъдем благодарни от туй, което Бог ни е дал. Тогава Бог ще ни даде още по-големи блага.

Та тази глава от апостола трябва да я приложим в практическия живот: да почнем да работим и да бъдем полезни на своите братя, които са около нас. Ние сме като в училище – учим нещата; не сме като в разсадник. Църквата е голям разсадник; там може всичко да посееш; училището е обаче градина, в която трябва да се посеят само неща, които ще принесат полза. В училищата трябва да се научим как да обработваме и насаждаме хубавите и полезни неща. И по отношение на училището има една връзка между сърцето и ума – ние трябва не само да разсаждаме, но и да култивираме и покажем ония основни закони, по които трябва да се развива животът.

Казвате: „Защо Бог не ми е дал по-големи способности, по-голяма сила, повече пари?“ – Аз виждам много причини за това. Защото колкото пъти ви е пращал на нивата, вас, вашите деди и прадеди, да работите, вместо да се завземете да обработвате умовете и сърцата си, вие сте се занимавали с вкуса на забраненото дърво, да правите все нови и нови опити, които са коствали всичкия ваш капитал. Колкото пъти сте идвали целокупно на тая нива, вместо да работите, вие сте бягали и сте се връщали при Него и сте се молили пак да ви даде нещо наготово. Вие сте като ученици, които бащата и майката искат да направят учени, а те не се учат, бягат от училището; мнозина от вас са бягали от това Божествено училище. Казвате: „Туй нещо не може да се изкара на глава, ами хайде да го ударим през просото“. Много пъти сте говорили това, па и сега може да го кажете; но то не е умно нещо. Онзи, който иска да научи Божествения закон, да приеме една по-висока степен, да се издигне в областта на светиите, оттдето да гледа ясно на живота, и Господ да гледа благосклонно на него, непременно трябва да свърши Божественото училище на земята със зрелостен изпит. В това свършване седи благото на всекиго. Неподготвени в тоя свят, ще карате коне, ще орете, ще трошите камъни, ще правите пътища, докато научите онова, което конете, ралото, камъните и пътищата ви учат – да се подготвите за Царството Христово. Непослушните деца Господ ги туря камъни да трошат, а на послушните дава благородни занятия. Ще кажете: „Тежко е това учение!“ Да, вярно, за мързеливите, съгласен съм, че е тежко; но за прилежните, за трудолюбивите и смирените – то крие

богатства. Знаете ли защо червеят е в земята, жабата – във водата, птицата – във въздуха и човекът – посред тях? Това са четири велики положения на живота. Но ще ми кажете: „Това са неща отвлечени“. – Не са отвлечени; това са четири велики истини, които ви показват тесния път – пътя на Божията мисъл. Той е тесен – вярно; но за това нещо има дълбоки причини, които сега не мога да обяснявам. Те лежат извън границите на тоя свят.

Но да се върна на думата „любов“, която хората са обезсолили, извратили; потъпкали са нейната доброта, нейната красота и са развалили нейната звучна хармония дотолкоз, че сега са останали само нейните дрезгави звуци, които дращят ухото ни. И ние си казваме: „Любов – това са илюзии на живота, празни мечти на младите и зелени моми и момци, които гонят неуловимата сянка на живота“. Да, сянка; но зад тая сянка има реалност, от която произтича сокът на живота, от който душата постоянно утолява своята жажда, както утруденият пътник при студения и бистър планински извор. Какво неоценимо богатство, какви знания са скрити в тая едничка дума! И ако хората знаеха как да я произнасят правилно, тъй, както тя е произнесена първоначално от Божествената уста, всичко наоколо им щеше да се усмихва и с умиление да слуша тоя небесен зов. Те щяха да имат магическия жезъл на древните мъдреци, пред силата на който всичко се е прекланяло за добро. Мнозина ще кажат: „Какво щастие е човек да притежава тоя жезъл!“ Вярно, най-голямото щастие, което човек може да добие на земята. И може да го добие, стига да иска да се стреми непреодолимо към това благо.

Сега само това ще ви кажа: ако вземете първо да изучите търпението в живота – всякога и всичко да претърпявате със смирение и радост – ще намерите истината. С вашето нетърпение и лоши мисли създавате една тежка атмосфера във вашата къща. Жената недоволна, защото мъжът взимал 150 лева; това иска, онова иска – желания, желания, желания; а кой ще работи заради вас, кой друг ще ви ги достави, а не вие сами? Например, ако всички поискат да имат пълни хамбари, без да работят, отде ще ги вземат? Благата се добиват мъчно – с труд. Затуй трябва да бъдем доволни от онова, което Бог, в Своята велика Мъдрост, е благоволил да ни даде.

Не ви съветвам никога да слушате хорски съвети. Може да извлечете известна поука от тях, но всеки трябва да слуша онзи съвет, който Бог е вложил в неговата съвест. Вижте какво казват хората и ако то е в съгласие с онова, което Господ ви казва вътрешно във вашата съвест, послушайте ги; ако не, не следвайте чужди съвети никога. Ако искате да бъдете свободни от грешки, непременно трябва да слушате Господа: всеки един, който не слуша Господа, не е умен човек, а е роб на своите външни влечения, на хората, на всички.

Вие търсите Господа – къде? Той е у вас, във вашия ум, във вашето сърце, Той се проявява в тия две дарби. Слушайте добре ума си и сърцето си – чрез тях Господ ви говори. Ама някои ще ви проповядват, че умът и сърцето са развалени. Не е право. Ако нашият ум и нашето сърце бяха развалени, с какво ще познаем Господа? Има неща у нас развалени, но не всичко е развалено. И аз ви питам: ако не вярвате на своя ум и на своето сърце, на кого ще вярвате? Ако вашият ум и вашето сърце са развалени като моето, защо ще вярвам във вас? В кого трябва да вярваме? В Господа, Който живее в нас. И когато вярваме на себе си, ще вярваме и на своя брат. Който не вярва в Господа, Който живее в него, не може да вярва на другите хора. И онзи, който не е благосклонен към ближните си, не е угоден Богу. Затуй Господ казва да обичаме ближните си. А вашият ближен е наранен, разпнат, прикован на кръста. Не е вашият Господ на Небето; вие сте Го приковали. Че туй е истина, четете Евангелието. Вашето спасение ще стане не иначе, а чрез това приковаване – търпение и благосклонност. Тогава ще дойде вашето освобождение. Ще кажете: „Това е мъчна работа“. Не е мъчна. Не се бойте. Да те приковат на кръста е приятна работа.

Господ хиляди години търпи приковаването. „Да не пострадаме?“ – Няма да пострадате. Хората, които ги е страх от страдания, ние не ги искаме в училището ни. Вие трябва да благодарите на Бога за тия страдания: те са пратени от Него. И тия страдания, които сега ви се дават, вие ги заслужавате, вие сте достойни за тях. Ако Христос не бе носил този трънен венец, ако не бе прикован на кръста, как щеше да прояви тази Любов? Бихте ли Го обичали днес, ако искаше и би живял като цар? Вие Го обичате, защото бе прикован на кръста за нашето спасение.

Затуй отсега нататък бъдете герои, не се страхувайте от страдания, а казвайте на света, че сте мъже и че не един кръст, а десет сте готови да носите. Един се оплакал, че кръстът, който носел, бил много тежък; Господ рекъл: „Вземете му го“, и го въвел в една голяма зала и му рекъл: „В тази зала има големи и малки, златни, сребърни, железни и каменни кръстове, избери си един“: Човекът, като ходил, ходил, намерил един малък кръст и рекъл: „Туй кръстче искам“. – „Ами че това е кръстът, който ти носеше досега; този кръст бях ти дал“, рекъл Господ. Та често ние преувеличаваме нашите страдания. А те са пътят на нашето възлязване към Бога. И затуй, когато някой страда, да си казваме: „Той е грешник, който се спасява“. Аз го ублажавам и му казвам: „Братко, ти си по-близко до Небето; бих желал да бъда на твоето място“. Когато някой каже: „Аз не съм видял страдания“, аз му казвам: „Ти си още зелен“. Зеленото е приятно, но когато почне да зрее, дохождат страданията. Сега вземете тази мисъл в себе си, давам ви я за размишление от страна на Господа: когато ви дойде страдание, да се радвате и да благодарите на Господа, че ви обича, та ви го праща. Страданията са признак на Любовта Божия, и нека всинца да носим този кръст. Затуй и на целокупния български народ, като душа, Господ му даде тия страдания, да усвои тия две велики качества – дълготърпението и благосклонността. „Ама – казвате – гърците и сърбите са такива, онакива.“ – Нищо – не обръщайте внимание, вие си научете урока за вашето спасение, а какви са те, оставете: те нищо не са спечелили, и те ще дойде време да учат този урок, който вам е даден по-рано, за което трябва именно да благодарите, а не да роптаете. „Нас ни разпнаха.“ – „Няма нищо – вие сте по-близо до Мене – отговаря Господ, – другите не са; те са сега далеч, но и те ще дойдат на това място“ Когато ви разпнат, тогава ще влезете в Царството Божие. Затуй нека се радваме, че имаме нещо повече на тоя свят. Нека всинца бъдем последователи Христови и достойно да носим това име на земята – християни. Какво ще кажат други, да оставим настрана. Нека бъдем дълготърпеливи и благосклонни и да изпълняваме дълга си към Бога тъй, както го разбираме в нашите чисти мисли и желания. И в тоя велик път никога да не се спъваме, а да воюваме смело, решително, и да насърчаваме всекиго, който воюва заедно с нас. Това е силата, с която ще надделеем сегашните мъчнотии.

Беседа, държана на 6 юли 1914 г. в София.

1914_07_20 Сънищата на Йосифа
неделна беседа

СЪНИЩАТА НА ЙОСИФА

А Йосиф видя сън, и приказа го на братията си: и възненавидяха го още повече. (Битие 37:5–11, 39:1–23)

Често в живота си задаваме въпроса: защо по някой път ни се случват нещастия? Изобщо се смята, че хората страдат и изплащат някои прегрешения от настоящето или от миналото, и търсят причината за това. Виждаме, че животът се е изразил тъй върху Йосифа поради два съня, които той разправил на братята си. Разбира се, те изтълкували сънищата, че той е бил с тайни замисли и задни цели, и за да не им стане глава, заражда се в тях мисълта да го премахнат. И както виждате, това не са чужди хора, а собствени братя. Така те при първия удобен случай го хващат и продават на исмаиляни, които пък го препродават на един египтянин, и тогава захващат изпитните за Йосифа – Бог изпитва неговия характер. Животът на човека не е нищо друго, освен изпитни – те са пробният камък, с който се изпитва характерът на човека. Най-ценното нещо в душата на човека е неговият характер, който трябва да мине през огъня – изпитните. И само когато мине през тоя огън и устои на всички изпитни, само тогава може да се каже, че човек има характер ценен, устойчив, вечен – има вечен дом, в който може да живее: характерът, това е човешкият дом. Ние виждаме, че върху Йосифа идват напасти една след друга; подир тия напасти от двата съня идват и други, за които говори глава 39, а именно, понеже той бил красив момък, жената на господаря му се влюбва в него; тя иска да се удоволства, но той ѝ казва: „Не, господарят ми е дал всичко в моите ръце, освен тебе, ти си негова собственост, негово право, и аз не мога да сторя тоя грях пред Бога". Ние виждаме, че в душата на тоя млад човек царува Господ – всяко нещо, което иска да извърши, той по-рано претегля с тази мярка, дали е право, дали е угодно на Господа, или не. Той знаеше неприятностите, които можеше да произтекат от неговия отказ да изпълни волята на една такава жена, но пак предпочете да страда, отколкото да съгреши. Подир тази изпитня, наистина, той намери затвора. Но Господ и тук му помага. Ако прегледате цялата повест в тази глава, ще видите, че Бог не го оставя, а го извежда из затвора чрез тълкуване на други два съня на египетския цар. Когато минаваме през изпитни, ние не знаем прицелната точка, към която Бог се стреми. Вие искате да отидете на Небето, но ако някой ви запита какво разбирате под думите „Небе" или „Рай", не знаете да му отговорите точно. Вие имате за Небето известна идея, но тя е за вас толкова неопределена, както са били неопределени и ония два съня в ума на Йосифа. И наистина, какво отношение са могли да имат снопите, слънцето, луната по отношение на него? Но те показваха стечението на известни бъдещи събития – продаването му, изкушението му от жената, затварянето му в тъмница, избавянето му и въздигането му.

Сега, кое е това царство и тази жена? Египет е царството, в което ние живеем, а жената на царедвореца, която ни изкушава, е светът. Вие сте слуги, които сте продадени, като сте изпъдени от вашите братя, намирате се в Египет, и жената на този царедворец ви предлага да се удоволствате с нея – светът ви предлага известни блага и ви изкушава. Не е зле човек да се удоволства, но има неща забранени. Когато Адам беше в Рая, Господ му каза да яде всичко, само един плод му забрани, и за непослушанието му дойдоха всички страдания. И в този свят има неща забранени и ако вие се опитате да ядете от забранения плод, непременно ще дойде страданието. Колцина хора обичат да пипнат парите на други: потребни им са за къщи, за удоволствия, за разходки в странство. Йосиф обаче не е гледал така на въпроса; той можеше да има благоволението на жената на царедвореца, но си

помисли: „Аз предпочитам да имам благоволението на Бога, отколкото благоволението на една чужда жена“. Светът е жена, която не принадлежи нам. Утре, като си направи удоволствието, тя може да ви захвърли. Вашата външна красота е, от която тя се привлича към вас. Съвременното заблуждение лежи в следното нещо. Когато хората ни почитат повидимому, ние се заблуждаваме, като мислим, че това е за нашите достойнства. Имаме един певец знаменит, прославен, но всички почитат само неговия певчески талант, неговото гърло; развали ли се неговият ларинкс, изхвърлят го като дрипа. Всичкото почитание се отдава на една малка ципица на гърлото му. Също, имаме един велик цигулар; всички го уважават, докато той може да движи лъка; парализира ли се неговата ръка, никой не иска да чуе за него. Може да сте красив проповедник, но всички ще ви слушат, докато говорите сладкодумно; когато вашият глас стане дрезгав и прегракне, ще ви кажат: не искаме проповедник без глас. Жената, докато е красива, всички я обикалят; изчезне ли ѝ красотата, кажат: „Нека друга дойде на нейно място“. Йосиф знаеше тази самоизмама от нещата и той реализираше само неща вътрешни, неща устойчиви, вечни, които всякога може да дадат мир на човека, и той да има по този начин благоволението на Бога.

Ние трябва да бъдем внимателни към малките причини, които именно докарват нещастията. Ако Йосиф не бе казал съня си на братята си, това нещастие не би го сполетяло. Задава се въпроса: не би ли дошло то при други случаи? Има изпитни, които не може да се избягнат. Няма да ви разправям за тия вътрешни закони, а ще кажа, че има неща абсолютно определени от Бога. Ако речем да избегнем от малките, ще дойдат големите. За да можем да неутрализираме страданията, трябва да вземем урок от поведението на Йосифа. Ни най-малко не бива да се самозаблуждаваме, че ако днес сме добре, утрешният ден няма да измени нашия живот и да ни донесе нещастия, които никак не сме очаквали. Съдбата или Провидението е определило през какви изпитни да мине човешкият живот. И тия изпитни са необходими. Защо са необходими? Ще ви дам само едно сравнение. За да минете една дълбока река, на вас е необходима лодка; за да прехвърлите океана, на вас е необходим параход; тъй и за да се преведете от един свят в други, ви е необходим този параход, който се нарича вяра. И тия изпитни и нещастия са също необходими – те са горивото, това е вашият пътен билет. Всеки, който иска да измени пътя на необходимия закон, е глупав човек. Всеки, който казва: „Защо Господ ми даде тия страдания?“, който роптае, е глупав човек в пълния смисъл на думата. Всеки обаче, който каже: „Искам да науча техния смисъл“, и е благодарен на тях, той е умен човек. Забележете: когато сполетиха Йосифа нещастията, той не възроптa, а ги посрещна с радост в душата си и благодари Богу, че като се издигна в двора на господаря си до положение да има всичко, не се възгордя. Като му даде господарят много по-големи блага, той не се съблазни от ония, които му предлагаше жената, понеже той си каза: „Аз имам да изпълня един закон – не трябва да греша“. Значи удоволствието в този смисъл е грях.

В що се състои грехът? Всяко нещо, което не ражда, няма плод или зародиш в себе си, е грях. Една жена, която сводничи, блудства, без да ражда, прави грях. Зачатието изкупва греха. Всяко действие, което не носи живот в себе си, е престъпно прахосване на Божествената енергия. Когато някой ви кара да направите грях, той иска да прахосате своята Божествена енергия. Пиете чаша вино – на следния ден ви боли глава; какво сте придобили? По-благороден да сте станали – не е. Защо да желаем и вършим неща, които не придават нищо на нашия характер? Всинца трябва да се ограничим само в рамките на ония удоволствия, които са позволени, законни, естествени. Например, вземете едно момче и момиче, които играят на кончета и на кукли – тия неща им принасят известни удоволствия, а от друга страна са и възпитателни, приготвят ги за други служби. Тъй и за по-възрастните има в живота известни удоволствия, които също могат да ги ползват.

Обаче има и удоволствия, които всякога носят със себе си разрушение на човешките чувства, на човешките сили, на човешкото спасение. Неестественият живот, тъй наречената скрита, незаконна любов, която упражняват някои мъже и жени, действа разрушително и върху сърцето, и върху ума им. Вие обичате някого, запитайте се, угодно ли е това Богу, принася ли полза на този, когото обичате, дали не развращавате неговата душа и неговия ум. Йосиф беше млад, неопетнен; една развратена жена поискала да го оскверни, но той не се поддаде на нейното изкушение, за да опетни името си, от което – ако бе се поддал – ни помен нямаше да остане. Забележете, първо жената, Ева, бе турена на изпитание и не устоя, а след туй – и нейният мъж; сега се туря мъжът на изпитание. Тази същата змия бе, която изкуси Ева в градината: – „Виж, ако вкусиш от това дърво, какви знания, каква сила ще имаш, ще станеш като Бога"; Ева се поддаде и каза: „За слава аз съм готова, мога да го сторя", защото то беше формено изневеряване. Тази същата змия се представи и на Йосифа във формата на жена и му каза: „Ела с мене"; но той ѝ каза: „Не". След това дойдоха страданията, но дойде и издигането. Мъжът и жената представят два принципа, две велики сили, разумни, които действат: едната сила наричаме активна, другата – пасивна, едната – действаща, другата – възприемчива – два процеса в Природата, които се сменят. Бог не всякога дава, понякога взема. Той в едно отношение дава, в друго взема. От една страна, океанът изпраща влага на сушата, от друга, чрез реките тази влага пак се връща в океана. В този смисъл мъжът и жената са два принципа, които работят – единият принцип творчески, наричан мъж, Бог, вторият пасивен, наричан жена или Господ – то е все едно. Следователно трябва да бъдем и в двата момента на живота верни на тия принципи. Ако светът изисква да добием блага, ще ги добием само когато устоим на този възвишен Божествен принцип. Ако сте верни на него, всички мечти и желания на вашия ум и на вашето сърце може да се постигнат. Ще ги постигнете само по един начин – чрез Бога: само Той може да задоволи вашите мисли и желания. Майката отхранва детето, учителят възпитава ученика; както детето не може без майката да се отгледа и израстне, така и ученикът не може да се научи без своя учител. Йосиф слушаше гласа на своя Учител, Който бе в него, – на Бога, Който го учеше да спазва великия закон на движението и раздвижването на живота. Всичкият наш стремеж в живота трябва да бъде насочен към това – да развием нашия характер. Как? Характерът е сглобен от мисли и чувства, от положителни сили. Живота не трябва да разбираме тъй, както го схващат някои сега – в тия ограничени рамки, както го схваща един учен, един доктор, един философ, не; ние трябва да разберем живота тъй, както Бог го е ограничил. Всички хора виждат нещата отчасти: съвременната наука показва само едната част на нещата; геният на един талантлив музикант обхваща само една малка част пространство, умът на един философ – също; силата на един здрав човек е ограничена само в неговите мускули. Но казват някои: „Силен по ум". Силен по ум човек може да бъде само тогава, когато неговата сила е в свръзка с всички Божествени закони и когато той е в хармония с всички същества, които го заобикалят – от най-низшите до най-висшите. Тогава неговият силен, мощен характер може да направи всичко, понеже всички същества му съдействат. Когато сме в разрез с тия Божествени закони, явява се туй противоречие в нашия ум и всички несполуки, които срещаме в живота. Защо някога не сполучваме? Ние се двоумим, искаме да направим добро, без да преценяваме, че това, което вършим, не е добро. Ние мислим, че това, което тъкмим, е умно и че то ще се реализира; въртим го насам, въртим го нататък, напред, назад, а то не става. Някога се чудим защо не напредваме и защо нашата памет отслабва, защо е тъпа. Ние сами постоянно разбъркваме издъно нашия живот. Бива да размътиш водата, когато ловиш риба, но да я размътваш постоянно, и когато си изловил всичката риба, не бива. Често жената се разгневява на мъжа и му мъти водата. „Какво искаш? Рокля? Хайде, нà ти рокля", каже мъжът. Обистри се езерото. Утре жената пак иска да хване риба – пак размъ̀тва водата: сега вече иска копринена рокля, часовник, да отиде на разходка. „Хайде, нà", ѝ отговаря мъжът. Но този мъж един ден пропада, няма пари и –

какво прави? – взема, че избягва. Значи езерото пресъхва и изгубва рибата си и дори водата си. Какво тогава жената ще мъти? Да мътим постоянно живота, да смущаваме себе си – това не значи да разбираме живота. Ще мътим, ще мътим, най-после ще умрем.

Дали сте помислили какво нещо е смъртта? Нарисувана е в картините – човек, състоящ се от кости и с коса в ръка. Проверили ли сте, дали е така? „Не; майка ми и баба ми са ми разказвали, че е така." Може би туй да е вярно, но разбрали ли сте смисъла на тия кости, защо смъртта е представена като човек без мускули? Трябва да бъдете чисти като костите, които са бели; значи трябва да бъдете добродетелни. Всяко нещо, което не е чисто, ще бъде изхвърлено; само добродетелта няма да бъде закачана. Имате, следователно, една емблема, за да не бъдете засягани. Престъпите ли Божия закон, всякога ще бъдете закачани. Страх от наказание човек трябва да има преди, а не след съгрешаването. Плачът не спасява човека; спасението седи в организирането на нашия ум, на нашето сърце и на нашето тяло. Това е нашата задача на земята. И за това нещо ние имаме един отличен пример в Стария завет – най-великия характер в лицето на Йосифа. И когато четем тези глави от Битието, трябва да изучим добре характера на Йосифа. Да не мислим, че той е бил глупав; той е бил много умен, и затова, както виждате, баща му го е обичал; обичта всякога се дължи на Мъдростта. Но Йосиф е имал същевременно и благородно сърце. Баща му е съзнавал това, но братята му са мислили, че баща му го обича заради някои външни качества. И са го продали. Но при каквито условия и да го туреха, характерът му щеше пак да го издигне, както и го издигна. Поради неговите ценни качества господарят му го поставя на високо място; друга една изпитня го туря в затвора, но и там се издигва, и най-после Господ го изважда от затвора, дето той прекарва – чели ли сте колко? – две години, определеното за изпитание време. А кой е вашият затвор? Вашето сегашно тяло. Трябва един ден да излезете из този затвор, мръсен, нехигиеничен. Досега вие сте взимали причастие, но не знаете каква емблема представя от себе си виното. Хлебарят трябваше да бъде посечен, а виночерпецът – възстановен на своята служба – единият принцип в живота, активният, всякога трябва да се жертва. А виното трябва да влезе да разхлади живота. То има голяма сила, но понеже съвременните хора не са приготвени предварително, се възбуждат от него: те нямат такъв организъм, за да го използват. Когато виното влезе в шишето и почне да ферментира, шишето се пуква.

Но да се върнем към характера на Йосифа. Виждаме, че в него е имало трезвен, разсъдлив ум, който схванал какви са основните закони на живота. Той е имал благородно сърце и не е искал по никой начин да изневери на обещанието, което е дал на Бога. – „Аз съм дал честна дума на господаря си, а тъй също и на Господа, да Му служа вярно, и не мога да Му изневеря." Следователно той не е бил такъв момък, който да върви по течението на лошите наклонности и желания; във всички случаи той се е водил от благородни пориви и е имал сърце и ум уравновесени. За да може Господ да живее в нас, трябва нашият ум и нашето сърце да се намират в съгласие, да са уравновесени. Породи ли се между тях разногласие, Господ не живее в нас. Има места, които прекарват в анархия, както сега е в Сърбия и в целия свят, понеже умът и сърцето на хората не са в съгласие, защото всички искат да вземат повече, а никой не дава; всеки има за цел да ограби ближния си, и поради това винаги има сблъсквания между тях. То е общ закон, както между малките, тъй и между големите същества. Мнозина искат да живеят. Някои са още при бащите си и разправят какви съница са видели, други са във втора категория – продадени от братята си в Египет, в двора на този висок царедворец, дето са изложени на изкушенията на неговата жена, трети са в затвора. Най-доброто положение е да излезете пред Фараона. Но за да излезете пред Фараона, трябва да минете през три етапа – то са три училища, три курса: първият при бащата, вторият при тази жена, която го изпитва, доколко е целомъдрен, и Йосиф даде много добър изпит – остави дрехата си и избяга чист. Какво значи да оставиш дрехата

си? То значи да оставиш наметалото на душата си – плътта. Светът ти казва като онази жена: „Ела с мене, аз съм много хубава; иначе ще влезеш в затвора“; изпитва те, дали ще се изкушиш или ще следваш Божия закон. А трябва да се лишиш от всички блага, които те съблазняват, да победиш изкушенията и да следваш Божия закон. Вярвайте в Бога, имайте вяра в Него, и вас непременно ви очаква велико бъдеще, като Йосифа. Върху това не може да има две мнения. Аз ви показвам тук, как един младеж, който върви по пътя, който му посочва Бог, се издига, от положението на един обикновен овчар, до най-високото положение в Египет – не с кражби, лъжи и убийства, а със самоотречение пред страданията и с пазене на Божия закон. Следователно мъдростта и знанието, които можете да имате във вашия ум, добротата, която можете да имате във вашето сърце – само те могат да ви помогнат. Никога не се лъжете от външни неща, които може да примамят вашите очи, каквито и да бъдат те – черни или руси. За да бъдат вашите ръце или вашето лице такива или други, това зависи от вашето сърце: каквито ви са умът и сърцето, такава къща ще си създадете, такива прозорци ще имате на нея. Всякога може човек чрез своя ум и своето сърце да измени външното свое обществено положение – от сиромах да стане богат. Но ще го измени само когато спазва Божествените закони.

Ако пристъпим да разгледаме втората част от характера на Йосиф, когато братята се явили при него, ще видим, че той не си е отмъстил, а е плакал заедно с тях и изливал всичката своя любов към тях. Следователно, ако в нашия живот някой ни е направил пакост, не бива да му отмерваме със същата мяра. Да мислиш зло, да си отмъстяваш, да одумваш – това не е характер; характер е да прощаваш, само така може да се издигнеш до степен на благородство. И този пример ние виждаме в Христа – когато беше на кръста и Го подиграваха, Той рече: „Прости им, Господи!“ Ще дойде време и ще ви попитат: „Простили ли сте на онези, които ви оскърбиха, които ви продадоха?“ Един баща казва на своя син: „Ти няма да станеш човек“; синът отива в странство да се учи, връща се, издига се в обществото, става управител, и първата му работа била тая: праща няколко души стражари, задигат баща му, докарват го при него, и синът го запитва: „Е, какво мислиш – няма ли да стана човек?“ Баща му тогава казал: „Това, което направи, умно ли беше, така ли трябваше да ме докараш тука – да ме плашиш? Ти си неразумен човек, който не знае какво прави. Ти трябваше да ми пратиш каляска да ме доведе“. Този е начинът, който употребяваме и ние – искаме да плашим хората. „Да ми даде Господ сила, аз зная как да управлявам – ще беся.“ Хиляди години хората все тоя метод държат – всички се бият, и всяка къща плаче. А колко се е подобрил светът? Ни най-малко. Само Любовта е, която може да внесе благородни елементи в човешката душа. И наказанието ползва дотолкова, доколкото е наложено от Любов да се изкоренят лошите неща. Но онзи, който чрез своята операция реже здраво месо, не е умен хирург, а глупав. Следователно, когато дойдете в живота, ето какво трябва да правите: да съблюдавате основния закон – между вашия ум и вашето сърце да има равновесие.

Мнозина се съмняват дали има Бог. Някои от вас ще кажат: „Вярваме, че има“. Но ако ви поставеха на мястото на Йосифа, щяхте да кажете: „Ако имаше Бог, нямаше да ме тури в затвора. Да ме вземе от баща ми, от майка ми, братята да ме продадат – туй Бог ли е? Не вярвам“. Трябва да приемете всички страдания от Божията ръка и когато дойдат, трябва да се радвате: страданията са ония камъни, с които ще издигнете стъпалата на вашата къща; те ще образуват вашия характер; те са съединителната нишка между човека и Бога; само чрез тях може да се мине от един свят в друг по-добър. И по-добро нещо от страданията за вашето издигане няма в този свят. Действително, на вас са противни страданията, но всъщност те са най-големите благословения. Когато една душа е страдала дълго време, страданията ще дадат своя плод, и тя ще почне да се радва. Ако корените на дърветата не изсмукваха соковете, щяхме ли да се ползваме от сладки плодове? Ако майката не

страдаше, ако не носеше в утробата си, би ли имала детенце да му се радва? Ако бащата не направи самоотречение на своя индивидуален живот, би ли се радвал? Учител, който не полага усилия, може ли да има ученици да го уважават? Кой, като е лежал на гърба си, е бил занесен на Небето и поставен там на високо положение? От единия до другия край на света, животът е сглобен само от страдания. Те са като дяланията на скулптора, който създава чрез тях една статуя. Когато научим дълбокия смисъл на страданията, ще разберем, че това е процес, който изработва нашия характер. И когато ударим с чук последните удари за доизработване на нашия характер, тогава ще престанат мъченията и ще излезе великата статуя на нашия живот. Ние се готвим да отидем на Небето. Какво ще занесем там? Своя характер – той е нашето богатство. Вие обичате да сте мъж или жена красиви, стройни, с благородни обноски, но като влезете в света, какво ще кажат хората, ако не сте благородни по характер? Ще кажат ли, че във вашето лице виждат човек с добродетели? Когато човек няма красива външност, а има здрав ум и добро сърце, хората викат: „Ето човек с характер“. И това е най-добрата похвала, която може да ни отдаде светът. Ако имаме такъв ум и такова сърце, светът ще се нуждае от нас. В Египет през времето на Фараона имаше много знатни египтяни; защо Фараон не тури тях на първо място, а тури един чужденец? За неговите хубави черти ли? Не. За неговия ум и за неговата доброта. Ако сме като него, светът ще ни отреди същото място; ако сме глупави, и светът ще ни изхвърли. Сегашните хора се осланят тъкмо на противното: казват: Човек не трябва да бъде добродетелен, защото добродетелта била глупост. Не разбират какво казват: външните, чуждите неща и на Великден се вземат; характерът обаче вечно ще остане у нас – той е именно ценното. Днес вие се намирате в същите изпитни – вие сте разтревожени, както египтяните през времето, когато Йосиф е живял; не знаете какво може да се случи утрешния ден. Съдбата, бъдещето не е във вашите ръце. Какъв образ ще вземат събитията, не можете да предвидите. Но съдбата би била във ваши ръце, ако имате вяра и упование на Бога така, както Йосиф ги е имал. Тогава вие непременно ще измените вашата съдба, дето и да сте, в каквото положение и да ви поставят – като маслото вие ще излезете над водата. Първото нещо за това е да не се боите и безпокоите; трябва да имате смелост и решителност, да не сте страхливи. Страхът трябва да отстъпи място на благоразумието. Трябва да се колебаете само когато не сте решили известен въпрос, дали е прав, или не, но когато сте го решили и смятате, че е прав, непременно трябва да го обявите и да го отстоявате. Йосиф тури въпроса пред жената ребром – „С тебе това не мога да направя“. Лошите последици, наистина, дойдоха – хванаха го и го туриха в затвора, но Бог беше с него.

При съграждане на характера е необходимо търпение. То е основата на нещата. И ние виждаме в характера на Йосифа именно голямо търпение: той никак не се е тревожил в затвора, работил, учил, готов да претърпи всичко. Търпението е една черта в характера, с която човек не се ражда, но която се придобива с усилия. Всички страдания в света имат за цел само да сформират у нас търпението, да се научим да търпим, да бъдем хладнокръвни, да гледаме с вяра на бъдещето и каквито несгоди и разочарования да имаме, никога да не се обезсърчаваме. Момата може да каже: „Моите мечти са да се омъжа според моя идеал“, а като се омъжи, казва: „Моят живот спира“. Не, тя е в началото на живота. Някои казват: „Изгубих си парите“. – Що от това? Ти си в началото на своя живот – нищо не си изгубил. „Изгубих си здравето.“ – Ти си в началото на своя живот: друго здраве ще добиеш. В каквото положение и да бъдем поставени, ние трябва да търпим и да се уповаваме на Бога до последна минута. Тази вяра трябва да бъде дълбока във всичките ни работи. Някои искат да имат добро общество, да са заобиколени с добри хора. Йосиф, като чужденец, живееше между чужди хора, но той съумя със своето сърце и със своя ум да направи от тези хора добри приятели. Ама казват някои: „Хората са грешни“. – От тия грешници именно си създайте приятели: в тях има благородни души. Съвременният християнин

казва: „Той не е вярващ, той е още зелен“. – Ами че докато не бъде зелен, може ли да узрее? Нещата, които изникват от земята, първо са зелени, не узряват веднага. Зеленината е процес, чрез който се изсмукват соковете, и когато се наберат, почва зреенето. „Ама обижда ме, че съм бил зелен.“ – Много добре, че си зелен; той не те обижда; ако си благороден човек, с труд, един ден ще узрееш. Който не е зелен, не може да узрее. Ако не е зелен, ще бъде сух, а в сухото няма процес на развитие. Ако сте зелени, аз ви сърадвам: то е благородна черта да бъдете зелени; когато узреете, ще станете жълти като злато. Всички обичат парите – узряването. Има някои хора, които не са узрели. Парите знаете ли какво са? Да сте узрели. Животът се състои в постепенно развитие на зеленината до узряването; този постепенен процес се нарича в науката еволюция, развитие. Той е необходим, докогато всички хора завършат процеса на развитието и придобият всички знания и всичката доброта на своето сърце. Когато придобият всички тия сокове, Господ ще изпрати своята благодат и плодовете у вас ще узреят. Тогава ще се яви Господ. Когато сте още зелени, той отдалеч гледа на вас; когато узреете, непременно ще дойде и ще откъсне вашите зрели плодове, защото те са потребни Нему. Когато почнете да разбирате, да отделяте съществените работи от несъществените, преходните от трайните, когато вашият характер се изработи и заякне, когато тия плодове по дърветата на вашата градина почнат да узряват, тогава вие ще бъдете извадени из затвора и представени пред Господаря на тоя свят да си кажете тълкуването за двата съня на живота и ще изнесете истината не като затворници, а като свободни. Тогава истината ще ви бъде венец на главата, а снопите на нивата ще ви се поклонят, и слънцето и луната и единадесетте звезди на Небето ще ви поздравят. И ще разберете тогава дълбокия смисъл на земния живот. Тогава Господ ще се яви, и ще се въдвори Царството Божие на земята.

Беседа, държана на 20 юли 1914 г. в София.

1914_07_27 Законът на служенето
неделна беседа

ЗАКОНЪТ НА СЛУЖЕНЕТО

Навярно, мнозина ще си зададат въпроса какъв смисъл може да се крие в думите: „А който служи на Мене, него ще почете Моят Отец“. Светът има разни стремежи: съвременните хора се стремят да добият знания, богатства, земи, къщи, слава, величие, сила – имат стремеж към много работи. Исус настоява само върху едно нещо: върху служенето – човек да знае как да слугува. Слуга – ето една прозаична дума, която ни изобразява най-ниското обществено положение. Но има различни слуги – в някоя бирария, в някоя кръчма, в някоя кухня, в театъра, в университета, в министерствата и т.н. В известен смисъл всички хора са слуги, само че не всички признават това. И тъй, в света има два вида служители: едни, които разбират своите длъжности и знаят как да ги изпълняват, а други, които не знаят как да слугуват. Последните наричаме обикновено управляващи хора, господари, които седят и чакат други да им слугуват, учат другите как да работят и слугуват. Всеки иска да бъде в първата категория – господар. Християнското учение обаче поставя диаметрално противоположното на тоя принцип; то поставя именно принципа, че който иска да бъде господар, трябва да бъде слуга; то казва, че Син Божи не дойде да Му послужат, а да послужи. Ние сме заставени по закона на необходимостта да бъдем слуги. Някой казва: „Аз съм господар“; не, той се лъже, ако мисли, че е свободен, че на никого не слугува; той служи най-малко на стомаха си, който го заставя да върши работа, която не му е винаги приятна – да му сготви хубаво, да яде и да сдъвква храната много добре, защото ако не му слугува така, стомахът ще повърне назад храната и ще го накаже; ще му каже: „Ти трябва да ми служиш добре, инак – ще те уволня“. Някои мислят, че само господарят уволнява слугите си, но и стомахът уволнява господаря си. Я попитайте лекаря какво прави стомахът, когато не му слугуват добре; да видите как той уволнява господаря си! Служенето е едно качество. Колко нещастия произтичат в света от това, че не знаем как да служим! Когато майката се научи да отглежда своите деца, когато учителят се научи да преподава на своите ученици, когато властта се научи как да слугува на населението, да удовлетвори неговите нужди, да създаде закони, необходими за неговото развитие, светът ще има по-друга физиономия, отколкото сега. Съвременната цивилизация е поставена днес на големи изпитания: милиони хора се викат да слугуват в армиите – някои носят четки, други слагат барут в топовете, огнестрелни гранати, други държат малки нишки и като ги опънат, създава се гръм, други са служители на коне; всичко това е пак служене. Тия слуги каква участ ги очаква? Всички тия глави, крака, мишци ще бъдат раздробени, разбъркани, ще станат на каша. Това хората наричат цивилизация, култура; с него съвременните народи ни казват: „На нас не ни трябва Господ – науката ще ни издигне“. Обаче ето на какво ни научи тя – да бъдем корави, да правим пушки и гранати. Да, науката ни докара до този изпит, да направим една опасна проба, и сега Небето ни изпитва със служенето, което ни се налага. Светът изисква свои слуги да му слугуват, и Господ изисква също своето. Христос казва: „Който служи на Мене, него ще почете Моят Отец“. Ние все уреждаме работите си, а те все неуредени остават. Заболяваме, викаме лекари да ни лекуват, но при все това смъртта ни задига. Съграждаме къща, туряме стражари, за да не ни заграбят богатствата, но най-сетне ни ги заграбват. Христос казва: „Толкова хиляди години сте служили на този ваш принцип и виждате последствията му; ако обаче служите на Мене, ще видите смисъла на вашия живот“. Ние трябва да служим тъй, както Христос не дойде да Му послужат, а Той да послужи. Трябва хората да станат служители на по-слабите, на по-немощните. Не трябва да туряме лоши хора да слугуват на света. Знаете ли защо съвременното общество е развалено? Майките, които трябва да възпитават сами децата си, оставят възпитанието им на развалени и невежи слугини, а самите те отиват по театри,

балове, бирарии и други удоволствия. Развратните и невежи слугини на какво ще научат децата? На това, което те знаят. Слугините възпитават съвременните деца не само в България, но и във Франция, Германия, Америка – навсякъде. Не казвам, че всички слугини са развратни, но по-голямата част от тях са такива по причина на своите господари. Ако майките биха били слугини (в пълния смисъл на думата) на своите деца в пътя на отглеждането и възпитанието им, светът би имал друга физиономия. Също и ако бащата би бил възпитател на своите синове. Щом бащата и майката напущат своите длъжности и оставят на невежи слугини, които не разбират в какво се състои животът, да възпитават децата им, а те отиват да се наслаждават в света, резултатите ще бъдат лоши. Слугинята не може да възпита детето, още и защото не го е родила и няма любов към него. Тя си казва: „Ако господарката се разполага в бирарията, защо аз да ѝ гледам децата?“

Ще ви обясня в какво се състои слугуването, какви качества трябва да има един слуга. Той трябва, преди всичко, да има благородно сърце, да бъде чувствителен, отзивчив, да бъде смирен, да бъде човек пластичен – да може към всички условия да се приспособява; при това трябва да бъде работлив, а не мързелив. Животът е взискателен, и ние трябва да му слугуваме както трябва. Когато съвременният шивач сбърка някоя дреха и не може да я ушие както трябва, връщат му я, и той плаща и плата, и всички загуби; същото е и с природата: тя ни дава един плат – животът, който имаме, е един вид плат – и ни казва: „Скройте и съшийте тая дреха“, и ако не можем да я съшием добре, тя ни глобява. Ако искаме да се научим как да слугуваме, трябва да се обърнем към Христа, Той да ни научи. Слугата трябва да бъде много умен: глупав човек не може да слугува както трябва. Учителите, свещениците – и те са слуги. Ако учителят разбира своето призвание, най-напред трябва да разбира детската душа, за да знае как да упъти детето към наука. Свещеникът трябва да разбира душата на своите пасоми, за да може да им даде съответната храна за тяхното сърце. Трябва да притежаваме и друга една черта – да имаме голямо търпение. Мнозина наричат търпеливите хора „волове“ – „Той е – казват – вол“. Да бъдеш търпелив не значи да бъдеш вол; търпението е разумен акт; за да можем да претърпим външните несгоди на живота, трябва да имаме вътрешно равновесие на душата, сърцето и ума. Ще ви кажа един пример за един математик от миналите векове. Той работил 20 години върху известни изчисления, по тях имал вътре в стаята си разхвърляни разни книжчета и винаги заключвал стаята си; един ден забравил да я заключи, слугинята влиза да разтреби стаята, вижда много книжки разхвърляни по пода, взима ги всички листчета, хвърля ги в печката и ги изгаря – пречиства хубаво стаята. По едно време се връща математикът и попитва: „Къде са разхвърляните листчета?“ – „Турих ги в печката; вижте как сега е хубаво наредено.“ – „Такова нещо друг път да не правиш“ – това било отговорът на математика. Ние слугуваме като тая слугиня – събираме листчетата, това не струва, онова не струва, хайде в печката. Този учен човек, чийто 20-годишен философски труд пропаднал, не е постъпил както бихме постъпили ние, а е показал едно търпение за пример: не направил друго, а ѝ рекъл само: „Друг път да не го правиш“. Сега вие се намирате в такъв период – вашата къща е отворена, слугинята събира всички листчета, ще ги видите един ден изгорели в печката и когато намерите къщата очистена по правилата на вашата слугиня, какво ще ѝ кажете? Аз зная, че ще има плач – „Господи, аз ли съм най-грешният? Тази съдба само на мене ли даде?“ И ние смятаме, че сме хора, които разбираме Божествения Закон! Ние трябва да кажем, като този философ – „Моля, друг път да не правиш туй“. А, от своя страна, да си вземем за задача да държим нещата си в порядък, да не оставяме стаята отворена и на произвола на слугите.

Сега Христос казва: „Който служи на Мене, него ще почете Моят Отец“. Всички вие мислите все за тоя свят, за тия преходни работи, мислите да уредите тукашните, семейните си работи, а много важни въпроси оставяте неуредени – отношенията ви към вашия

Господар, Който един ден ще ви повика да дадете отчет. И денят иде. Знаете ли след няколко години къде ще бъдете? Знаете ли в това време какво ще се разрази в Европа? Какво ще бъде положението? Не знаете. Съвременният свят ще бъде много пречистен, ще му бъде сложена хубава инжекция за повдигане на нов живот. Хората, които идват на помощ на цивилизацията, трябва да приложат Христовите принципи, да се научат как да слугуват, и ония, които не знаят да слугуват тъй, както иска Христос, нямат шанс за развитие. Дарвиновата теория казва, че преживяват само способните, здравите хора. Действително, ще преживеят само онези, които са духовно и морално здрави; ще преживеят и телесно здравите, ако имат тази вътрешна морална сила. Не се самозаблуждавайте да мислите, че здравето седи в известно затлъстяване на лицето и изобщо на тялото – човек да има по-голяма гуша, по-голям корем, да бъде по-шишкав, да яде повече. Ако целият живот се прекара само в ядене и пиене, не е ли то едно болезнено състояние? На един човек от 100 килограма колко килограма храна му трябва? Зная за една англичанка, която изяждала по 9 килограма хляб, друга, която изяждала хляба и кафето, приготвени за 72 деца; туй е болезнено състояние. Не съм против яденето, но съвременните хора мислят, че всичко се заключава в яденето. И наистина, то отнема една трета от живота ни, защото от сутрин до вечер само за ядене слугуваме: сутрин мислим какво да пием, дали чай или мляко, дали млякото да бъде приготвено с какао по немски, или с кафе по турски, с каймак ли да бъде или без каймак; едва сме закусили, почваме да мислим за обяд какво да ядем, ще има ли пиле или говеждо, с какво ще бъде сготвено, с домати ли или с тиквички, месото накълцано ли да бъде, дали ще има това или онова; свършим обяда, почнем да мислим какво ще има за вечеря. Някой път сме задоволени, друг път не. Постоянно правим изменение на храната. И наистина, храненето е станало цяла готварска наука, по която хората отиват да се специализират. То е хубаво, но то не е крайната цел на живота. Силата на една храна, която може да използва нашият стомах, не зависи от това – как тя е сготвена. Да не мислим, че като сложим повечко солчица, пипер и масло, храната ще бъде по-здрава – всичко това е за нашия вкус, за устата. За да изпитаме една храна дали е добра, трябва да видим, като постои половин час в стомаха, какво е разположението на тоя последния: щом има малка тежест на стомаха, малко неразположение, стомахът казва: „Тази храна не съответства на вашето здраве, не мога да ви дам потребните сокове“. Утре пък казваме: „Я да му туря повечко, за да усиля работата му“, докато лекарите констатират разширение на стомаха. Съвременните хора живеят само за стомаха си, и затова чрезмерната им работа е погълната само от чувства и мисли за него. Учителят преподава в училището и мисли колко пари ще вземе – 300 ли лева или 400, и колко ще употреби за храна и за туй и онуй. Всичкият въпрос е сложен само за яденето, и след туй се чудим защо не можем да се издигнем като учители и свещеници. Всички гледаме как да поставим тялото в по-здравословно състояние – каква храна да му дадем, какво жилище да му направим; всички работим за външната обстановка на нещата, но никой не се спира да помисли за вътрешната страна на човешкия живот. Както нашето жилище трябва да е наредено хубаво, така трябва да бъде в ред и нашият ум. Ако е потребна хигиенична къща за нашето тяло, също така трябва да бъде хигиенично обставено и нашето сърце. Не считам умен човек оня, който има хигиенична къща, а няма хигиенично обставено сърце. Та когато осъждаме крайностите, ние обръщаме голямо внимание на слугуването само на известни външни неща, когато би трябвало на първо място да обръщаме внимание на своя ум и на своето сърце, па тогава вече на своето тяло. Само ако така съграждаме живота си, ще имаме Божието благословение.

Христос казва: „Ако някой слугува на Мене, да си предложи сърцето“. Той е дошъл на земята именно да обработи човешкото сърце. Туй обработване в какво се състои? Всички ония бурени, недъзи на нашия живот да бъдат отстранени. Вие от дълго време сте християни, всички Христос следвате, но ако Той ви повика на изпит сега, колцина от вас

бихте издържали изпит върху търпението и смирението, ако ви даде да разрешите задачата не само теоретично, но и практично, или пък върху другите човешки добродетели: Правдата, Любовта, Истината, Мъдростта? Мислите ли, че не бихте пропаднали на изпита? Дали ви обичат хората, вие го разбирате, но дали вие обичате другите, не сте го разбрали. Щом Господ изисква да обичаме другите хора, в тази обич трябва да отидем до самоотречение. Казваме често: „Изядоха ме тия хора, ограбиха ме!“ Ами ние не ограбихме ли Господа – всички тия богатства, които намираме тук на земята? Господ е сега слязъл на земята и казва на всички свои слуги, които са крали и лъгали: „Доста са тия кражби и лъжи, елате, дайте сметка!“ – това е днешната европейска война. Господ казва: „Дайте отчет за онова, което съм ви дал, как сте го използвали“. Мнозина ще кажат, че икономически условия са наложили тази война: Германия малко земя имала и затуй се била. Ако Германия има малко земя, Русия и Англия малко ли имат? Значи не е въпросът за земя – има нещо друго, което липсва на хората. Всеки иска да стане господар, всяка раса, която се издига, иска да господарува, всеки народ иска да бъде господар над всички други народи, и затова всички дохождат до сблъсквания. Ако всички хора имаха за ръководител Христовия принцип, да слугуват на човечеството, ако всеки имаше своя сфера на работа и би принесъл своята лепта на човечеството, нямаше да има никакви спорове. Сега всички се въоръжават, за да имат господство. Ние казваме: „Колко са глупави тия, които воюват!“ Но това, което става сега, то става всеки ден с нас: влезте в една къща и ще видите какво става: вземат се двама млади, оженят се, всички хора се радват – „Ето една двойка, която ще заживее в мир и съгласие“; видиш след 2–3 месеца жената разчорлена, мъжът също – бият се в къщи; жената иска да заповядва, а мъжът казва: „Аз съм господар на къщата“. Обаче и двамата се заблуждават: нито единият е господар, нито другият е такъв, а и двамата са слуги. „Ама казано е: мъжът е глава.“ Да бъдеш глава не значи да бъдеш господар; да бъдеш глава значи да бъдеш умен слуга и като по-стар от жена си, да я научиш как да слугува, и да кажете и двамата: „Ние сме слуги на нашия Господар; ние двама може да бъдем наказани, но аз ще ти кажа как трябва да се върши тази работа“. Това е в алегоричен смисъл, но то става ежедневно в света. Да оставим мъжа и жената. Някой път сме недоволни, роптаем против себе си – защо? – казваме: „Нямам воля, не мога да направя това и онова“. – „Защо нямаш воля; нали си господар на себе си; каква е причината?“ – „Нямам ум.“ – „Как да нямаш ум, коя е причината да нямаш ум? Трябва да има някаква дълбока причина.“ На какво се дължи туй вътрешно раздвояване на човека? Дължи се на това, че ние сме дошли в противоречие с Господа, с Великия Закон. И когато човек всякога идва в противоречие с Божествения Закон, повдигат се тия вътрешни мъки, туй раздвояване, умът му се смущава, не знае що да прави, обхващат го лоши мисли и желания, които не съставляват истинската Божия сила, и животът взема друга окраска. Лошите желания и мисли са като змия, която постоянно обвива и изсмуква човека, докато всички сокове, които могат да хранят ума и сърцето, престанат да ги хранят и вече се почувства парализиране. Знаете ли какво правят мечкарите, които разиграват мечки? Дават на мечката съвсем малко брашънце и ѝ турят на устната голяма брънка, та като я подръпнат, да се подчинява и да не бъде опасна. Трябва и на тази наша мечка да турим халка и синджир на долната устна и да ѝ даваме малко брашънце, за да не се развият у нея ония инстинкти, които са опасни. Вземете колко хора са подлудели от искането да станат богати; спечелят хиляда, 10 хиляди, 50 хиляди, 100 хиляди, един милион, 10 милиона – не се насищат. Трупат, трупат богатства; защо им са? Това няма никакъв вътрешен смисъл. За да се обогатят, хората почнаха сега да учат и нови начини, чрез магнетизъм и внушение да влияят на хората, да въздействат на техните мисли и действия. Едно време ходеха разбойниците из горите с пушка, сега те са сред градовете и носят със себе си други средства, за да ограбват ближните си. Казват, че в Ню Йорк трима американски хипнотизатори заставили мислено един банкер да подпише чек от 15,000 долара, и той даде парите. Начините на кражбите се измениха. Всички искат да имат тази дарба, тази

власт в света; но знаете ли какво нещастие тя докарва? Привеждал съм този пример и друг път. В една стара басня се говори, че един човек искал да има такава сила в своите ръце, че каквото пипне, злато да стане. Казвал си: „Ако я придобия, за целия свят ще бъде добре“. Един ангел му казал: „Ако бъде послушана твоята молба, ще бъдеш ли всякога доволен?“ – „То ще бъде най-голямото щастие за мене.“ – „Да бъде според желанието ти.“ И когато този човек влиза в къщи, масите, книгите, чашите – всичко станало на злато. Излязъл в двора, камъните, дърветата – всичко се превърнало в злато. Рекъл си: „Няма да бъда вече слуга, господар ще бъда. Жено, ние сме хора щастливи“. Слага жената трапезата, слага супа, хляб, сядат те и децата им да ядат, мъжът хваща лъжицата, тя става злато; бръква в супата, и тя става злато; хваща хляба, и той става злато; побутва масата, и тя става злато; побутва жената, и тя става злато. По едно време хванал се за главата и почнал да моли Господа да го избави от това голямо нещастие. Ето докъде могат да доведат лакомството и безумието. Ние може да имаме тази сила, но тя ще ни погуби живота. Богатството е вътре в нас, а не вън от нас; то не седи в нашата физическа сила. Силата на човека не седи в неговите мускули, а в онова деликатно и нежно чувство, което може да развие всички други сили. И Бог е така направил света, че природата се подчинява на една най-слаба наглед сила – Любовта. Тя е толкова нежна и деликатна, а всъщност всичко управлява. Когато Любовта влезе в човека, тя го разглобява и преобразява. Вземете един мъж, който е бил много слуги и слугини; по едно време той омеква и всичко жертва, за да прави добро. Каква е тази сила, която завладява човека? Онзи принцип, за който казва Христос – „Който служи на Любовта, той слугува Мене“; това подразбира Христос – „Този слуга ще има всичко, което Аз имам“. Хората търсят истината, и Христос турва тази истина в живота, в онова синапово зърно. Ако турим тази малка подкваса, Любовта, в сърцата си и в сърцата на ближните, на деятелите, на управляващите, тя ще преобрази целия свят. Незачитането на Христовото учение създаде в света сегашния катаклизъм. В туй сблъскване и биене Господ е турил млякото в мътилката, и хората се блъскат ту нагоре, ту надолу, докато излезе маслото на повърхността; маслото ще бъде употребено за ядене, а другото ще остане мътеница – едни ще станат масло, други – мътеница. И маслото, и мътеницата Господ ще употреби за своите добри цели. Сега, зависи кой от нас къде ще попадне, обаче съдбата на всинца ни е решена – или в маслото, или в мътеницата.

Христос се обръща към юдеите и ги пита кои искат да бъдат Негови ученици. Някои от нас казват: „Аз съм вярващ, вярвам в Христа“. Ония, които само вярват в Христа, те са слушатели; Неговият въпрос обаче се отнася към онези, които искат да приложат Неговия Закон. Ако можете да се спрете и да размислите върху думите „слугувам на Христа“; ако бихте се опитали цяла година да научите да слугувате на Христа, бихте научили великата тайна на тия думи, която не може да се каже тук. Тя е много проста, но трябва да имате светлина, Христос да ви даде тази светлина, условията, при които може да се развива тя; само Той може да ви я даде. Аз мога да ви дам семенца, но условията, за да израстат те, може да даде само Христос. Туй чувство на Любов не зависи от нашите сили и желания, то зависи от този контакт, който бихме имали с Христа. Някои питат: „Къде е Христос?“, и Го очакват от Небето. Христос е вече в света, и последният го чува. Той идва по два начина. Той има две лица: едното е благо – „мир вам“, а другото навъсено – с огън, пушки и топове. Сега Той вика: „Докарайте онези, които не послушаха Моето учение, да изпитат горчивините на непослушанието. Не искат на Мене да слугуват, нека изпитат всички горчивини на своите дела. Всеки да пожъне това, което е посял“, както не можем да простим на един престъпник, който е избил сума невинни деца, а го наказваме.

Христос се обръща и казва: „Ако някой слугува на Мене, Мене да последва“. И вие казвате: „Лесно е да се последва; можем да Го последваме и да Му кажем: „Учителю“; но Той може да ви отговори: „Не защото искате учението Ми, казвате това, а защото се нахранихте от

хляба и рибата“. Ще ви попита: „На някой болен помогнахте ли, излекувахте ли го?“ За да слугува човек на Господа, не трябва Него да търси и Нему да слугува, а на Неговите „по-малки братя“. Хората искат от Бога да направи техните жена и деца да са здрави, да им даде пари, да имат положение. 2,000 години ей-туй е слугуването на Господа. И сега Той пита Европа върху туй: „Вие толкова години какво направихте за Мене?“ И ако се яви Христос, вие какво ще Му кажете? Мислете какво ще Му кажете върху това – какво сте направили за Него. Ние можем да бъдем спокойни при тези събития, които застрашават целия свят. За нас е важно да знаем в коя категория ще попаднем. Мнозина сте искали да видите Христа; наближава денят, когато ще Го видите – някои отблизо, други отдалеч; някои само горе на облаците. И затуй казвам: моментите, които преживявате, са най-трудни за вас. Ако отсега нататък имате илюзията да постигнете туй или онуй, много се лъжете. Аз ви давам съвет: в малкото време, което остава, да се научите да слугувате на Господа, за да не ви завари неприготвени. Да не мислите, че има още време; няма никакво време; за цялото туй поколение няма време. И деца, и възрастни, и свещеници, и управляващи, и царе – всички трябва да се научат да слугуват на Господа; ако не – мътеница ще станат. Млякото е вече издоено от кравата. Какво разбирате, че искам да ви кажа? Че млякото е излязло из плътта и че Господ вече ще извади маслото от него. Тази крава виждаме всинца; издоената крава – това сме ние. Ако Бог толкова хиляди години ни кани, как трябва да ни намери на земята, като се върне? Бащата, когато се върне и намери децата в къщи, че са се хванали за косите и се бият, какво ще помисли? Че майката не ги е възпитала добре. Всеки има против някого по нещо: хората все се съдят, обикновени граждани, учители, свещеници, либерали, консерватори, тесни и широки социалисти, между религия и учители и наука – навсякъде има разделение на възгледите; но ние трябва да дойдем до убеждението да отхвърлим всичко онова, което трови нашия живот, и в този поне момент да се примирим, да станем тихи и спокойни, да очакваме със смирение великото събитие, което настъпва. Досега хората питаха има ли друг свят или няма; настава един момент, когато Небето ще каже има ли духове или няма, има ли ангели или няма; до някоя година ще видите има ли Господ или няма; ще видите може ли Господ да оправи света или не може. Ако някой не вярва, нека почака и ще провери. С аргументи няма да ви говоря сега – умните ще разумеят това, което казвам. Който не ще, ще остане в бъдеще пак да се учи наново.

Сега въпросът за вас. Христос иска всинца вие да Му слугувате – онези, които искат да Му бъдат ученици, да Му слугуват в широк смисъл: да слугуват на страдащите, на хора, които са смутени, натъжени, да повдигнат техния дух. Има хора отчаяни и се питат: „Какво ще стане с нас?“ – да им покажете истинският път. Ще ви приведа един пример и с него ще заключа. Спира се един пътник в един от големите хотели на града Ню Йорк. Влиза в една стая, в която имало и друг един пасажер; той имал навика да спи много дълбоко; през нощта хотелът се запалва; става единият пасажер и отива при сънливия и му вика: „Ставай, че хотелът гори“; той му отговаря: „Махай се, остави ме да спя спокойно“; „Ставай, ти казвам, че хотелът гори“, настоявал първият; другият става, взема че го изтласква навън, затваря вратата и пак ляга да спи; огънят обхваща хотела, най-после виждат го на покрива, че вика за помощ, но няма кой да му помогне. И на вас ви казвам: този хотел, в който живеете временно, гори, и ви съветвам: спасявайте се, защото после ще се качите на покрива и ще викате за помощ, но не ще има кой да ви помогне. Когато ви казват, че хотелът гори, облечете се и излезте вън. Всичко това, което гори, ще се срути, всички тия неща, които са спъвали човешкия прогрес, ще бъдат съборени, и тогава върху развалините Господ ще съгради нещо добро. Да не мислите, че животът ще се свърши. Идва епоха по-величава, отколкото е имало досега, и ние можем с радост да очакваме това светло бъдеще. От тия бури, които идват да дезинфекцират, да пречистят света, не трябва да се боим ни най-малко. Трябва да благодарим на Бога, че те идват. И няма защо да се стараем да ги

предотвратим, па и никак не можем да ги предотвратим; те ще минат и ще принесат своето добро. Само трябва да бъдем готови, когато дойде Христос, Който идва – за някои е дошъл, за някои ще дойде тепърва, – когато дойде да ни каже думите: „Който слугува на Мене, Мене да последва“, да Го последваме. Ще Го последвате ли или не? В това последване ще намерите идеала на индивида, на дома, на обществото, на народа и на цялото човечество: то е смисълът на човешкия живот тук на земята.

Беседа, държана на 27 юли 1914 г. в София.

1914_08_03 Важността на малките неща
неделна беседа

ВАЖНОСТТА НА МАЛКИТЕ НЕЩА

Гледайте да не презрете едного от тези малките, защото ви казвам, че ангелите им на Небесата винаги гледат лицето на Отца Моего, Който е на Небесата. (Ев. Матей 18:10)

Изобщо хората от двата пола имат стремеж към велики неща, към големи работи; всеки, по една вътрешна слабост, презира малките работи. Дават ви едно петаче, казвате: „Не струва нищо; да са хиляда, 10, 100 хиляди лева, разбирам, но петаче – аз не съм просяк!“ Дават ви един орех – „Ти ме обиждаш; да ми дадеш 5–10 килограма, разбирам, но с един орех ти, господине, подиграваш ли се с мене?“ Като се стремим към големи работи, ние гледаме да се запознаем и с високостоящи хора – с царе, министър-председатели, началници, учени, философи; за по-нискостоящите социално хора казваме: „Той е невежа, простак!“ От единия до другия край на нашия живот виждаме презрение към малките работи и търсене само на големи неща. Но Христос се обръща към Своите ученици и ги предупреждава да не презират малките. Защо? „Не ги презирайте, защото вие обиждате техните ангели, които им служат на Небесата. Ако презирате тия малките, вие презирате ангелите, на които малките са деца.“ Когато искаме да разцепим едно дърво, най-първо издялваме малки остри клинове, и те, като влязат, отварят място за големите. Ако клиновете бъдат големи и тъпи, как ще се забият? Тъй че малките неща отварят път на големите. И в света целият процес на развитието върви отначало с тия дребни неща, които вие презирате; на тях се дължи всичкият прогрес на вселената. Ние казваме, че ралото цял свят храни, че като изоре орачът добре нивата и я посее, тя дава голямо плодородие. Това е тъй, но не бива да забравяме и ролята, която играят онези милиарди червейчета, които също преорават нивата. Понеже сме възпитани тъй, че да презираме слабите, ние, и като влезем в Християнството, носим, под овчата кожа, инстинктите на вълка, и виж, че по едно време, под тая невинна премяна си покажем своите нокти; не забравяме своите стари навици: щом някой ни вземе един грош – скоро прошение в съда. Открадне ли 5–10,000 лева – „А, браво!“, му речем. Обаче онзи, който краде много, не е придобил този навик изведнъж; най-напред той е взел от баща си едно петаче, после – един гологан, после – грош, 5 гроша, 10 гроша и т.н. Във всяко отношение този закон е верен. Когато презираме малките причини, ние пропускаме големите последствия в работата. Мога да кажа, че всички сегашни наши нещастия, общи и частни, се дължат на това презрение на малките неща в миналото. И затуй Христос се обръща към Своите ученици и им казва да не презират „тия малките“. Сега, кои са „тия малките“? Може някой да каже: това са нашите деца. Вярно е, че са нашите деца. Но като дойдем да приложим напълно Христовия закон, ще видим, че има и много други работи, които не бива да се презират. „Не презирайте тия малките!“ – ще ви обясня смисъла, който е скрит в тия думи. Един индус дава на сина си един орех и го накарва да направи изследване върху него; синът счупва ореха и го изяжда. „Какво съдържа орехът?“, попитал след това бащата. – „Нищо особено – малко ядки, приятни на вкус.“ Индусът пита пак сина си: „Не намери ли в този орех нещо друго?“ – „Нищо.“ – „Синко, в този орех се крие велика сила и ако не бе го изял, а бе го посадил в земята, би израсло от него голямо дърво, и ти би видял величието на туй малко нещо, което е зародиш на голямо нещо.“ Господ ви праща една малка мисъл, една ябълкова семка, вие речете: „Тя е нищо“, и я захвърлите; но Господ казва: „Попитайте каква сила съдържа тя, посадете я, и вие ще видите какво дърво ще израсте от нея“. Именно поради туй постоянно презиране на малките мисли сме дошли до това положение и казваме, че светът е лош. Ние сме най-умните!

Христос казва: „Не презирайте тези малки неща, не се стремете към големите, научете се да разпознавате каква сила се крие в малките неща и ги използвайте: те ще ви помогнат да добиете големите". Нали и вашата къща е съградена все от малки, микроскопични зрънца, сгъстени. Върху тия малки неща, като житното зърно, плодовете и други дреболии, почива нашият ежедневен живот. Това е по отношение на тялото; но и по отношение на ума именно малките мисли и желания причиняват радост и веселие в живота. Някой път се смеем на децата, че ги занимавали дребни мисли; не мислите, а зрънцата, които спомагат за развитието на големите неща, са дребни.

А защо не трябва да презираме малките; защото не бива да пристъпим втората Божествена заповед: „Да любим ближните си". Всяко живо същество, което има отношение към някого, което принася полза, не трябва да го презираме. Може това същество да е гълъб, кокошка, овца, вол, кон, магаре, за всяко от тях има книга, в която се пише: „Днес сте натоварили магарето с толкова, утре – с толкова" – там се пише, и като му пресметне Господ по 5 лева на ден, след 100 години – ако речем, че ви е служило през цял живот – какъв капитал ще имате да му плащате? Един ден ще се озовете, като ония длъжник, че му дължите 10,000 таланта. Ще кажете: „Аз не помня"; но Господ е записал в книгата, че дължите толкова. Тъй че всинца ние дължим на тия малките. Сегашното наше развитие, сегашните наши мисли, сегашните наши желания ние дължим на тия малките, за които говори Христос, и, следователно, като им дължим, трябва да имаме любов към тях, да знаем, че са работили за нас и че ние трябва да работим сега за тях. И пътем ще кажа нещо за една загадка. Често са ме запитвали: Защо ангелите се интересуват за хората, какво общо имат с тях. Едно време, когато ангелите са били в нашето положение, като хора на земята, ние сме били в положението на животни и сме им служили, те ни дължат много, и сега Господ ги кара да ни се отплащат. Също и великите ангели не презират по-малките свои събратя, защото последните са работили за тях. Вие може да имате слуга невежа, но не знаете отношенията на този слуга към вас, защо Господ го е докарал във вашия дом. Връзката ви с него не е отсега; този слуга много пъти е бил във вашия дом; вие не знаете, но Господ знае; той, може би, много пъти е избавял живота ви от погибел; следователно трябва да имате всичката любов и снизхождение към него. И тогава си обясняваме този велик Божествен Закон – да имаме любов към по-малките. Любовта не е за великите хора, за ангелите, за светиите, тя е за малките, дребните, бедните, пропадналите братя. Ето защо у майката се развива такава силна любов към детето; тя го обича по силата на този Божествен Закон, че трябва да го обича. Обича го ей-тъй, по един вътрешен огън, защото Господ инкогнито е влязъл в него. Вие искате да видите Господа, а когато Той дойде в това дете, вие казвате: „Защо, Господи, ми даде това дете?" Всеки ден викате Господа и всеки ден Го пъдите. И минавате за умни хора! Такова поведение държите не само вие, но и цял свят. Господ всеки ден ви опитва ума, да види колко Го обичате и колко говорите истината. Едно време, когато светът се развалил, разнесло се, че Господ тръгнал по земята, да види как живеят хората, и последните рекли: „На Небето сега няма Господ, няма кой да ни контролира, ще живеем по-свободно". Господ вижда на едно място, че един продава сляп кон и че казва на купувача: „Вярвай Бога, не е сляп". – „Като се вериш в Бога, ще повярвам", и купува коня. Господ минава край една къща и вижда, че един мъж налага жена си: „Заради Господа – прости!"; той ѝ прощава. Тия двамата се явяват после на Небето и казват: „Ние, Господи, на земята проповядвахме Твоето име". Та и съвременните хора викат Господа, когато искат да продадат някой сляп кон и когато искат да бият жена си. Свещениците викат: „Вярвайте в Господа"; но Господ какво ще им каже? „Не ви познавам, защото вие употребихте Моето име не за Моята слава, а за да лъжете хората, да вършат известни престъпления и да ги покриват". Именно тия малки работи създават нещастията. Вие имате сляп кон, искате да го продадете в името на Бога, но гледайте и дръжте сметка за онова, което вършите. Знаете ли кой е този сляп кон? Той е вашето тяло.

И все против него говорят хората, и все него наказват; всички казват, че то е криво. Не е тялото виновно. Един се напил в кръчмата и казал: „Не давайте на коня да яде“; той греши, а наказва коня. Не презирайте тялото и не смесвайте плътта с вашите желания, с вашите похоти. От тях трябва да се отречете, а не от плътта, защото то значи да се отречете от всички мисли и дела, които стават чрез нея. И не бива да измъчвате вашето тяло – този храм, който Господ е създал. Следователно към вашето тяло трябва да бъдете много снизходителни, защото докато то е здраво, можете да работите.

Сега Христос, като казва „техните ангели“, подразбира ония умни същества, които държат сметка за нашите постъпки. Това, което наричаме „съвест“, то са тия ангели, които живеят в нас и които отбелязват всяка наша постъпка, добра или лоша, и които казват: „Ти направи добре“, или: „Ти направи зле“. Обидиш някого, ангелът му ти казва: „Твоята постъпка не е права“. Ти почнеш да се извиняваш: „Ама извини, малко бях нервен, неразположен, такива са условията“. Че си в това състояние, това няма нищо общо с правилото, че не бива да презираш тези малките, върху които почиват Божествените закони.

Тия малки работи по някой път причиняват и големи ползи, и големи вреди. Един вълк разправял, че бил юнак и че между животните той бил цар; лисицата му рекла: „Не се хвали толкова, защото ако комар влезе в твоя нос, ще те ужили, и нищо не можеш да му направиш“. – „Като духна с носа, ще изхвръкне“, отговорил вълкът. Един ден влязъл комар в носа му, ужилил го, внесъл зараза, и вълкът умрял. И в нашия живот често малките причини в едно или друго отношение може да съдействат на нашето развитие, но може и да ни спънат. Причините, които ни правят добри и лоши, не са сами по себе си лоши; лошо е тяхното употребление. Вземете за пример въздуха: ако го поставите в дробовете, ще пречисти кръвта, и ще му бъде на човека приятно от това пречистване; но ако го поставите в стомаха, ще образува коремоболие – едно и също нещо в двата случая произвежда две тъкмо противни действия. Ако вземете да внесете в стомаха въглен в разтворено състояние, ще причини приятност, но ако го поставите в дробовете, той ще отрови. Следователно под тия малки неща, за които говори Христос, че не бива да ги презираме, Той разбира целокупния човешки живот, с който ние сме тясно свързани. Например, ако бих ви попитал: Можете ли да кажете как са се сформирали вашето тяло, вашето сърце, вашият ум, можете ли да кажете как са станали тия неща? Първоначално човек, когато се е появил на земята, не е бил грамаден, а микроскопичен, но при известни условия се е развил и е станал човек, който е сега милион пъти по-грандиозен, отколкото е бил. Неговата сила първоначално е била скрита в зародиш. Така и в съвременния наш живот мисълта съдържа велика Божествена основа, и ако тя падне на добра почва, може да възроди нашия живот. Туй, което ние наричаме „възраждане“, съществува като закон на духа. Той е онзи вътрешен Божествен процес, който въздига и обновява човешкото сърце, човешкия ум, човешката душа, човешкия дух. Това е процес на възлизане отдолу нагоре. И в този Божествен стремеж се изработва нашето повдигане, избавление и спасение. Ето защо всички същества, от най-големите до най-малките, се стремят да се обновят, да се повдигнат, и в младостта се крие процъфтяването на човешката душа.

Когато говорим, че трябва да бъдем снизходителни към малките, то произхожда от принципа да не огорчаваме Господа, защото когато огорчаваме един човек, не огорчаваме собствено него, а Господа, Който е в него. Па и когато правим добро, ние помагаме на Господа. Когато помогнем на някой, и неговият ангел, който е на Небето, ще бъде в наша услуга. Следователно, ако искаме да имаме приятели на Небето, трябва да слугуваме на малките, и техните бащи, ангелите на Небето, ще ни приемат в своя дом и ще ни нагостят, ще бъдем като у дома си. Услуга за услуга, любов за любов – така е светът.

Сега, знаете ли защо Христос се е обърнал с тази мисъл към Своите ученици? Презирането – туй състояние трябва да изпъдите из своята душа. Например, срещате един човек, когото не познавате; във вас се заражда презрение, че той, може би, стои по-долу от вас; ако само констатирате невежество и му помогнете, то е друго, но ако го презрете, внасяте отрова. От презрението се е родил съвременният аристократизъм, кастите – едни благородни, други неблагородни, едни богати, други сиромаси. Ако разбираме отношенията на нещата, ще видим, че не трябва да ни е срам от беднотията, защото тя е служба, дадена на нас да я носим: трябва да бъдем малки, трябва да бъдем бедни, за да станем богати. То са два противоположни полюса, между които именно лежи развитието. И всякога движението е от по-големите към по-малките, т.е. Господ всякога се стреми към дребните, Той не се занимава с велики работи. Той е направил света, но управлението на целия свят не Му прави толкова удоволствие, колкото когато се занимава с децата. Неговата работа е, когато види хора, че грешат, да ги учи, и с това Той дава и на нас пример, да не презираме малките, а да ги търпим и да ги поучаваме – това е нашата почивка. Когато учителят се занимава със своите ученици, това му прави удоволствие, и той похвалява учениците, когато се учат. Светиите, свещениците се занимават с грешниците, за да ги обърнат към Господа. И задачата на всинца ни е да обръщаме поглед към слабите хора и към дребните неща. Когато някой каже: „Не мога да си почина“, аз разбирам, че той се занимава с големи работи, с големи мисли. Как ще си почине, ако си тури на гърба тежка за силите му раница – от 10, 20, 50 килограма злато? Като остави в раницата само един наполеон, ще види как ще си почине. И сега Господ идва да каже: „Долу раниците!“ – да освободи света от тях; долу оръжията, които разрушават умовете ви и сърцата ви, всички трябва да станете като деца: да не презирате малките работи, които Аз съм създал. Господ иска да повърне хората към онова чисто първоначално състояние, което хората наричат подивяване, но което всъщност не е подивяване. Аз желая хората така да подивяват. „Див“ на санскритски значи „чист“. Нека станем чисти и се приближим към Бога, вместо да огрубяваме и да ставаме зли. Бих желал целият свят ден по-скоро да подивее, да стане чист, благороден, да не презира малките неща, които Бог обича, и да тури Любовта, Правдата, Мъдростта, Истината и силата на онова високо място, на което те трябва да стоят. Там е спасението.

Беседа, държана на 3 август 1914 г. в София

1914_08_10 Съборна среща в Търново

СЪБОРНА СРЕЩА В ТЪРНОВО
10 - 18 август 1914 г.

В 8 часа и 20 минути, преди обяд, по поръка на г-н Дънов г-н Пеньо Киров повика в преподавателния салон някои от онези членове на Веригата, които още не бяха си отпътували и които случайно бяха дошли. Събраха се 14 души, а именно: Пеньо Киров, Тодор Стоименов, Тодор Бъчваров, Илия Стойчев, Димитър Голов, Петко Гумнеров, Костадин Иларионов, Никола Ватев, Деньо Цанев, Драган Попов, Петър Тихчев, д-р Христо Дуков, Серафим Шиваров, Петко Епитропов.

На тези 14 души се дадоха от г-н Дънов по девет житни зърна, след което се каза:

Тези зърна ще ги пазите. Те ще бъдат за духовното и материално развитие на българския народ. Ако не грешите, в тези зърна е складирана известна сила и енергия, която може да влезе у вас. Ще ги пазите добре. Гледайте да не пропаднат някъде, да ги изядат мишки или нещо друго.

Тук г-н Дънов веднага мина да разяснява пентаграма и каза ... (Много малко успях да запиша, защото нищо не разбирах.)

Има ключове и змии - там са лошите духове - адът. Когато известни сили искат да ви повлияят, гледат да разрушат ключовете, съобщенията, които имате; също ако се прекъсне коренът на дървото, за да няма съобщения за храна. Така са нашите мисли и желания. Имате още и други десет емблеми: чаша, книга, светилник и прочее, и три букви, обърнати с ъглите нагоре, нещо, което е признак, че действително сме в 13-а сфера, а то значи, че сме в ада. Появяването на тази емблема - пентаграма, ни показва, че времената са дошли, и най-първо Този (сочи образа на Христос на стената), Когото зидарите отхвърлиха, стана глава на ъгъла . (По-нататък се дадоха и други, доста много и подробни разяснения по този символичен знак - пентаграма, но и г-н стенографът не е успял да ги схване). Тази емблема се състои от вибрации, които, ако не се възпроизвеждат във вашия ум, сърце и душа, няма да имате желания ефект; когато, напротив, ако вибрациите се възприемат както следва, словото тогава е мощно и ще дойдете в съприкосновение с всичките висши същества, та да може да работите във външния свят. Особено буквата Ж в пентаграма с живота си трябва да я качите горе, защото този пентаграм за в бъдеще трябва да се измени, понеже, тъй както сега е даден, показва, че настоящето положение на църквата трябва да се измени, в смисъл тази буква Ж да излезе горе. Как? Като положите тази корона върху Христа. И когато дойде Христос у вас, ще станете силни чрез знание, светлина и възможност да ги възприемете, та да ви даде най-висши знания за Божествения свят и ще се разкрие пред вас нов свят. Ако вие не усвоите тази енергия (материя), която ви се дава тази година, всичко друго, което ще ви се каже, то ще бъде тера инкогнита. Трябва да знаете, че вие имате първата стъпка, защото тази година е първата година от настоящата нова епоха от развитието на човечеството. И ако от знанието, което небето ви дава, вие съумеете да се приспособите, то ще се ползувате. Вътрешно е нужно да се обедините с Христа, а за начина е ваша работа да го намерите.

Опитът всекиму ще покаже начина и този опит, понеже ще е важен, съществен, всякой може, ако иска, да ми го съобщава. Работете повече със себе си, а не със света. Светът ще бъде зает със себе си, та няма да ви закача - пентаграмът рисува състоянието на света

понастоящем и от него е явно, че той се разправя сега със змии и други животни, следователно пентаграмът е тъкмо на място. Като дойде времето, ще му се даде друга форма, но сега той е на мястото си.

Божиите закони не търпят отмяна и отсега нататък няма сила, която да препятствува за идването на Царството Божие. Всичко ще си отива по естествения ред и път и вие наблюдавайте и ще видите как небето ще развие своя план.

От съвременните народи англичаните на кои уподобявате?

Местоположението на Балканския полуостров е както Палестина, само че планините в полуострова отиват на изток, когато в Палестина отиват другояче. И както евреите бяха упорит и своенравен народ, така са и българите - има чудно сродство на духовете. Сега, за да не пострадат българите, за да не се повтори и с тях историята, както що стана с евреите, които знаем, че страдаха от Вавилон и Рим и прочее, и за да може да стане правилно тяхното развитие, то в пентаграма има знакове, от които става явно, че невидимият свят пази равновесие. Самата картина на пентаграма говори и който има разбирането, нека схваща! Христос идва, за да се изяви по-осезателно. Важните години са. 1911, 1912, 1913, 1914 и 1915 година. Към края на 1915 година ще станат боеве, но възможно е този период да се съкрати до известно време, но крайният предел е този. Останалите години 1916, 1917 и 1918 година ще бъдат с вътрешни размирици, главно Европа. Сега вас ви интересува като как ще се сложат работите? - За Германия и Англия идват големи изпитания, а за Франция и Русия още по-големи. Румъния, Гърция, Сърбия, и те ще претърпят доста изпитания. Турция ще бъде напечена много от Италия, от което Англия ще се възползува. А нас ще ни ползува в тия времена да намерим място, на което Господ да положи олтар за служене. Защото ние доколкото служим на Господа, дотолкоз ще се благословим. Господ не иска да мислим само за Него, но да прилагаме мислите си в служба Нему, т.е. като мислим за Него, също като се обръщаме и мислим за слънцето и въздуха, ние същевременно се ползуваме от тях. Обичаш ли Господа, готов е да даде всичко за тебе; не Го ли обичаш, затваря се като камък. За това ние можем да направим Господа за нас и строг, и благ. И трябва да знаете, че вие вече ликвидирате със старата карма.

Казвам ви: сега, в новата епоха, не правете старите погреш-ки, защото, щом направите старите погрешки, непременно ще се намерите в числото 13. Истина, сега сте в числото 14, но щом съгрешите, ще влезете в числото 13 и ще изпитате страданията, които изпитват всичките хора, които страдат по земята. Сега именно живеем в едно от най-благоприятните времена от чисто физическо гледище. Всички стари идеи и норми рухват. Някой си мисли да прави това-онова. Но как? Когато най-малко две години ще държи войната, а след това ще настъпят вътрешни смущения, та не бива да се сърдите, че не може да реализирате тези или онези планове. И пак ви казвам: страданията ще бъдат големи и ако заради избраните не се съкратят тия страдания, та да се помогне на сегашната цивилизация, тогава тежко и горко...

Във вашия ум сега е грижата, на чия страна ще бъде победата - Тройното съглашение или Тройния съюз? Вие какво мислите? (Всички отговарят: Тройното съглашение). Добре. Тогава чувствувайте това, а избягвайте симпатиите. И щом чувствувате така, то е вярно. През цялата година ще се молите за тия три неща, които ви продиктувах, и няма да давате обяснения - искате да проверим закона. Ето сега го проверяваме. Искате осезателно доказателство и аз ви дадох тази година такива. Навсякъде виждаме смутове и боеве, а ние си имаме един прекрасен събор; и ако да е военно положение, ние пак сме добре. В София, като се научили за нашия събор, са казали: "Не ги закачайте!"

За Турция аз съм ви казвал, че тя ще си върви по свой път. А балканският въпрос се разрешава вече, както и друг път съм ви казвал. Сега, 1914 г., смятайки от 22 март до 22 март годината и от август до август, защото те са, които важат за нашите сметки на политическата година, всички ръководители на народите присъствуваха тази година на събора ни. Те дойдоха за едно съгласие: на всеки един народ да се дадат права и всеки да възприеме заслуженото, било то добро или зло. Това именно присъствие тук на народните ръководители обяснява положението и поведението на нашето правителство да не ни закачат. Тази година работим с числата 3, 9, 27 и 81, а те са най-силните числа за работа. Виждате даже, че тази година бяха дошли резервни членове: ако отпътува някой член от Веригата, резервният веднага да го замести. Тая година ще бъдете зрители на велики работи. И човек в такова време да гледа това, то значи сам да е велик, защото работите, които настъпват, са в действителност велики и осезателни.

Колкото за България - тя ще вземе много повече, отколкото е очаквала, даже повече от Мидия-Енос. Защото работите така са поставени, че който и да спечели - дали Тройният съюз, или Съглашението, България все ще спечели. (К. Иларионов: Но ще воюва ли България?)

Самият събор показва. Времето през всичките дни беше хубаво, с изключение малко в началото, но то е нищо. Нищо не предвещава война. В реда на нещата е да се обединят България, Сърбия и Черна гора, защото южните славяни трябва да са обединени в едно цяло.

Интересно е наводнението в Ески Джумая, защото то е едно благословение за народа. Всичките лоши духове, които се бяха събрали в България от Румъния, Сърбия и Турция, трябваше чрез това наводнение да отидат в Черно море. Откак наводнението премина, атмосферата у нас се разведри. И ще се разведрява все повече, защото България става звено за обединението на славяните. На физическото поле до 1912 година имаха подозрение хората срещу Веригата, но от 1913-1914 г. това подозрение се премахва.

Събранието се свърши в 12 часа на обяд. Времето днес през целия ден беше ясно, тихо и топло.

18 август 1914 г., понеделник Търново

1914_09_11 Мир вам
неделна беседа

МИР ВАМ!

А вечерта в тоя ден, първият на седмицата, когато вратата на къщата, дето се бяха събрали учениците Му, стояха затворени, поради страх от Юдеите, дойде Исус, застана посред и им каза: „Мир вам“. (Ев.Йоана 20:19)

Безсмъртие – това е стремеж на човешката душа, идеал, към който тя се стреми и желае всякога да го осъществи. Човешката душа живее на земята, за да намери пътя на безсмъртието. Безсмъртието се урегулирва от един велик Божествен Закон, закон, който човек трябва да проучи и приложи във всички области на своя живот. И в този смисъл ние трябва да се учим постоянно, да намерим ония условия, при които безсмъртието може да съществува. Човек може да бъде безсмъртен и да изгуби своето безсмъртие, може и да бъде смъртен и да придобие безсмъртие. Смърт и безсмъртие – това са две положения. На научен език – безсмъртието е равновесие на нещата, на силите, които действат в природата. Смъртта е изгубване на това равновесие. Безсмъртието заключава в себе си съдинение, хармония; смъртта – разединение, несъгласие, дисхармония. Когато хората желаят безсмъртие, трябва да знаят какво именно то съдържа в себе си. Когато влезете в една съвременна концертна зала, за да послушате един симфоничен оркестър, ако имате тази способност да наблюдавате, вие ще видите, че най-първо, когато дойдат свирачите със своите инструменти, които са повече струнни, те ги изваждат из кутиите, след това почват да нагласяват цигулките, да определят тоновете на жиците, които са опнати някои повече, други по-малко. В това нагласяване има известно съотношение. И след като нагласят инструментите по известни тонове, тогава вземат лъка и започват да свирят. Знаете ли колко време трябва на един цигулар, за да може да влезе в един симфоничен оркестър, за да може да владее своя инструмент, своя лък? Най-малко трябва да посвети 12 години на специално обучение. У нас обикновено казват, че онзи, който свири на цигулка, е циганин – такова е прозвището на цигуларите. Но в този инструмент има известна емблема. Можем да кажем, че цигулката е най-съвършеният инструмент, който от 300 години, откак великият майстор Страдивариус го е направил, не е претърпял изменения, защото почти е достигнал своето съвършенство. Цигулката мога да уподобя на човешката душа: в нея има четири струни и един лък. Цигулката – това е човешката душа; струните – това са четирите човешки темперамента. Човешката воля можем да сметнем за лък. Един цигулар, когато отиде да си купи струни, ще каже: „Дайте ми еди-коя струна – „ми“, „ла“, „ре“ или „сол“, и когато се завърне вкъщи, той знае къде да тури всяка отделна струна. В човешкото естество има, казахме, четири темперамента – холеричен, флегматичен, сангвиничен и нервен – това са четири състояния у човека. Те съответстват на човешката душа, ум, сърце, живот. Това са четири главни струни, които трябва да знаем как да навиваме и отпущаме. И когато нагласяваме своя ум и своето сърце, трябва да знаем да ги нагласяваме на един и същ тон. В цигулката четирите жици са нагласени на четири различни тона, като между всяка жица има също четири различни тона, т.е. всяка следваща жица е с четири тона по-високо стегната от предходната. Като нагласите цялата цигулка, имате 4 X 4 = 16 тона, стъпала, по които струните са нагласени. Когато цигуларят нагласи своята цигулка, взема лъка и започва да свири. И цигулката е именно единственият инструмент, на който се свири на кръст, инструмент, който образува най-приятната музика, който с тоновете си най-много се приближава до човешкия глас. Следователно, когато нагласите вашата цигулка и вземете лъка, вие образувате онзи кръст, от който сега все плачете и казвате: „Защо, Господи, ни даде този тежък кръст!“ Аз ви казвам, че Господ ви е дал един прекрасен инструмент, но не знаете как да го нагласявате, и поради това го

носите на гърба си като тежък товар. Снемете го и почнете да го нагласявате да свири. И когато апостол Павел казва: „Аз ще се похваля с кръста“, какво вие подразбирате? Аз виждам навсякъде хора, които носят тия кръстове, виждам ги по черквите и навсякъде, но не съм видял човек да свири на кръста си. Влезете в концертна стая и виждате, че на свиренето на кръст хората ръкопляскат, без да мислят, че и те имат кръстове, страдания, че и те свирят.

Но най-важното в това свирене на кръст е пазенето на такт. Когато вдигне капелмайсторът своята пръчица и замаха с нея, всички трябва да внимават и да се ръководят от него. И движението на лъковете ни причинява известна приятност, защото лъковете вървят по известно правило. Та когато дойдем до дълбокия вътрешен смисъл на живота, когато нагласим неговите струни – умът, сърцето, душата, живота, и като впрегнем в работа лъка – човешката воля, чрез Духа на Капелмайстора, Който ще вдигне Своята пръчка, ние ще създадем най-приятната музика в живота си. Забележете, че кръстът е велико благословение, с което Господ ни посещава на земята: от него излиза най-великата симфония, музика, пеене, което се нарича спасение. В такова пеене е спасението. Когато Христос страдаше на кръста, ангелите горе, на Небето, не плачеха, а пееха. Всички затворници в ада се радваха, че иде техният Спасител. Също и когато Той се роди на земята, ангелите дойдоха да известят идването Му пак с пеене. Значи, когато се издаваше този Инструмент, тези Струни, този Лък на нашата вяра, ангелите пееха горе, на Небесата. Съвременният християнин казва: „Горко ни! Замята е плачевен дол, животът е бреме, няма смисъл“. За глупавите хора, които не знаят и не желаят да свирят, които не знаят да стягат своите струни, които не слушат Капелмайстора, за тях, наистина, животът е без смисъл; но за онези, които могат да нагласят своята цигулка и да свирят, за тях животът има голям смисъл. И цигуларите, които свирят тъй приятно, получават много голяма заплата – по 4–5–6–700, 1000 лева на месец, само като движат своя лък. Христос често дохожда при вас и пита: „Знаете ли да свирите?“ Когато аз питам човека: „Знаеш ли да страдаш?“ подразбирам: „Знаеш ли да свириш?“ Не искаш да страдаш значи – ти не искаш да свириш. Онези, които не знаят да свирят, са мрачни; в тях нямам надежда. Казват: „Човек, който пее, свири, зло не мисли“. Човек, който страда, значи – той пее и свири в живота и се спасява. Цигулар, който свири, гладен остава ли? Който не знае, ще проси. Който знае и седне някъде да свири, той получава заплата от хората. Който знае да страда, той гладен никога няма да остане. И забележете, хората всякога се притичат да помогнат на оногова, който страда, тъй както дават на цигуларя. Когато аз остана да послушам как някой свири, а другите гледат само лъка как се движи, аз чувам и гласа на цигуларя и виждам дали той се е научил да свири или сега се учи. Ако се учи, той е новак, сега му преподават уроци, но след 12 години той ще бъде в симфоничен оркестър, и тогава вие ще плащата скъпо за един билет, да го слушате.

Сега, когато ние научим този велик закон, да пеем и да свирим, казано на модерен език, или да страдаме, в християнски смисъл казано – тия думи за мене имат едно и също значение, – чрез страданието ние ще се доберем до онзи велик закон, безсмъртието – в него е всичката хармония, в него няма дисхармония. Христос, Който иде на земята, иде да научи хората как да пеят и свирят. Той ще ви научи как да стягате струните на вашата душа. Струната на душата е „ми“, най-горната струна, на ума – „ла“, на сърцето – „ре“, на живота – „сол“. Ето първият урок, който ще ви даде Христос. Много пъти се питат хората: „Защо Господ ми е дал това калпаво сърце?“ Дали сърцето е калпаво, или ти си калпав! Казват: „Защо Господ ми е дал този глупав ум?“ Умът ли е глупав, или ти си глупав! „Защо е дал Господ този безсмислен живот?“ Дали животът е безсмислен, или ти не знаеш защо е. Страданията – това са законите, чрез които Господ действа за нашето развитие. Ние трябва да пеем и да свирим – да чувстваме и мислим. Да мислиш значи да свириш; да чувстваш

значи да пееш. Сега, ако двама съседи нагласят цигулките си и почнат да свирят, ще бъде много приятно. Аз преди година посетих една фамилия; бащата, майката, синът, дъщерята – всички свиреха; бащата взел цигулката, синът – баса и т.н.; всички имат с какво да се занимават. Повечето съвременни хора, мъжът, жената, децата, не знаят да свирят и като не вършат друго, почват да се бият. За тях, разбира се, животът е безсмислен. Христос казва: нагласете вашите цигулки, теглете вашите лъкове, научете се да свирите; като се съберете вечерно време, вземете да свирите или пеете под такт една песен, че после друга, трета, четвърта. Нахранете се, почнете пак. Легнете да спите; на другия ден хайде пак на работа в живота.

Сега ще кажете: „Каква връзка има това с Христовото възкресение?" Съвременният християнин разисква въпроса за възкресението и казва: „Когато отида на Небето, тогава ще се науча на всичко". Това е за онзи свят. Ами за този свят какво трябва да правим? Там е нелогичността в разсъжденията на хората. За този свят сме много умни, но за онзи – не. Когато един момък иска да учи в един университет, може ли да хвръкне и да влезе направо от къщи в него? Трябва първо да премине през забавачничата, после през отделенията, класовете на гимназията, да се подготви да разбира висша наука, че тогава да влезе в университета. Сега, защо ни е пратил Господ на земята и какво е тя? Това е забавачница, отделения на едно училище, които трябва да преминем. Ако не ги свършим, как ще влезем в класовете? Като отидем на онзи свят, мислите ли, че ще ни приемат в класовете? Не, по никой начин. Думата „възкресение" заключава една велика идея в себе си. Тя съдържа Божествени тайни. Да възкръснеш – това значи да бъдеш господар на всички елементи, на всички сили, на всички мисли, на всички желания, на всички свои действия. И как човек може да възкръсне, когато не е господар на всички тия неща? Когато вас една жаба, едно змийче може да уплаши, как вие се готвите за възкресение? Когато вие на земята не можете да понесете най-малката мъка и да послужите на Господа, как можете да възкръснете? Ако един цигулар трябва да иждиви 12 години 1–10-часов труд на ден, за да се научи да свири, ние, християните, колко трябва да свирим, за да се научим на Христовото възкресение? Една от слабостите на съвременната църква е, където мисли, че всичко с дар може да се получи. Господ може да ни даде цигулка, струни, лък даром, и учител може да ни хване и за него да плати, но ние ще трябва да иждивяваме на ден 10 часа, да се научим да свирим – упражнението трябва да бъде от нас. И онзи, който не може да се упражнява така, той е човек ленив, неспособен, той не е достоен за Царството Христово.

Когато Христос казва на своите ученици: „Мир вам!", ако бих ви изтълкувал тази фраза в нейния широк смисъл, то значи същото, както когато капелмайсторът вземе някоя симфонична ария, махне с пръчката и всички изведнъж слушат и започнат да свирят. Когато и Христос казва: „Мир вам!", всеки трябва да се приготви със своята цигулка, със своя лък и да слуша този Божествен такт, който от единия край на света до другия постоянно се движи. Всички хора пеят и свирят пред Господа. Той ги инспектира. Онзи, който не се е научил да пее, криви си устата. Плаченето – това е криво пеене. В смеха устата се издига малко нагоре, а при плача се накривява надолу. Онзи, който плаче, е млад, още не се е научил да пее. И тъй, плачът е криво пеене, което, впрочем, е подготовка за добро пеене. Не е лошо да плачеш, защото след време този плач ще се превърне в много хубаво пеене. Ама горко е на човека. Ще бъдем снизходителни: той ще се научи да пее.

С тази нова енергия, която Христос внесе в света със Своето възкресение, показа пътя на туй Божествено изкуство – спасението. И затова именно трябва да изучавате Евангелието усърдно. Вие казвате: „Това не разбирам, онова не разбирам, туй е потребно, онуй не е потребно, това е право, онова не е право". Питам: Кое е право? Някои хора не искат да страдат, не искат да пеят, други не искат да работят. Какво искат, тогава? Плачът е едно

упражнение; той е преминаване към пеене. Мотиката и тя също има своя тон. Да работиш с мотика, да я вдигаш и слагаш – това значи да биеш тъпан. А трябва да се бие тъпанът. Вдигаш брадва и я слагаш – това са звънците в една музика. И когато вдигаш мотиката и копаеш, и тогава трябва да мислиш, трябва да си казваш: „Господарят ме гледа – трябва да зная ритмически да слагам тази мотика“. Сечи дърва, но ги сечи по всички правила на изкуството. Ние казваме: „Това е безсмислено, онова е безсмислено“. Че тогава кое има смисъл в живота? Най-малките наглед работи, на които отдаваме най-малко значение, имат най-голямо съдържание в себе си.

Възкресението е един процес, който Духът Божи извършва в нашия живот, един велик процес, чрез който Бог възстановява тази първоначална хармония. Един ден, когато вашите уши се отворят и почнете да слушате малко повече и по-отдалеч, отколкото сега слушате – сега те са много дебели, нямате даже музикална способност, схващате само най-грубите тонове – вие ще забележите, че в цялата вселена се движат известни тонове, които предметите – изворите, дърветата, листата – издават, и ще чуете велика музика, която се разнася от единия край на света до другия, и тогава ще разберете вътрешния смисъл на живота. И Христос чрез Своето възкресение иска да ви въведе в тая концертна зала. Той ще плати за вас, ще ви даде по един билет, но ще имате ли ухо да разберете тази Божествена музика, когато влезете в онази зала и видите онзи концерт, онова свирене? Това е вътрешният дълбок смисъл на Христовото възкресение. Това е животът, който се развива между ангелите, от най-низшите до най-висшите. Навсякъде в света има туй Божествено проявление, и понеже не можем да намерим тази вътрешна връзка, ние считаме, че между всички явления няма връзка. И когато чуете думите „Мир вам!“, трябва да сте готови, какво ще ви заповядва Капелмайсторът да свирите – да пеете ли, или да плачете. Когато Господ вдигне своята пръчка и каже: „Мир вам!“, мъжът, който не знае да пее, почва да вика, и неговото пеене вече се нарича биене. И той бие тъпана, но го бие накриво. Жената, и тя по някой път бие накриво тъпана. Господ казва: „Ти не си научила да биеш тъпана, еди-кой тон не вземаш вярно, не си оправила гласа си, нагласи, постегни малко струните на своя живот, на своята душа“. Пак каже: „Мир вам!“, и започвате да свирите. „Чакай! Пръстите не слагаш правилно на цигулката“ – пак ще те спре. Ще кажеш: „Омръзна ми вече!“ Но трябва да разбереш, че изкуството се придобива с голямо търпение и трудолюбие и че за мързеливите няма Небе. Затуй Господ казва: „Ако не станете възприемчиви като децата, няма да влезете в Царството Небесно“; защото децата имат желание да изучат нещата, а възрастните казват: „Нам това не ни трябва, онова не ни трябва“, и най-после се прегърбят надолу, станат като въпросителна, земята ги привлича и ги заравят в нея. Господ казва: „Понеже тази цигулка не е хубаво направена, турете я долу, пак наново да се направи“. Ще я сглобят пак, и ще излезе наново в света, за да започне пак да се учи – Господ е решил всеки от вас да се научи да пее и свири. Той не иска на Небето деца, които не искат да се научат да пеят и свирят. И апостол Павел казва, че се пренесъл на третото небе и чул нещо, което не може да се изкаже с човешки език. Той е чул пеене и свирене. Йоан също е казал, че е чул пеене и свирене.

Тази е мисълта, която искам да ви оставя. Знаете ли кой е основният тон на вашата душа? Знаете ли да нагласявате вашата цигулка? Научете се да я нагласявате. Всяка сутрин, като станете, нагласете вашата нервна система. Малко сте се разсърдени, тревожни – това показва, че цигулката ви не е нагласена. Спрете се, нагласете я. И така, като я нагласявате постепенно, вашите тревоги ще изчезнат. Как ще нагласите вашата нервна система? Ще отидете да се помолите – молитвата, това е нагласяване. Някои питат: „Защо трябва да се молим?“ Да нагласите цигулката си. Щом така нагласите цигулката си, ще кажете на Бога: „Моята цигулка е нагласена“, и Господ ще ви каже: „Започнете работата на деня“. И мирът ще влезе посред вас, и работата ви ще спорѝ. И жената някой ден не нагласява хубаво

цигулката и почне да бие ту това, ту онова дете; разбира се, тоя ден музиката не върви добре. Казва: „Защо ми даде Господ тия деца? Колко са опачни!“ Дали децата са опачни или майката, то е въпрос. Друг ден, когато е нагласена цигулката, всичко върви добре, а децата са същите. Та има нещо разгласено. Затуй, първото нещо, което трябва да правим сутрин, е да се молим – да нагласим своя ум, своето сърце, своята душа, своя живот, и така да се явим пред Бога на работа. Да бъдем благодарни и да кажем: „Ние днес научихме хубаво урока си по пеене и свирене, и нашият Татко, като се върне, ще бъде благодарен от нас“. Христос е дошъл да види как пеем и свирим на земята. Той е прикован на кръста, и 500 милиона хора днес пеят и свирят на този кръст, който, откак е дошъл, е дал съвършената цивилизация.

И тъй, Християнството е Божествена музика, Божествено пеене. Научете се да пеете и свирите на него; добре нагласете цигулките си, правилно движете лъка си и слушайте заповедите на Капелмайстора. Всичкият свят ще върви по този Божествен закон, и вие ще се приготвите за другия свят, за другия живот, който иде.

Беседа, държана на 11 септември 1914 г. в София.

1914_09_21 Необходимостта да познаваме Бога
неделна беседа

НЕОБХОДИМОСТТА ДА ПОЗНАВАМЕ БОГА

А вечен живот е това, да познават Тебе, Единаго и Истиннаго Бога, и пратения от Тебе Исуса Христа. (Ев.Йоан 17:3)

Животът е най-естественият и най-силен стремеж на човешката душа; той е богатството, което тя желае да припечели. Този стремеж съществува не отсега, а от хиляди и милиони години, и то не само в човека, но и в другите млекопитаещи, в птиците, в рибите и дори в растенията. Различие има само в методите за добиване на живот у тия разни същества.

Да дойдем до човешкия стремеж към живота – той засяга нас, важен е за нашето развитие. Вие влизате, например, в едно музикално училище, не само да слушате, но и да се учите. Дават ви цигулка, дават ви лък, поставят ви струни на цигулката, научават ви как да я нагласявате; дават ви учител, да ви учи на основните правила на музиката, и почвате да упражнявате вашия ум, вашите ръце, вашите пръсти. И по тоя начин, с течението на времето, вие усвоявате изкуството на един отличен виолонист. По същия закон Господ иска да ни научи да усвоим метода, начина да придобием живота. Човек е притежавал някога вечен живот, но го е изгубил. Изгубил го е по една проста причина, и сега се стреми да изправи своята грешка. Тази негова грешка е причинила смъртта, и само когато човек е почнал да изпитва постоянното разрушение на своята душа, на своя ум, на своето сърце, на своя организъм, на всичко онова, което гради, само тогава той е разбрал какво нещо е загубил.

В първата глава на Битието се казва, че Бог поставил човека в рая и му казал да обработва и да използва всичко в него, но му забранил да се докосва само до едно дърво – дървото за познаване доброто и злото. Обаче човек поискал да направи един малък опит на непокорство, и с този опит започнала по-напред жената. Казва се в тази глава, че змията се увила около дървото на познанието и почнала разговор с Ева, като ѝ задала въпроса: „Как така, вие като сте господари на рая и се ползвате от всички райски дървета, да не се ползвате и от дървото, което крие в себе си велика тайна?“ Жената запитала от своя страна: „Каква тайна?“ – „Ако ядете от това дърво, ще имате познанието на Бога, ще знаете защо живеете, ще познавате доброто и злото, ще бъдете много силни на земята, тъй както Бог е силен“. И в жената се заражда тогава тщеславие, и тя си казва: „Да стана като Бога – това е моето горещо желание“, и откъсва от забранения плод, вкусва от него и сетне отива и убеждава мъжа си, та и той вкусва. И вследствие на това, Писанието казва, двамата оголели – видели се голи. Кога хората оголяват? Някой богат баща умира и оставя на сина си пари, чифлици и гори. Синът се запознава с другари, тръгва по разходки и веселби, изхарчва всичко и оголява – оголява не току-тъй, а от ядене, пиене и леност. Това ни навежда на мисълта, че Адам и Ева са яли дълго време от това дърво и почват да залагат рая, и тогава Господ им казва: „Какво залагате, ваш имот ли е това? Скоро вън! Отсега нататък с труд и пот на челото ще изкарвате прехраната си, за да се научите на този велик закон – да оценявате живота, който ви давам“. Човек лесно може да обеднее. Един американски милионер, бащата на когото оставил двайсетина милиона долара наследство, имал слабост към цветята и започва да събира разни цветя из всичките краища на земята; пращал дори специална експедиция за някои особено редки цветя; след няколко десетки години изхарчил всичко, каквото имал, и когато умрял, трябвало да го погребат на общински разноски.

Но вие ще попитате: „Как човек може да изгуби своя живот?“ Ще ви кажа как. Имате син, здрав и читав, свършил в странство, но се заражда в неговия ум да стане велик, славен, да има Св. Георгиевски кръст; той казва: „Аз ще отида да се бия за слава“, и отива; един куршум го ударва; приема славата, но изгубва живота си. Адам и Ева са пожелали такъв един кръст, и Господ ги пратил на бойното поле. Излизат от рая, отиват да завладеят света, но изгубват вечния си живот.

Сега да се върнем към Христовата мисъл. Да харчим пари, да изгубим живота си – знаем, но да спечелим живота – не знаем. Христос е дошъл тъкмо да ни научи как да спечелим изгубения живот. Ще развия именно тази мисъл пред вас. Христос казва: „Аз съм животът“. По какво се отличава животът от другите сили? Той е една сила, която строи, въздига, съединява, обединява, дава радост и веселие на човешката душа. В последния стих от главата, която ви прочетох, са важни три думи: „живот“, „познание“ и „Бог“. Животът е целта, към която се стремим, познанието е методът за постигането на тая цел, а Бог е средата или условията, от които можем да черпим тоя живот. Този въпрос има двояк смисъл: аз мога да развия пред вас неговата чисто философска страна, мога да ви обясня неговия биологически произход, неговата физиологическа или психическа проява и т.н., но това няма да ви ползва, тъй както ако на един гладен човек не му дам хляб да яде, а почна да му разправям: как е приготвен хлябът, от какво брашно е направен, коя жена го е замесила, как го е пекла, какви елементи той има, как са ги намерили химиците в лабораторията и т.н. Човекът казва: „Аз съм гладен, дай ми да ям. Че жена го е месила, не ми трябва да знам. Че има такива или онакива елементи, също не искам да зная. Единственото нещо, което ме интересува сега, е да се нахраня, че след това ще мога да те слушам да ми приказваш за тия работи“. Та и ние ще кажем сега на философа: „Не искаме да знаем от какви елементи е съставен животът, как и от какво е той замесен, как е произлязъл; искаме да се нахраним, да ядем от вечния живот, че после можем да разискваме с вас, колкото време щете, върху тия неща; сега искаме да се избавим от тази смърт“. И мисля, че това е правилното разрешение на въпроса.

Как можете да придобиете вечния живот? Вие не сте още живяли. Вие мислите, че живеете, и казвате: „Аз живея“. Вие, наистина, имате живот, но той не е ваш; той е живот заложен; утре ще се яви онзи, на когото дължите, ще представи полицата за дълга ви, ще ви тури в затвора и ще вземе живота ви. Ще ви сложат на носилка, попътьом просто ще дойде да потвърди присъдата, като ви прочете една заупокойна молитва, да ви помене Господ в Своето Царство, т.е. да бъде милостив към вас; след това певците ще изпеят установената песен и ще ви заровят. Какво е това да заровят човека? То значи да го затворят долу в тъмницата, за да изплати своя дълг. Всеки, който, вместо да отиде да изплати дълговете си, отива да търси Георгиевски кръст, бива заравян в земята, да изплати първо своя дълг, да се научи да придобива своя живот. Всички хора плачат, когато умре някой техен близък; но плач не спасява: онзи, който има да взема от нас, колкото и да плачем, няма да се смили, а ще каже: „Плати дълга“. И смъртта, когато дойде, казва: „Аз не искам вашите сълзи, а искам да си платите дълга – вие ми дължите“. Сега, необходимо е да знаем основния закон на живота, за да се освободим от смъртта. Ще ви приведа един пример за изяснение на това. Във времето на българското робство, в епохата на еничерите, някой си турчин даалия, пехливанин, завладял цяла една местност и турил цялото население в страх и трепет. Кого де хване, бие, трепе, наранява и убива – с това той навсякъде се хвали, че гяурите плаши. Никой от местното население не смеял глас да издигне, всички се на Бога молели от това зло да ги избави. Всички мъже носели белезите на турския даалия. Но никой не смеял глава да повдигне. Всеки от страх своя ярем носел. Един ден минава през това място млад български овчар, спретнат и обут, с кривак в ръце. Влиза в една гора, съглежда го отдалеч турският даалия и му извиква: „Ей гяур, стой! Кой

ти позволи тук да минаваш?“ – „Аз съм чобанин, стадо си прекарвам.“ – „Я хвърли тая тояга.“ – „Но аз ти я нося подарък – тя е пълна със злато. Моята баба ми каза, че дядо ми от рая я донесъл. Тя никога не ме е лъгала и пътя ми е управяла.“ – „Гледай, тоя серсем гяурин, какви глупости говори! Ще ти кажа аз тебе от кой рай е излязла, от вашия или от нашия! На нея твоята глава аз ще набуча.“ Обаче смелият овчар, с първия още замах сабята на пехливан даалия на две строшва; от втория замах, дясната му ръка съвсем увисва; третият замах левия крак на две пречупва, и пехливанинът даалия на земята се срутва. „Нали ти аз казах, че моята тояга всякога право казва, че от рая е излязла? Засега ти стигат тия три думи, които от нея научи. Бог добре плаща. Втори път като мина, моята тояга ми пак казва, още три думи ще ти кажа и главата ти ще смажа.“ – „Вярвам – отговорил пехливанинът даалия – в твоята тояга. Нейните думи в живот си ще прилагам. Мога ли вече аз да се противя на такава тояга, която от рая излезва и всякога право казва? Нека отсега нататък раята да бъде свободна, такава е волята на Аллаха.“

Привеждам този поетически разказ, да обясня една истина в народна форма. Този турчин – това е смъртта. Раята – това сме ние човеците. Има ли място в света, където този пехливанин да не е влизал? Има ли дом от него непосетен? Какво говорят кръстовете по гробовете? Всички в тоя свят за пехливанина даалия приказват, за неговите подвизи майки и бащи говорят. Има цели томове, писани за неговата история, за неговата сила. Всички една песен пеят – непобедим е в тоя свят нашият пехливанин даалия. И ако някой се опита да каже, че е възможно да се освободим от него, веднага чуваме думите: „Ти луд ли си, с всичкия ум ли си? Това е невъзможно, ние не вярваме; това са празни думи, глупави фрази, младежки илюзии“. Но достатъчен е този български млад овчар, със своята тояга излязла из рая, която лъжа не казва, с три удара – срещу ножа, в дясната ръка и в левия крак на даалията да опровергае лъжливата теория, че пехливанинът даалия е непобедим. Обаче трябва мъжество, трябва воля за такава гигантска борба. Но ще възрази някой и каже: „Аз не виждам какъв дълбок смисъл може да има в тоя обикновен пример“. Да, вие сте прав, от вашето гледище, понеже не си задавате труд да приведете нещата в ред. Но ако в тая формула се крие следната истина, тогава какво бихте казали? Ако именно този млад овчар представлява разумния непокварен човек; ако неговата баба представлява Божествената Любов, която постоянно говори в нашата душа, че свободата е човешко право; и ако дядото представлява Божествената Мъдрост, която изнася тоягата, т.е. Божествените закони, и я поверява в ръцете на това разумно същество, да брани своята душа от заробване; и ако ножът представлява природните сили в разрез на човешкия прогрес; и ако ръката показва покварената човешка воля, а левият крак – поквареното човешко сърце; – ние мислим, че като се реагира върху тия сили в дадена посока, можем да отстраним разрушителните действия.

В този именно смисъл трябва да се разбират думите: „Който победи докрай, той спасен ще бъде“. Победата е условие за придобиване на живота. И думите Христови: „По-силният, като влезе в дома на силния и го върже, само тогава може да разграби неговия дом“, подразбират същата идея. Затова е необходимо онова знание, което може да ни запознае със законите на тоя процес за придобиване на живота. Жена, която иска да изтъче плат, преди всичко трябва да знае да опере и изпреде вълната; да приготви своя стан, своите нищелки, бърдо, ватали и след това да наснове основата и да я навие на кросното, да я опне и да почне тъкането според определените правила на това изкуство. Совалката постоянно трябва да се хвърля ту от лявата, ту от дясната страна, да носи жичките на вътъка, които като се преплетат с основата, образуват желания плат.

Художникът, който иска да нарисува някоя ценна картина, трябва да разбира законите на това изкуство, да разбира съчетанието на боите и да владее своята четка. Скулпторът,

който иска да извае някоя велика статуя, трябва да владее своя чук. Който гради къща, трябва да знае как да я съгради, издигне и нареди. Лекар, който иска да стане знатен и полезен, трябва да познава отблизо елементите, които лекуват болните. Учител, който учи и възпитава, трябва основно да познава човешката душа, човешкия ум и да постъпва съобразно с тях.

Сега и човекът християнин, който иска да придобие вечния живот, трябва да познава основата на тоя живот и да прилага законите, по които той се добива. Животът може да се уподоби на плат, който трябва първо да изтъчем и след туй да облечем. Той е първата дреха, с която трябва да се обвие човешкият дух. Когато изхабим тоя плат, ние оголяваме отвън. Това оголяване го наричат морално падане.

Христос ясно казва: „Вечен живот е да познавате Бога“. „Да го познавате“, ето тайната на придобиването вечния живот. Но ще ме попитате: „Нима ние не познаваме Бога?“ Ако бихте Го познавали в Христовия смисъл, не бихте умирали. Но, ще ми възразите: „Кой не умира?“ Ами че това е то, което опровергава хорското твърдение, че познават Бога.

Но ще ми кажете, че и Христос умря. Не, Той не умря, а възкръсна и се показа на Своите любими. Когато вие умрете, ще възкръснете ли да се явите на своите? Ето важният въпрос за вас.

Вие може да имате понятие за Бога на някой философ, на някой пантеист, на някой материалист, на някой църковник, но то няма да внесе във вас вечния живот – онова вечно начало, онова вечно благо, към което се стремим, което съставлява нашата цел. Вън от това вие ще бъдете в положението на болен, който нощно време се припича на луната и очаква тя да го стопли; или на гладен, който отдалеч наблюдава хубавите самуни, или на жаден, който отдалеч си въобразява, че пие бистра вода, и си казва: „Аз я познавам“. Казвам ви: Това не е познание, това е понятие за външната сянка на нещата. Когато придобиете истинското „познание за Бога“, вечният живот ще бъде осъществен във вашата душа; тогава ще посрещате смъртта като тоя млад овчар. И над вашия гроб няма да стои надписът: „Тук е заровен млад и зелен, когото смъртта покоси“.

Но да се върна пак на предмета и да поясня въпроса с една малка аналогия. Всяко живо същество иска среда и условия, при които може да живее: за растенията е необходима почва, влага, светлина; за рибите е потребна водата, извън която те не могат да живеят; за птиците, млекопитаещите, човека, средата за техния живот е въздухът. Тази аналогия е вярна и по отношение на човешките външни чувства. Средата за човешкото око е светлината, за ухото – звукът, за носа – мирисът, цветята, които постоянно изпущат ония етерни трептения, които съставят храната на това чувство. Средата за вкуса е храната, всички онези органически вещества, сокове, които постоянно се вливат и дават живот. Ако сега се качим още по-високо по тая летвица, ще забележим как действа този велик закон. Средата, в която може да живее нашето сърце, това са желанията; средата, в която човешкият ум може да живее и се развива, това са мислите: без мисли човешкият ум се атрофира, без желания човешкото сърце тъй също. Среда за човешката воля е силата, деятелността и енергията за работа: без работа волята се атрофира. По същия закон на сравнението, среда за човешката душа е Бог. Затова и Писанието казва: „В Него живеем, движим се и съществуваме“, чрез Него душата може да добие своя първоначален живот – да се облече в безсмъртието. Следователно Бог е една вътрешна среда, едно вътрешно условие, една вътрешна сила, от която постоянно трябва да черпим. Например, както нашите очи са свързани със светлината, нашите дробове – с въздуха, както нашият стомах е свързан с устата, за да се храни, така и нашето сърце и нашият ум са две средства, чрез

които душата може да приема живота. Това са подготвителни среди за Божествената среда – всемирното Божествено съзнание, в което е потопена нашата душа. Вярно е, че всякога, когато едно същество губи връзката със своята среда, то се излага на смърт, все едно дали то е растение, риба, птица, млекопитаещо или човек – законът еднакво действа. Христос, Който дълбоко е разбирал тоя закон, настоява, че е необходимо да познаваме Бога, или, казано на научен език, че е необходимо да имаме връзка със своята среда.

Но, ще кажете вие: „Ние ще Го познаем, когато отидем на онзи свят“. Онзи свят – това е Бог. Хора, които мислят, че като умрат, ще отидат на онзи свят, приличат на онзи син престъпник, който като го затварят, си казва: „Отивам да видя баща си“. В затвора ли ще видите вашия баща? Вие ще идете в мястото на изправлението. В оня свят няма да отидете при Небесния ваш Отец. За да отидете там, трябва да победите смъртта, да излезете из затвора, да сте свободни. Затуй Христос казва в прочетената глава от Евангелието: „Аз съм вратата“, и на друго място: „Онзи, който през Мене влезе и излезе, и паша ще намери“.

Я ми кажете, вие влизали ли сте през тази врата и излизали ли сте навън през нея и как сте направили това? Ако ви попитам за къщата на някой ваш приятел, вие ще кажете: „Външната порта на неговата къща се намира на запад, а вътрешната – към север, или юг“; ще опишете и колко е голяма, каква боя има и как се затваря. Всички църковници казват: „Христос е врата“. Щом Христос е врата, я ни осветлете от какво е тя направена – от дърво ли или от желязо, от злато или от сребро; от скъпоценни ли камъни или от нещо друго; с какви брънки е закачена и на какви основи почива? „Ама – ще кажете – то е в преносен смисъл.“ Хубаво, направете превод на тази врата, какво е Христос, в какъв смисъл Той е врата? Ще кажете: „Христос ни спаси“. Как ни спаси? „Той умря за нас.“ Умрял може ли да спасява? „Ама възкръсна.“ Как е възръснал? „Чрез Божествения живот.“ Значи Христос е бил съединен с Бога, познавал е Бога и чрез това познаване на Бога Той победи смъртта, възкръсна и дойде при нашите души. Сега Той е при нас. По-напред 33 години Той беше затворен заедно с нас и Той ни научи как да излезем от този затвор, как да победим смъртта и злото. Христос сега е отвън – в оня свят при Отца на светлината. Той иде да посети нашите умове, нашите сърца, и светът ще Го види с ония три удара: срещу ножа, в ръката и в крака. Той ще срути всички лъжливи учения. Кои са тия лъжливи учения? Те са ония елементи, мисли, желания, действия, които разрушават човешкото щастие, човешкия ум, човешкото сърце, човешката душа, човешкия дух, които всяват смърт, анархия и робство навсякъде и сковават нашия живот. А кое е учението на живота? То са всички ония елементи, които дават щастие, благо, доброта, просвещение, които въздигат човешкия дух, човешкото сърце и внасят в него обич и любов към всичко – това е живият Христос. И затуй Той казва: „За да имате тия основни елементи, които да внесат във вас живот вечен, непременно трябва да познавате Бога“. В света трябва да се воюва. Но с кого? Със смъртта. Обаче трябва да се разбира правилно това изкуство. Другояче постоянно ще ни следват грешките. Ще ви кажа как: Една майка, българка, праща сина си, мисля, в Германия да се учи: била жена доста заможна, всеки месец пращала на сина си по 3–4–500 лева, но това било малко, парите не му стигали: един ден той пише на майка си да му изпрати 1000 лева; тя обаче му пише: „Нямам пари, ще гледаш да намериш някоя малка работа“; но синът ѝ заявява: „Ако не ми пратиш пари, ще се самоубия“; тогава тя, възмутена, му пише тъй: „Самоубий се, аз ще плюя на твоя гроб: не искам син, който е страхливец, който не иска да работи – който се бои от работа в борбата с живота и иска да живее като баба“. Думите не са точни, но са в този смисъл. Синът се опомня. И тази телеграма е поставена днес в рамки, и на въпроси той отговаря: „Тя ме спаси“. Значи в света трябва да воювате с елементите на смъртта. А как ще победите? Само по един начин: като познаете Бога – началото на живота. Но вие ще ме попитате пак: „Как можем да се домогнем до това начало?“ То е най-лесното нещо. Да кажем, задушавате се; какво

правите? Отворите уста и дишате. Трябва чрез носа да поемете въздух. Тъй, за да имаме живот, трябва да имаме познание, а за да имаме познание, трябва да имаме свеж ум, който да възприема, да се движи. И когато постоянно възприемате с ума си ония добри, възвишени мисли, както постоянно поемате чрез носа въздух, вие сте на път към този вечен живот, който търсите. Ако направите един малък опит, всеки ден да калите вашата воля – като дойдат лоши мисли и желания, да ги отпъждате и да възприемате само добрите мисли и желания, в една година отгоре вие можете да извършите над себе си чудеса: не ще има спънка, която да се не подчини на туй усилие на вашата воля. Сега, разбира се, който иска да придобие безсмъртие, трябва да има силна воля в истинския смисъл на думата. Ама казвате: „Не мога". – „Който не може, ще отиде там – в затвора." Тъй е писано в Божествената книга. Като кажеш: „Не мога", Бог казва: „Затворете го, Аз ще го науча да може". Няма друг изходен път. Това е нашата съдба. Ако искаме да се съединим с Бога, да живеем с Него, да придобием вечен живот, непременно трябва да слугуваме Нему – другояче пак ще се слугува, но на кого? – На дяволите, на князете на този свят, които ще ни впрягат по три пъти на ден. Ще вземе дяволът камшик и ще каже: „Дийй!" Не искаш ли да работиш за Господа – плюуус! Най-сетне кажеш: „Няма какво да се прави – ще се работи". Разбира се, защото има тояга, бой. Спреш ли се, хайде пак заплющи камшикът. Това са двата пътя. „Аз не искам да слугувам на Господа." – Щом не искаш да слугуваш на Господа, ще имаш друг господ. – „Искам да бъда свободен." – Лъжеш се: няма свобода на този свят; свобода има само онзи, който е съединен с Бога; който има съзнателен живот, той е свободен. Някой път казвате: „Аз се разгневих, наговорих му туй и туй". Мислите, че сте постъпили много умно. Наддумали сте! Кой е наддумал? Кого ще наддумаш? „Набих го." Какво ти платиха за това? – Нищо. Утре пък тебе ще набият. Каква е тази свобода: днес ти биеш, утре тебе бият; днес ти удушаваш, утре тебе удушават? Това не е свобода.

Христос казва: „Трябва да се запознаете с основния принцип на познанието". Аз искам да приложите това, което ще ви кажа. Вие ѝдете в черква, изправите се, скръстите ръце, затворите очи, пренесете се и се молите Богу; излезете вън от черква – всичко това вие забравите. Хората отвън казват: „Този човек ходи в черква, той е набожен, излезе вън, животът му е друг". Значи не сте намерили правия, истинския път на спасението. Ама казват: „Христос дойде и ни спаси". Христос спасява умните и добрите. Никога Той не спасява лошите и глупави хора. Спасява умните и добрите, които послушат и изпълнят Неговото учение. На първо място Христос ни учи как трябва да работим за себе си. Той казва: „Аз съм пътят, истината и животът". Пътят – това е метод, истината – това е вашият ум, чрез който вие трябва да се запознаете с нещата, кои са добри и кои – лоши, животът – това е изкуство, с което вече знаете как да направите плата и да се облечете с него. Направете с вас един малък опит. Болен сте, нервен сте, неразположен сте, децата ви не са добри. Оставете децата на мира, не се безпокойте за тях, помислете малко за себе си. Защо сте нервен, защо сте неразположен – за това има дълбоки причини. Ако ми кажете: „Жаден съм", ще ви река: „Напийте се", „Гладен съм" – „Нахранете се". – „Ама как ще пия, няма чаша." – „Коленичи при този планински извор, ето елементът, който може да уталожи твоята жажда." – „Не искам да коленича." – „Ще коленичиш, иначе ще стоиш жаден." – „Ама моите панталони, които сега съм купил, ще се окалят." – „Ако искаш да опазиш твоите нови панталони, ще останеш жаден. По-хубаво е да коленичиш, да се окалиш, за да усетиш благата на водата." – „Гладен съм." – „Ела с мене"; завеждам го в една стая – „Ето ти хлебец, ще седнеш на земята и ще се нахраниш." – „Ама ще ме видят хората. Срамота е." – „Щом те е срам, ще останеш гладен. Ако те е срам да ходиш на училище с буквар, невеж ще останеш." Та когато един човек е повикан да следва Христа, не трябва да казва: „Какво ще рекат хората", а трябва да се приближи до Христа, да приложи Неговото учение и ще стане силен. Дяволът ни се заканва, защото сме слаби. Аз не искам да сте слаби, а да се нахраните – как? – да нахраните вашия ум, вашето сърце. Да

придобиете живот вечен – това значи да знаете да нахраните не само своето тяло, но и своето сърце, своя ум, своята душа, своя дух. То е метод на хранене, според дълбокото Христово учение. И тази сутрин аз бих турил туй заглавие на моята беседа: „Как да се научим да се храним“. Вие сте се научили само да дъвчите и много хубаво владеете това изкуство. Сега започнете от там нататък: турете блюдото и нахранете вашето сърце, нахранете вашия ум, нахранете и вашия дух. И като се нахраните така, ще ви кажа, че сте много умни, че сте усвоили Христовото учение и че ще придобиете вечен живот, понеже знаете как да се съедините с Бога.

Аз поставям този въпрос на опитна почва, говоря ви за неща, които разбирам, за неща, които сам съм опитал. Единственото нещо, което ви спъва, то е, че се колебаете, философствате: „Как стои тази работа?“ Когато става дума за практическия живот, философия няма. Повикали сте една жена да ви научи да предете и тъчете; „Ама не мога“. – „Ще можеш“; най-напред няма да стане туй, както трябва, но постепенно, от ден на ден, след седмица, след месец, вашата прежда ще стане по-тънка; след туй ще се научите как да насновавате; подир това ще дойде и самото тъкане. Не мислете, че всичко изведнъж ще тръгне по мед и масло; ще имате спънки, но ако постоянствате, ще се научите. Първият ваш опит нека бъде следното: постарайте се за една–две минути да държите вашия ум свободен, да не мислите за обикновените изтъркани неща на ежедневния живот. Вие казвате: „Аз спрях да мисля, не мисля за нищо“, ама през ума ви минава баба ви, децата ви, кокошки, волове, дърва, камъни, и вие мислите, че сте свободни. Във вашия ум съществува хаос – там са: баба ви, майка ви, децата ви – всички. Кажете най-сетне: „Аз искам да бъда свободен, днес ще мисля за Господа – великата Любов на живота, всички вън в двора, вие тук ще играете и ще ме оставите свободен, понеже имам много важна работа“. Опитайте се първия път само две минути. Ама децата ще дойдат, ще се бият, ще плачат; нека се бият, нека плачат; две минути забравете ги и посветете туй малко време да мислите само за Господа на Любовта. Ето изкуството – най-малкото. „Ама – ще кажете – това е много лесна работа.“ Не е май лесна. След туй опитайте 5 минути, 10 минути. Та най-напред Христос иска да изпъдите из сърцето си воловете, кокошките, конете, вълците, лисиците, които са оцапали вашето светилище. Знаете ли кои са тия вълци и лисици? У вас има лисици и вълци; аз ги виждам; хем с дълги опашки, с червена козина, с големи зъби и нокти. Вашата омраза – това е вълк; вашето лицемерие – това е лисица. Защо ви е тази лисица, каква полза ще ви принесе тя? – Никаква. Изпъдете всичко навън и турете в себе си ред и порядък. Тогава ще повикате вашия свещенник: „Ела, служителю на Бога живаго, облечи се с твоята одежда, вземи кадилницата си, с която възнасяш своя тамян към Бога“. Ще повикаш и владиката на твоя живот. А кой е този владика? – Твоят дух. Ще повикаш и певците. – Кои са те? – Твоите добри чувства и желания. Ще кажеш: „Елате да запеем, да служим на Господа в този издигнат храм“, и тогава ще дойде Христос и като намери това събрание свободно от онези, които продаваха в него гълъби и тям подобни, изпъдени навън от него, Той ще каже: „Мир вам! Дойде денят на вашето възкресение, днес ще бъдете с Мене в рая“. Вие знаете ли дълбокия смисъл на думите на онзи разбойник, разпънат от дясната страна на Исуса: „Господи, помени ме в Царството Твое!“ Той беше човек, който бе изпъдил със своя камшик навън всички гадове, и затова Исус му рече: „Ти си човекът, който ще бъде с Мене днес в рая“. Изпъдете из себе си всички гадове, свини, лисици, вълци. А другият от разбойниците, разпънат от лявата страна на Христа, какво каза? – „Ако наистина си Син Божи, слез и ни освободи.“ – Как ще го освободи, когато той не е изпъдил из себе си всичките гадове, когато той е роб на своя егоизъм?

Мисля, че ме разбирате: говоря ви много ясно. Искам да ви говоря тъй, както може би никога не са ви говорили. Първото нещо е да се научите да обичате Господа, и тази обич ще ви свърже с Него. Имате хиляди случаи да се съедините с Него и да направите живота

си щастлив. И когато се съедините с Него и влезете във вечния живот, във вас всичко ще се преобрази и всичко ще дойде на своето място. И тъй, турете си за задача първо за две минути, после за пет минути да изпъдите чуждите мисли из себе си и след като останете сам, почнете в туй дълбоко съзерцание да размишлявате върху тази велика проблема: защо сте на земята, защо сте неразположени, защо нямате благородни мисли и сърце, защо нямате воля да разрешите известен въпрос, и Христос ще ви отговори. Той ще отговори в тази форма: „Аз съм пътят, истината и животът; значи, когато изпъдите всичко навън и приемете в себе си Мене, когато познаете за Бог Моя Отец, Който живее в Мене, Който е дал живот вечен Мене, ще даде такъв и на вас“. Трябва да приемем Христа в себе си, за да се свържем с Бога. И Християнството само тогава има смисъл, когато се научим да побеждаваме този живот, за да придобием оня, който е именно ценен за нас, защото донася знание, сила, благородство в нашите чувства, щастие, дава сила на духа да побеждава всички. Да престане страхът в света от беднотия. То е Христовото учение. Страхувате се от смъртта. Посрещнете я, като кажете: „Ще се борим с нея“. Може да поискате да ви турят в затвора; кажете в себе си: „Ще се борим против оня, който носи смъртта, чрез силата на Онзи, Който живее вътре в нас – чрез Единаго Истинаго Бога“. Може да се опълчи против вас целият свят; може да ви плашат; не се плашете. Човек, който се плаши, не може да стане гражданин на Царството Божие. Вие сега воювате в света и когато отидете на Небето, ще ви дадат по един Георгиевски кръст, който ще бъде кръст жив. Вие ще се върнете, и тогава Христос ще ви каже: „Ела ти, добри рабе, който си воювал на бойното поле“. Човек страда с хиляди години, но той не е страдал за човечеството, за Правдата; досега е страдал все за себе си, за волове, коне и прочие. Най-после, трябва да страда за Христа. В това страдание вие ще намерите истинския живот. И затова апостол Павел казва: „Ако се уподобим в страданието с Него, ще се уподобим и във възкресението“; понеже Бог по същия начин, както възкръси Христа, ще възкреси и нас, като живеем за Него. Да оставим да се всели Духът Христов в нас, да познаем Истиннаго Бога и да придобием вечен живот. Тогава ще излезем да работим за нашите по-малки братя и сестри, и те да се научат на изкуството да придобият богатството на тоя Божествен живот.

Беседа, държана на 21 септември 1914 г. в София.

1914_09_28 Колко по-горе стои човек от овца
неделна беседа

КОЛКО ПО-ГОРЕ СТОИ ЧОВЕК ОТ ОВЦА!

А колко е по-добър човек от овца! Затова е позволено да прави някой добро съботен ден. (Ев.Матей 12:12)

Трябва да благодарим на еврейските фарисеи, че са предизвикали Христа да каже такава велика истина; другояче Той не би я казал. Хора, крайно формалисти, които комара прецеждат, а камилата поглъщат, хора специалисти, виртуози да откриват и изтъкват чуждите грешки – фарисеите не могли да си обяснят как тъй да може да се нарушава съботата. Според тяхното схващане, според закона Мойсеев, съботата трябваше да се прекарва в почивка и бездействие. Евреите разбираха почивката своеобразно, както именно и българите разбират неделята. Българинът ще вкара воловете си в обора, ще остави ралото под хамбара, ще се облече добре, ще си тури калпака и ще отиде в кръчмата, дето още с влизането си ще извика: „Дай сам половин кило винце: днес е неделя. Шест дни трябва да работим, а седмия ден ще пием – ще се веселим". Подобни схващания имаха и евреите за съботата. И Христос ги изобличава, като прави едно сравнение: „Ако вашата овца – казва им Той – падне съботен ден в някоя яма, нали ще я извадите; и не, разбира се, от обич към овцата, а за да не пострада вашият интерес. Но щом трябва да направите добро на човек, който се нуждае от помощ, повдигате голям въпрос, че в събота не трябвало да се възстанови неговата ръка". Христос прибавя и нещо повече – „А колко е по-добър човек от овца", т.е. колко по-високо стои разумното същество от неразумното. Ако вие за вашия стомах готвите 4–5 часа на ден, за да го нагостите, понеже постоянно блее, и казвате: „Да не го измъчвам, да го понахраня", защо, когато се касае до разумното същество, до човека, да се повдигне именно неговата мисъл, неговото сърце, казвате: „В събота това не става, има за него време, нека чака"? Христос туря две условия, като казва: „Както вие се грижите за вашата овца, по същия закон трябва и Аз да се грижа за разумното. Както вие изваждате вашата овца из ямата, така и Аз съм дошъл на земята да освободя тия разумни същества – да ги изведа из ямата".

На онзи човек ръката била схваната. Знаете ли що значи да е схваната ръката? Неговата воля е била парализирана, и Христос казва: „Искам да възстановя неговата воля, да може той да действа свободно, да прилага своята мисъл, своето чувство, защото на земята той е пратен да работи. Дали това ще бъде в понеделник, вторник, сряда или събота, когато и да е, Аз ще изпълня Своята мисия". А такава работа, която не нарушава Божествения Закон, може да извърши всеки, защото почивката е предназначена само за тялото, а не и за духа. На земята почиват само мързеливите, и те почиват всеки ден. А трудолюбивите казват: „Когато се върне Христос при нас, тогава ние ще си починем". Тъй трябва да схваща работата истинският християнин.

Има един основен принцип, който ние трябва да имаме предвид; има известни закони, които трябва да разбираме. И не само да ги разбираме, но и да ги прилагаме в живота си. Без това приложение всяко учение, всяка религия, каквато и да бъде, е безплодна. Едно растение не е достатъчно само да изникне, да израсте, да се развие, да цъфне, да завърже плод, но този плод трябва и да узрее. Само когато плодът узрее, постигната е целта на това растение. Следователно по същия закон човек може да се роди, развие и завърже, но ако не узрее в него плодът, неговият живот е безплоден. Христос развърза ръката на човека – възстанови неговата воля.

Ако четете тази глава по-надолу, ще забележите, че при Исуса довели един бесен, един сляп и един ням и че Той и тях излекувал. Тия неща са свързани. Кои са бесният, слепият и немият? Може да кажете, че тия работи са били само във времето на Христа. Но има ги и в наше време. За малко ще се спра и приведа един пример и с него ще обясня смисъла, който Христос е вложил в тия думи. Има един разказ за цар Соломон, в който се говори, че Соломон повикал един вещ принц на духовете, за да му помага в построяването на храма. Този принц обаче, след като го научил как да построи храма, поискал да се докопа и до неговия престол. Когато Соломон узнал това, хванал този дух, затворил го в една стомна, запечатал я със своя печат и я хвърлил в морето. След като поседял десетина години в морето, този принц обещал на онзи, който отвори стомната, за да излезе, да му даде най-хубавата жена на света. Никой не я отворил. Минали се 100 години, той прави пак обещание: на онзи, който отвори стомната, ще му даде не само най-хубавата жена, но и най-добрите деца. Пак никой не се явява. Минават 100, 200, 300 години – пак обещание: на онзи, който го извади, не само ще му даде най-хубавата жена и най-добрите деца, но и ще го направи най-учения човек. И за този късмет никой не се явява сега. Прави друго обещание: на онзи, който го избави, не само ще му даде всички обещани по-рано неща, но и ще го направи цар на земята. Пак не се явява никой. След 500 години рекъл: „Който отсега нататък ме избави, него ще убия". Минава време, един рибар отива да лови риба, хвърля своята мрежа, хваща стомната и я изважда. Помислил си, че в нея трябва да има богато съкровище. Почва да я разпечатва и когато я отпушил, взело да излиза из нея черен дим и по едно време се явява фигурата на принца, който рекъл: „Аз съм обещал да убия оногова, който ме извади из стомната. По-напред бях обещал това и това, никой не се яви; кой ти е крив сега? такава ти е съдбата". Рибарят си помислил: „Що ми трябваше да отпечатвам тази стомна!", но по едно време рекъл на принца: „Не вярвам, че ти си излязъл из стомната. Ти трябва да ми докажеш най-първо, че си излязъл из стомната, и тогава ме убий". – „В стомната бях." – „Не си бил в стомната." – „В стомната бях." – „Не си бил." – „Бях." – „Докажи." Духът започнал да влиза отново в стомната и когато влязъл цял, рибарят веднага запушил стомната и рекъл: „Ако обещаеш първите неща, ще те пусна".

Такъв е животът. Дойдете на този свят; той е море, хвърляте своята мрежа, хванете риба и спечелвате. Когато имате тия благоприятни условия да наловите риба, вас ви няма; когато дойдат условия на страдания, бедствия, вие тогава хвърляте вашата мрежа и изваждате стомната с лошия дух. В тази приказка ще забележите една противоположност. Макар и приказка, тя показва, че всеки живот има благоприятни и неблагоприятни условия. Трябва да разбираме законите, за да използваме благоприятните условия. Ако попаднем, като рибаря, под неблагоприятни условия, ще пожънем смърт.

Да се върна към думите на Христа, които Той е казал, когато довели при Него един бесен, друг сляп и друг ням. Бесният, слепият и немият – те са вътре във вас. Тук всички мязате на ангели, колко сте красиви, набожни, но някой бесен влезе във вас и от ден на ден почва плач и скърцане със зъби; мъжът, децата бягат – „Майката побесняла". Вие разумните трябва да прострете ръка, за да изцерите бесния, като кажете: „Мир вам!"; както от една дума на Христа бясът излязъл из човека, тъй и вие можете да кажете тези думи и да изцелите болния. Когато почнете да храните вашите коне в оборите, те почнат да ритат, без да мислят, че наоколо има деца; какво трябва да правите? Трябва да кажете като българина „пш!" и да го дръпнете за юздата. Юдата – това е закон. Всяко неразумно същество трябва да има юзда. На разумното му се дава реч да говори. Следователно трябва да излекувате в себе си този бяс. Тази овца е станала вироглава, тя е бясна; трябва да я излекувате. Сляпа е. Хората казват: „Ама ние не сме слепи". Вярвам, може би, вие не сте: но има много, които са. Попитали една жена, която не знаяла да чете, и тя рекла: „Синко, сляпа съм, сляпа!" Не можете ли на тази жена да отворите очите? Отворете ги. Учителите

са хора, които отварят очите на слепите; те са чудотворци; пратите сина си при тях, след 10–15 години го връщат с отворени очи. И на глухия, и на него трябва да пробиете ушите, да чуе и схваща. За човек това е лесно, възможно, защото има разум. Затуй Христос казва: „Колко по-горе стои човек от овца!" В какво се състои животът на овцата? Да пасе трева, за да си покрие гърба с малко вълна, и да даде мляко и по някой път да блее насреща ви. Ще кажете, какво разумно нещо има в това блеене. Някои съвременни хора са като овците. Постоянно блеят: брат от брата се оплаква, слуги се оплакват от господари, и господари – от слуги; 365 дена през годината все една и съща песен пеят. Такъв живот не е ли постоянно блеене? Христос казва: „Колко по-горе стои човек от овца", защото човек може да мисли. Неговата ръка трябва да бъде развързана; бясът вътре в него трябва да бъде излекуван; неговата слепота трябва да се отмахне, и слухът му да се възстанови. Туй иска да каже Христос с тия думи. Той казва на фарисеите: „Вие не разбирате основния Божествен Закон, и Аз зная защо вие искате хора с вързани ръце; вашите интереси диктуват да имате недъгави хора; вие казвате за слепия: „По-добре да е сляп, за да не вижда нашите престъпления"; за глухия: „В наш интерес е да бъде невежа". И ако има хора, които не обичат просвещение, това става по известни практически съображения. Христос обаче твърди обратното: Той казва, че на сакатите трябва да бъдат развързани ръцете; бесните, слепите и глухонемите трябва да бъдат излекувани. Той иска умни хора, които да разбират и да вършат волята Божия. Българската дума „мъж" има дълбоко съдържание: тя произлиза от санскритската дума „манас", която означава същество, което мисли; затуй хората казват: „Бъди мъж", т.е. същество, което мисли, разсъждава, което има воля да върши това, което е добро. Това значи да бъдеш човек. И бъдете уверени в тоя закон, че човек не може да има воля, ако не върши добро. Някои казват: „Аз имам воля". Ако пусна едно колело от връх Витоша, ще се търкаля надолу, но то не може да върви нагоре към върха. От планинския връх река с устрем слиза надолу, но тя не може да възлезе нагоре. По същия начин повечето хора се търкалят и вървят надолу. А само човек, който може да се качи на планината, само такъв човек има воля; той може да премахне и победи известни спънки и съпротивления. И Христос се обръща към евреите и казва: „Вие не трябва да бъдете овци, не трябва да бъдете като същества, които се търкалят само надолу, както реките и камъните, но трябва да бъдете хора, които се възкачват нагоре към Бога, да изпълнявате, значи, Неговата воля". Това е искал Той да им каже. Те Го разбираха. И в съвременния живот хората постоянно слизат, търкалят се от Витоша надолу и се питат защо са нещастни. Всеки, който се търкаля надолу, е нещастен. Щастлив е човек, когато почне да се възкачва. Докато човек не почне да мисли и разсъждава, той е нещастен; почне ли да мисли и разсъждава, става щастлив, и невъзможните по-рано неща в живота почват да стават възможни.

Скритата мисъл, която Христос влага в тия думи, има за вас велико значение. Когато Бог е казал в първата глава на Битието, че е направил човека по Неговия образ и подобие, Той е искал човек да мисли и действа, както Бог мисли и твори, да има воля; а „подобие" значи да уподобяваме нещата, т.е. да правим разлика между доброто и злото, да произвеждаме хармония. Да мислим и действаме – това е Божествен принцип, който Господ е вложил в нас. И всеки, който не мисли и действа, както Бог му повелява, няма образа Божи, той е овца. Ние не казваме, че овцата е лоша, но казваме, че предназначението на овцата е да пасе и да дава мляко и вълна, когато пък предназначението на човека е съвсем друго; той е създаден, за да управлява всички същества, да регулира атмосферата, да регулира всички други елементи, да уреди земята. Той трябва да стане един добър господар, а може да стане такъв само когато разбира туй, което Бог е вложил в него.

Сега често запитват: „Ти християнин ли си? – Какво разбираш под тази дума? – Вярваш ли в Христа? – Вярвам, че Христос е дошъл. Тъй вярвам, както вярвам, че руският цар някога е

идвал в България. – Що от това? Вярвате ли, че вашият ученик днес е ходил на училище? – Вярвам“. Но тази вяра трябва да отиде малко по-далеч; аз ще попитам ученика: „Ти слушал ли си днес учителя какво говори?“ – „Не съм.“ Ще му кажа: „Аз слушах неговата лекция и зная повече работи от тебе“. И тогава ще кажете: „Ти си схванал мисълта“. Хората казват: „Вярваме, че Христос е дошъл да спаси света“. Хубаво, 2,000 години все това проповядвате; но как ще го спаси? – „Пролял кръвта си, за да откупи хората“. Е добре, когато един български земеделец купи от пазара един чифт волове, какво прави с тях? Туря им по един оглавник, слага им хомота на врата, взема ралото, остена и ходи на нивата. Вярваш в Христа, но ако си в положение на овца и не се впрегнеш на работа, служиш ли на Христа? Ти вярваш, че е дошъл; много добре, но слушаш ли Го? – Не. Аз те съветвам да отидеш и да слушаш Христа, като говори в Своето училище, да разбереш Неговото учение и да го приложиш в живота. От хората не искам ни най-малко да изхвърлят туй, което имат. Туй, което сега имате, то е, че вие сте още в отделенията; но вие 30–40 години все буквара учите, и този буквар е станал вече на парцали. Долу вашите буквари, вземете читанките. Разбирам човек да държи буквара една, две, три години, но 100 години да срича все буквара, това не разбирам. „Читанките – казва Христос – вземете сега.“ А на онези, които са свършили читанките, казва: „Долу читанките! Вземете граматиката, аритметиката, физиката, химията, Закон Божи и тръгнете напред. Доста това блеене“. – „Вярваш ли, че Христос е дошъл!“ Повече нещо се изисква от вас. Слушайте какво говори Христос и научете туй, което Той е донесъл. Тогава само ще научите дълбокия смисъл на този живот. И когато имате способността да мислите, да действате и да създавате, вие имате преимущество скрито в себе си, имате богатства, рудница, която трябва да разработите – вашия ум, ващата воля. Питам ви сега: работили ли сте върху вашия ум и върху вашата воля или досега само сте блеели над вашия буквар? Ако Христос, Който иде, направи ревизия във вашите домове, ще провери напълно дали сте се занимавали. Аз не подразбирам ония, обикновените къщи, които сте направили, а ония, в които сега живеете, с които сега сте дошли тук. Христос ще види дали в тия килийки, в тия стаи има разумна човешка мисъл и действия, или има овчи изверженния. И този последен тор е хубав, но грехота е един човек, когато баща му го е пратил на училище, на когото е дал всичките условия да стане разумно същество, да остане вън и да блее. И когато ангелите слязат и пак се върнат на Небето да рапортуват за хората, какво ще кажат горе? – „Долу те още блеят.“ Туй блеене кога да е ще се превърне в говор. И сега Христос, като иска да направи тази овца да бъде разумна, защото има условия да бъде такава, турва тия два принципа един до друг и казва, че тази вълна на овцата трябва да се изпреде и от нея да се направи плат. Овца всеки може да стриже; но вълната ѝ трябва да се изработи. Па и вълната, ако не се остриже навреме, ще опада, както листата на дърветата. Та трябва вълната да се прибере, да се преработи и да се изтъче от нея плат – нашите мисли и желания трябва да се превърнат в действия, и тогава ще могат да се облекат голите хора. Кога именно човек оголя в рая? Когато оглупя, когато стана овца и заблея; когато неговата ръка осакатя, когато неговата жена се поддаде и напусна целомъдрения живот за външния блясък на нещата, а той самият последва този пример, та и двамата се отдадоха на разпуснат живот. Тогава оглупяха, изгубиха своето зрение, своето правилно съждение. Христос казва сега: „Аз дойдох на земята именно за тоя човек, който е направен по образ и подобие Божие; да развържа неговите ръце, да може да изпълнява Божия Закон. Вие, които досега сте пасли свинете на тоя свят, като са ви забранявали и рожковете, какво очаквате още? – песента на певците ли: „Господи, упокой душу раба твоего“? Да упокои Господ душата ви между свинете ли, между рожковете на тоя свят? Не, вземете тояжката си, вземете торбата си и хайде на път към бащиния си дом, към бащиното училище, което Господ е приготвил за вас“. Христос ви съветва да турите настрана буквара и читанката и да вземете граматиката; тя е полезна наука, тя учи как да говорим и четем правилно, къде да поставим „ят“ (двойно „Е“ от стария правопис, което се чете като „Е“ или „Я“ в

зависимост от известни правила) или „Е“, „Я“ или „А“, „Ъ“ или „Ж“ (буквата от стария правопис, която прилича на „Ж“). От всички се иска правилна мисъл, правилно съждение, правилно чувстване, правилно действане. Да бъде животът ни красив и добър и по форма, и по съдържание, и – както е казано преди 2,000 години: „Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни“ – ето лозунгът за новия живот, към който трябва да се стремим – то е Божествен Закон, но в това отношение от нас се изисква малко по-голямо усилие. И аз похвалявам светските хора в едно отношение. Една дама, която се приготвя да отиде на някоя вечеринка, или на бал, или в театър, гледайте колко труд полага в стаята, в която се облича: цял час тя се обръща насам-нататък, оглежда си лицето, носа си, ръцете си – всичко да е в изправност. Аз я похвалявам. Но вие, християните, колко пъти сте седяли пред вашето огледало да се оглеждате и изправите вашия характер? Казвате: „Без огледало мога“. Трябва ви огледало. Вземете пример от тая светска дама. Аз поддържам огледалото, но сърдечното и умствено огледало: като се огледате в него, всичко да е в изправност. Тогава само да се явите пред Господа. Да не мислите, че Господ ще ви приеме на Небето тъй, както сте, не. Светските хора разбират това много по-добре. И затуй Христос казва: „Синовете на този век са по-умни“. И освен че не бива да ги осъждаме, но трябва да вземем от тях много добър урок. Във всяко отношение препоръчвам светските хора, защото дават отлични примери и по схващане, и по енергичност, и по приготовление. Ако бихме взели техния пример да го приложим в духовния свят, щяхме да стоим по-горе, отколкото сме сега. Казват: „Техните работи са глупави, това на нас не ни трябва, онова не ни трябва“. Е, какво ви трябва – Небето ли? Но Небето не иска глупави хора. Ако не можете да съградите каменна къща, как може да съградите един характер, който иска много големи усилия? Нямаш 1,000 лева да съградиш къща, а искаш да съградиш великолепен характер! И когато казва Господ да не обръщате внимание на светските работи, подразбира това: когато сте изградили една, две, три къщи, казва: „Доста вече, ти си специалист, сега искам от тебе да съградиш своята сърдечна къща, съгради умствената си къща“. Същият закон по аналогия трябва да върви отдолу нагоре. Затуй казва Христос: „Колко по-горе стои човек, който мисли, който може да развива своя характер, от една овца, която постоянно пасе и блее!“ Съвременният свят иска: „Хляб, Хляб!“ – този вик се чува отвсякъде. И овци ни трябват, защото ни дават вълна; но ако цялата земя би била изпълнена само с овци, нямаше да има никаква хармония. Подразбирам, че в нас разумният елемент трябва да вземе връх над неразумния, животинското трябва да се замени с човешкото. Навсякъде се чува прекание: „Той е животно“. Не е лошо да е човек животно; но има нещо по-високо от животните. За овцата да е животно е в реда на нещата, но не и за човека. И в Писанието е казано: „жива душа“ и „животворящ Дух“, Който иска да научи, да облагороди, да спаси човечеството и учениците му, призовани на туй поприще, да съдействат на Христа: Той иска да Му помагат умни хора – човеци, които знаят добре да градят според всички правила на Божествената наука, хора, в умовете на които благото на „Царството Божие“ седи на първи план. Сега трябват такива човеци, които не се съблазняват, нито се заблуждават от външната привидност на нещата. Допущам, че някои свещеници не извършват своята длъжност, както трябва, но аз ги не осъждам – това е тяхното разбиране, а трябва да се завзема аз да направя туй, което на мене се налага. Ако постоянно стоим на едно място и ги осъждаме, а ние сами занемарим своите длъжности, каква полза може да има от това? – Никаква. То ще бъде като онзи учител, който не е предал урока на учениците си, и затова иска да ги накаже. Нека преминем в стадия на разумното живеене, което има за цел подобрението на всичките народи, на цялото човечество. Трябва да имаме предвид човешката душа, дома, обществото, народа, човечеството – всички тия категории Христос ги включва; всичко туй съставя едно цяло. Домът е по-голям индивид; обществото – по-голямо от дома; народът е още по-голям от обществото, а човечеството – още по-голямо от народа. Затова се стремим от малките неща към по-големите, т.е. от животинското към

разумното проявление. Христос, като туря тази мисъл пред вас, „Колко човек стои по-горе от овца“, смята, че човек е по-способен да гради и съгради своя живот.

Първото нещо, като се върнете у дома, е да започнете да излекувате бесния; второто, което трябва да направите, е да отворите очите на вашия сляп; третото – да отпушите ушите на вашия глух; четвъртото – да развържете ръката на този, на когото е вързана – да турите вашия ум в действие. Тя е една сериозна задача; правила имате, ще направите решението. Разбира се, може да минат ден, два, три, но ако постоянствате, ще я решите. И когато решавате, резултатите ще покажат как трябва да работите. Ако всякога учителят би решавал задачата на ученика, последният никога не би се научил да смята. Учителят зададѐ една, две, три, четири, пет задачи и каже: „Следващия път ще ми донесете тия задачи решени“. И цял свят около нас е все задачи, които Господ е предоставил на нас да решим. В главата, която прочетох, Христос е турил много задачи. Аз се спрях върху една, другите са много по-тежки – по сложното тройно правило. Аз сега ви давам задачата само с четирите прости действия – събиране, изваждане, умножение и деление. Щом влезете в сложното тройно правило, там работата е малко по-трудна, но с четирите прости действия може да я решите много добре. Някои от вас казват: „Не знаем да събираме“. Ще се научите. Две ябълки и още две правят четири. Не знаете с какви да се събирате – мъжът не знае с каква жена да се събере. После иде изваждането: мъжът се оженва за една жена, не я харесва, иска да я парясва – не знае как да изважда. Не е време сега да се изважда. Намножат му се деца, иска да ги изпъди, защото не били умни. Трябва да ги научи. Какъв велик закон се крие в тия четири правила: да знаеш как да събираш, как да изваждаш, и така нататък! То е дълбока наука, която с хиляди години седи пред хората. Ние сме научили само механическата страна на смятането. Когато почнем да се събираме със светии, с ангели, когато се съберем с Бога, тогава ще научим истинското събиране. Един грош и още един грош правят два гроша; но ако в събирането има и минус, и плюс? Някои казва: „Мога да събирам“. Ама как – с плюс или с минус? „Имам – казва – минус 2,000 лева.“ А, ти си богат човек, може да разполагаш и да правиш добро на други. Този е основният закон на Христа. Тази овца вие ще съберете и ще извадите; тя ще ви даде елементите. Ако посетите един овчар, той ще ви научи основния закон на събирането и изваждането: като подсири млякото, една част ще събере, друга ще извади вън. Ако знае как да извади непотребното, той ще спечели, ако не знае, ще загуби. И вие, ако знаете как да подсирите вашето мляко, как да събирате едното и как да изваждате другото, когато дойде да балансирате вашата сметка, ще кажете: „Сега имаме печалба“. Имате ли загуба, това показва, че не сте употребили онзи разумен принцип на Христа, а сте били овца, която е само пасла и бляла през всичкото време. Овцата, като види вълка, тропа с крак: иска да му каже: „Трябва да се махнеш от тук; не знаеш ли, че аз паса?“ Но той се хвърля и я изяжда. Толкоз е тя умна! И вие, когато видите дявола, недейте му тропа с крак: той не се плаши; той се плаши само от хора, които имат ум и воля, ръцете на които са развързани. Затуй Христос дойде да развърже ръката на човека и да му даде сила да се бори с вълка – с дявола. И вълците имат право да ходят по света, да упражняват своите зъби, но и ние имаме право да употребим срещу тях своя ум и своята воля. Те имат право да ядат, но и ние имаме право да им извадим зъбите; те имат право да упражняват своите нокти, но и ние имаме право да им ги изрежем. Изкоренете зъбите на този дявол и изтръгнете неговите нокти. И като направите дявола овца, да ви дава вълна и мляко, не бойте се, може в следващата стъпка да го направите вол, да му турите оглавник и да го накарате да оре. И казва Христос в друга една задача, че духът, като излизал от човека, бил много неспокоен и ако се върне назад, той е седем пъти по-лош от преди. Всички онези глупави хора също стават седем пъти по-лоши. И затуй Христос казва: „Аз дойдох да спася разумния човек“, не за животните, а за човека. Та именно туй спасение на дълбокото християнско учение

трябва да приложим в нашия живот, да бъдем образец със своя ум и със своето сърце, домът ни да бъде идеална градина – това е задачата на нашия живот.

Затуй почнете да работите, и нека всеки да работи вътре в себе си. Когато на българина дойде някой приятел на гости, той го взема и му показва какво има в своето стопанство, как той е нареден, и приятелят му го похвалява и се радва; един ден ще дойде Господ от Небето, къде ще Го разведете вие? Плевнята ви, хамбарът ви са съборени, черквата и училището също. Ако Той намери всяко нещо тук в ред и порядък, ще каже: „Ето човек, който е работил разумно“. Това е мисълта, която Христос представя пред вас тази сутрин – „Колко по-горе стои човек от овца“.

Беседа, държана на 28 септември 1914 г. в София.

1914_10_05 Фарисей и Митар
неделна беседа

ФАРИСЕЙ И МИТАР

Двама человеци влязоха в храма да се помолят: единият фарисей, а другият митар. (Ев. Лука 18:10)

Навярно ще попитате какво чудно има, че двама души: един фарисей и друг митар, влезли в храма! Действително, няма нищо чудно за онези, които разбират нещата, но за онези, които не ги разбират, всичко е чудно. За онези, които разбират, всичко има смисъл, а за онези, които не разбират, всичко е безмислица.

Ще взема тези двама души: фарисей и митар, като предмет на моята днешна беседа. Тия две лица са видни представители на много стара култура. Нека съпоставим техните отличителни черти паралелно, за да се осветлите върху техния бит и духовен характер.

Думата „фарисей“ произлиза от еврейската дума „параш“, която значи „да разделяш“. Има и една арабска дума, „фарси“, която произлиза от същия корен и значи нещо изрядно по форма; да знаеш един език „фарси“ подразбира да го знаеш много добре. Христос представя в тази глава два отличителни типа. Един талантлив художник, запознат с науката за човека, би нарисувал тия два типа с всичките техни отличителни черти; и тази изрядна картина би заслужавала да се намира във всяка къща за образец. Какви са очебийните черти на фарисея, и какви – на митаря? Не е достатъчно да се каже: „Той е фарисей“, или: „Той е митар“, а трябва да знаем външните белези на техните лица, на техните ръце, на тяхното телосложение, устройството на тяхната глава. След туй трябва да се доберем до особеностите на техния душевен склад. Само така ще можем да си уясним вложената за нас в текста идея и да се възползваме от нея. Христос е бил велик художник, той е дал две отличителни черти на тия два характера, и по тях аз ще опиша фарисея и митаря. Но ще кажете: „Вие как ще можете да опишете човек само по няколкото думи, които са казани за него?“ Това е наука. Може да се опише. Има учени хора, които са се занимавали дълго време със сравнителната анатомия, изучили са устройството на животните тъй добре, че ако има дадете най-малката част от някое допотопно животно, могат да ви опишат ръста му, да съпоставят всичките му кости, да турят мускулите и жилите му и по тоя начин да възстановят изчезналата форма. Ако дадете на един вещ ботаник само един лист от някое растение, той е в състояние да ви опише цялото дърво. Върху същия закон, горе-долу, ще се постарая да ви опиша фарисея и митаря, да ви покажа какви са те. Но ще ми кажете: „Какво общо има между тия двама, които са живели преди 2,000 години?“ В света живеят два вида хора – митари и фарисеи; от тях са произлезли много други, но те си остават основните. Вие можете да спадате или към единия, или към другия вид – безразлично дали сте свещеник или не, дали сте благородник или не, дали сте учен или не, дали сте философ, мъж или жена. Тия два характера се преплитат и изпъкват в живота на всички. Те ще останат завинаги отличителните типове в човешката история. Художеството на Христа се състои именно в това, че Той с много малко думи е съумял да ги изрази и представи така нагледно.

Външният образ на фарисея наглед е приличен. Той е човек благовиден, снажен, строен, висок ръст: 175–180 сантиметра – по-горе от обикновения. Ръце и пръсти въздълги, палец дълъг, симетричен – признак на изработени възгледи, присъствие на воля и интелигентност; показалец равен с безименния – показва, че щом се зароди в него някоя идея, той я прокарва до крайните ѝ предели. Храносмилателната му система е изправна, в

ядене и пиене той е трезвен, няма слабостите на чревоугодника и винопиеца, вкусът му е изтънчен. Кръст възтънък. На възраст преминал е четирите периода и е встъпил в петия, т.е. навършил е 45 години. Рамена малко възкръгли, лице малко продълговато и крушообразно, с развита нервна система. Долна челюст правилно сформирана, с брада продълговата и заострена – признак на човек с ум подвижен и схватлив; уста средна, устни нито много дебели, нито много тънки; краищата на устните ъгли стоят малко издигнати; с една усмивка на презрение – „Хората – това са тълпа"; но вътрешно своето презрение никога не изказва. Очи сивопепеляви; вежди дъгообразни, малко наведени, като клоните на старо дърво – човек, който живее дълго време и който има опитност в живота. Чело хубаво, възвисоко, в основата си, над носа, издадено – признак на човек със силна индивидуалност, с наблюдателен и практичен ум. Слепоочните области средно развити; уши правилни и близо прилепени при главата – белег на материален порядък. Влакната на брадата малко възредки и възчервени – белег на импулс и упорство. Глава валчеста, общ размер околовръст над ушите 56–60 сантиметра; със силно развита и издигната теменна област – белег на човек с голямо самообладание, самоуважение, гордост, взискателност и тщеславие; религиозно чувство притежава, но едностранчиво развито; милосърдие проявява, но само към себе си и нему близките. Лице възбледобяло, с нос от гръко-римски тип. Човек с естетически вкус, но без поезия и обич към природата, към възвишеното и идеалното. Човек със силна вяра, но вяра само в своя ум; с голяма надежда, но надежда само в своята сила. Има религия, но в тази религия почита, обожава само себе си. Ако влезем в неговия храм, ще намерим на първо място не образа на Исуса Христа, а неговия собствен портрет, и на мястото на света Богородица, Йоан Кръстител и другите светии – наредени неговите деди и прадеди, на които той кади тамян и възнася молитви – „Славен, велик е нашият род". Човек интелигентен, който събира познания в живота, запознат добре с еврейската кабала и с принципите на тогавашната цивилизация, и ако би живял в наше време, щеше да минава за виден писател, философ, художник, държавник и духовен глава.

Защо Христос изважда този тип? Какво лошо има в неговата молитва? У фарисея се забелязва една философия, която е отживяла своя век – човек, който живее само с миналото, а изпуска настоящето и бъдещето; човек, който се е влюбил, като мома или момък, в своя портрет, който където ходи, само него вижда. Чудно е, когато човек се влюби в своя образ! Веднъж наблюдавах един български писател: беше седнал на видно място, имаше до него огледало, запуши цигара, обърне се и се огледа в огледалото, като че си дума: „Красив съм, правя впечатление на хората". Пак ще запуши и позира пред огледалото. Ако един ден това огледало се разруши, ще се разруши и неговото щастие. Фарисеят мяза на този тип, влюбен в себе си. И виждате, като се обръща към Господа, колко са интересни неговите думи – „Боже, благодаря Ти, че не съм като другите човеци; аз съм нещо повече". Но философията му е именно тук погрешна, защото Бог е създал всички човеци. „Не съм като другите хора"; ами какво си? Да си ангел, не си; от същата каша си направен, и в твоите жили тече същата кръв. Иска да лъже и себе си, и Господа. Ето първата лъжа, която той употребява. И Господ му казва: „Не говориш истината". Твърдението на фарисея е отрицателно: той не се сравнява с по-възвишените от себе си, с ангелите, а с долните типове, с престъпниците, че не бил като тях. Да допуснем, че аз се сравнявам с гадини и казвам: „Благодаря Ти, Господи, че не съм като тия волове, магарета, псета, гущери, змии", какво сравнение мога да правя с тях? Тази е една слаба черта, която се среща във всички хора. Преди години имаше в България известно течение у гимназистите и студентите, като проучват живота на великите писатели, например на Шекспир, да усвояват неговите недостатъци, понеже нямат неговите положителни страни: „Чакай дали ги имам и аз", и като ги намерят в себе си, кажат: „И аз съм като Шекспир гениален". Проучват характера на Шилер и търсят някоя негова ексцентрична страна, и

като я намерят в себе си: „И аз съм като Шилер“. Като изучават цял ред писатели така, казват: „Ние сме велики хора“. Да, велики, но в отрицателен смисъл; велики, които имат минус един грош. Аз предпочитам човек, който има нула грош, защото нито има да взима, нито поне има да дава. И фарисеят прави сравнение и казва: „Благодаря Ти, Господи, че не съм като другия, грабител“. Казва му Господ: „Ако бях те турил на негово място, какво щеше да бъдеш?“ Някога един ангел, като гледал от Небето как един човек греши, обърнал се към Господа и Му рекъл: „Как търпиш тази низка твар? Аз да бях на Твое място, бих очистил земята от нея“. Господ пратил ангела на земята да се въплъти и го оставил в същото положение, и ангелът направил два пъти повече грехове от онзи човек, когото той осъждал. Та човек не бива да осъжда хората за деянията им от онова място, на което е поставен, защото на тяхно място и той би ги направил. Идвали са при мене мнозина и са почвали тъй: „Ние не сме толкова лоши хора, ние сме възпитани, защото сме от знатен род“. – Не се съмнявам в думите ви, аз в душата си дълбоко вярвам в това, което ми говорите; ние всички сме все от знатен род, аз това поддържам; но вашите и моите деди и прадеди не са били тъй благородни, както вие и аз ги мислим; мнозина от тях са били големи нехранимайковци, престъпници, злосторници и последни вагабонти; свидетелството, което Господ е написал за тях, вие и аз го носим отгоре си. Нещата може отвън да имат известна благовидност, но отвътре те нямат съответно съдържание. Че нашите деди и прадеди не са били такива чисти, както предполагаме, това показват ония лоши черти, които сме наследили от тях, които най-малко два пъти на ден проявяваме. Ако дядо ти и баба ти, баща ти и майка ти са били чисти и добри, като ангели, откъде са тия черти и лоши проявления в твоя живот? Ако в известна течност турите малко горчивина или отрова, тя ще се забележи и прояви; ще се познае, че в доброто има примесено нещо лошо.

Та хора с философията на този фарисей може да ги наречем консервативни, от консерваторската партия, хора, които имат високо мнение за себе си. Не е лошо да има човек високо мнение за себе си; стига то да е право и да няма някакъв примес от горчивина. Най-голям консерватор и регулатор в природата е азотът, който спира всяко горене, задушава всякакъв живот. Азотът е най-старият, най-уравновесеният елемент в природата. Но ако би останала природата само с него, всичко щеше да бъде мъртвило. При все това, органическият свят има да му благодари много...

Фарисеят се обръща към Бога, не да му помогне да изглади някои грапавини от неговия характер – ни най-малко – той само благодари, че не бил като другите хора: хулител, обирджия, убиец, прелюбодеец. Именно като книжник и философ той трябваше да се спре върху причините, които пораждат хулителството, обирджийството, убийството, прелюбодейството. Когато срещнем някои хора, които стоят, да кажем, по-долу от нас, според Христовото учение не бива да ги осъждаме в своята душа, а да извлечем урок, да намерим причините, които са ги довели до това ниско положение, и ако има нещо от тях в нас, да го изкореним. Защото онзи, който е положил великите закони в живота, казва: „Не съдете, да не бъдете съдени“. В тия думи има дълбок смисъл, и който ги е проумял, се е домогнал до великия закон на човешкото благо. Съвременните зоолози изучават животните и са дали на света много ценни работи, но никой още не е проучил дълбоките причини, които ги създават; така: защо, например, някои имат рога, а други не; защо някои се влекат, а други ходят на четири крака; защо някои ядат месо, а други пасат трева; защо са лишени от човешката интелигентност. А за това има дълбоки и основни причини, то не е така произволно, както може някой да помисли. Когато хората разберат тия дълбоки причини, ще дойдат до тази разумна философия, върху която ще се съгради бъдещият строй на обществото – „зората на новата цивилизация“. Цялата съвременна цивилизация почива върху възгледите на фарисея – тя е фарисейска цивилизация. Тази цивилизация,

дето хората се отличават по форма, по външност, по етикеция, се е родила в далечното минало на Египет, Индия, Вавилон, Китай, Персия, Юдея, Гърция, Рим. Тя е днес и в Европа облечена в красива християнска мантия. Не казвам, че тя в своите основи е нещо лошо, но казвам, че формата всякога трябва да има в себе си известно съдържание; вън от това формата си остава една проста черупка, в която могат да живеят само паразити. Казват: „Той има чудни очи“. – Та що от това? – „Красиви са.“ – В какво се състои тяхната красота? – „Ама бляскави са, приятни са.“ – В какво именно са приятни? На някой носът бил хубав, приличен. В какво се състои тази хубост? Устата му били хубави, правилни. В какво отношение? Има у хората схващания за известни неща, които не можем да изкажем, именно, че в черните очи, или в сините, или в сивопепелявите, или в зеленикавите, или в кестенявите, има известни скрити сили. Ако погледне човек с черни очи, ще произведе известна мисъл; ако погледне с кафяви, – известно настроение и т.н.. Хора със сини очи са хладни. Те са като небе чисто, но хладно, студено. Такива хора не са за земята. В тях вяра съществува, но те са се родили преждевременно. Може би, те са хората, които тепърва дохождат. Аз говоря за ония сини очи, които са израз на небето. Писанието говори, че Христос имал такива очи. За някого казват: „Устата му е красива като роза“. Какво е устата? Тя е изразител на човешкото сърце – дали е човек с меко или кораво сърце; показват доколко човек е интензивен и откровен. У ония, които имат хубав апетит, ще забележите, че устните са въздебелички. То е физиологически закон. Повечко кръв прииждa, затова са и дебелички и червени. Като вкусят яденето, кажат: „Ха, това е приятно“, и по лицето им блесне деликатна, едва уловима усмивка; тя оповестява, че в тяхната душа има туй разположение. Ако вземем човек с красив нос, той е израз на човешката интелигентност; дали носът е прав или закривен, дали е римски тип или гръцки – това има дълбок смисъл. Външният облик на лицето не е без значение, при това то е изразител също на външния живот на човека. Ако вникнем в едно човешко лице и видим, че то няма симетрия, че едната негова вежда не е като другата, едната по-развита, другата по-издадена, ако има известна асиметрия, това показва, че има в него нещо неуравновесено. Като поставите една права линия, ще се уверите дали и вашият нос е на мястото си. Носът е барометър, топломер, който показва в какво състояние е вашият ум. Когато машинистите карат една машина, има един уред, който показва атмосферното налягане в котела, и според това показване турят повече въглища за увеличаване на парата, или, ако тя е излишна, я изпущат. Вие спирали ли сте се някой път да си дадете труд, като машинистите, да видите в какво състояние е вашата пара – вашето сърце? Господ ви е поставил за това носа. Идете пред огледалото, попитайте вашия ум, и той ще ви разправи в какво състояние е сърцето. Като се огледат очите ви, ще видите какво е състоянието на вашата душа. Единственото, което никога не лъже и не може да лицемери, са очите. Затуй, когато човек някой път иска да излъже, замижва или туря ръка на очите си. Детето съзнава, че майката, като го погледне, ще познае, че лъже, и затуй си туря ръката на очите.

Когато фарисеят се молеше, Христос го гледаше и му казваше: „Твоята душа е размътена, твоите праотци не са живяли такъв чист живот, както ти си въобразяваш. Ти мислиш, че не си като другите хора, но в миналото си бил като тях, па и сега не си много далеч от техния уровен“. Както и да изтълкуваме този факт, дали според учението на индуските философи за превъплътяването; или според учението на египетските мъдреци за трансмигрирането; или според учението на кабалистите и окултистите за еманирането (изтичането) и усъвършенстването на духа; или според съвременното философско учение за наследствеността – безразлично. Тия учения и теории са само помагала за нас, да си уясним някои неща по-добре, да ни станат явленията на човешкия живот по-ясни и по-разбираеми. Обаче основният принцип, лежащ в основата на всички неща, си остава всякога един и същ, по който начин и да обясняваме и тълкуваме неговите проявления. Великият закон на причините и следствията, на деянията и възмездията, никога не казва

лъжа, той всякога говори абсолютната истина. Ако си добър, пише в книгата на живота, че си добър; ако си лош, пише, че си лош. Ако говориш истината, пише в книгата на живота, че си говорил истината; ако лъжеш, пише, че си лъгал. Ако помагаш на ближните си, самопожертваш се за народа си, работиш за благото на човечеството, служиш на Бога от Любов, пише това в книгата на живота: ако изнасилваш ближните си, предателстваш спрямо народа, спъваш развитието на човечеството, изневеряваш на Бога – пише така в същата тая книга. Той пише безпощадно своите показания за човешките постъпки: върху челото, върху носа, върху устата, върху лицето, върху главата, върху ръцете, върху пръстите и върху всички други части на човешкото тяло – всяка кост е свидетелство за или против нас. И тази история на човешкия живот ние четем всеки ден. В нейните минали страници е отбелязан животът на всички наши праотци: за някои от тях е писано, че са били ужасни престъпници, крадци и разбойници. Като разгъваме нейните страници и проследяваме линията, по която са дошли: Авраам, Исаак, Яков, Давид, Соломон и много други, намираме там техните постъпки напълно отпечатани. За Авраам намираме, че е бил човек правдив, много умен, човек с широко сърце, с голяма вяра, с възвишен дух, запознат с дълбоката мъдрост на Божествените наредби за великото бъдеще на човечеството. За Яков намираме, че първоначално е бил човек двуличен, хитър, егоист, който с лъжа и измама сполучва да отнеме първородството на брата си, и едва към тридесет и третата му година в него става преврат, след като слугувал на чичо си Лаван 14 години за двете му дъщери: тогава именно става в него една промяна за добро. За Давид знаем, че е бил човек смел, решителен, с отличен природен и поетичен ум; но е имал особена слабост към красивите жени. С измама взема жената на Урия, от който ден започват вече неговите изпитания. И смелият пророк Натан не се е поколебал да го изобличи направо в лицето и да му покаже лошите последствия, които тоя закон ще напише за него в своята книга за бъдещото потомство. За Соломон е казано, че е имал отличен философски ум, с добро, но покварено сърце, с извънредно силни чувства и страсти, голямо тщеславие и слаба воля, първокласен епикуреец в ядене и пиене и удоволстване с жени. Христос знае това. Знае как е живял и неговият род, и когато хората Му казват: „Учителю благи“, възразява им: „Защо ме наричате благ? – Благ е само един Бог“. Иска да каже: „Фамилията, от която Аз съм роден, не е толкоз благородна, както вие мислите. Защото Бог има друго мерило, което вие изпущате. Той изисква пълна чистота във всяко отношение. Мнозина от тази фамилия не са живели тъй, както е било угодно на истинския Бог, Чиято воля изпълнявам“. Та затова се обръща към фарисея и му казва: „Ти и себе си лъжеш, и хората, и Бога: много от твоите праотци са вършили престъпления, и затова ти нямаш право да казваш: „Аз не съм като тия“. И понеже няма смирение в твоята душа, твоята молитва не може да бъде приета, и ти не може да бъдеш оправдан. Вие фарисеите сте изопачили Божия Закон, като сте турили лицемерието отгоре Му за покривало. Престанете да се представяте за такива, каквито не сте, понеже Бог не е човек, който може да се лъже от външния вид; Той гледа вашето сърце и според него ви оценява“.

Сега, да се обърна към другия тип – към митаря. Имате човек със среден ръст, въздебеличък; крака възкъси, ръце дебели, пръсти също въздебели и заострени, лице валчесто; стомашната система прекрасно развита – обича да похапва повечко и да попийва. „Предстои ми дълъг път да извървя, аз трябва да имам храна“ – така си философства той, и затова става бирник; от тук ще изпроси, от там ще вземе и пооткрадне, напълва си торбата. „Ти правиш като мене, ще извиниш, може да го сметнеш за кражба, но трябва ми. Не искаш да ми го дадеш, ще си го взема насила или открадна.“ Казах – митарят има лице възвалчесто, вежди дебели, брада отдолу широка – каквото предприеме, с успех го свършва. На възраст е между 40–45 години. Брада с черни рошави влакна, мустаци също – белег на голяма горещина; нос развит, възкъс, дебел, широк в крилата си – признак на добра дихателна система; човек на чувствата, импулсивен, като

дете, всякога може да изкаже своята радост; като му дръпне половин кило винце, може да скача и се радва; като изтрезнее, почва да плаче, че жена му била болна. Слепоочните области силно развити; уши възголеми, почти като Толстоевите, като на човек, който краде, взема, но и дава – „Бащата и майката крадяха, хайде аз да дам, да облагодетелствам, дано Господ да ни прости греховете“. Очи има кафяви или винени – белег на естествената мекота и добродушие, които чакат само своето време да се проявят. Глава правилно развита, като главата на Сократ. Има отлично развити домашни и обществени чувства, силно религиозно чувство, отзивчиво чувство на милосърдие, правилно разбиране на живота, отличен ум, лишен от софистика, силно развита съвест, която му показва грешките, и той не се свени да ги изповядва и пред Бога, и пред човеците, и пред себе си. Няма превзети възгледи за своето благородство. Има религия, но в нея е поставил образа на Добрия Бог, а не своя. Всякога вярва, че този Добър Господ ще го изведе на видело. Има повече вяра в Него, отколкото в себе си. Има правилна философия: не се сравнява с по-нискостоящите от него крадци и вагабонти, а казва: „Господи, като гледам Тебе, ангелите, светиите, какво съм аз? Трябва да се повдигна, трябва да бъде като Тебе. Грешник съм; деди, прадеди и аз човеци не станахме; ям, пия, но съм станал като свиня; прости ми, че не мога да използвам благата, които Си ми дал“. И какво казва Христос? Този човек, който съзнава грешките си, има един възвишен идеал, един ден той ще надмине фарисея. Как може да бъде това? Богатите хора се уповават само на своите ренти или доходи, нищо не работят, а само бистрят политиката, обществения живот. Други, които стават сутрин рано, работят по 10 часа на ден, имат несполука след несполука в живота, но постоянстват и след години придобиват знания и стават видни хора.

Сега, между вас – ще извините – има и от двата типа. Но понеже Христос дава двата противни полюса, аз ви казвам: Вземете доброто от единия и от другия и създайте благородния фарисейски и митарски характер едновременно; създайте третия тип на християнина, на новия човек. Тази е моята мисъл. Казвате: „Толкова грешен ли съм в своя живот, как мога аз да бъда фарисей? Обиждаш ме“. Ще ви кажа една истина. Когато дойде нещастие в живота, казвате: „Защо, Господи, това нещастие? Има други, които са по-големи грешници от мене“. Тогава не сте ли на мястото на фарисея – човек, който спори с Господа? Господ ще ви каже: „Ти си много праведен, но знаеш ли колко безобразия са извършили твоите деди, с които едно време си бил съдружник? Ей тук имаш полица, подписана преди толкоз години, трябва да я изплатиш“. – „Ама аз не помня.“ – „Нищо не значи. В Моята книга е отбелязана. Тя не лъже.“ Дойде нещастие върху вас, благодарите – „Малко е то“, тогава вие сте на мястото на митаря. И Христос ще ви каже: „Вие ще отидете в дома на Отца“. Вие осъждате някой път фарисеите – „Те са неискрени хора“, но знаете ли, че вие, които осъждате фарисеите, сте съвременните фарисеи? Извадете поука за себе си от характера на този фарисей, да нямате неговите лоши черти, или ако ги имате, да ги изкорените, да не вървите из пътя на негативния живот. Какво са имали дядо ви, баба ви, баща ви, майка ви, това нищо няма да ви ползва. Знаете приказката за гъските, които някой карал към града. Гъските рекли на пътника: „Какво безобразие от този господин! Подкарал ни като ято, не знае, че нашите прадеди освободиха едно време Рим“. – „А вие какво направихте?“, казал пътникът. – „Нищо.“ – „Тогава вие сте достойни, за да се варите в гърне.“ Дядо ви, баща ви били такива високи, благородни хора, но вие какво сте? Нямаш благороден характер – придобий го. Дядо ти, баща ти може да са ти оставили известен капитал, но ти можеш да го опропастиш, изгубиш.

И в религиозно отношение ако се спрем, има религиозни фарисеи: „Аз съм от православната църква“, „Аз съм от евангелиската църква“, „Аз съм от католическата църква“, „Аз съм свободомислещ“. – Радвам се, че си православен, че си евангелист, че си католик, че си свободомислещ; но имаш ли благородните черти на Исуса? – „Нямам ги.“ –

Не си православен, не си нито евангелист, не си никакъв. Придобий ги, за да бъдеш такъв. – „Ама аз съм свободомислещ.“ – Имаш ли благородните черти на честните свободомислещи хора? Под думата „свободомислещ“ разбирам човек, който е приятел на Истината. Не си ли такъв, ти си първокласен лъжец. Често хората казват: „Ти си отличен човек“. Хората от съвременното общество се събират трима–четирима на едно място и почнат да се хвалят с благородство, с отличия: „Твоето съчинение ние четохме и сме във възторг“. Замине, почнат: „Той е първокласен глупак“. Замине вторият, почнат и по негов адрес същото. Замине третият, и той бил такъв и онакъв. Като остане един, той, разбира се, няма да каже нищо лошо за себе си. Не се лъжете от това, което казват хората, защото те по ваш адрес могат да кажат много неприятни работи. Никой не казва истината. Ваши неприятели ще ви кажат: „Ти си вагабонтин, лъжец, калпазанин“ – те говорят по-скоро истината, отколкото онзи, който ви ласкае: „Ти си благороден“. Може да си добър, но не толкоз; да не мислиш, че си отличен. Някой път вървиш изправен, махаш с ръце и бастун, като че ли си разрешил някоя велика задача на Архимед; мислиш, че като тебе няма друг човек; ако си митар, казваш си: „Аз ще управлявам света“. Христос казва: „Слушай, преди години твоите деди и прадеди управляваха, и аз помня, че там в моя тефтер е написано, че те са извършили престъпления; може да влезеш и ти в тоя път, не се самонадявай“. Затуй, в каквото положение и да се намираме, трябва да имаме за идеал само Господа Бога. В този свят ще срещнем много горчиви работи. Може да срещнем наш приятел, който ни обича и ще ни каже някои неща, които са верни; не казвам, че трябва да подозираме, че всички са лъжци, не; но ако 100 души ви похвалят, между тях може да ви кажат истината само трима; другите ще ви кажат истината или много грубо, или в много ласкателна форма – две крайности. Истината не е там, а е в онзи среден път – като вземете добрите черти на фарисея, неговия отличен ум, схващането и порядъка, а от митаря неговото милосърдие, дълбоката религиозност, вътрешното съзнание да познава погрешката си и да се стреми да изправи живота си. И в семействата тия митар и фарисей ги има – мъжът фарисей, жената митар. Мъжът от високо потекло, богат, строен, красив – благороден човек, както го наричат, а жената от просто семейство, баща ѝ и дядо ѝ неучени хора – простаци; той, като я погледне, казва: „Знаеш ли от какво положение съм те извадил?“, и тя се посгуши. Няма какво да прави, ще се сгуши и сготви: всяко помръдване с пръст от фарисея, че не е сготвила хубаво – „Такава проста, невъзпитана жена аз не ща“ – я заставя да плаче и да слуша. „Такъв митар не искам в къщата си.“ На друго място жената е фарисей, а мъжът митар; тя излиза от богата фамилия, баща ѝ издигнал мъжа ѝ, който бил чирак при него – „Не знаеш ли с какво благоволение съм те взела; не знаеш ли как да се обличаш, как да си туриш връзката, не знаеш как да се изсекнеш“. Ужасни формалисти са тия фарисеи, когато започнат да изреждат. Сега и двамата, както единият, така и другият, имат нужда да изправят живота си. Христос, като казва, че митарят е по-оправдан от фарисея, иска да каже, че и митарят не е напълно прав, но че в неговите мисли за живота, за Божествения ред има по-добро схващане, отколкото у фарисея. Той иска да каже, че един ден този митар ще седи много по-високо от фарисея. Ако не искате вие да се смирите, Господ ще ви смири, защото Той горделивите смирява, а смирените въздига. Гордостта и смирението са синоними на тия двама хора – фарисеят и митарят. Вие знаете какво може да се случи с вас в бъдещето; всичките ваши благородни черти и всички ваши деди и прадеди не могат да ви спасят. Преди години в Англия, мисля, в Лондон, един от най-богатите и видните англичани влязъл в своите подземия да разгледа съкровищата си и по една случайност затваря вратата подир себе си, като оставя ключа отвън. Като изходил цялото свое богатство и му се порадвал, поискал да излезе, но се видял затворен. Седял ден, два, три, наоколо му злато, богатство огромно, но не могъл да излезе, нито да се обади. Най-сетне бил принуден да предаде душа в туй място, като оставил такава бележка: „Ако имаше някой да ми даде само едно парче хляб, бих му дал половината от богатството си“. Ако един ден някак се случи да бъдете затворени като този богаташ, в подземията на вашите

благородни деди и прадеди, едно късче хляб може да ви спаси. Затова Христос казва: „Хлябът може да ви спаси, а не тия неща, за които се борите“. И знаете ли, че много хора умират така, затворени в себе си? Хора отчаяни се самоубиват. И кой се самоубива? Не се самоубиват митари, а все фарисеи. Поети, художници и държавници казват: „Нас светът не може да оцени, не може да оцени съчиненията ни – произведенията, картините“, и се самоубиват. Все тия фарисеи, тия благородно мислещи, с правилни лица и червени бради, изобщо се самоубиват. Фарисеите в България не са с червени бради; аз ви говоря за еврейските фарисеи, тях описвам; нашите щях да опиша другояче. И българските мязат на тях, само че в нещо се различават. Но понеже думата ми е не за българските, а за еврейските митари, то правете заключение за българските и търсете тия типове. Как ще ги търсите? Моята беседа е да приложите това практически в живота си.

Съвременните хора проповядват, че човек, за да успее, трябва да има воля. Във волята има трояко проявление – волята може да бъде: 1) своеволие; 2) воля, която има предвид само нашите интереси, само интересите на нашия народ, и 3) воля, която има предвид интересите и на нашето общество и народ, и на човека, и на Бога. Последната воля, която обема в себе си всички задължения, които имаме към този свят, воля такава, че няма никоя сила, която може да ни отклони от нашия дълг – тя е воля добра. Воля да работиш за славата Божия и човечеството, за народа си, за дома си и за повдигането на своя характер – това е воля. Някои казват: „Ти трябва да имаш благороден ум“. Ум, който схваща своето отношение към Бога, ум, който е зает да приложи в живота възвишените мисли – това е благороден ум. Имате всичките зародиши за това. „Ама носът ми не е такъв, какъвто искам.“ – Ще се развие. Погледнете онези малки пиленца в гнездата, които нямата още пера, как чакат майка си и щом тя се зададе, те отварят уста, рекат: „чърррк!“ и хоп! – майка им втикне в устата им червейче. И 20 пъти на ден: „чърррк!“, и пак отварят устата. Колкото повече тия пиленца се молят: „чърррк!“, толкова повече червейчета падат в устата ум. И почнат сега и крилца да растат, и най-после те хвръкват. По същия закон трябва и вие да вървите, да си отваряте устата – да се молите. Ако не ги отваряте, вие сте фарисеи, и Христос ще ви каже: „Светът не е за вас, Царството Божие не е за вас, бъдещето не е за вас“. Туй иска да каже Христос. Има хора, които не обичат да отварят устата си, само мълчат. Разбирам да мълчиш, но кога? Когато си гневен, когато искаш да обидиш човека, когато завиждаш; но когато си радостен, когато трябва да се каже утешителна дума, отвори устата си и я кажи. Отваряте ли си устата, когато ще възпитавате децата? Ето въпросът, който се слага пред вас. Вие възпитавате децата си като фарисеите; да не барат съдовете, да се не оцапат, дори да не си наквасят ръцете – майката ще ги измие; да им купи бащата нови обувки, часовници, кордончета. Бащата трябва да стане роб на този фарисей. Като дойде вечер бащата, намусят му се: „Скоро, искаме това, искаме онова“, и той се сгуши. Защо е казал Христос: „Горко вам, книжници и фарисеи“? И в домовете, при децата си, и в черквите, навсякъде проявяваме тия черти на фарисеите и се чудим защо царството Божие не идва. И отгоре на това укоряваме: „Калпав свят, калпаво общество, свещеници такива, онакива, учители лоши, управници лоши“, а той? – светия! И ти си такъв, като ония, които укоряваш. Спри и остави тия неща, защото майка ти е при тебе; щом кажеш „чърррк!“ – хоп! – ще получиш храна. Тия неща може да си се виждат смешни, но те са велики истини; те са дребни работи, но трябва да вземем поука от примера. В сравнение с небесния живот, ние сме голтаци, и Господ постоянно ни праща майката с тия червеи; поздрави майки си, защото ти носи храна. Колко място е обиколила тя, докато намери един червей! Как да благодарим на Бога, Който всеки ден мисли за нас и ни доставя храна? Всяка сутрин да казваме и ние „чърррк!“ – да Му се помолим. Знаете ли какво значи то? То има дълбок смисъл. Какво съдържа това „чърррк!“? Ако бяхте го знаели, щяхте да знаете думите, с които говори Небето. Много къса дума, но съдържателна. И сега вие сте в храма; Христос се обръща към вас и ви пита: „Как се молите – дали като този фарисей, или като

митаря? Как ще излезете в света и ще започнете работа, като фарисея или като митаря? И вие сте от същата кал“. Но Христос иска да каже да не бъдем фарисеи. Мене ми е гръмнала главата от тия фарисеи. Ако има нещо в света, което да безпокои, то са тия фарисеи. „Ама еди-кой-си имал такива черти.“ Зная; какво да правя? Чакай да очистя себе си, че тогаз хората. Чакай да очистя своите въшки, че тогаз на другите. Защото, инак, ако отида при него, онзи, който има по-малко, ще хване от мене. „Ама трябва да го възпитаме.“ – Чакай първо себе си да възпитам. „Ама трябва да проповядвате.“ – Ако взема преждевременно да проповядвам, ще заблудя хората. „Излез и кажи това и това.“ – Какво ще кажа? Да лъжа хората ли? Когато излизаш, трябва да кажеш великата истина и с думи, и с живота си. Туй подразбира Христос. Когато почнем да учим, трябва да работим същевременно с думи и с живота си. Аз много харесвам онези съвременни учители, които когато преподават някой предмет, физика или химия, веднага започват с опити: кислород тъй се добива, онова тъй става. Влезеш в дърводелницата, учителят разправя и теория, и практика. Влезеш в шивачницата – също. Христос казва на християните: „Влезте и вземете вашия аршин и ножиците“. Някои трябва да захванат с игла, че после с ножици. Кои са тия ножици? То е нашият език. Когато почнете да кроите и шиете, по-хубави ножици от вашия език няма. Когато започнете да режете наляво и надясно, без да мислите, вашите ножици не са на мястото. Защото ако говорите не на място, режете, без да мислите – ще се изхаби платът.

Не ви говоря всичко това за обезсърчение. Не искам да ви кажа, че вие сте роден фарисей, но че имате разположението на фарисея. Всички го имат. И хубаво е да го имате до известна степен. Но когато почнете да казвате: „Господи, благодаря Ти, че не съм като другите“, фарисеят е жив във вас, и мъчно можете да се освободите от него. Той живее в тила, в темето, в ушите, в главата, в носа, във вътрешната страна на очите. Този фарисей къде ще го намерите? Във всички ваши черти и проявления.

И тъй, сега Христос ни пита: „Кой е най-правият начин, по който можем да принесем молитвата си пред Бога?“ Тази молитва Той подразбира в обширния смисъл – в полза на обществения живот. Някои разбират, че истинска молитва може да се принесе само в черква. Вижте тази молитва, която ще принесете в черква, има ли известна връзка със семейния живот, може ли да ви помогне? И тази черква трябва да я намерите, де е тя? Учителят най-първо преподава на учениците за известни елементи и ги оставя сами да разрешат задачата, да намерят отношенията на известен закон. Казва се на едно място в Посланията: „Вие сте храм Божи“. Ако ние сме храмове Божи, като влезем в тайната ни стаица пред Бога, как трябва да влезем? Ако влезем като фарисея, Христос ще ни каже: „Не сте постигнали целта си“. Ако влезем като митаря и признаем погрешките си, обещаем, че ще ги изправим, ние ще сполучим и ще чуем Христовия отговор: „Ти си оправдан, имаш бъдеще“. Може би учителят да намери в тетрадката много погрешки, ученикът не трябва да каже: „Колко е дребнав – само три погрешки“! Той може да я зацапа, може да задраска 4–5 думи, и ученикът да каже: „Развали ми тетрадката“. Да, ама ако искаш да бъдеш съвършен, ти трябва да му се благодариш, че ти е обърнал вниманието и на тия погрешки, защото трите погрешки може да станат повече. Изправи ги, не ги оставяй. Защото погрешката е като въшката: ако я оставиш, едната в седмицата може да навъди хиляди. Доста е една погрешка да изпрати човека на позорния стълб. Доста е, по същия закон, една добродетел да ви издигне в Небето и да ви постави между ангелите. Дайте условията, и ако една постъпка е погрешна, ще ви снеме, ако е добродетелна, ще ви въздигне. Следователно обръщайте внимание както върху една добродетел, тъй и върху една погрешка. Ако у един човек, който е водил порочен живот, е останала само една добродетел, то е онова въженце, пуснато в бурното море на живота, за което ако се хване, може да излезне на сушата. Следователно последната погрешка, която може да остане, е

много лоша, за да погуби човека, както последната добродетел е много силна, за да спаси човека. Те са, които могат да изменят нашия живот. То е закон. И затова Христос казва: „Не бивайте немарливи“. У фарисея имаше по-благородни черти, отколкото у митаря; той седеше в много отношения по-високо, но имаше една последна грешка – гордостта, която можа да го смъкне в ада. Митарят беше голям грешник, но беше му останала най-последната добродетел – смирението, и той каза: „Аз ще работя за спасението си“, и затова Бог даде благословия на него, защото той имаше надежда, че ще се поправи в бъдеще. Питам ви тази сутрин: Вие де сте – в последната ваша погрешка, или в последната ваша добродетел? Ако сте в последната погрешка, аз ви съжалявам: пазете се, вие сте на опасно място в живота. Ако сте в последната ваша добродетел, вие сте на сигурно място, и аз ви ублажавам: вие сте на сигурна канара, дръжте се за тази последна добродетел, и Христос ще върви с вас.

Беседа, държана на 5 октомври 1914 г. в София.

1914_10_12 Условията на вечния живот
неделна беседа

УСЛОВИЯТА НА ВЕЧНИЯ ЖИВОТ

А вечен живот е това – да познават Тебе, Единаго Истиннаго Бога и пратения от Тебе Исуса Христа. (Ев. Йоан 17:3)

Когато младият български момък, чист като росата, среща за пръв път своя идеал в света, той се спира и си казва: „Намерих я, тя е. Сега мога, като Архимеда, да определя относителното тегло на телата, да посоча колко сребро, колко мед, колко злато има в тая царска корона. Сега мога, като Нютона, да кажа защо ябълките узряват и падат, защо скалите се търкалят от високо, защо изворите планински се спущат надолу, подскачат, шумят и с бързина текат, защо небесните тела в пространството се движат и се въртят около своите централни огнища. Сега моят ум, моето сърце ми разкриват тая велика тайна да движението в живота; аз мога да ви кажа в какво седи вечния живот; мога да ви определя неговите свойства, качества, условия и елементи. Аз ги намерих, намерих философския камък, придобих ценния еликсир на живота. Аз мога да бъда смел като лъва, търпелив като вола, летящ като орела, разумен като човека. И право е казано: „Открил Си го на младенците“. – Този млад момък не е далеч от истината. Той е проумял първообразния език, на който Господ е говорил. Неговите изводи и схващания показват, че той разбира оригинала, от който черпи вдъхновението си. Той говори, мисли, чувства, действа правилно: и граматически, и логически, и философски. В неговата душа има мир и съгласие, няма спор за думата „вечен“ – дали тя трябва да бъде поставена пред или след думата „живот“. „Това е външната черупка на нещата“, казва той. „За мене е важно тя да бъде в моя ум, в моето сърце, да е проникнала дълбоко в моята душа и да крепи моя дух със своя Божествен огън“.

Верен е неговият отговор. Преди години правило беше кочияшът да седи отпред каляската, а господарят – назад; в по-ново време правилото се видоизмени: господарят стои напред, а кочияшът – назад. Напред или назад, то е все едно, стига юздите да се намират във вещи ръце, конете да са силни, каляската – здрава, кочияшът – досетлив, господарят – умен и добър – целта се постига. Но ще попита някой: „Какво искате да кажете с това?“ – Нищо повече. Просто и ясно, че господарят и кочияшът трябва да бъдат на своите места. – „А повече?“ – Можете ли да кажете като тоя млад момък: „Намерих я и намерих го!“ Ето важният въпрос за вас. Когато отговорите на него, светът и животът ще вземат друг вид. Но на предмета. Когато Христос е изказал тия думи за „вечния живот“ в присъствието на Своите ученици, той им е разкрил един „велик закон“ на живота, чрез който закон се разграничават и определят два съществени негови елемента, които влизат във временния и вечния, в съзнателния и свръхчувствения живот. Сега хора, които не разбират дълбокия смисъл на първообразния език, могат да направят един или друг превод, да разместят думите, но има известни закони, които регулират човешката мисъл и които не допущат едно своеобразно разместване. Докато човек не се научи да мисли правилно, той ще прави грешки и ще ги изкупва с ред страдания. Писаните неща, във великата книга на живота, са за разумните хора; те не са за по-низшите същества, които не разбират тия закони. Сега, ако някой чете: „вечен живот“, или „живот вечен“, ще попита какво можем да разберем под думата „вечен“. Тази дума има външен и вътрешен смисъл. Под „вечен живот“ у нас разбират: дълъг, безграничен, непрекъснат живот. На английски стои „eternal“, но коренът на тази дума е от санскритски произход и означава земя, а „земя“ на санскритски значи същество, което зачева и ражда. Често се смесва „вечен“ живот със съществуването на човека; обаче човек може да съществува, без да живее.

Метафизиците спорят върху тоя предмет, но когато влезем в областта на опитната философия, да проверяваме Божествените закони, изводите ни трябва да бъдат основани на истината, и резултатите да бъдат правилни.

В човешкия живот има три основни елемента, които никога не се сменят; три главни принципа, върху които се гради неговият настоящ живот. Те са прокарани в граматиката, логиката и математиката. Например, първо, когато учат децата изреченията, казват, че изреченията имат: подлог, сказуемо и връзка. Може да има и определения, допълнения и т.н., но основата е в тия три думи, които дават мисъл. Ако бих запитал вас що е „подлог", вие щяхте да кажете: „Думата, която означава предмета, за който се говори в изречението". А „сказуемо"? – „Думата, която показва какво се разправя за предмета." Добре. Ако един учител беше ви дал да разчлените граматически прочетения стих, да покажете кои са най-важните думи в него, всички щяха да се спрат върху думите: „Бог" и „Исус Христос". Но тук основната мисъл е „вечен живот", а „Исус Христос" е допълнение на тази мисъл. Бог и Исус Христос са двете начала, от които произтича вечният живот, или: двете опори, двата стълба, върху които се той крепи. Логически казано: „Бог" е голяма предпоставка, „Исус Христос" – малка предпоставка, а „вечен живот" – заключението. Да направим тази мисъл още по-ясна: думите „вечен живот" подразбират разумното движение на душите; думата „Бог" – зародишите на духа, условията, силите, законите в природата, върху които се гради и крепи този величествен ред на нещата, а „Исус Христос" – разумното начало, което излиза от Единия Бог и което насочва и съхранява всички живи същества. Сега може да помислите, че като кажете „вечен живот", разбирате, знаете какво е всъщност вечен живот. Но кой е основният елемент на познанието? Ние познаваме само ония неща, които можем да опитаме, да направим. Всяко нещо, което не можем да опитаме и направим, не го познаваме. За такива неща, от каквото естество и да са те, ние нямаме нищо друго освен една представа и можем само да се догаждаме. Ако ви дадат плат, ще кажете: „Аз зная как е той станал", но когато ви накарат да го направите – да изпредете вътъка, да турите основата – ще кажете: „Не знам".

Науката казва, че всяко живо същество, за да може да живее, изисква среда и условия. Например, средата на рибите е водата. Какво трябва да разбираме под думата „среда"? „Среда", „основа", „почва" са неща, които имат много допирни точки. На български и други езици няма дума, която да показва съществената разлика между тия три думи. Първият елемент на „вечния живот" е онзи елемент, в който душата е потопена тъй, както рибата – този елемент наричаме „среда". Когато започваме да градим една къща, тази среда наричаме „основа" – върху основата издигаме стени и туряме покрив. Когато посаждаме растение, тази среда наричаме почва – в почвата посаждаме разните семена. Най-първо във всяко нещо трябва да намерим средата. Във „вечния живот" кое е „среда"? – Бог. Но има и други два преходни елемента, или условия. Някои смесват „условия" със „среда". Има разлика. Една железница, за да отиде от София до Варна, трябва да има известни условия; те са: релси, въглища и вода. А когато се обърнем към човека, кои са условията на неговият живот? „Средата", в която човек живее, е въздухът. Човек е потопен в него. Но въздухът не е единственият елемент, необходим за съществуването на човека, рибите и птиците; има втори елемент – храната; обаче ние не сме потопени в храната: този елемент е преходен, иде отвън, влиза в нас и излиза от нас и оставя своите последствия. Третият елемент за човека, туй, в което рибата е потопена – водата – е среда за рибата, а за човека е само едно условие. Ако потопим човека в туй, в което е потопена рибата, той ще умре. Следователно за човека водата е условие за съществуване. Да вземем въздуха, който е среда за човека – ако го лишим от въздух, човек умира – за рибата въздухът е едно условие. Туй условие се намира в самата вода и когато тя минава през

хрилете на известна риба, този въздух преминава в нейната дихателна система и пречиства кръвта. Среда за рибата е водата. Среда за човека е въздухът.

Но средата е само една трета от истината. Де се раждат лъжливите понятия? Когато употребим аналогично един пример, трябва да знаем каква доза истина има в него. Трябва всякога да бъдем искрени, и не само нашите заключения трябва да бъдат верни, но същевременно и малката, и голямата предпоставка трябва да бъдат верни. Може едната предпоставка да е вярна, но ако другата не е вярна, вашето заключение ще бъде невярно. И когато математиците и инженерите правят известни изчисления и постройки, вземат в съображение точно всички обстоятелства, за да избягнат възможните погрешки. По същия закон трябва да градите нещата в себе си, когато искате да изградите вашия характер – вашия ум и вашето сърце. Трябва да знаете как да го градите – да знаете кое е среда, кое – условие, кое – елемент. Защото има и елементи. Елементите се отнасят до поддържането на живота, а условията – до съществуването на живота. Например, нивите, градините, лозята и т.н. съставят условия за живота, от които пък произтичат елементите на живота: житото, плодовете и т.н. Светлината е елемент необходим за живота, но тя е четвъртият елемент – въздухът, храната и водата са първите три елемента. Ако рибата кажеше: „За мене доста е водата“, защото тя в нея намира всичката своя храна, и ако човек би поискал да живее също във водата, той би се намерил в противоречие с основните закони, които регулират неговия живот, защото не може да влезе във водата и да живее в нея като рибата. Именно от тия криви схващания произтичат погрешките във всичките съвременни философии и религии. В тях има много догматични въпроси наполовина верни.

Да се върнем на думата „вечен“. Тя се отнася за духовния свят, подразбира в себе си материали, от които може да се съгради безсмъртният живот. Думата „живот“ подразбира органическия живот в материята, който расте и се развива и не може да бъде непрекъснат, вечен: неговата форма може да се измени, и туй изменение наричаме смърт. Представите обаче за „смъртта“ са различни. Да умре човек не значи ни най-малко, че той губи своето съзнание, но че може да изгуби онези условия, при които се проявява животът. Съзнанието може да остане тъй, както, когато човек умре, остават неговите кости. Съзнанието – то е духовният гръбнак на човек. Значи върху този гръбнак, както върху човешкия гръбнак, е основана цялата нервна система и удовете, които функционират заедно с другите чувства и способности. Когато дойдем до Бога, Той е върховната сила или необходимата среда, в която човек е потопен духовно. Да обясним тази аналогия. Когато кажем, че светлината е необходима за човешкото око, това значи, че клетките на окото са потопени в светлината, и че тя е необходима за тяхното поддържане. Човешката душа трябва да бъде също потопена. Не сте я потопили, значи вие сте извън вашата среда, ще живеете като зародиш, както много житни зърна са престояли в египетските пирамиди и гробници по 5–6,000 години, на сухо място, и са чакали условия да бъдат посети, за да поникнат. Такива житни зърна са били напоследък извадени и посети, и те са дали отличен резултат. И човешката душа, като зрънце, стоящо в Божествената житница, чака тия три необходими елемента, които се съдържат в условията, силите и законите, за да може тя да почне наново своя живот. В християнски смисъл казано, ние трябва да намерим условията, при които можем да се потопим и да живеем в Бога. В този смисъл трябва да е насочено усилието на всеки съзнателен човек, за да може той да постигне това положение. Вие живеете, вие съществувате, но това живеене и съществуване е просто вегетиране. Съществуването ви се състои само от един елемент и се ограничава от Божествената Същина, Която ви е създала като житни зрънца и плодни семенца. Вие не можете да избегнете вашето съществуване, не може да се самоунищожите: вашето битие е извън времето и пространството. Човешката душа в това състояние е просъществувала с милиарди години в недрата на Божественото Съзнание, но тогавашният неин живот е бил

от друго естество: тя не е била индивидуализирана, не е познавала отделния живот на индивидуалния дух; тя е живяла в съзерцанието на Божествения блист (блаженство) – в дремещо състояние. Но сега, със своето пробуждане, тя дохожда на земята да научи вътрешния смисъл и на тоя живот – на индивиуалния живот, да придобие сама свой собствен безсмъртен живот и да стане гражданка на Небето с определени права и задължения. Този вътрешен стремеж е условие, наложено на нея от Бога. Сега, някои искат да се въплътят и същевременно да живеят като Бога. Обаче да живееш като Бога – то е противоречие, защото за да живееш като Бога, няма защо да излизаш от Него. Каква нужда има туй Божествено съзнание да се отделя, да търси някакъв друг живот? Туй показва, че човешката душа всякога е съществувала в Бога, и неин вечен стремеж е да Го търси във всичките Негови проявления и да Го подражава.

Но да се върнем към научната страна на предмета – владението на тия три основни неща: среда, условия и елементи за съществуване. В църквата тази идея е изразена под „Троеличност" на Бога. Какво означава тази дума? Три същества различни, които имат една мисъл, една воля – Отец, Син и Дух Свети. То са в граматиката: подлог, сказуемо и свръзка; в логиката: голяма предпоставка, малка предпоставка и заключение. Средата за всички същества и за нашата душа е Бог; елементът, който носи живот в себе си, е Христос, а условията, които спомагат за проявяването на живота, седят в Духа Свети. Когато вие изменяте реда на нещата, трябва да измените същевременно и законите, които регулират формите на нещата. Вие можете да се потопите във водата, но, за да живеете в нея, трябва да измените и своята човешка форма в рибешка. Туй би било деградиране на живота, защото правите условието – в случая водата – среда. А повдигане на живота има, когато правите средата условие. И в единия, и в другия случай формата на съществото трябва по необходимост да се измени. Ние можем да изменим формата на една риба само когато изменим нейната среда. Ако постепенно я изваждаме от водата и я въвеждаме във въздуха, непременно ще се преустрои и целият неин организъм, тя ще стане птица, ще се приспособи към въздуха. Тогава водата ще стане условие за нейното съществуване, както са за нея условия храната и светлината. Когато Христос казва: „Това е живот вечен, да познават Тебе Единаго Истиннаго Бога", какво Той е искал да каже под думите „Единаго Истиннаго Бога"? Онази Върховна Сила, Която постоянно се движи в нас, Която носи живота в Себе Си, създава условията, чрез които може да Я познаем. Същество, което е потопено в известна среда, не може да познае тази среда; например, рибата не може да познае водата, в която е потопена. Някои искат да познаят Бога; ако сте потопени в Бога, няма да Го познаете, защото сте вътре в Него; вие тогава само живеете в Него, без да Го познавате. А трябва да излезете извън Него и да Го направите условие за вашето съществуване, ако искате да Го познаете. Да допуснем, че говорите на една клетка, която живее във вас. Човешките клетки са разумни същества, те имат известна своего рода интелигентност. Те са като птиците и рибите. Това може да ви се вижда чудно, но тъй е. Може да направите опит да говорите, и тия клетки да ви разбират. И като им говорите на техния език, те ще извършат прекрасно своята длъжност. Па може и да ги сплашите; те ще се сгушат. Ако сега една клетка каже тъй: „Аз искам да зная какво нещо е човек", ще бъде същото, както когато човек каже: „Аз искам да видя какво нещо е Бог"; тогава Бог не трябва да бъде среда, човек трябва да излезе от Него. „Ама може ли?" – Може. Само трябва да измениш своята форма. „Ама не мога!" – Чакай тогава, когато я измениш. Там е философията на въпроса. И клетката, за да може да познае какво нещо е човек, трябва да пропътува през милиарди условия, през всички тъкани, да бъде в стомаха, в сърцето, в дробовете, в мозъка и т.н. и тогава само ще може да се спре и да каже: „Образувах своето мнение за човека, знам вече какво нещо е човек". И сега ние философите на този свят, като сме ходили навсякъде, спираме се и казваме: „Ела да ти кажа какъв е Бог; Той е всесилен; разбра ли сега?" – „Разбрах." Нищо не си разбрал. Само когато излезеш извън

тази среда, като минеш през вратата, която се нарича „смърт“, когато „умреш“, само тогава ще познаеш какво нещо е Бог. Затуй именно „умират“ хората. И когато в една душа се зароди желание да познае Бога, тя трябва да „умре“, като си каже: „Аз трябва да умра, за да позная Бога“ – това е най-правилното определение на Богопознанието. Ония, които са писали Евангелието, са били хора много мъдри. Някои мислят, че Евангелистите са били, като рибари, прости, неучени, и че и Исус Христос бил прост, неучен. Обаче това съвсем не е тъй: Христос се е учил в небесно училище; той нямаше нужда да се учи на земята. Аз се чудя на туй именно повърхностно заключение, че човек, който никак не се е учил, е можал да обърне света и да заведе хората при Бога. Материалистите, пантеистите казват: „Вие християните сте много големи глупци, вие нямате логика: на един човек, който е бил прост, неучен, вие се уповавате Той да ви заведе при Бога. Ние, когато разсъждаваме – добавят те, – вземаме в съображение всички неща“. Някой, като проповядвал веднъж в черква, че Христос с 5 хляба и 2 риби нахранил 5,000 хора, – за да направи това чудо възможно за схващане на слушателите, казал: „Да не мислите, че тия хлябове са били обикновенни, не – те са били големи като могили“. Един овчар, като чул това, посвирнал си по овчарски и му рекъл: „Защо говориш така? Мене не ми е чудно, че хлябовете са били толкова големи, ами аз се чудя каква е била устата на оная фурна, в която са били опечени тия самуни“. Ето нашата нелогичност, нашето повърхностно разсъждаване. Първото нещо, което един християнин трябва да направи, е да се освободи от всички лъжливи заключения, лъжливи мисли, лъжливи желания. И той може да направи това. Един логик може да се освободи веднага от тях. А един ученик може да провери доколко е правилно, например, това предложение: „Човек е същество с два крака; всяко същество с два крака е човек; следователно и кокошката, която има два крака, е човек“. Заключението е много правилно; но именно двата крака не са онези неща, които характеризират човека – той може да ходи и на четири крака; а туй, което може да характеризира човека, то са: неговият ум, неговото сърце, неговата душа. Това са три елемента. Краката или ръцете са само един извод или един външен физически продукт за човешката деятелност. Когато човек трябва да прояви деятелност, трябва да има ръце и крака. Условията ще ги създадат. Ще попитате какви ще бъдат. Те ще съответстват на средата. Ние казваме, че известни органи е невъзможно да се изменят, докато съществото живее в една и съща среда. Ако вземем рибата, ще кажем, че перките, с които тя плува, са необходими за нея във водата, и че те не може да се изменят; обаче ако рибата излезе от водата, ако може да направи това и рече да стане човек, нейните перки трябва да се превърнат в ръце и крака. Ние, които искаме да минем в духовния свят, сме като рибите потопени в една среда. Ако искаме да се запознаем с ония условия, в които живеят ангелите, последните ще ни кажат тъй, както ние ще кажем на рибата, ако тя иска да излезе от водата и да влезе в нашата среда, да мисли и действа: „Ти трябва най-първо да измениш своите хриле, да образуваш дробове и да се научиш да дишаш“. Тази риба, която научи друга да си направи дробове, ще бъде най-учената риба. Сега и аз ви препоръчвам това учение – да си направите дробове за онзи свят, защото ако ги нямате, няма да влезете в него. Трябва да бъдете приготвени, щото вашият живот да се продължи непрекъснато нагоре след напущането на земята.

Сега да се обърнем към думата „познание“. В нашата писмена реч думите са съставени от известни знакове – буквите, с които те се пишат. За пример, да вземем българската дума „познаване“. Първо имаме две черти спуснати отгоре надолу, като им турите отгоре още една чертица, става буквата „П“. Искаме да направим „О“, пишем кръг и го туряме до „П“-то, става „ПО“. За буквата „З“ вземаме двете половини на буквата „О“ и ги туряме едната отгоре, другата отдолу. За буквата „Н“ вземаме също отвесните черти на „П“-то и поставяме горната чертица в средата им. Трябва да напишем „А“; вземаме две линии допрени горе, а през средата съединени също с чертица. За буквата „В“ вземаме права линия и до нея залепваме знака на „З“-то и т.н.. Но онзи, който е образувал тия знаци, е

имал известна мисъл вътре в себе си. Аз разсъждавам по аналогия за растенията, цветята по следния начин. Цветето, когато расте, стои като чаша отворено нагоре, докогато възприеме зародиша; щом го възприеме, почва да се обръща надолу и най-сетне увисва – образува буквата „П“. И аз казвам: в познанието чашата е обърната към Бога да ѝ налее нещо и като го възприеме, иска да опита в себе си какво е – създава опита, или пък в органически смисъл подразбираме, че този цвят е вече завързал и че плодът трябва да узрее. Значи не може да имате познание, докато не заченете. Инак вие ще бъдете празна душа, обърната нагоре. Когато душата се обърне надолу, ще кажем, че Господ е турил нещо във вас. Може този плод да падне преждевременно, но тогава той пак трябва да повтори процеса на развитието и узряването, защото без мъка няма сполука. „О“-то, нулата, казват, е нищо; но в математиката тя има сила да увеличава и да намалява по 10 пъти, ако я турим пред или зад една цифра. Ако, например, подир 1 турим 0, получаваме число 10 пъти по-голямо, а ако я турим пред 1 – 10 пъти по-малко. Значи и нищото е нещо. Как може сега туй, което няма нищо в себе си, да увеличава и намалява нещата? В моите схващания, в нищото съществува времето и пространството като два елемента за нашето органическо развитие; в пространството действа светлината и топлината. Значи, когато турим нула зад „П“-то, това показва, че цветът има условие да се развива. Но слизаме в туй дърво, което има двояк живот – нагоре в ствола и клоновете и надолу в корените. Казваме, че рибата е потопена във водата, а човек – във въздуха. То е наполовина вярно. Има и други елементи, с отстранението на които престава и животът. Плодните растения имат две среди – почвата за корените, и атмосферата за клонищата и цветовете. Тогава „познанието“ подразбира познаването на почвата, като среда, за клонищата, а за корените – като условие за придобиване храна за клонищата, листата и световете. Вие сте, да кажем, долу в корените; като пътувате по това дърво – дървото на живота – там има двояк живот, материален в корените и духовен в клонищата. Те са като подлог и сказуемо. Светът на духовете, на ангелите, който някои наричат астрален свят, е свръзката между човешкия свят (физическия, материалния) и чисто духовния, или Божествен свят. Онзи, който говори, е Бог – Той представлява сказуемото, извор на знание, сила и живот; човекът е подлогът, почвата, която приготовлява соковете на живота, а спомагателният глагол „е“ – това са духовете, ангелите, които свързват физическия свят с духовния и които прилагат законите за хармоничното действане на тия два свята. Вие може да имате подлог, може да имате сказуемо, но ако нямате тази свръзка, нямате изречение. Ангелите именно внасят в нас познанието за Бога, без което не можем да имаме никакъв живот в себе си. Ще ви приведа едно сравнение. Допуснете, че вие излизате нощем зимно време, треперите и се припичате на месечината. Пита ви някой: „Защо седите тук?“ – „Припичам се.“ – „Ама няма слънце.“ – „Ти си сляп човек, ти се лъжеш; това слънце полека-лека ще ме стопли.“ Когато нямате представа за Бога, това показва, че между Бога и вас има известна празнина, известна преграда, която пресича връзката на вашия живот с Божествения. Сега аз забелязвам, че в този говор има, може би, нещо смътно за вашия ум. Знаете ли защо? Като преминавам от този свят да ви обясня нещата на онзи свят, има една междина. Ако ви разправя за музиката, ще кажа, че човек може да схване със своето ухо в една секунда най-много от 32 до 46,000 трептения на звуковите вълни. Когато дойдем до светлината, тя се появява веднага като червен лъч, който се произвежда в нашето око от 428 билиона трептения в една секунда. Като се качваме нагоре по тази летвица, между червените и виолетовите лъчи има 739 билиона трептения в секундата. Речта ни може да бъде само тогава логична, когато се ограничим в тесния кръг на нещата, които можем да схванем, т.е. които можем да опитаме и разберем. Щом минаваме рязко от звука към светлината, не всякога можем да бъдем логични, защото между звука и светлината има известни трептения, които не сме взели предвид. Минаваме от звука към светлината, но сме пропуснали известни области, за които нямаме понятие. Тръгваме за онзи свят от 32 трептения и дохождаме до 46,000 трептения в секундата – до

света, достъпен за нашето ухо, и казваме: „Знаем до тук“; но като продължим оттук нататък, ние сме в тъмнота и казваме: „Това не познаваме“. Като дойдем до червените лъчи, казваме: „Слава Богу, изминахме тази пустиня“. А тази пустиня обема едно невъобразимо грамадно пространство между две граници от 46,000 и 428 билиона трептения в секудата. Всички онези неща, които хората не разбират, са за тях пустиня, в която нищо не расте, нищо няма, Когато Христос е говорил за „вечния живот“, Той е бил много внимателен. Той е попълнил всички междини, съединил е световете в едно цял: „духовния“ – със света на ангелите, „Божествения“ – със света на Троицата, „физическия“ – със света на човеците – душите. Затова Той казва: „Аз Съм пътят от Истината за живота; Аз свръзвам тия два свята и водя еднакво и към света на ангелите, и към света на Бога, на Истината. Следователно онзи, който Ме последва и тръгне по тоя път, който Аз ще му посоча, ще намери онова необходимо благо за своята душа – Божествения мир“. Затова Той още казва: „Мир ви давам, Моя мир ви оставям“. А мирът е чадо на Небето. Той е отгледан в жилището на Бога. От горното заключаваме следното: Пътят – това е движението на Духа в разумното приложение на законите в природата; животът – това е хармоничното организиране на елементите и развитието на силите в Божествената душа; Истината – това е проявлението на Единия Бог, Който създава условията, при които човешкия дух и човешката душа могат да се стремят към нещо по-добро и светло в тоя обширен свят.

Да вземем „вечния живот“ като извор, който изтича от някой планински връх на Божеството, под някоя скала: водата е елементът, който носи живота, течението на реката – пътят на туй слизане към по-долна посока, към по-низш свят. Затова Христос казва: „Аз излязох от Истината – от Бога – и слязох в материалния свят, за да помогна на хората, да ги напоя с тази жива вода“. Затова Той казва пак на друго място: „Аз съм жива вода“. Тия три неща, за които ви говоря: вечен живот, Бог, Исус Христос; път, Истина и живот са свързани помежду си. Ако водата не извира от планинския връх, и ако не потече по този път, по коритото на реката, за което Христос говори, не може да принесе очакваните блага. И от чисто християнско гледище трябва да се намираме близо до този извор. Живият Христос е Изворът, само трябва човек да знае как да пие от водата на тоя Извор. Не казвам, че вие не знаете да пието, но пиете на 500 или 1000 километра далеч от Извора, и тогава казвате, че знаете какъв е Христос. А пък не знаете колко други елементи са влезли в тази вода, размътили са я, та са заблудили вашия вкус. Трябва да тръгнете нагоре по течението на реката; пътят е малко дълъг, по краката ще излязат пришки, ама като дойдете до Извора, ще кажете: „Това разбирам вода“. А онези, които не могат да отидат до Извора, ще пият мътна вода; мътна, защото пък без вода е още по-лошо. Аз ви казвам, макар и да ви излязат пришки по краката, идете при Извора и пийте от Неговата чиста вода. Като се върнете, ще имате бистър и свеж ум, добро сърце и широк поглед. Трябва много труд, много работа над себе си, за да може човек да приложи Христовото учение, да добие ония благоприятни резултати, които един ден ще го повдигнат да бъде съгражданин на Небето, да живее между светиите и ангелите.

Сега да се върна на въпроса. Когато говорим за вечен живот в смисъл на безсмъртие, всеки ще каже, че такъв живот не е възможен тук на земята. И наистина, като „умре“ човек, може ли да добие живот? Заключението е правилно, обаче не всички правилни заключения са верни, защото от де знаем, че човек съвършено „умира“? Когато човек не е работил през пролетта, лятото, есента и казва: „Аз ще работя през зимата“, ще му кажа: Нямаш условия за работа; ако не си забогатял през пролетта, лятото и есента, как ще забогатееш през зимата? Ако не си работил когато е било време, как ще придобиеш вечен живот? Вечен живот можеш да добиеш сега, днес. Стига да имаш смелостта на онзи българин овчаря, правилно да носиш своята тояга и да знаеш как да боравиш с нея, как да удряш. Удрянето,

преведено в научна форма, означава условията, при които можете да реагирате, когато се представи пред вас някоя мъчнотия в живота. Вие често казвате: „Както е рекъл Господ". Но Господ казва, че на такъв страхливец ще му вземат овците, той ще бъде роб, ще седи, като евреите в Египет, да прави тухли. И наистина, ние правим само тухли и къщи. Градим, градим, направим къща, дойде Господ, изпъди ни навън. Пак започваме: 5, 10, 15, 20 години пестим, след няколко години ето пак ни я вземе. Защо е този безполезен труд? Не искам да кажа, че не трябва да работим; но трябва да работим разумно, да спечелим нещо, което да е наше. Когато аз проповядвам така, ще каже някой: „Ама ти учиш да не работим". Аз уча, че трябва да работите. Онзи, който е дошъл, бирникът, задига ви имота и сърцето и ги продава, но той никога ума на човека не е продал. Колко сърца, колко души са заложени и продадени! И хората казват, че са собственици. Виждаме мнозина, които не знаят да мислят, да действат. Да мразят могат, но да любят – не могат. Всички тия хора със своите развалени умове и сърца образуват карма, и виж, в бъдеще цялото население тегли и плаче от законите, които неговите избраници са издали. Я попитайте вашите депутати, я попитайте вашата камара какви закони правят. Някоя камара каже: „Правя такива закони, че в бъдеще Закон Божи няма да се учи в училищата", а друга – „Бог ще се изхвърли; то е нещо отживяло; в черква няма да се ходи, ще се почитат новите идеи, и който не изпълнява този закон, ще се глобява с толкова и толкова лева". Вие казвате: „Няма какво да правим; такива депутати сме пратили да правят закони – ще се подчиняваме". Но вие ще кажете още: „Този закон, който е прокаран, не е справедлив". Ще трябва да докарате други ваши депутати, които като докажат вашата правота, ще създадат друг закон. Туй, което става в света, става и вътре в нас. Христос казва, че за да добие вечен живот, човек трябва да се научи първо да мисли и действа правилно. Вие сега си казвате: „Ние знаем, като се върнем в къщи, ще почнем да прилагаме закона правилно". Какво ще прилагате? Пак стария закон. Една малка неприятност ще ви извади от релсите, и ще забравите вечния живот. Слугинята прегорила ястието, вие почнете да викате и се разправяте, изгубвате в това ядене всичкия ум и сърцето си. Знаете ли на какво мязате? Много пъти умните хора са съставяли приказки за известни случаи. Например, едно куче минавало през един мост и като видяло във водата, че друго куче носи кокал, пуснало своя и се хвърлило в реката да грабне другия кокал – изгубило своя кокал. Често и ние, по отражение, оставяме питомното, за да гоним дивото. Нека слугинята прегори вашето ястие – това да не ви смущава: когато готвите вечен живот за вас, имайте търпението и самообладанието на онзи философ, който като работил 20 години върху известни математически въпроси, които отбелязвал върху листчета, не се разгневил на слугинята, когато се върнал в къщи и видял, че тя, при разтребването на стаята, хвърлила в огъня всичките му листчета, а трябва да вардите вашите листчета. Сега вие често вземате, събирате всичките тия листчета, които Господ е написал, и казвате: „Какви са тия парцали", и ги хвърляте в огъня. Когато Господ дойде и попита: „Де ви са книжките?", какво ще отговорите? – „Очистихме стаята." – „Друг път туй нещо не бива да се повтаря." По този начин не трябва да чистите вашата Божествена стая. Тия книжки са разните центрове в човека, в които Господ е написал много и твърде ценни за вас неща. Всичко трябва да се тури в ред. Има много неща разхвърляни около зданието, което Господ гради: има разхвърляни тухли, пясък, камъни: всички тия материали ще влязат в строеж на вашето ново жилище. Вие сами трябва да приготвите този материал. Затова казва Христос: „Когато вие познаете вътре във вас Единаго Истиннаго Бога, Който гради, Който е среда, условие, елемент за вас, ще придобиете вечен живот". И сега искам да ви оставя три неща, върху които вие трябва да мислите – среда, условия и елементи. Които не могат да мислят върху това, нека мислят за онова, което могат. Но ония, които мислят, нека видят потопени ли са в оная среда, която се нарича Бог; имат ли условията и елементите; въздухът им чист ли е; прозорците им отворени ли са; очите, езикът на мястото ли са. Езикът не е толкова малък, колкото се вижда – езичето; това езиче, което твори и събаря в света, много малко се показва, то е

невидимо, но какъв юнак е – кости чупи; хората един върху друг ги повдига на бой. Ако езикът не е на мястото си, трябва да му постегнете видите, да не е разгласен; защото когато Господ дойде, ще види дали всички види на вашия език са на мястото или дали езикът функционира тъй, както го е направил някога. Някъде са развалени винтовете – бъбри; скоро винтовете дайте тук! Колко винтове изгубени зная аз! Изгубените винтове, халките, всички части на вашия език, на вашия ум, на вашето сърце ще ги донесете: всичко туй трябва да се тури на място. Затуй идва Христос сега. Вие сте изхвърлили колелцето – не е трябвало. Как така? Учените казват, че сляпото черво не е потребно и трябва да се извади, за да се отърве човек от него, когато го заболи. Как можете да кажете, че то не е на място? Ще дойде време, когато то ще почне да функционира. Лекарите казват: „Има възпаление в сляпото черво, дайте да го отрежем“. По-добре да умра, отколкото да се лиша от него; защото болестта ще се появи на друго място. Не бива никакви удове да се режат, защото колко милиони години е отнело туй сляпо черво на Господа да го направи, и сега един глупав лекар намерил, че не било потребно и „кррьц!“ – вън, да освободим човека от него. Много пъти сляпото черво почне да се бунтува и да казва: „Месо не трябва да се яде, животните не бива да се колят“. Боб, леща, фасул и други такива неща няма да причинят болки. Ние – „навън сляпото черво; пак ще ядем месо“. Но сляпото черво има другари в сърцето и ума; ако го отрежете долу, ще умре заедно с него и другарят му вътре в сърцето и горе в ума. Затова казва Христос: „Тия три елемента на живота: условия, сили и закони трябва да ги турите на място.“ Това подразбира Християнството, и тук е дълбоката наука за живота. Аз не искам да ви дам празна философия, а искам да проверите и опитате в живота това, което ви казвам. Как ще се поправи света? Ще се поправи, когато всички види се поставят на място, и животът почне да функционира като часовник. Ще ви дам един пример. Един човек си купил един часовник, който скоро, скоро спрял: „Толкова пари дадох, седмица не съм го носил, и той спря“, си думал; отива при часовникаря и иска от него да направи часовника да тръгне: „Колко пари искаш?“ Часовникарят погледнал часовника и казал: „10 гроша“. – „Добре.“ Часовникарят духва в механизма на часовника, изскача една задръстена въшка, и часовникът тръгва. „Нима само за едно духване ще ми вземеш 10 гроша?“ – „Толкова.“ И Господ ще дойде, ще духне, и всичко ще тръгне. Колко лесно! Тия животинки са за друго място, не бива да стоят вътре в часовника. Християнството е оная философия, която иска да освободи човешката душа от всякакви паразити, да се наместят видите на езика, на ума и на сърцето – там е спасението. И когато се поставят на мястото всички види и винтове, когато умът и сърцето бъдат на място и в ред, ще настъпят условията на вечния живот. Тогава възкресението ще бъде дело осъществимо и възможно. Аз зная, че това поставяне на винтовете на мястото е мъчна и тежка работа, но когато тя се свърши успешно, човечеството ще празнува своя юбилей на земята; деца – синове и дъщери ще пеят новата песен на живота, че техните родители са намерили и наместили винтовете и че за самите тях настава светло бъдеще; народите ще ликуват, хвалят и славят Добрия Господ, че техните духовни глави, свещеници, проповедници, учители, царе и министри са намерили и наместили своите винтове, и че и за техния живот на земята настъпва светло бъдеще. Ще пеят всички една песен, но велика песен на живота, която ще трогва издъно техните сърца и души. В тази песен ще се оповестява всичкото минало, ще се влива всичкото бъдеще, ще се изразява духът на новия живот. Но, ще каже някой, що за винтове? Какво могат те да сторят? В тия винтове е начертан пътят, по който трябва да се върви. Те съединяват, те затягат разединените части на живота. И онзи, който се вглежда в техните витлообразни нарези и в ръката, която ги завинтва, ще разбере дълбокия смисъл на великите закони, които движат всичко към определена цел. Това са Божествени сили, които според Божията воля скоро ще се явят в живота и ще наместят и турят на своите места разгласените елементи, ще насочат Божествените сокове към човешката душа, ще поставят душата в нейната истинска среда, ще ѝ създадат най-сгодни условия за нейното развитие, ще ѝ внесат истинските елементи

на живота. Тогава нашата душа ще бозае, тъй както дете бозае от гърдите на майка си, здраво, чисто и непримесено мляко. Тогава в нашето подсъзнание ще се явят корените на Божественото Съзнание, и върху него ще се издигне стволът, ще израстнат клонищата, ще се развият листата на нашето самосъзнание, а във вейките на това последното ще се появят пъпките и цветовете на свръхсъзнанието – на ангелите.

Когато това стане, то ще бъде признак на духовната пролет, човешката душа ще се намери в областта на безсмъртието, извън ноктите на смъртта, греха и престъпността. И ние с положителна вяра, с положително знание можем да очакваме неоценимото богатство – плода от дървото на вечния живот, листата на което служат за изцеление на човешките недъзи, а самият плод – за поддържането на безсмъртието на човешката душа и единението ѝ с Бога. А това велико събитие е на прага на днешния живот.

Беседа, държана в София на 12 октомври 1914 г.

1914_10_19 Страхът
неделна беседа

СТРАХЪТ

И да се не боите от онези, които убиват тялото, а душата не могат да убият; но да се боите повече от оногоз, който може и душа, и тяло да погуби. (Ев. Матей 10:28)

Страхът е едно тягостно чувство на душата, което съществува не само в хората, но и в животните; чувство, вложено в живия организъм да извърши известна мисия. Страхът подразбира, че в средата, в която живеем, или в условията, при които съществуваме, има известни елементи противни или зловредни на нашия живот. Това чувство служи просто да ни предпази от всичко, което може да ни повреди. Кога, в кое време се е появил страхът у хората? Според общоприетото схващане, той се е зародил с грехопадението. По-напред човек не е знаял какво нещо е страх. И действително, страхът има двояко проявление: външно и вътрешно. Когато едно дете направи за пръв път погрешка, веднага чувството на страх възниква в неговата душа. На кого душата е тиха и мирна, като направи малко съгрешение? Веднага изпъква в нея това чувство на страх. Значи в душата влизат известни елементи, които я заплашват. Допущам, че имате къща, подът на която е направен от чам; веднага се заражда у вас страх, че може да се запали и изгори. Има, значи, известен елемент, който е турен във вашия под, вещества, които могат да горят и пламнат, може да възприемат тия свойства, и цялата ви къща да изгори. Като е работило в органическия свят с хиляди години, това чувство е направило хората и животните роби на страха. Обаче страхът има и добра страна: благодарение на него се е образувала бдителността. На много животни краката са станали дълги вследствие на страха. Животно, което има дълги крака, всякога е страхливо. Това можете да го вземете като факт. Задните крака на заека са много дълги, а предните къси; ако и предните крака бяха дълги, щяха много повече да му благоприятстват в бягането.

Сега няма да се впущам да разправям каква роля е играл страхът в историята на еволюцията. Съвремените учени хора казват, че религията е произлязла от страха. Христос се обръща към Своите ученици, понеже знае, че те се намират в тази категория, че се боят за своята къща, за своето тяло, и им казва: „Не се бойте от онези, които могат да убиват тялото, а душата не могат да повредят“. Защо? Ако имате известен капитал, вложен в банката, и някой човек ви запали къщата, няма да се безпокоите, защото ще направите нова и по-хубава къща. Значи, докато имате капитала на вашата душа вложен в друго място, няма защо да се боите.

Сега нека взема втората част от стиха – от кого да се боите. Бойте се от онзи, който може да погуби и тялото, и душата. Върху втората част на стиха е имало дълги спорове – кой е този втори, от когото трябва да се боим. Някои казват, че онзи, от когото трябва да се боим, е дяволът. Аз ще ви кажа, че онзи, от когото трябва да се боим, е Бог, и то в смисъл да се пазим да не Го огорчаваме, а това значи да бъдем благочестиви. Ако бих тълкувал Божествения Закон на живота, няма да ви кажа от кого да се боите или да се не боите, а ще ви кажа как да изпълнявате Божия Закон. Това е отрицателната форма на страха. А положителната форма настъпва, когато сме съгрешили: който изпълнява волята Божия, няма защо да се бои; но онзи, който не я изпълнява, всякога ще има страх в своето сърце и никога няма да бъде спокоен и свободен. В прочетената от мене глава Христос иска да увери Своите ученици, че в света има известни закони, които регулират човешкия живот: „Даже вашите косми на главата – казва Той на учениците Си – са преброени“. Нито един косъм не може да падне току-така. Ако изпълняваме Закона Божи, ще бъда под

покровителството на Бога, като птичките. У съвременните християни има едно криво схващане на нашите отношения към Бога, към религията, и вследствие на това се раждат и много страдания в човешката душа. Някои, например, считат религия да идат без друго в черква, да запалят една свещ, да се прекръстят, и мислят, че като направят тия неща, имат религия. Обаче религията е нещо много по-дълбоко. Най-дълбокото съдържание на религията е да имаме любов към Бога. Щом имаме този основен закон в себе си, ще бъдем готови да направим хиляди други неща за Господа. Но как можем да проявим любов към Господа, когато не Го виждаме? Христос казва: „Отец ваш е на Небето". Обръщам очи и виждам, че Го няма, и си казвам: Като изляза от тялото, ще отида на това място. Христос се обръща към Своите ученици и им казва: „Не бойте се от ония, които са на земята и убиват". Кои са онези, които убиват? Ако прочетете първия стих, ще видите, че е дадена власт на нечестивите духове да убиват, но тази власт не се простира над добрите хора, а над злите. Съвременният християнин казва: „Аз искам да властвам над своите братя". Виждате, че на Апостолите Христос не им даде власт да властват над хората, а над лошите духове. Всеки от нас трябва да властва над тях. Който не разбира този Божествен Закон, всякога ще прави погрешки, ще има засади от тия духове, от тук или от там. Хората имат разни методи за заканване срещу духовете; но духовете от това не ги е страх; тях не ги е страх от тояги, нито от думи. За да имаш власт над един нечестив дух, не трябва да имаш неговите слабости. Имаш ли ги, може да си учен, философ, министър, ти ще бъдеш техен роб – те интриги ще правят, царе ще детронират, всичко могат да направят. Нямаш ли техните слабости, ти си техен господар. Затова именно Христос е заповядвал на духовете. Той беше чист и като им каже: „Излезте!", те са отговаряли: „Слушаме". Онези, които докарват и които лекуват болестите, са пак лошите духове. Ще кажете: „Чудно", нали? Законът е такъв. Ако вземете пари от някой човек, нали трябва да ги върнете? Ако нараните някой човек, нали трябва да платите за неговото лекуване? Дяволът направи пакостите, а викате Господа да ви оправи работите. Господ хваща дявола и му казва: „Ти си развалил на този човек къщата, иди и я оправи", и дяволът се мъчи да я оправи. И после пак му казва: „Ако обичаш, пак събори къщата". Сега, защо Господ не отговаря на молитвите ви? Ще кажа. Понеже сте грешници, като дойдат тия работници, вие не можете да ги контролирате, и те бягат. Трябва, като ги прати Господ, да имате власт, да им заповядвате – с камшик да стоите над тях; защото щом ги пуснете, всички ще избягат, и вашата къща ще остане несъградена. Никога не трябва да имате слабостите, които тия духове имат. Някои казват: „Не можем без слабости". Щом не можете, ще ви умъртвяват, ще ви вземат тялото, парите, ще ви затворят – няма друг изходен път. Сега, Христос дохожда и казва: „Ще ви кажа от кого да се боите". Той казва: „Не пристъпвайте Божия Закон". Втората част от туй тълкуване подразбира изпълнението на Божия Закон, за да бъдат вашите тела и души свободни.

Всеки от нас трябва да направи малко ревизия в сърцето и ума си, да види какви слабости има в тях. Ако обичате да послъгвате, всички духове на лъжата са наоколо вас, те са на гости у вас, вие ги привличате. Ако обичате да злорадствате, всички духове, които злорадстват, са тъй също около вас. И ако бихте били ясновидци, бихте видели, че във вашите къщи има цели орди от тях, които само ядат и пият. Ако мразите, всичките духове на омразата ядат и пият на ваши разноски. Ето защо умират хората. Като дойдат и поседят ден–два у вас, вие почнете, разбира се, да се оплаквате: „Тук ме боли главата, болят ме ръцете, краката, стомахът, сърцето, дробовете". Как не ще ви болят? Тия зли духове черпят сокове от вас, и почнат да замрежват очите ви, почнете да ослепявате, да оглушавате, краката и ръцете ви почнат също да боледуват, и един ден ви грабват и ви занасят в гроба. И като отидете при Господа със съдрани дрехи, Той ще ви попита: „Е, синко, изпояде ли всичко, което ти дадох?" – „Татко, прости, ядохме, пихме, блудствахме; няма да правим това нещо занапред." И понеже Бог е благ, казва: „Стига да научите урока, пак ще ви

кредитирам наново“. И затуй Христос казва: „Ще ви кажа от кого да се боите“. Тази боязън, този страх е благоразумието. Когато у човека се съединят отрицателното чувство с положителното, чувството на предпазливост и способността за разсъждаване, тогава у него се ражда благоразумието. Страхът е отрицателният елемент на благоразумието. Следователно Христос иска да каже: „Не разделяйте тия два елемента един от друг, защото щом ги разделите, т.е. щом разделите вашия разсъдък от чувството на страх, да се не контролират, без друго ще изгубите и тялото, и душата си“. Пъкълът какво означава? Ще видите, че той се състои в ония ограничени условия на развитие, дето ще прекарате живот на страдания, и във вас ще остане само едно голо съзнание. И знаете ли какво е положението на един човек, който е умрял? Един ден ще изпитате малко по-осезателно туй чувство. Когато умрелият стане само на кости, неговата душа обикаля тия кости и казва: „Колко красиви бяха те!“, и плаче: „Туй богатство ми остана; отиде мазилката“. Тухлите и плочите са там, и след време тия кости пак ще възстановят своя първоначален храм, и затова Господ пита пророка: „Сине человечески, тия кости могат ли да оживеят?“ Пророкът отговаря: „Ти знаеш, Господи!“ Господ казва: „Пророчи тогава за Духа да дойде и да ги оживи“. (Езекиил 39.) Веднъж Едисон направил една малка смешка с някои свои приятели: направил два скелета да се движат автоматично, свързал краката и ръцете им с тел, турил грамофони на ръцете и електрически лампички в очите, и тогава тия два автомата почнали да говорят: „Ние бяхме едно време като вас – ядохме и пиехме; вижте какви сме сега!“ Всички се изпоплашили и хукнали да бягат. Дълго време Едисон трябвало да ги убеждава, че това е само една смешка, направена от него. При сегашното анормално живеене всеки човек ще се намери в един скелет, неспособен за работа, за мислене, за действие. И затова Христос се обръща към Своите ученици и им казва: „Не бойте се“. За да можем да регулираме туй чувство – страхът, трябва напълно да се обосновем на Божествения Закон, на съзнанието в нас, че сме свързани с Бога. В нас някой път се заражда мисъл: „Искаме да видим Господа, искаме да видим Исуса Христа“. Всеки ден Го виждате. Щом се зароди във вас това чувство на Любов, на обич. Той е там, и вие Го чувствате; само трябва да разтворите вашите духовни очи, за да Го видите; вие виждате сега външната страна на нещата, но съществената не виждате. Всеки ден всеки от вас е в съприкосновение с Господа, когато страдате и обичате. Когато човек страда и е в положението на болен, Господ го лекува и като му превързва раните, причинява известни болки, и болният се оплаква. Господ обяснява причините на тия страдания: „Понеже не изпълни Моите закони, страдаш, но бъди търпелив, ще те излекувам“. – „Ама тия болки са непоносими.“ – „Да, ама когато ти казвах да не престъпваш закона, ти не слушаше.“ – „Ама трябва дълго време.“ – „Ще се научиш.“ Отсега нататък трябва да правите опит – това са го правили старите християни – да можете да излизате извън тялото си. Вашият ум говори: „То ще бъде славно да изляза“. Славно, но трябва да имаш знания. Първо. трябва да се освободиш от всички слабости на тия духове, които те заобикалят, и като излезеш, ще им кажеш: „Никой няма да се приближава до моето тяло, защото инак ще има камшик“. Но ако духовете знаят, че имаш слабости, щом заминеш и оставиш тялото си, те ще го задигнат. Затуй съвременните хора са яко свързани от Господа за своето физическо тяло, понеже ако излязат от тялото, ще бъде още по-лошо за тях – ще се спре тяхната еволюция. Христос се обръща към Своите ученици, които искат да Го следват, да разберат тия тайни на Царството Божие. И мисля, че методът за дълъг живот седи тук. Сега ще ви наведа един факт. Вземете хора, които страдат и които се ядосват, които преминават живота си през много бури. Техният живот е кратковременен; ония пък, които са спокойни, както казват, хора „разложени“, и не се ядосват, не се терзаят, те имат дълъг живот. И затуй Херберт Спенсер казва на едно място: „Когато външните сили на природата се уравновесят с вътрешните процеси на човешкия организъм, ние ще имаме вечен живот във физическия свят“. Кои са тия външни сили? Те са тия вредни елементи. Когато се уравновесим, когато дойдем да разбираме какво желаем, какво искаме, и знаем

как да реагираме срещу вредните елементи и да ги подчиним, ще можем да живеем на земята колкото време искаме – 100, 500, 1000 години, и ще можем да заминем пак, когато искаме – от нас ще зависи. След като живеем няколко хиляди години, ще кажем: „Наживяхме се и сега искаме да заминем на дълга разходка за другия свят“. Тогава ще ни придружат нашите роднини и приятели, както ни изпращат сега при тръгване на трена. Това ще бъде отиване. Ние ще бъдем свободни, ще си извадим билет и ще тръгнем, и няма нашите приятели да вървят подир нас и да казват: „Горкият човек смъртта го покоси“. – „Не – ще кажем, – аз отивам да направя разходка, отивам да посетя бащиния ми дом, един ден пак може да се върна“. И те ще ни пожелаят добър път. Християнството е такава наука, която трябва да подготви това пътуване, в което има да извървите дълъг път. Да не мислите, че мястото, където отивате, е много близко; то е много близо, но и много далеч. „Близо“ и „далеч“ са неща относителни. Ако вие се движите със средна бързина, ще ви трябва 250 години, за да отидете до слънцето; но ако се движите със скоростта на слънчевата светлина, ще отидете в 8–9 минути. За 9 минути не може да отидете от тук до Борисовата градина. Мене ми трябват от тук до Борисовата градина 20 минути време, а слънчевата светлина преминава в 9 минути 92 до 93 милиона мили. Когато говорим за пространство, подразбираме го по отношение на скоростта, с която се движим. Ако бихме тръгнали за най-близката звезда, Алфа Кентавър, знаете ли колко години ще ни трябват? 34 милиона години с трен, а с бързината на светлината – 3 години. Пък ако речете да стигнете със скоростта на светлината до най-близката вселена, която е свързана с нашата вселена, трябват 90 милиона години. Тъй щото ще зависи къде отивате. Ако отивате на слънцето и се движите с бързината на един трен, и ви попитат вашите приятели след колко години ще се завърнете, и кажете: „250 години за отиване и 250 години за връщане – 500 години, и 250 години там да поживеем, значи след 750 години ще се върнем пак наново“. Ако попитате едного, който отива на Алфа Кентавър, след колко години ще се върне, ще ви каже: „34 милиона години отиване, 34 милиона години връщане и толкова години седене там, значи ще се върна след 100 милиона години“.

Това са отвлечени философски мисли, достойни само за ангелски умове; вие не можете да схванете какво е това пространство – 34 милиона години; трябва ви един ангелски ум, за да схванете величието на Бога в тази мисъл. И Христос се обръща към Своите ученици, казва: „Не бойте се“; отправя очи нагоре и добавя: „Не бойте се за тия малки къщи, които имате, не се терзайте за тия дребни работи, защото вашият Баща ви е определил велики работи“. Гледайте да запазите душата си чиста и светла; имате ли я за капитал, можете да пътувате през тия пространства. Един ден, когато тръгнете за Небето, няма да вземете тялото си – ще тръгнете с душата си; тялото ще оставите на земята, защото от тук е взето. То е каруца, направена привременно от елементи на земята, и докато сте в царството на тия четири елемента на земята, ще бъдете в тази каруца; като дойдете до планинско място, дето ще трябва да вървите по козя пътека, ще оставите каруцата и ще тръгнете пеш. Затуй казва Христос: „Не бойте се; когато дойде планинската пътека, да не изгубите вашата душа и спрете вашата еволюция“.

Вие искате да станете господари; не ставайте господари на вашите братя. Най-голямото престъпление на съвременните хора е, че искат да властват едни над други. Не бива да заповядвате на хората: на лошите духове можете и трябва да заповядвате. Лош дух искам да го управлявате, да го учите, но на хора не искам да заповядвате. Това казва Христос. Вие някой път искате да знаете кой бил по-голям, и кой по-малък, кой бил по-стар и кой по-малък. Но че си по-голям или по-малък, по-стар или по-млад, какво от това? Може Господ да те е пратил по-рано или по-късно. Човек бил на опашката или на главата, какво от това? Един ден Господ ще те тури на опашката, друг път на главата, един ден на гърбнака, друг път на краката – безразлично; тия неща не са съществени. Силата е там, да се чувстваш

господар на лошите духове, да им кажеш да те слушат, това или онова да направят. „Искам да уплаша моята жена, като я набия.“ Хубаво, днес биеш, утре биеш, но тя ще избяга, и ти ще отидеш да ѝ се молиш. Силата на човек е вътре в него, там той трябва да обърне своето внимание. Всеки от вас трябва да се завземе да контролира тия духове. Зная, че мнозина отиват при Христа да им помогне. Как ще им помогне? Той ги връзва, а те ги развързват. На такива хора не може да се помогне. Христос с вас ли, с вашите лисици и вълци ли ще се занимава? Турете ги на работа. Тази мисъл е, може би, малко в алегорична форма, но аз ви я давам като едно правило. Не можете да станете господар на своя живот, докогато не се научите да управлявате тия духове.

Седем стъпки има, по които трябва да вървите, преди да можете да властвате над лошите духове. Нечестивите духове ги е страх от светлината. Първото нещо, което трябва да направите, е – да се обърнете към Бога. Що е обръщане? Вие сега сте обърнати към Бога с гърба; във вашия свят има тъмнота; направете „кръгом“, и се обърнете с лицето си към Господа. Без обръщане към Него не може. Когато искате да изтърсите дреха от праха, как я обръщате? Следователно ще вземете вашето сърце и вашия ум да ги обърнете и ще изтърсите праха им извътре. Обръщането има двояк смисъл – обръщане към слънцето и обръщане дрехата откъм вътрешността, за да се изтърси прахът.

Второто необходимо нещо е покаянието – преглеждане, ликвидиране на сметката. Туриш обявление над фирмата: „Аз спирам всички платежи, нито давам, нито вземам – годишна равносметка правя“. Правиш баланс, смяташ: толкова имаш да вземаш, толкова имаш да даваш, най-после остават 10,000 дълг; не остава, освен да отидеш при своите кредитори и да им се молиш – то е покаяние. Изваждаш тефтерите: „Приятели, аз съм честен човек, не зная как, ама изгубих 10,000 лева, ще простите, ще извините, ще ме кредитирате малко още“. Ако не се молиш, ще те затворят. Щом ти прегледат сметката и се убедят, че си честен, ще кажат: „Ние сме имали вземане-даване с тебе, ще ти простим, ще те кредитираме наново“.

Прощение и спасение са две неща свързани. Туй, което наричаме спасение в Християнството, настъпва, след като сме минали двата периода на обръщане и покаяние към Христа. Той казва: „Давам ти нов кредит и те пращам пак в света да работиш“. Пак отвориш фирмата: Еди-кой пак започва да функционира, дава и „взема“.

Четвъртата стъпка е възраждане. Възраждането ще обясня с друг процес от земеделието. Един земеделец има една градина, разваля я и наново я посажда; когато започнат да изникват новите ябълки, то е възраждане; в него има надежда, че новата градина пак ще му даде плод. И в Християнството, след като мине този процес, става у нас възраждане – новото е почнало да никне нагоре. Възраждането е процес на цъфтене и връзване. Има покаяние, прощение, спасение, възраждане и ново раждане – петото. В новото раждане човекът се освобождава от кармичния закон на причините и последствията: вие сте тогава свободни граждани, господари, никой не може да властва над вас. Само в тази пета стъпка може да господарувате над лошите духове; само когато сте на мястото на Христа можете да заповядвате на тия духове. Тогава ще бъдете ученик Христов. А то е високо нещо. Той даде на Своите ученици власт над лошите духове и ги изпрати да изцеряват и възкресяват хората. Как може да се даде тази власт, когато човек едва се е обърнал и още не си е прегледал сметката? Още не са го простили, още не се е възродил, и той иска да управлява света! Не може. Искате да заповядвате на лошите духове. Не може. Трябва да минете през тия четири стъпки и тогава ще бъдете пълни господари на своето положение. Сега вие седите и размишлявате, но пак се страхувате в себе си дали имате тази добродетел или не. Има две крайности в Християнството: някои се показват повече смирени, отколкото са в

действителност, а някои пък се чувстват повече грешни, отколкото са всъщност. И едното е крайност, и другото. Кажете си правото: „Аз имам в касата 10,000 лева", а не като имаш 10,000, да казваш 5,000 – лъжеш. Имаш 10,000, а казваш 15,000 – лъжеш. Имаш ли 10,000 лева, тури ги в сметката 10,000 – ни по-горе, ни по-долу. Трябва да говорим всякога истината, както си я знаем в себе си. Трябва да говорим ясно, категорично, положително, тогава нашите външни отношения към хората ще бъдат добри. Защо? Понеже тия духове, които ви ръководят, живеят на Небето; когато си уреждате сметките със своя дух, той ще ги уреди с другите духове и те не могат да ви мразят. Те могат да казват: „Аз ще те убия"; ще им оттоворите спокойно: „Не можеш, защото ти си вързан". Някой казва: „Ще направя това". – „Не можеш, я се опитай." Един ден мене ми каза един: „Ако извадя револвера, ще видиш". – Я го извади. Ами ако остане във въздуха така слепен в ръката ти? – „Ама ще извадя нож." – Я го извади: изваждал ли си нож, да видиш какво нещо е? Не се вади тъй. Трябва да има за това разрешение отгоре. Ако отгоре искат да изпитат дали си твърд, дали имаш търпение и самоотричане, може да те подложат на разни изпитания, и ти трябва да ги изтърпиш; обаче ако няма отгоре разрешение, цял свят може да стане, но само ще обикаля наоколо ти. Един англичанин се хваща на бас за 4,000 лири с друг, който имал 40 кучета от породата булдог и който казвал: „От моите кучета по-ужасни няма, не можеш да се доближиш до тях". Първият англичанин се хваща на бас и тегли един кръг около себе си, а другият пуснал кучетата върху него, но те обикаляли около кръга и не могли да минат. Най-после оня англичанин изсвирил по един особен начин, и кучетата хукнали да бягат през хората. С какво ги е изпоплашил? Имал е известна сила в себе си. С пушка не ги е гонил; с тояга също не. Той е имал известна сила, която употребил, затова те избягали. Питам: Вашата сила де е? Някой ден може някой лош дух да каже: „Като пусна моите кучета". – „Пусни ги; ще направя един кръг и щом изсвиря, като дим ще изчезнат". Силата е в тази Божествена свирка, и който я има, той всякога е свободен и властен.

Та имате сега метода как да властвате над лошите духове, да нямате техните слабости. Ако се страхувате, всички духове на страха ще бъдат около вас. Затуй изхвърлете всички тия слабости от себе си. „Ама – казвате – туй нещо няма да правя, няма да пуша тютюн", и пак, на следващия ден, го запушвате. Направете го, без да го кажете. „Решил съм да посаждам", ама нищо не си посадил още. Посади и тогава повикай своите приятели и им кажи: „Елате, приятели, да видите какво съм направил". Те ще се радват. Казвате: „Аз съм решил да бъда добър, елате да видите какъв ще бъде моят план, туй ще направя, онуй ще направя". Нищо няма да направиш. Аз съм видял милиони планове – целият пъкъл все с планове е пълен. Мислите да правите нещо, не говорете нищо; само кажете: „Господи, ела ми на помощ". И когато вашата градина израсте и даде плодове, викайте всички ваши приятели и им кажете: „Яжте, пийте и веселете се". Тогава Господ ще ви благослови. Това е то Християнството. И когато Христос ви казва: „Не бойте се от онези, които убиват тялото, а от онези, които убиват духа", Той иска да каже, че това, което те вземат, може да се вземе, както казва пословицата, и на Великден. Срокът един ден ще изтече, и ще ви се вземе. Ти си кираджия, ще ти се вземе каруцата, и ще кажеш: „Изпъдиха ме от къщата". Защо да не те изпъдят? Благодари, че са имали добрината да те чакат толкова години. Духовете са господари на тия елементи, които имате в земята; те са техни. Затуй казва Писанието, че в този свят сме „пришълци", че тази земя, в която живеем, не е наша. Господ ни е пратил да я завладеем насила. И вие искате да я завладеете, да бъдете господари, но чакайте по-напред на завладеете духовете, че тогава външните елементи, защото всеки елемент има своя господар. Вие не можете да бъдете господари на водата, ако не завладеете духовете на водата; не можете да бъдете господари на въздуха, докато не завладеете духовете на въздуха; нито пък можете да сте господари на огъня, докато не завладеете духовете на огъня, и т.н. Следователно Христос ни дава един закон, по който трябва да действаме: първото нещо е да бъдем чисти и тогава да се обърнем към Него.

Сега, понеже Христос иде в този свят, как ще ви намери? Разбира се, някои ще намери богати, а други – бедни. Казано е: „И на тази основа отгоре ако зида някой злато, сребро, драгоценни камъни, дърва, сено, слама, на всеки работата ще стане явна; защото денят ще я покаже; понеже с огън се открива, и огънят ще изпита на всеки каква е работата: на когото работата, която е зидал, устои, той ще вземе заплата; а на когото работата изгори, ще се ощети, а сам той ще се избави, но тъй, както от огън“. И всеки, който не спазва целомъдрието и няма в себе си страх Господен, „Такъв человек да го предадем на Сатана за погубване на плътта, за да се спаси духът в деня на Господа Исуса“. Ако вие сте добили опитност от толкова хиляди години, страдали сте, държали сте високо знамето на Истината, не сте се плашили от ония, които убиват тялото, и сте се жертвали за възтържествуването на Правдата, за тържеството на Царството Божие, Господ ще ви въздигне наново, Той ще ви възкреси. И затуй казва Христос: „Не бойте се от онези, които убиват тялото“: ако убият вашето тяло, душата ви ще остане свободна, а това е ценното в живота. Всеки друг път, който ви отклонява от Истината, е пагубен и за тялото ви, и за душата ви. Защото страхливите, малодушните, няма да наследят Царството Божие. В правото дело на Господа, в правото дело на човечеството, в правото дело на народа, в правото дело на обществото, в правото дело на дома, в правото дело на индивидуалната душа, не бива да има ни страх, би боязън, ни колебание, ни малодушие, ни отстъпление от великото начало на живота. Правото е право всякога. Любов и страх са неща несъвместими в човешкия дух, в духа на истинския човек. Там, дето е Любовта, страхът го няма; и там, дето е страхът, Любовта я няма. Любовта е признак на пълнота, на единство във всички сили, чувства и способности на човешкия дух; а страхът е признак на отсъствие, разединение на тая вътрешна хармония на душевния мир.

С тия последни думи аз подразбирам високото, благородното, доброто у човека. Не подразбирам онова нахалство, оная грубост, онова жестокосърдечие, оная безчувственост, които често минават за храброст и безстрашие. Идеалът на геройството седи в това – когато те турят на позорния стълб за правото дело, да можеш с великодушие да понесеш всички страдания, всичкия позор, всички хули и всички злорадства и обвинения на окръжаващите, па било то и на целия свят, и да кажеш на Майка си: „За Тебе, Която Си ме родила в тоя Божи свят, аз жертвам всичко. В Любовта Ти аз намирам своята последна опора на моята душа. Страхът от света, от онези, които убиват моето тяло, е отживял своя век. Аз не се боя, защото Те познавам. Дали ще ми дадеш смърт или живот, еднакво с благодарност ще ги приема. С Тебе и в смъртта има смисъл; без Тебе и в живота няма цел. В смъртта или в живота, бъди Ти всякога светлия Венец за моя дух“.

Беседа, държана на 19 октомври 1914 г.

1914_11_02 Духът и плътта. Приливи и отливи в живота
неделна беседа

ДУХЪТ И ПЛЪТТА
ПРИЛИВИ И ОТЛИВИ В ЖИВОТА

Защото плътта похотствува противното на Духа, а Духът противното на плътта, а те се противят едно на друго... А плодът на Духа е: любов, радост, мир, дълготърпение, благост, мислосърдие, вяра, кротост, въздържание. (Гал 5:17,22)

Изобщо хората имат много смътни понятия за ония дълбоки закони, върху които почива животът. Светът, в който живеем, се управлява от закони, от правила, които Бог е положил отдавна, когато е устройвал вселената. И когато е въвел в нея първия човек – Писанието тук мълчи – Господ дълго време го е учил и му е преподавал небесните знания. Запознал го е с всичките основни закони на това голямо здание, в което го е поставил да живее, показал му е свойствата на билките, запознал го е с качествата и действията на елементите, и като го е поставил господар над всичко, казал му е: „Ако спазваш законите, които съм положил, ще бъдеш всякога щастлив, радостен, блажен, и във всичко, което захванеш, ще сполучваш; но в деня, в който престъпиш Моята заповед, всичко ще се опълчи против тебе“. Че това е факт, свидетелстват двете дървета, за които се говори в Писанието: „дървото на живота“ и „дървото за познание на доброто и злото“. Ако бих се спрял да ви обяснявам какви са тия дървета, бих се отвлякъл много; това ще оставя за друга беседа. Тия две дървета в рая бяха живи, интелигентни, имаха известна сила, известни качества в себе си. И каза Господ на първия човек: „В дървото за познание на доброто и злото се крие голяма опасност, и в който ден посегнеш на него, ще изгубиш всичко – елементите, скрити в това дърво, не са за тебе, ти не си достатъчно силен, за да ги владееш. В бъдеще може да ги изучиш, но засега ще се ползваш от всички други дървета, от всяко нещо в живота, но не и от дървото за познание на доброто и злото“.

Няма да се спирам да говоря за дълбоките причини, които подбудиха Адам да престъпи Божествената заповед. Някои проповядват, че трябва да имаме вяра. Действително, вяра е необходима, било положителна или отрицателна: тя е основа в живота, без нея животът не може да съществува. Съществата, колкото малки и да са, като започнете от микроскопичните и дойдете до най-висшите, всички имат вяра. Но каква е тяхната вяра? Един безверник казва: „Аз не вярвам в Бога“, но същевременно това негово твърдение показва, че той вярва на нещо: той вярва, че няма Бог, значи пак трябва да вярва. Бих желал да видя как човек може да остане съвсем без вяра, да не вярва и в себе си. Щом той вярва в себе си, значи има вяра, само че вярва в своя ум. Когато казваме, че някой е безверник, то не е право: то е наполовина истина; оставил е вярата в Бога, но има пък вяра в себе си. И тъй, вярата може да бъде положителна и отрицателна. Адам и Ева, като са проявили този принцип на невярване в Бога, понеже е влязъл Луцифер в райската градина, повярвали са в последния и оставили Бога. Вследствие на това е станало и грехопадението. И апостол Павел казва в посланието към Римляните: „Комуто се подчиниш, нему слуга ставаш“.

Тази сутрин моята беседа ще бъде върху двата велики закона, които формулирам така: „законът на противоположностите“ и „законът на подобието“. Това са закони, които можем да проверяваме всеки ден. Те не са отвлечена философия, не са като прераждането, или трансмигрирането на душите; те са неща, които можем ежедневно да проверим в себе си. И тъмните страни от това гледище на законите ще ви станат до известна степен ясни.

За пример, вие се намирате при морския бряг. Виждате морето тихо и спокойно; но изведнъж забелязвате, че то почва постепенно да се вълнува и повдига към брега, образува течение – туй, което учените наричат „прилив“. Има места, дето морето се повдига до 60 крака височина; тогава трябва да избягате колкото се може по-скоро: само така можете да се избавите, иначе ще бъдете застигнати и погълнати от вълните. И този прилив, туй повдигане на вълните продължава 12 часа; след 12 часа ще забележите, че вълните почват да се отдръпват назад – към морето. Туй може да го наблюдавате често, някога всеки ден: в 24 часа веднъж напред, веднъж назад от брега. Такъв прилив и отлив става и във вас. Къде? Разбира се, не в планинските високи места, не във високите върхове на живота, ами в ниските места. Често ви се е случвало, може би, да слизате в тихо време на брега на морето и да запявате някоя хубава песен и току погледнете – дошла вълна и задигнала и вас с хубавата ви песен, или най-малко съвършено ви измокрила. Или пък качили сте се на лодка в тихо море, дойде буря, обърне лодката, и вие се намерите в развълнуваното море. Може някой да помисли, че това е преувеличение на фактите, но това е вярно в живота. Колко пъти хората изчезват безследно в това житейско море със своите песни, мечти и идеали! Вие казвате: „Нещастие!“ Вие търсите причината, без да знаете законите на природата. Когато старите философи са казвали: „Познай себе си!“, подразбирали са – да познае човек тия два закона на отмерените движения на „прилив и отлив“. Във вашия ум тия две думи са смътни, но ще се постарая да ви ги обясня. Туй проявление в съвременната наука го наричат закон на „ритмичното движение“. Във всички неща има течение от центъра към периферията и от периферията към центъра; във всички неща има приливане и отливане, повдигане и спадане, зараждане и израждане. В химията има „акция“ и „реакция“; „акцията“ е „прилив“, след туй се образува „реакция“, която пък е „отлив“. Ако наблюдавате някой път часовник, ще забележите, че гласът му, веднъж усилен, почва постепенно да отслабва, да замира и като че по едно време спира, после пак се усилва, и пак спада; същото това става и във вашето сърце. Ако турите ръка на сърцето си, ще забележите, че някой път то почва да бие по-бърже, и вие се уплашвате, докторът казва: „Тоя човек има сърцебиене“. То е „прилив“ на вашия организъм, който прилив се отразява върху сърцето. Този закон действа навсякъде, и когато лекарите казват за някого, че имал „порок на сърцето“, аз казвам чисто и просто, че тоя човек има известен прилив на своя ум, на своето сърце, на своята душа, и че след 12 часа този прилив ще спадне, и сърцебиенето ще мине. Тия 12 часа може да са 12 секунди, 12 минути, 12 часа, 12 дена, 12 седмици, 12 месеца, 12 години, 12 века, 12,000 години, 12,000,000 години и т.н. – все едно, отношението на нещата си остава все същото. Така действа този закон.

Апостол Павел, в прочетената от мене глава, говори за закона на плътта – то е законът на „отлива“; законът на Духа – това е законът на „прилива“. Законът на „противоположностите“ включва в себе си закона на „отлива“, а законът на „подобието“ – закона на „прилива“. В някои места се образуват миазми, изпаренията може да разпространят микробите, и около тази местност се явяват болести. Този закон действа в нашия мозък, в нашето сърце и в нашата душа. В организма стават често утайки, от които се образуват болестите и които ние наричаме „ревматизъм“ в ставите, в краката и в главата; тогава ние усещаме болки и почваме да се оплакваме. Ако сме умни и разбираме закона, там, дето има „прилив“, можем да турим силна преграда, голяма стена. Ако ли сме глупави, зяпаме по брега на бурното море. Хората постоянно казват: „Светът е лош“. Но в какво е лош? „Ами тази обща война!“ – Тя е прилив на силите, и в този прилив има сблъскване, та всички бягат и казват, че морето иде. И това бягане наричат „война“. Питат какво ще стане със света. Казвам: След 12 часа или след 12 седмици, или след 12 години, всичко това ще утихне, напоените с кръв местности пак ще пресъхнат, и хората ще се попитат: „Каква беше тази работа, коя беше причината, защо туй море се разяри срещу нас?“ Морето не се е разярило, то диша и когато се напъне в дишането, неговата коруба, неговите гърди се

подигат на 60 крака; само че когато морето диша и поема своя дъх, ти трябва да бъдеш 60 километра далеч – на някой висок връх. Когато издиша, можеш да отидеш на брега и да се полюбуваш, но щом видиш, че почва да поема въздух, пак бягай там – на високо място.

Тия два закона на противоположностите и подобието, ако можем да ги разберем, са две велики неща в света. Единият закон – на подобието, е закон на Небето; другият закон – на противоположностите – това е законът на земята, на органическия свят, на плътта. Ставате сутрин неразположен духом, целият свят ви е крив, не ви се работи, умът ви е смутен; казвате: „Господ не е направил света, както трябва"; всички дяволи са във вашия ум, вие сте готови да се карате с всекиго – пуснали сте си пояса и чакате някой да го настъпи, готови да избухнете – това е законът на противоположностите. Него ден жената, като види мъжа, че си е пуснал пояса, ако разбира закона, трябва да бяга два километра далеч и да си каже: „У мъжа ми днес има отлив на духа и прилив на плътта". Не трябва да се смеете, защото утре пък жената ще си пусне пояса. То е закон. Всички едновременно не си пущат пояса. Преди 10 години живеех в едно семейство; то се състоеше от 7 члена: баща, майка, един син и четири дъщери; правех малки наблюдения и проверявах този закон: вървеше като часовник. Всички членове от тази фамилия всеки ден в седмицата се редуваха. В понеделник бащата неразположен, поясът му пуснат; всички казват: „Татко е неразположен, навъсен, вика, кряска"; всички се спотайват и търсят само причината. Във вторник бащата е весел, но гледат – майката си пуснала пояса. Бащата се подсмива и дума: „Днес майка ви е дежурна". Интересно е, че в сряда големият син си пуснал пояса. Всички се смеят, защото си го знаят, и по тоя начин се изреждат всички. Аз знаех кой кога е дежурен, и програмата вървеше ненарушимо. Хубаво, туй донякъде е приятно. Ако един си пусне пояса, а другият не, лесно е, но когато и двамата са дежурни и са пуснали пояса си, казано на научен език – когато и двамата имат „отлив", тогава е лошо. Ето какво казва Апостол Павел в прочетената глава – че плътта противодейства на духа, и обратното. Не можем да примирим тия два закона; то е немислимо, защото те имат диаметрално противоположно движение – единият се движи напред, а другият назад. Законът на противоположностите е закон, който разрушава, той руши хармонията, щастието; щом дойде във вас, като се връща, той задига всичката ви покъщнина. Когато попаднете дълго време в този закон на противоположностите, той може да има влияние върху вашия ум 12 минути, 12 часа, 12 години. Има известни периоди в живота, които влияят върху характера на човека още от самото начало. Ако някое дете се зачене и роди в периода на противоположностите, то ще стане непременно престъпник, най-големият вагабонтин, не може да избегне последствията, защото те са му дали ония елементи, които подтикват живота в друга посока. Ако бащата и майката са под влиянието на закона на подобието, у тях ще се роди много благороден син или дъщеря, с добър и развит ум. Така действат тия велики закони, и първите хора, преди да съгрешат, са ги разбирали, но след съгрешаването са ги забравили.

Хората искат свещеник след черква да им проповядва, но той е в закона на противоположностите, неговите вибрации, неговото настроение, неговата проповед този ден не могат да донесат благословение на хората. Той може да служи от немай-къде, длъжен е. Ако беше свободен, щеше да си вземе капата и да отиде някъде; но хората искат да им проповядва. Какво ще им проповядва? Ще ги кастри: „Вие сте такива, вие сте онакива, вие сте лоши хора", и ще ги прати в пъкъла. Него ден той е казал една лъжа; той е говорил за себе си, защото туй, което той е говорил, се е отразявало във вас: вие сте били огледало, и той се е оглеждал във вас, живял е под влиянието на закона на противоположностите. Разправят за един знаменит американски проповедник в град Ню Йорк, който проповядвал дълго време под влиянието на закона на противоположностите и изказал такива ужасни работи, щото изпоплашил всички енорияши, като че ли светът се

е свършвал. Понеже под влиянието на този закон на противоположностите често остава утайка в стомаха, който не може тогава да се смила и отделя соковете и вреди на целия организъм, то вземат един ден проповедника и го откарват в болницата, за да очистят от стомаха му тия малки папили. Пъхват в устата му едно черво, пущат 4–5 килограма топла вода, измиват веднъж, дваж стомаха, изчистват утайките от него, и втората седмица проповедникът се явява в черква и проповядва за „Царството Божие“, за „идването на Христа“, за „Любовта“ и т.н. Хората си казват: „Я вижте, нашият проповедник се преобразил“. Та казвам, когато един проповедник или оратор излезе да проповядва в черква или в камарата, трябва да изхвърли утайките от стомаха си, от сърцето си, от ума си, и тогава да говори на хората.

Ставате, да кажем, сутрин, малко сте неразположен, но не можете да си дадете сметка; минат се 5–10 минути, почва умът ви да се проведрява и казвате: „Слава Богу, светна ми“. Минава се известен период време, налегнат ви пак лоши мисли и пак казвате: „Този дявол откъде се намери?“ Хората не могат да разберат, че тук има закон, който периодично и систематично действа в света; тук не е дошъл някъде дявол с капан да ги хване; то е един Божествен закон. Господ казва: „Аз ти дадох ум да разсъдиш за наредбата на света, Аз ти разправих едно време за този закон, но ти го забрави, и сега самият този закон ще те научи“. Когато съвременните общества дойдат да разберат дълбокия смисъл на тия два закона, само тогава ще може да се оправи коренно светът, ще се оправят съдилищата – всичко. Някои питат как може да се оправи светът. Може. Когато почнем да постъпваме съобразно с този закон, светът ще се уреди тъй, както Бог го е наредил първоначално. Еднакви причини произвеждат еднакви следствия; противоположни причини произвеждат противоположни действия. Индусите, които знаят тия два закона, изясняват ги с думата „карма“ – закон за причините и следствията. Но карма може да бъде карма в прилив и карма в отлив, т.е. карма добра и карма лоша. На търговски език то значи да даваш – да вземаш: даваш ли, това е отлив, вземаш ли, това е прилив, и онзи, комуто дължите, ще дойде при вас точно на падежа да ви покани да си платите. „Падеж“ – това значи закон, който регулира нещата. Този закон е обусловен от такива длъжници и от лицето, което има да взема. Следователно, когато Бог ни постави в света, Той постави известни условия; ние сме подписали задължително, че ще направим това или онова, но сега Му казваме: „Не Ти дължим нищо“. – „Тъй ли? Аз ще приложа закона върху тебе, ще приложа закона за противоположностите.“ Ти биеш някого, и той ще те бие; ти го обичаш, и той ще те обича, т.е. каквото правиш, такова и ще ти правят. Тия два закона владеят и действат на земята. Подобното с подобно всякога се отблъскват. Един петел се качва на купището, друг по-силен отива и го изгонва. Защо и двата не вземат да кукуригат? Законът казва тъй: На едно купище само един петел трябва да пее. Тъй че в света може да има само добро или зло. Две злини не могат да се търпят на едно място. Светия със светия не могат да се търпят, учен с учен – също. Вземете двама лекари – пак тъй. Върху това една турска пословица казва, че „Памукчия от бяло куче хас не струва“. Защото тук на земята действат именно тия два закона – на „противоположностите“ и на „подобието“. Доброто има стремление към злото, а злото – към доброто; затуй именно онзи, който иска да живее на земята, непременно трябва да има за приятели лоши хора, па и лошите трябва да имат за приятели добри хора. На Небето законът е друг, но на земята е тъй. Онзи, който иска да се събира с добри хора, с хора като себе си, всякога ще има нещастие. Защо? Защото трябва да има обмяна. Да кажем, един търговец има изработени платове за милиони левове, и съседът му има също такива платове, кому ще ги продават и двамата? Интересите им не съвпадат. Единият ще каже на другия: „Махни се от тук, иди на друго място, на другия край на земята, аз ще търгувам тук“. То е, значи, законът на противоположностите. Затуй казва Христос, Който е разбирал този закон: „Да се отречем от себе си, да оставим на това място други да живеят“. Щом човек се отрича, става слуга, и като стане слуга,

Господ казва: „Аз те обичам". Ама ако каже някой: „И аз искам да бъда господар", Бог казва: „Двама не могат да бъдат господари; единият трябва да бъде господар, а другият – слуга". Злото се ражда, когато и двамата искат да станат господари. А щом искат да станат господари, и настояват на това, Бог каже: „Двама господари не може да бъдат при Мене; щом настоявате на това, хайде на другия край на света!" А кой е другият край на света? – Земята. Затуй Господ е пратил хората на земята. Във всички вас, които искате да разберете закона на подобието, действа законът на контрастите, и затова сте нещастни; трябва да излезете от закона на противоположностите и да влезете в закона на подобието, а законът на подобието е самоотричане. Да се самоотречеш не значи да изгубиш живота си, ни най-малко; ще замениш само една служба с друга. Да кажем, двама кандидати искат да бъдат директори на една гимназия; единият, ако действа по закона на подобието, ще каже на другия: „Ти стани директор, аз ще стана учител", но ако и двамата искат непременно да станат директори, ще има интриги пред министъра, всеки от тях ще му казва: „Аз съм по-способен". Кой ги управлява тук? – Законът на контрастите. А учението на Христа спада към закона на подобието. Христос слезе на земята, за да установи закона на „подобието". Той казва: „Аз не искам да господарувам над вас; а искам да ви науча как да бъдете щастливи, и ако ме обичате и изпълнявате Моя закон, ще бъдете честити". Неразположен си, мразиш, одумваш, нещастен си – ти си в закона на противоположностите. Трябва да го напуснеш, или, в научна форма казано, да излезеш от закона на „контрастите" и да влезеш в закона на „подобието". С други думи, да измениш условията и средата. Почни да обичаш. „Как ще обичам?" Ти, наистина, не можеш да се научиш да обичаш, докато не отидеш в мястото на Любовта. Виждате колко е разумно това. Излезте и идете в ония места, дето можете да черпите елементите, необходими за вашето щастие, за вашето сърце. Не може да направите това, ако сте в закона на противоположностите. Тогава за един стол, за една професорска катедра ще се борите мнозина. Веднъж във Франция устроили конкурс за една катедра, и се явили 15,000 души кандидати. Е, колко души могат да седнат на нея? Един кандидат за един стол. В този свят често се раждат известни желания. Защо? Завиждате – вие искате тази катедра. Мразите някого и се стараете да го премахнете от пътя си, явно мога да ви отговоря: Аз зная защо го мразите – или вие, или той искате тази катедра. Законът на контрастите в живота е неумолим: този закон действа и в нашите мисли, и нашите сърца, и в нашите тела. Клетките, тия милиарди клетки, от които сме сглобени в нашите кости, в нашата нервна система, в стомаха, в белите дробове, в сърцето, в мозъка, – всички клетки на тия органи попадат в известен период под тия два закона на противоположностите и подобието, защото в тях става прилив и отлив. Човек се гневи, неразположен е, значи има отлив. Ще трябва непременно да дойде в него прилив. Как? Ще се съсредоточи, ще отправи ума си нагоре към Бога, ще се качи на тази планина, на която е Господ, ще отиде да се разговори с Него, и когато мине отливът, ще си дойде на земята.

Прилив не разбирам само когато е в морето, но и когато се повдига прилив и в растителността, когато има влага във въздуха. Щом узрее, всяко нещо почва да съхне – имаме закон на контраста, който приготвя почва за идващата година. И другият закон, значи, има своето място. Законът на контрастите трябва да снеме старите дрехи. Вие се събличате – това е закон на контрастите; обличате се – това е закон на подобието. Окирливи ви се тялото – имате закона на контрастите; окъпете се – сте в закона на подобието. Всякой ден ставаме сутрин и си мием лицето; защо? По навик. Днес трябва да отидете пред Господа, защото във вас има отлив, вие си омивате лицето и казвате: „Ще снема от сърцето си товара, ще смъкна надолу утайките на моя ум, и тогава ще отида горе пред Господа". Миенето на лицето с тегленето ръце отгоре надолу – това показва. Но вие, като не можете да изтълкувате това, омивате се и цял ден пак бъркате вътре в калта. И

работата не върви. Как ще върви, калта е у вас! Трябва да бъдете на някое високо планинско място.

Трябва да приложим този закон, както казва апостол Павел, в „плодовете на Духа“. А те са: „любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милосърдие, вяра, кротост, въздържание“. – Любовта – това е бащата, радостта – това е майката, мирът – това е тяхното дете, значи те са един триъгълник, който спада в Божествените неща. Който иска да бъде блажен, трябва да притежава тия неща. Тогава той е на Небето. След това идва втората категория, която отива към Ангелите: дълготърпение – това е бащата; благост – майката; милосърдие – тяхното чадо. Придобийте ги и ще бъдете между ангелите. Третата категория: вярата – това е бащата; кротостта – майката; въздържанието – тяхното дете. И тъй, аз казвам, според този закон на подобието, вие трябва първо да имате баща. Кой е вашият баща? – Вярата. „Ама аз нямам вяра.“ За тебе, приятелю, аз имам лошо мнение. Щом нямаш баща, ти си роден от незаконни родители; тебе майка ти не те е родила по Божествен начин. Туй подразбирам, когато някой каже: „Нямам вяра“. А когато каже: „Имам вяра“, – ублажавам те, ти имаш баща, който е много благороден, който е от високо произхождение, от царска фамилия. „Ама не вярвам в този баща“ – ти си последен негодник. Да дойдем на думата „кротост“. Казахме, кротостта е майка; тя е от царска фамилия. Вярваш в кротостта, значи имаш майка. „Ама не искам да бъда кротък“ – тогава ти си без майка. Следователно един християнин трябва да има баща и майка – вяра и кротост, и самият той е въздържанието. Когато кажем „въздържание“, трябва да подразбираме себе си – детето на нашия баща – вярата, и на нашата майка – кротостта. Някои казват: „Аз искам да отида между ангелите“. Може да отидеш; но трябва да се родиш от баща – дълготърпението, и трябва да те зачене майка ти – благостта, тя да те носи в своята утроба и ти, като се родиш, какъв ще бъдеш? Милосърдие – ангел, светия. Милосърден ли си, ти си ангел, ти имаш горе, между ангелите, баща – дълготърпението, и майка – благост. Този е законът, който регулира човешкия живот: той е основание на една философия, която може да се проследи всеки ден. Той не е никакво предположение; той може да се провери от всекиго. Не лъжа, както не обичам да ме лъжат. Да лъжа, значи да бъда глупав, както и ако ме лъжат, ще бъда глупав. Изключвам закона за контрастите от себе си. Ако съм в отлив, отивам при Бога; ако съм в прилив, дохождам на земята на работа. А ако съм при Бога, кой ще ме излъже? Затуй казвам в една минала своя беседа: „Там, където Господ влиза, дявол не може да влезе“. Дето не е Бог, там е дяволът. Когато някой каже: „Дявол ме гази“, аз разбирам какво иска да каже. Ако Господ е в твоето сърце, дяволът не може да те гази. По този закон за подобието, злото не можем да превърнем в добро, нито доброто в зло. При един светия, който живял 20 години в пустиня, се явил един белобрад старец и рекъл: „Аз съм много голям грешник, моля те да се помолиш на Господ да ми прости греховете“. Като заминал старецът, светията почнал да се моли Богу за него. Явил се един ангел и му казал: „Твоята молитва не е приета пред Бога, защото този старец е дяволът. За да го опиташ, истина ли говори, кажи му така: Аз ще се помоля за тебе, но ти трябва да изповядаш греховете си и да отидеш горе на една скала и даречеш: Господи, бъди милостив към мене, който съм голям грешник, мерзост на запустението, и цяла година да повтаряш тия думи“. След няколко време старецът дошъл пак при пустинника, но последният му рекъл това, що му поръчал ангелът. „Как? – извикал дяволът – не мога да го направя. Аз, който управлявам света и му заповядвам, не искам да се моля, ти се помоли.“ Тогава той му рекъл: „Старата злоба не може да бъде нова добродетел“. Онези, които проповядват Евангелието, трябва да знаят, че никога не можем да превърнем закона на противоположностите в закон на подобието, т.е. не можем да обърнем към Господ един човек, който живее постоянно в закона на контрастите, не можем да го направим щастлив, както не можем да превърнем жена в мъж. Една жена иска мъжа ѝ да я направи щастлива; как ще я направи щастлива, когато тя не го обича? Купува ѝ костюм – недоволна; донася месо – не било хубаво; къщата не била

съградена, както трябва; това и онова не било на мястото. Че как ще я задоволи, когато тя се намира в областта на противоположностите на своя ум и когато всичките неща, които мъжът може да направи, не са в състояние да изменят нейния нрав? Нито пък жената може да угоди на мъжа, ако той е с такъв нрав. Може да му сготви, да ошъта къщата, но той ще бъде все недоволен, защото живее в закона на противоположностите. И тогава някои идват при мене и ми казват: „Не знам какво да правя, моят мъж е стана опак, като оса". Аз разсъждавам хладнокръвно и казвам: Той се намира, по нещастие, под закона на контрастите, намира се в отлива; турете го във вашата каруца, впрегнете коня, изведете го на високо място, да си отдъхне – туй иска вашият мъж. Вземете юздата на коня – „Хайде днес, мъжо, да направим една раходка". И когато една жена иска да заведе мъжа си на черква, тя взема файтона и казва: „Ще отидем при Господа; в черквата ще проповядва еди-кой си и ще научим нещо".

Сега ние седим и казваме: „Да се оправи светът". Че как ще се оправи? Ако една свиня милиони години е грухтяла под дървото и след като изяла крушите на дървото, почне да рови корените му в земята и да пита: „Къде се скриха тия круши?", как ще роди дървото други круши? Тя ще развали цялото дърво. И вие, като не намерите круши горе, почнете да ровите долу; казвате: „Парите, които търсим, са закопани в земята", и ставате малджии. Аз ви казвам: Вие се намирате в тази област на закона на контрастите; няма никакви круши, никакво имане; не трябва да ровите на едно място, а трябва да си турите торбата на рамо, да си вземете тояжките и да отидете на друго място; защото когато дойде Господарят и види, че ровите на едно място, ще ви набие хубаво. Ето това е, което Господ прави сега на земята. Ние ровим и търсим круши, а Господ казва: „Ударете на всекиго едного по 25".

Затуй казвам: приложете този закон, жената да не рови около корена на мъжа си: като няма круши, да чака; мъжът, и той да не рови около корена на жена си; поповете – около корените на своето паство; учениците – около корените на своите учители. Приложете всички закона, и ще дойдете да разберете живота, както Господ го е направил. То е философия, която можем да приложим в този свят, и тя е толкова проста, че всеки може да я разбере. Ако ли речете: „Аз туй не мога да направя", ще ви кажа, че вие сте в блатото, в тинята на противоположностите. Като кажете: „Мога", вие сте в закона на подобието, вие ще направите крачка напред и ще влезете в пътя на спасението. Казват някои: „Аз не мога да любя" – съжалявам, не мога да ви помогна, понеже вие сте в областта на противоположностите, дето събирате утайките, тинята. „Мога да любя" – вие сте в закона на подобието, и Господ ще бъде с вас. Ставате сутрин неразположен, кажете в себе си: „Днес имам отлив, чакай да впрегна каруцата, да взема хомота на коня, ще пътувам". Не стойте там. Не ходете около дървото да берете круши, когато не му е времето, ще ги намерите на друго място, по-далеч. Станете, идете и помолете се, ако знаете как да се молите. В силата на молитвата ще укрепнете. Да се моли човек – това е най-високото и благородно занимание, което може да се върши в тоя свят. Само така се въздига и облагородява човешкото сърце. Не говоря тук за външната страна на молитвата, дето взема участие само езикът; но за оная молитва, в която се изразява съзнателният стремеж на душата към Бога – висшата Любов. Но не всички гледат така. Някои хора казват: „Аз не мога да се моля", други се смеят и казват: „Заблуждение е да се молим, аз – учен, който съм свършил, да се моля на Господа". Но нашите учени са непоследователни, и ето защо: Те искат длъжност и правят прошение: „Понеже баща ми е бил такъв, майка ми такава, понеже имам нужда, моля най-учтиво да благоволите да ме назначите, като обещавам да изпълнявам точно и акуратно длъжността си". Това не е ли молитва? Да, молитва доста характерна. А щом е молитва за Господа, било срамота! Докато имаме хора, които се молят само на подобните на себе си, а не на Господа, висшето благо, светът ще бъде такъв. Те живеят в закона на контрастите. Как можем да бъдем добри, когато на всяка стъпка лъжата

е наша спътница? Мамим себе си, ближните си и Господа. Несъзнателно сме дали гражданство на лъжата. Ние действаме под страх. Нека се освободим от страха, нека си турим за девиз да говорим истината поне пред Бога. Нека кажем: „Днес няма да говоря измама пред Господа“. Направим ли грешка, да кажем: „Съгреших“, а не: „Еди-кой си е причината; аз седя малко по-високо от него – като фарисеина, – имай за мене по-високо мнение“. Тогава сме в областта на закона на контрастите, в тъмница. Нека си кажем правото: „Аз направих това“, защото като изповядваме грешките си, ще се поправим. Ако прочетете изповедта на Толстой, ще намерите добър пример за това: Той стана велик, когато изповяда прегрешенията си. Само един–два такива примера има в историята. Можете ли да направите такава изповед? Ако искате да станете благороден, ангел, светия, то е много лесно. На ден можете да станете 10 пъти и ангел, и дявол. Някои не вярват в прераждането, ама вие 10 пъти на ден можете да се преродите. Вие сте пpероден дявол, щом искате да убиете човек – тогава се намирате в областта на противоположностите и сте в състояние да направите всякакво зло. В закона на подобието ли сте, вие сте ангел. Готови ли сте да се самопожертвате или да направите благородно дело, вие сте светия. Само че не можете да задържите това положение дълготрайно. Казват, че човек е направен по образ и подобие Божие. Какво разбирам под това, ще изтълкувам. Когато кажат: „Направили някого генерал или министър“, той не е ли съществувал по-рано? Той е съществувал, бил е прост гражданин. И когато Господ казва: „Да направим човека по образ и подобие Божие“, Той иска, значи, да произведе, да направи човека генерал, да го облече с мундир генералски, да му тури генералски еполети. Обаче човек не изпълнил волята Божия, и Господ го разжалвал, снел му еполетите и дрехите. Това е грехопадането. „Свалете му мундира – казал, – защото не изпълнява генералската длъжност, както трябва“. Обърнете се към Господ. Той каже: „Днес си по образ и подобие на генерал, турете го в рая“. След 5–10 минути не изпълните закона, казва: „Разжалвайте го“. Гневни ли сте, неразположени ли сте, извън рая сте. Мине година, две, почнете да се разкайвате, Господ казва: „Доведете го, ще го произведа пак генерал“. Господ много пъти – всеки ден, всеки час – може да ви направи генерал или да ви разжалва. Ако сте днес добре, вие сте ангел на Небето; утре сте зле, той ви праща на земята. Не се ли молите, не спазвате ли закона, ще бъдете дявол. Тия два закона на противоположностите и подобието регулират света. Онези духове, които живеят под закона на противоположностите, нямат разположението да се върнат в закона на подобието, и затова тях Господ не може да пренесе от една област в друга. Първото нещо в християнството е границата, която съществува между тия два закона. Като дойдем до границата, трябва да оставим всичкия багаж – мисли и желания, които са под закона на контрастите, – и да влезем чисти в закона на подобието. Тогава Господ ще ни тури Своите дрехи, пак ще ни произведе генерали. Поради непослушание на заповедта Божия – да не посяга на забранения плод – човек оголя, Господ му съблече генералските дрехи, и човек бе принуден да си направи такива от листа. Господ каза: „Скоро му направете дрехи от кожа“; затуй сте облечени в тази кожа, която имате. Ако искате да хвърлите вашата кожа, кога ще я хвърлите? Когато влезете в закона на подобието. Тази кожа ще падне от вас, и Господ ще ви даде генералска дреха с еполети, които ще бъдат много пъстри. Такава е тази християнска философия. Нея може да приложите в живота. Това не е философия на миналото, то е философия, която се прилага на практика. Вие всеки ден се прераждате от ангели на дяволи и обратно. Ето това е прераждане. Сега спорят и казват: „Който вярва в прераждането, ще го изхвърлим от църквата“. Как ще ме изхвърлите, като вярвам в законите на контрастите и подобието и живея според тях? Когато аз живея според закона, дали ще ме изхвърлите от църквата или ще ме държите в нея, то малко може да засегне душата ми. Когато аз живея при Бога, когато никого не мразя на земята, и се старая да обичам всичко чистосърдечно, може ли някой да ме изхвърли? Може да ме изхвърли само един Бог. Това е учението, което ви проповядвам. И казвам ви, че само в деня, в който съгрешите, вие сте изпъдени от Божествената църква – рая. Що са съвременните църкви?

Те са само едно далечно възпоменание за величието на миналото. Знаете ли какви тайни крият в тия църкви? Ако бих седнал да ви тълкувам какво значи църква, какво значат тия камъни, от които са съградени черквите, да ви разправям за свещеническите одежди, за свещите, които се палят, във всичко туй има дълбока философия. Върху тия дрехи на свещениците са написани всичките Божи закони. Те всеки ден ги обличат, но забравят да четат какво пише върху тях. Знаете ли какво значат тия дрехи, които носи владиката – короната, патерицата, завъртяна отгоре с нещо като две змии и т.н.? Ами кадилницата и тамянът? Ние сме затворили книгата и казваме: „А, тя е много свята книга, не барайте!" Обаче Господ казва: „Гледайте да я не охлузите отвън, пазете я чиста, но отваряйте я внимателно, прочитайте всякой ден по малко и забележете тия ценни неща, които тя съдържа". Тия неща – църквата, одеждите, иконите, свещите, кадилницата, книгите – всички са на място. Трябва внимателно да пазите съдържанието на Свещената Книга: по нея ще разбирате законите за противоположностите и подобието. И когато ги разберете и понесете на рамо кръста Христов, готови да ви приковат, тогава ще каже Бог: „Ето, тоя ще бъде с мене в рая" – ще бъдете спасени. То става моментално: ей-сега мога да бъда в Небето и също сега да бъда в пъкъла – в един миг, в момента, когато се поколебая в Бога и мисля лошо за него, съм в дъното на пъкъла. В момента, когато възлюбя Бога в душата си и кажа: „Прости ме Господи!", аз съм при Него, и Той простира Своята десница и ме прибира.

Сега ще ви приведа един пример и с него ще заключа. В миналото някой си човек умрял, и го занесли в пъкъла. Живял той дълго време, с векове там, мъчил се и се молил на Господа да го прости. Най-после, Господ казал: „Отворете книгата на живота и вижте дали е направил поне едно добро в целия си живот". Като разтворили книгата, намерили, че веднъж бил дал един морков на един беден човек. Тогава казва Господ: „Този човек може да бъде пуснат". Заповядва на един ангел: „Ще му подадеш този морков да се хване той за него и така ще го изтеглиш от ада". Обаче заедно с него се хванали и други грешници – наловили се един на друг за краката, и ангелът ги понесъл към рая; но този, чийто бил морковът, рекъл на другите: „Този морков е мой", и щом издумал, веригата се скъсала, та всички паднали пак в пъкъла. Нека вашият морков послужи за спасението и на други хора, за да се издигнат към Небето, защото инак, ако кажете: „Този морков е мой", ще паднете пак долу. Може да се хванат за вашите дрехи, за вашите крака, мълчете, нищо не казвайте. Него ден, когато кажете: „Този морков е мой", вие сте далеч от Господа. Безкористието живее всякога под закона на подобието. Жертва и себеотричане за другите – това е християнството.

Беседа, държана на 2 ноември 1914 г.

1914_11_08 В начало бе

В НАЧАЛО БЕ

"В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог."

Евангелие от Йоана 1: 1

Това е най-костеливият орех и най-философският въпрос в християнството. Хиляди спорове са ставали върху този стих и, разбира се, различните философи, проповедници и вярващи го тълкуват всеки по своему. И в православната църква е имало спорове върху Словото, даже са се били заради него, но въпросът с бой не се разрешава. Какво трябва да разбираме в обикновения смисъл под думите "В начало бе Словото", кое е това начало? Когато искат да разискват известен философски въпрос, съвременните философи правят известни допущания – вземат нещо като принцип и върху него обясняват определено нещо. Например, един негърски проповедник обяснявал създаването на човека по следния начин: "Бог цял ден се мъчил, направил човека от кал, турил го на плета и го сушил още три дни". Обаче, някои от слушателите го попитали: "Ами този плет на какво се крепи?" - "Това не е ваша работа" - отговорил им проповедникът... И съвременните философи имат по един плет, върху който сушат Словото и човека, разрешават всички въпроси и казват: "Човек е направен от кал и е изсушен на плет". И ако ги запитате за плета, те ще кажат: "Не е ваша работа да знаете това". Но понеже този плет седи на пътя, по който се движим, дойдем ли до него, спираме се и обикаляме наоколо. Така и един евангелистки проповедник говорел за пророк Йон и казвал: "Китът цял час се мъчил и бая зор видял, докато глътне Йона". По същия начин сега и ние седим по цели часове, за да разрешаваме въпроса, но той още не е разрешен.

"В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Бог бе Словото." Тук основната мисъл е Словото. Какво трябва да подразбираме под думата "Слово"? - Онзи разумен Божествен акт, изявен чрез известни вибрации, които можем да възприемем. Значи, когато нещата станат видими, осезаеми, достъпни за човешкия ум – нещо, което е сформирано, понятно за нас, това наричаме Слово. Например, изказвате една дума - това е слово. Думата "любовь" от колко елемента – от колко букви се състои? От шест. Ако можете да отделите тия елементи, ще разберете от какво е съставена Любовта по отношение на хората, т.е. не в първичния й смисъл, а в нейното проявление. Ако дойдем до самия смисъл на това какво нещо е Слово, какво нещо е Бог, онези, които искат да разрешат въпроса, ще се озоват в една противоположност. Никога не можеш да определиш това, което няма никаква форма в себе си. Бог е нещо без форма, следователно не можем да Го определим. Какво нещо е Бог, кажете! За да Го определите, трябва да Му турите известни граници, известна форма, да Го поставите от човешко гледище в известно положение и място. Онези, които пишат върху Бога и Словото, мислят, че са обяснили въпроса. Те го обясняват, но както негърския или евангелисткия проповедник – или на плета, или в устата на кита. Но това не е обяснение.

Казва се: "В начало". Под тези думи разбирам онзи разумен акт, когато всички същества, които Бог е създал, са съзнали в себе си, че той твори, и са започнали работа заедно с Него. Ще си послужа с една аналогия: допуснете, че майка ражда дете и казва: "Началото на моето дете започна". Започнало е началото на нейното, но не и началото на разумното дете. На какво прилича това начало? - Врякане и плачене, от което никой не разбира какво детето иска да каже. Началото, за което се говори в Евангелието, е разумно. Когато детето стане на 21-годишна възраст и започне да разсъждава, тогава можем да твърдим, че

това е начало на разумния живот, т.е. когато може да има правилна обмяна на мисли между майката и детето. Следователно, "в начало бе Словото" значи онова Начало, когато сме започнали да разбираме Бога, т.е. когато сме престанали само да врякаме пред Него. Дълги векове хората са плакали и са искали това и онова. И за да изясня думите си в научна форма, ще посоча, че това са всички стадии на Живота, през които това човешко дете е вървяло. Така това Начало е минало през милиони форми, като се започне от най-малките. И понеже детето постоянно е плачело, Господ е трябвало постоянно да му шие нови дрехи, т.е. да го превръща ту в птица, ту в млекопитаещо животно. Стигне ли се дотам, че това своенравно дете да разбере Началото, значи Словото е влязло в него. И затова евангелистът казва: "Началото се отбелязва в книгата на Небето като разумна форма на ред и порядък". Всеки човек започва с безпорядък, всеки започва с кал, която я сушат горе на плета. Но когато слезете от плета и застанете на краката си, в Небето се пише за вас. "В начало бе Словото, и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог" - и това начало вече е в главата на човека.

Ще обясня с една друга аналогия кога започва това Начало: представете си, че по течението на една река се връщате към извора й, достигате го, казвате, че началото на реката е еди-кой си извор, и спирате. Да, това е началото, никой философ не може да каже, че не е. Тук е видимото начало, но има и други начала, които не знаем. Може тази вода да е пренесена от океана, да е скитала из пространството във вид на пара и да е паднала като дъжд, може да се е придвижила през земните пластове и да е стигнала до извора и т.н. Следователно, ние говорим, че тази река започва от еди-кой си извор, само в обикновен смисъл. "В начало бе Словото" разбира онова разумно Начало на целокупното човечество, когато туй Слово се е появило в онази форма, която ние виждаме, че съществува. Разбира се, сега вие сте далеч от това Начало, милиони години са изтекли и всички се е размътило.

Сега ще ви дам друго сравнение. Ако четете Посланието към Галатяните, ще видите, че там се говори за плодовете на Любовта. Вземете един плод и допуснете, че от него съществува само една семка. Ако я посадите някога, това ще е началото на нейното развиване. И попитате ли дървото откога започва неговото начало, то ще ви отговори: „От еди-кое време – от посаждането на семката". Следователно, когато ви попитат какви сте били в миналото, вие можете да кажете, че сте били една семка, която Господ е посадил на почва, за да поникнете, да се разклоните, да цъфнете и да завържете плод, който да узрее. Нашият разумен Живот е едно дърво. И това разумно Начало сега е поставено в нашата глава. А тялото показва колко милиони години човек е текъл от това Начало надолу под действието на силата на стремежа към Земята. Главата е емблема на първичното Начало, когато човек е бил посят.

Сега няма да се впускам и да ви обяснявам надлъж и нашир дълбоките причини за това, което за мнозина ще бъде много сложно. Да се спирам върху първоначалното състояние на света и силите, които са действали, да се спирам върху онази първоначална интелигентност, която е работила и т.н., това са отвлечени неща, за които и най-великите философи са мълчали. Когато запитали за това великия египетски учител Хермес, той само стиснал устни. Какво е искал да каже? Това значи, че човек трябва да напусне своето тяло и да отиде да изследва нещата на самото място. И когато кажат, че някой човек мълчи, аз тълкувам това мълчание тъй: „Излез, иди на мястото и изследвай". Например, някой ме пита къде са изворите на Марица, аз му обяснявам, но той не може да разбере: накрая му казвам да мълчи и ще разбере. Това е искал да каже и Хермес. Някой ще попита как е възможно това. Щом питате, вие не сте за това място. Вие още сте деца, които градят тукашните си къщички, занимават се с игрaчки и куклички. Трябва да изминат много

милиони години, докато се повдигнете до уровена да мислите и разсъждавате върху този дълбок въпрос. Онези, които могат да ме разберат, ще си стиснат устните и ще им кажа: „Елате с мен да отидем там”. По този начин аз вече съм обяснил въпроса философски. Щом си стисна устните, това вече е практическо разрешение на въпроса, а не теоретическо. И когато хората ме питат какво Началото, какво е било Словото в момента на далечното минало, аз ги зова: „Елате да идем там”. – „Не можем”. Тогава играйте си с вашите забавачки на Земята – къщи ли ще си строите, ще се жените ли, търговци ли ще ставате, войни ли ще правите... Само когато минете през целия този процес на развитие, когато израснете, поумнеете и кажете: „Долу куклите!”, тогава ще се намери Учител, който ще стисне устни и ще рече: „Елате с мен”.

Онези, които искат да следват Христовия път, трябва да имат определен възглед за Истината. Не мислете, че тя може да се добие много лесно, не мислете, че пътят, по който сега сте тръгнали, е лесен. Не, има трудности. Не казвам, че е крайно труден, но има големи спънки. Онзи, който се реши да тръгне из този път, трябва да е готов. И Природата винаги поставя пред нас големи спънки – гредички, които постоянно трябва да употребяваме, докато се приготвим за далечния път. И въпросът не е човек само да тръгне, но трябва и да стигне. А вие повървите ден, два, три, след което казвате, че тази работа няма да я бъде, и се връщате назад. И когато хората ви питат какви новини носите, казвате: „Остави, това е празна работа”. Само когато отидете на този вечен извор, където е започнал човешкият живот, където първоначално е било Словото, вие ще разберете тогавашната форма на човечеството, ще разберете какви са били човешките синове. И туй, което ние наричаме "образ" Божий, за хората на Земята е една карикатура. Когато гледам хората, които седят и казват сега, че са направени по образ и подобие Божие, аз се смея през глава, защото според мен стоят хора-карикатури, на които мислите, умът и сърцето са съвсем развалени. Картината, за която казват, че имала образ и подобие Божие, е развалена, не е такава, каквато е била. И когато Словото, чрез което всичко е станало, видяло, че това, което е направило по образ и подобие Божие, се е превърнало на карикатура, то пратило Христос да слезе от Невидимия във видимия свят и да каже на заблудените: „Стига сте лъгали, това, което имате сега, не е образ Божи, това е вашият образ.” Ще възразят: „Ама в Началото аз съм създаден от Бога, роден съм от Него”. Как си роден от Бога? Това Начало е било в себе си бистро и чисто, а във вас сега има известен примес.

И тъй, за да можем да разберем дълбокия смисъл на учението, което Христос е проповядвал, трябва да се очистим. А думата "очистване" в един друг смисъл означава "олекване", което пък е процес на организиране, т.е. разумният процес в нашия строеж. Телесното произлиза от закона, според който в Природата има известно стълкновение между силите У нас съществува известна сила, известен стремеж да се приближим към Бога, но едновременно съществува и едно друго начало, което ни притегля към Земята. Следователно, главата ни е свързана с Небето и ни тегли нагоре, а тялото ни тегли надолу към Земята. По този начин ние сме разпнати. И как може човек да мисли разпнат? След като умрем, трябва да дойде един Никодим, да извади гвоздеите, да ни снеме от кръста, да ни увие в плащаницата и след като олекнем, ние ще се повдигнем нагоре. Това е Възкресението. Възкресението е един акт, при който тръгваме да видим нещата на тяхното място, тръгваме да се върнем при Словото, при Бога.

Сега вие искате да ви разказвам за Бога. Какво да ви разказвам, когато още сте разпнати, още не сте олекнали. Казвате: „Разкажете за Любовта”. Какво да ви разправям за нея, когато сте разпнати и изпитвате болки. Единственото нещо, което мога да кажа на един разпнат човек, е да търпи, да страда и да бъде герой в страданието. Мога да му дам само

това утешение. Такава е свободата на хората – трябва да минат през процеса на страданията, пример за които е дал сам Христос.

И тъй, Христос е поставил в нашия мозък Началото за Словото. Словото е проявление на Бога в Духовния свят, Словото подразбира Ангелите. Значи, първоначално Ангелите се движат от Бога и Той е в тях. И когато евангелистът казва: "И Словото стана плът и всели се между нас", той подразбира, че от Ангелите Словото следва надолу, приема друга форма и слиза в човека. Когато говорим за Словото, което в начало е било у Бога и е било Бог, подразбираме всички ония Същества, които имат еволюция, различна от тази на хората. Те са нещо велико, Синове на мисълта, на разума – това са те. Това не означава, че имат формата, която ние имаме, а означава, че са Разумни същества. И когато Христос се е въплътил на нашата Земя, Той е дошъл да проповядва това Слово в членоразделна реч. Нашата реч е превод на Словото. Аз и друг път съм говорил за истинския превод на думите. Например, ако някой ни попита на какво е превод думата река, на какво са превод думите "извор, светлина, топлина," ще кажем, че светлината е превод на Истината, а топлината е превод на Любовта, че между думите има известно съотношение, че както светлината осветява външните предмети, така и Истината осветява човешкия ум отвътре, че както топлината помага на растенията да израстват, така и Любовта, когато влезе в нас, задвижва ония чувства, които карат човека да порасте и да се повдигне. И така, който иска да знае каква е била първоначалната форма на Словото, трябва да направи правилен превод.

Разбира се, на български думата "Слово" има едно значение, а на гръцки език, на който първо е написана тази евангелска фраза, има малко по-друго значение. На гръцки тази дума започва с буквата "λ" – Логос, а на български започва с буквата "с". Тоя факт същевременно показва, че гръцкият и българският народи не се намират на едно и също място, на едно и също поле. Когато думата "Логос" е писана на гръцки език, елините са имали стремеж нагоре към Ангелите, а нашата буква "с" е символ на полумесец, което означава, че ние се намираме на обратната страна на Астралния свят, нямаме Светлина и затова я вземаме, отразена от Луната. Следователно, можем да кажем, че по Словото славяните са народ, който слиза надолу, че са достигнали до най-дълбокото място, докъдето може да се слезе, и че сега ще започнат своята нова еволюция. Тази е причината, поради която аз не мога да ви обясня и вие не можете да разберете Словото – понеже във вашите мозъци, във вашите умове още Луната грее, у вас образите, фигурите, всичко е смътно. Но когато дойде дневната светлина или когато Христос дойде в нова форма, всичко ще стане за вас светло и ясно.

И тъй, под думата "Слово" разбирам онова разумно Начало, което твори и създава у нас и мислите, и желанията, и действията. И сега ние трябва да се повърнем към туй Начало. Всички противоречия в индивидуалния живот и между народите ще изчезнат, само когато се повърнем към него. А начинът за повръщане е да олекнем. Ако една река, която слиза от извора надолу и отива към морето, ме попита какво трябва да прави, за да се повърне към своето начало, аз ще ѝ отговоря, че трябва да се изпари, да поолекне, да се повдигне във въздуха, за да я понесат ветровете пак към извора, към главата, от която е изтекла. И на вас казвам, че трябва да приложите същия закон. Този закон е самоотричането. Ето защо Христос казва: „Ако не се отречеш от себе си и не Ме последваш, няма да бъдеш спасен." Трябва да се отречем от материята, от къщите, децата, от нещата, с които сме свързани като с хиляди въжета. Казвате, че искате да отидете при Господа. Никога няма да отидете при Него, ако не прережете въжетата, с които сте свързани. Проповедници и попове проповядват за Небето, но всички са свързани. Мълчете! Вие лъжете света. Вие се учите от Луната и виждате нещата с нейната светлина. Когато изгрее Слънцето във вашия ум, тогава

ще имате друго понятие за света и Живота, ще видите колко погрешни са били вашите възгледи. И затова самоотричането означава олекване. Някои казват, че не искат да се самоотрекат. Добре, но те слизат по наклона и отиват към океаните. Други път няма – или възлизане нагоре, или търкаляне надолу. А за да се издигнем, за да олекнем, трябва Слънцето да огрее в нас. Луната не може да ни изпари, дори обратно – често е причина, която сгъстява парите. По същата тази аналогия за Слънцето и Луната, в първа глава от "Битие" се казва, че Бог създаде тези две начала и че в тях се крие цялата истина – Луната е процес на слизане към Земята, а Слънцето е процес на възкачване към Бога. Залязването на Слънцето подразбира също слизане, а изгряването му подразбира процес на нова еволюция. И затова Луната на всеки двадесет и осем дни ви разказва историята на вашето падане. Ако се запитате защо сте паднали, защо не можете да мислите, защо нямате воля, Луната ще ви каже. Всичките нейни фази ще ви разкажат причината на вашето падане. И тогава някой ще попита как може да се повдигне и да отиде към Бога. – Ставайте сутрин, когато Слънцето изгрява, наблюдавайте Бога и ще намерите пътя. Някои смятат, че всякога трябва да мислят за Бога. Не, у вас може да има една мисъл, но може да ѝ трябват известни условия, за да започне да действа. Зародишите на вашето спасение са поставени, но само когато започнат да действат, вие ще се повдигнете.

Казват, че Христос дойде да спаси света. В какво отношение да го спаси? Когато дойде Христос, всички зародиши, които милиони години седяха, тъй да се каже, в потенциално, в замръзнало състояние, се размразиха изпод тази ледена кора, излязоха от тази ледена епоха. Сега няма да се впускам да ви обяснявам, че Земята някога е минала през ледена епоха. И в духовния живот често се случва да има такава. Ако Луната грее във вашия ум, ще кажа, че сте в ледената епоха – вашите големи допотопни животни са изчезнали, растителността е спряла, имате само един минимален живот – толкова, колкото Луната ви дава. И ако ме попитате какво трябва да правите, ще ви отговоря, че трябва Слънцето да ви огрее, трябва Христос да изгрее във вашата душа, да се яви на вашия хоризонт и със Своите лъчи на Истината да въздейства върху вас.

Сега може да ми кажете, че Христос ще дойде. Да, непременно ще дойде. Но когато дойде, вие къде ще бъдете – на екватора или на северния полюс, в умерения пояс или на южния полюс? Трябва да вземете в съображение вашата позиция и да прецените как лъчите на Христос ще паднат във вашата душа – дали отвесно или наклонено. Всички трябва да дойдем на мястото, където Бог трябва да ни срещне, т.е. на Божествената земя. Ако сте ясновидци, ще видите, че има и друга земя. Ако бих започнал да ви обяснявам схващането на окултистите за Земята, за движението на сферите, ще кажете, че е по-добре да не знаете всичко това нещо, защото ще изпаднете в голямо противоречие. Ще ви кажа защо. Когато отриха радия, учените се изплашиха и започнаха да твърдят, че всички досегашни теории и възгледи ще попаднат, че трябва основно да се преустановят, поради което е по-добре науката да не се занимава с този елемент. Та казвам: когато Христовият радий дойде, трябва да преустроите вашите възгледи и живот издъно и коренно.

И тъй, в цитирания стих Йоан се обръща към ония, които разбират. Това е най-дълбокият въпрос в Евангелието. Ония, за които то е писано, са разбрали. Един ден и вие ще започнете да разбирате. Ако кажете, че е смутен вашият ум, аз ви давам утешението: „Луната още ви грее". Когато ви огрее Слънцето, този въпрос ще бъде ясен за вас. Стига да бъдете искрени и да стоите на мястото, на което Бог е поискал да ви постави. Според тия закони, условията за вашето растене непременно ще дойдат, само че трябва да се почака. Но онези, за които Бог е изгрял, трябва да се самоотрекат, да олекнат, да не се търкалят надолу или, казано във философски смисъл, мислите ви трябва да имат съдържание. Също така мислите ви трябва да имат и цел, към която да се стремите.

Християнин, който иска да изпълни своята длъжност, трябва да знае всичко защо е станало. Например, децата се раждат. Защо? Казвате, че Господ така е наредил. Знаете ли, че Господ е наредил така? И пияниците могат да кажат: „Господ даде винцето, за да пием”. Дали Той го е създал или ние сме го направили? Господ е създал гроздето, но виното е наше изобретение. По същия начин вие вземате брашно и замесвате пита, но Бог ли е определил да я правите? Не, това е ваше изобретение. Поставяте два камъка, които да мелят зърното, но Бог ли е определил да се смила житото на брашно? Не, такава е вашата воля, защото не можете да смелите в стомаха си житните зрънца. Та когато съвременните хора казват, че това е истина, онова е истина, трябва да ги попитате: „Това Божествена истина ли е или ваша?” – „Ама аз проповядвам Христа”. Ти проповядваш твоя Христос. – „Ама аз проповядвам Бога”. Ти проповядваш твоя Бог, не ме лъжи! Казвам: нито се лъжа, нито аз лъжа. Всеки човек проповядва своя Христос, своя Бог. Когато една мома, се влюби в някой момък, за нея той е ангел, тя умира за него, а щом се оженят, започва да твърди, че бил дявол и вече умира от него. Кой тогава е прав? И ние в Живота казваме, че ще умрем за своя Христос, а когато се оженим за Господа и видим, че не е такъв, какъвто сме очаквали, не Го искаме и твърдим, че е лъжлив. Следователно, когато говорим, че „в начало бе Словото”, кое слово разбираме – словото според нашето схващане или първоначалното Слово, което е основа на всички хора? Онова Начало, върху което всинца се крепим, свързани в един организъм и черпещи един и същи сок, или някакво друго паразитно начало?

Всеки от вас най-първо трябва да разреши въпроса и да знае в кое начало е. Ще кажете: „Ама аз знам”. Постоянно все това слушам – мъжът казва „аз”, жената казва „аз”, всички казват „аз”, „като мен други няма”, „аз съм голям”…А го гледа, че е само пет сантиметрово клонче от дървото, а някой дори е само един лист. Скоро ще дойде есен, ти ще окапеш, ще отидеш при корена на това дърво и тогава ще разбереш, че има друго начало – едното е горе, а другото е долу. И тъй, всеки един от вас трябва да знае къде е това Начало – в корена ли, в дънера ли, в големите или в малките клони ли, в листата ли, в зеления или в узрелия плод ли или в семката на последния. Ако речете, че е в семката на узрелия плод, казвам: „Ти си вече човек, който трябва да тръгне и да отиде да провери първичното Начало, за което Йоан говори. Ако кажете, че сте в листата, тогава много милиони години ще чакате – „Ама аз съм в зеления плод”. Пак ще чакаш, докато узрееш добре. – „Ама аз вече завързах”. Добре, но може да дойде буря, да не можеш да издържиш, да минеш пак през корените, през дънера, да израстеш наново нагоре и да започнеш нов живот. Ако имахте време, аз бих се спрял на въпроса за падане на плода. Мнозина ме подканят: „Поговори ни къде сме били едно време”. Зная къде и какво сте били, мога да ви говоря, но зная ли какво ще ми кажете? Ще рече някои: „Ако това е истина, голяма лъжа е”. А когато го разкажат на някого вън, той ще каже: „Това е голяма лъжа”. Но лъжата е сянка на Истината. Можеш да лъжеш, докато имаш истина, т.е. за да излъжеш някого, трябва да го излъжеш за известна истина. Лъжата е спътница на Истината – където има Истина, има и лъжа и обратното.

Но да се повърна на въпроса. Как трябва да приложим този разумен принцип в нас? Ще каже някой, че това е сила, която действа. Какво разбирате под израза „сила, която действа”? В умовете на съвременните учени това е толкова неопределено. Казват, че тя е, сила, която гради, но как гради? Ще кажат, че се привличат и се събират, но по какъв начин? Двама души се хващат за ръце и се привличат; магнитът привлича металните стърготини. Добре, но трябва да има известни съотношения в привличането. Именно тази вътрешна сила трябва да привлича нашите мисли и чувства към разумното Начало. И за да познаем дали се привличаме от това разумно Начало, дали сме освободени от Земята, трябва да усетим кога ще престанат у нас противоречията. Това е признак, че вървим

правилно към Началото. Докогато има борба, ние сме между двата принципа и приличаме на пътника, който е изгубил ориентация за четирите посоки на земята и наместо да тръгне на изток, отива на запад, а може да се ориентира само когато изгрее Слънцето. Ще кажат: „Краят му е дошъл”. На какво е дошъл краят? Когато свърши гимназия, ученикът умира ли? Не, това е край на ученето му в училището и начало на неговото влизане в света. А знаете ли думата "край" първоначално какво означаваше? – Мъжествен, умен и сръчен човек, който знае да работи, който може да носи всичко. И сега, когато хората кажат „краят му е дошъл”, това значи, че работата е свършена. Когато дойде краят на платното, което тъчете, ще го снемете от страна и ще започнете да кроите, т.е. краят на тъкането ще бъде начало на вашето обличане. И след като се облечете и хората ви похвалят за хубавата дреха, не се гордейте, защото не сте го изработили вие. Не се гордейте, за благодарете на шивача, който е успял да скрои дрехата и да я ушие. Има някои, които щом ги похвалят по този начин, мислят, че се отнася за тях. Не, похвалата е за шивача, а те са само негова реклама. Щом дрехата ви е зле ушита, изопачена, веднага ще кажете, че не искате да ходите при този шивач. Например, обръщат се към някого с думите: „Вие имате благородни мисли” и той започва да си въобразява, че е голямо нещо и се възгордява. Чакай, това не са твои мисли. Благодари на оня, който ти ги е дал и не те е излъгал.

Ако в ума ви има буря, в състояние ли сте да знаете как се движите? Не сте в състояние. Сега и във вашия ум царуват смътни идеи. Казвате, че Христос е принцип. Принцип означава начало, глава, извор. Когато отидете до този извор, вие вече можете да вкусите чиста вода. И ако почерпим от Христовия извор, ако пием от тази вода на Живота, нашите мисли и желания непременно ще се прояснят. Тогава ще последва и друг резултат: градежът на нашето тяло ще тръгне по правилен път, страданията и болките ще изчезнат, ще имаме правилни схващания, ще можем да говорим на хората полезни неща и да утоляваме жаждата на жадните. Христос каза на онези жени: „Водата, която ще дам, ще бъде извор, който блика вътре в душата”. И вие всяка сутрин идвате тук да пиете от тази чешмичка. Хубаво, но аз, който обичам да говоря Истината, който не обичам нито да лъжа, нито да се лъжа, искам да си прокарате по една тръба от този изобилен извор, от който аз черпя, да я прокарате до вашия двор и щом дойде време, да отворите крана и да пиете. Говоря на тези от вас, които искат да бъдат ученици Христови, да имат прокарана от тази вода поне тръбичка, дълга един сантиметър. И когато светът изпадне в обсадно положение и хората жадуват, вашата тръба ще ви пои и няма да страдате от жажда. Изворът ще бъде във вашата душа – това е Началото, това е и краят. А знаете ли какво нещо е край? Когато от извора прокарате в къщата си чешмичка – това е краят на нещата.

И така, трябва да гледаме на мислите и желанията, които имаме, като на дадени нам. От нас само се иска да ги използваме. Всяка мисъл идва и заминава, не можете да я задържите, Да немислите, че можете да задържите и желанията. Не, както храната минава през нас, по същия закон минават и заминават и духовните мисли. Те са форми, които носят известни сокове на Живота. Използвайте соковете, които са скрити в тях, а прашеца пръснете в пространството, което ще се изпълни отново.Ако ги задържите дълго време в бутилка, соковете ще се развалят и Господ ще ви държи отговорни за това. Някои искат да станат богати с мисли, но лесно могат да бръкнат и да ги ограбят. Подобно на парите, мислите не признават господар, а познават този, който ги има. Някой човек може да бръкне в сърцето ви и да грабне желанията ви. Например, една мома изгубва сърцето си и започва да линее или някому грабват мислите и той полудява. Защо? Защото не разбират основния закон, че всяка мисъл и желание са изпратени от Невидимия свят, за да ги използваме, след което да ги пуснем да вървят в света. Когато има движение, когато има размяна на мислите и желанията, които препращаме, ще получим съответните сокове на Живота. И затуй Христос казва: „Аз съм животът”. Същественото за нас е Животът. И тъй, трябва да

впрегнем на работа всички наши мисли и желания, за да придобием Живота. И когато го придобием, ще бъдем свободни граждани и ще се упътим към това Начало – към вечния извор, отдето трябва да уталожим своята жажда.

Когато някой умре, казват: „Отиде на онзи свят". Ако семката е узряла, ще отиде на онзи свят, но ако не е узряла, ще капне край дънера, близо до корена и няма да отиде. Някой казва, че е узрял. Ако наистина си узрял, Господ ще дойде, ще вземе плода и ще го отнесе на добро място. Следователно, всеки трябва да се запита неговата семка узряла ли е. Сега вие ще кажете: „Аз вярвам в Христа". Добре. – „Той ще ме спаси". И това е добре, но дълго време ще падате при дънера на дървото, докато семката узрее във вас. Само когато узрее, тогава ще имате духовна Свобода. Единственото богатство, което човек ще отнесе от Земята на Небето, е този малък зародиш. А когато отиде на Небето, човек ще започне пак да го посява за нов живот, защото там е същото училище, там също се работи. И когато там ви проповядват висша наука, как ще я разберете, ако нямате способности, ако на Земята не сте се научили да направлявате вашите мисли и желания? Ако искате да разберете Христовото учение и да имате положението на разбойника, разпнат отдясно, комуто Христос рекъл „Днес ще бъдеш с мен в рая", вие трябва да работите. Ще кажат някои, че и те са разпнати. Да, но от коя страна? Ако сте отляво, съжалявам ви, с вашите страдания няма да влезете в Небето. Ако сте разпнати отдясно, радвам се, защото вашето избавление е дошло. Всички, които са разпнати отдясно – учители, свещеници, философи, царе, ще бъдат спасени, но ако сте разпнати отляво, отново ще се повърнете на работа в този свят. Такъв е Божественият закон.

Началото, това е дясната страна, това е Христос. А това значи да разсъждаваш съгласно Божествения закон, да го прилагаш в Живота и да нямаш два ума за нещата. Някои от тези, които ме слушат, си казват: "Кое да слушам, дали онова, което църквата казва, или това, което този човек проповядва?" В такъв случай ти, приятелю, имаш две глави. Ако църквата и аз проповядваме и учим за Божествената Истина, не може да има никакво противоречие и резултатите всякога ще бъдат еднакви. С други думи, ако постъпваме съгласно Божествения закон, ябълката, посадена от някой свещеник, ще израсте по същия начин, както и ябълката, посадена от мен. Трябва само да се гледат резултатите от нашите действия. Защо се съмнявате – имате свещ, с която можете да видите дали говорим Истината. Среща ме някой и ме пита черен ли съм или съм бял. Нали имаш свещ, виж! – „Ама не виждам". Тогава ти си в тъмното. Аз те познавам и виждам какъв си. Например, ти си евангелист, казваш, че като твоята вяра друга няма, а как тогава не можеш да познаеш Истината? Приятелю, ти си човек, който и себе си, и другите лъже. Истината има само един образ и той е хармония, самоотри1ане, Добродетел, Мъдрост, Правда. Когато добиете този образ, ще имате сигурен Мир, Спокойствие и Сила. Тогава светът може да се вълнува, морено може да е бурно, но вие ще бъдете тихи, спокойни и свободни като птиците, които летят с крилата си. Щом дясното или лявото ви крило е осакатено, ще се сринете с главата надолу върху Земята. И Земята казва: „Който има само едно крило, при мене ще остане". Грешниците са птици с по едно крило. Дяволите казват: „Нас ни трябват хора с по едно крило", а Христос казва: „Мен ми трябват хора с по две крила". Ние имаме две ръце – дясна и лява, и ако владеехме законите за разреждане на материята, щяхме да можем с тях да хвръкнем, да се повдигнем, щяхме да бъдем свободни да напуснем тялото си, когато пожелаем. Сега се страхувате от смъртта и казвате: „Дяволите са лоши духове, ще ни попречат". Какво могат да ви направят, когато и те са ограничени от същия закон? Ако владеем двете крила и ако Христос е в нас, няма от какво да се боим. Страхът в нас показва, че не сме с Бога. И казва Писанието: „Съвършената любов изпъжда всеки страх". Страхуваш ли се, Любовта не е в теб.

Сега вие се питате как ще ни спаси Христос. Чудни хора сте! Щом посеете житното зърно, спасението ви е дошло и гладни години няма да има. Вие искате да бъдете Ангели. Как ще бъдете, когато не сте посети и сте изникнали? Ангелите хвърчат като птиците, а вие сте растения; тогава как ще се преобразите толкова бързо? Знаете ли колко форми трябва да преминете! Под думата "форми" разбирам силите, които трябва да владеете. За да можете да измените една форма, трябва да знаете законите на силите, които действат в нея, понеже те ви ограничават. Вие сте ограничени – например, трябва да ядете три пъти на ден и ако не ядете, губите разположение; ако не пиете, също губите разположение. Някой казва: „А съм силен". Ти си силен само три дена. – „Аз съм родолюбец". Ако три дена те държа гладен, ще почнеш иначе да мислиш и да молиш за хляб. Трябва да придобием Жив хляб, не трябва да го вземаме само от Земята. За нас Земята е лихвар. Всички лихвари и всички лоши духове са турени на такива длъжности и казват: „Ще ти дадем хлебец, ама ще ни платиш еди-колко си!" Но вие трябва да станете умни. Когато се намерят десет умни хора, ще вържат дявола и ще кажат: „Това жито не е пратено от нашият Баща горе". Следователно, за да доловите добре това, което ви пращат отгоре, трябва да имате чист ум и чисто сърце.

"В начало бе Словото и Бог бе Словото." Нека се попитаме дали това Начало е у нас, дали ние сме в Бога и дали Бог е в нас. Не казвам, че не сте в Бога. Дори твърдя с положителност, че вие съществувате, живеете и се движите в Бога, но Бог не е у всинца ви. Защото човек може да бъде изсъхнал корен и може соковете на дървото да функционират, но в него да не проникват. Ако сте сух корен, Христо какво ще ви ползва? Трябва не само да сме в Бога, но и Бог трябва да бъде вътре в нашия ум и в нашето сърце.

Сега, какво разбрахте от днешната беседа? Запомнете следното нещо, което от чисто практическо гледище е важно за вас: трябва да си прокарате по една малка тръбичка от този извор вътре във вашия двор и отсега нататък да не безпокоите нито мен, нито свещениците. Казвате, че нашите свещеници не проповядват. Те не са ви хамали. Направете си чешма и пийте. Казвате, че свещениците били лоши, защото не давали вода. Прокарайте си от извора чешма вкъщи и нека да престане този Източен въпрос" *. Когато прокарате от този извор чешма, всички спорове ще изчезнат. Английският учен Дравмонд е казал, че три са елементите, а които постоянно се храним: двата са въздухът и водата, които Господ даром ни е дал, а третият елемент е храната, за която постоянно работим. Ако за придобиването само на един от тези елементи ние сме станали роби, какво щеше да бъде състоянието ни, ако по същия труден начин добивахме и другите два елемента? Положението ни щеше да бъде три пъти по-тежко. Един ден, когато станем по-умни, Господ ще ни даде даром и третия елемент и тогава ще бъдем свободни граждани. Сега сме в третия стадий на нашето развитие.

Христос разрешава въпроса и казва: "Аз съм живият хляб". Когато Той влезе в нас като жив хляб, ще се освободим всички – и мъже, и жени, и деца, и свещеници, и учители – и тогава ще започнем да се занимаваме с по-важни работи, както Бог е отредил. А сега само бистрим политиката – кой има повече, кой по-малко. Сега всичко, включително и войните, почива върху хляба и когато някой има необходимият му хляб, иска да вземе и хляба на другите, за да има повече. Христос казва: "Аз съм жив хляб, Аз ще разреша въпроса, Аз ще бъда едно Начало". Начало на какво? – На свобода, на разумен живот, на разумен подвиг, на преобразуване на света. Това е Началото. Следователно, когато искате да работите с Исуса Христа, съединете се с това Начало. И когато се съедините, ще имате всички блага, Силата Христова ще бъде и ваша сила и всички хора на този свят, които са от дясната страна на Христа, ще бъдат ваши приятели. Тогава всички ще се сдружите, ще тръгнете със свещ да търсите вашите братя и Господ ще ви даде съвет какво трябва да

правите с вашите братя отляво. Ще дойдете отново на Земята да им помагате, докато всинца – и ония и отдясно, и ония отляво – се върнем на Небето, за да бъдем едно с Христа. Това е Началото, това е Словото, това е Бог, за който тази сутрин ви проповядвам. И това живо Слово, което гради, въздига и преобразува света, е вътре във вас – то е живият Христос.

Беседа от Учителя, държана на 8 ноември (26 октомври ст. ст. *) 1914 г., София

* Източен въпрос – проблем на международната политика, водещ началото си от превземането на Константинопол от турците през 1453 г., завършил частично с победата на християнските държави над Турция през Балканската война, 1913 г., и окончателно – с примирието в края на Първата световна война, сключена между Съглашението и Турция в гр. Мудрос на 30 октомври 1918 г. (бел. ред.)

* Стар стил (ст.ст.) – летоброене по Юлианския календар, използвано в България до 31 март 1916 г. (бел. ред.)

1914_11_16 Словесното мляко
неделна беседа

СЛОВЕСНОТО МЛЯКО

В една заповед на Мойсеевия закон се казва: „Не пожелавай“, а в това послание на Петър се казва: „Пожелай“. Кой от двамата е прав? И двамата са прави от свое становище. Обаче ако Мойсей бъде на мястото на Петър, ще бъде крив, и Петър, ако бъде на мястото на Мойсей, също ще бъде крив. Мойсей казва да не пожелаеш – какво? – власт, богатство, жена, а Петър казва пожелай – какво? – словесно мляко. Защо? Защото то е необходимо за духовното растене. Първото нещо, което потърсва детето, когато излезе от утробата на майка си, е цицката мляко, защото като сучи, расте и се развива. И Петър казва същото – да намерим цицката, която ще ни храни духовно, защото ако не я намерим, по същия закон, както детето, не можем да живеем. Подир 3–4 години, когато детето порасте малко, изникват му зъби, което ще рече, че неговият организъм се пригажда вече за твърда храна. Същото е и в духовния живот: не бива да се възприемат още отначало твърди учения, които може да причинят смърт.

Пита се: Дали всички, които живеят на земята, са смукнали това словесно мляко? Не всички, и затова умират. Майката трябва не само да роди детето и да има мляко, но туй мляко трябва да бъде и непокварено. Колко майки са отровили своите деца с лошото си мляко! Ако майката се гневи по няколко пъти на ден, подир няколко дена ще отрови с млякото си детето. Също и свещениците, които по отношение на паството си са на мястото на майките, когато проповядват, и учителите, когато преподават, ако се смущават и тревожят, тровят своите пасоми и питомци. Съвременните хора страдат от едно голямо невежество: те много неща знаят – от геометрия, аритметика, граматика, ботаника, физика, за движението на небесните тела, как е създал Бог човека, как последният се е развил, – но същественото знание, необходимото словесно мляко те нямат. И знаете ли на какво приличат те? Има анекдот за един турски мъдрец, който разправял, че знаял всичко, каквото ставало на Небето – в колко часа ставал Господ, какво правел, какво правели ангелите. Като разправял един ден това на султана, последният повикал още един, като него философ, и като искал да ги изобличи, че има неща, които не знаят, рекъл им: „Желая да се поразходим с моя параход насаме и да си поприказваме приятелски“. Тръгнали. Като се разговаряли, сложили им тепсия с хляб и мляко; султанът рекъл на съпътниците си да дробят залъци в млякото; като надробили хляба, той разбъркал залъците и рекъл: „Всеки да изяде своите залъци“. – „Отде да знаем кои чии са?“, възразили философите. – „Ами като не знаете залъците, които вие сами дробите, как ще знаете какво става на Небето?“

Петър в цитираните стихове по-нататък отправя слушателите си към живия камък. Ние знаем, че има само мъртви камъни, от които правят къщи; ала както виждате, има и живи камъни. Ако можете да изтълкувате думата „камък“ на духовен език, ще намерите, че има друго значение. Под думата „камък“ в духовен смисъл се разбира завършен характер, в който всички сили са уравновесени, процесът на развитието върви хармонично, мозъкът, дробовете, стомахът, нервната система са в ред и функционират добре. Ето защо и Христос казва: „Бъдете камък, който може да расте и се развива“, и на друго място: „Трябва да съградиш дом Божествен“ – подразбира – от такъв камък.

Но да дойда пак на думите „словесно мляко“. Някои често казват: „Искаме да бъдем духовни“. Какво подразбират те под това – дали да се затворят в себе си, да бъдат спокойни и да мислят и съзерцават? Това не ги прави духовни. Да бъдеш духовен ще рече:

Да бъдеш в съприкосновение с окръжаващите условия, със средата, с почвата, върху която живееш, и едновременно да знаеш правилно да реагираш на тази почва, среда и условия – елементи, които създават живота. Най-високото положение, което може да заеме човек, то е, когато умът, сърцето, душата – всички тия сили – защото те са сили – са на своята висота, в максималното си развитие. Камъкът, в своето естествено състояние, не може да възприеме течно вещество; но опече ли се във варница, той служи за белосване. И Господ, когато иска да белоса Своя дом, опича камъка, туря малко вода и като се образува реакция, замазва го с белота, наричана духовно – чистота и доброта в живота. Дойдат ли страдания, това ще рече: Вас са ви пуснали в пещта, да се превърнете в необходимата духовна вар. Има някои твърди камъни, които и след като ги турят в пещ, не се опичат; тях считат съвсем безполезни, вземат ги и ги изхвърлят на пътя.

Сега, когато Петър казва „пожелай", иска да изрази този вътрешен процес на опичане, да се образуват в ума ония висши форми, които чрез процеса на разредяването ще могат да минат от един в друг свят. Имате две мисли в ума си, които ви безпокоят, вземете едната, не я жалете, ами я турете във варницата, турете отдолу дърва и я опечете. И като опечете така всяка мисъл от хилядите, които налитат върху вас, ще бъде също като да изпечете няколко хиляди килограма вар и да я продадете. С туй, освен дето ще се отървете от един голям багаж, който ви тежи, но ще имате и голяма печалба. Туй, което става във физическия свят, става, по аналогия, и в духовния свят: всеки процес на физическото поле едновременно е процес и на Небето и обратното. Ако разберете правилно това нещо, ще знаете, че когато страдате на земята, на Небето се радват; защото когато ви пекат във варницата, вие, като не разбирате дълбоките причини, казвате: „Изгоря ни животът!", а на Небето викат: „Колко се радваме, че този камък ще се превърне на вар!" Когато си мислите: „Тези ангели горе нямат никакво състрадание към нас", те отговарят: „Имаме, имаме; ние виждаме, че и вие, като нас, ставате бели и чисти". Та трябва да желаем не ония неща, които сгъстяват и втвърдяват, а ония, които разширяват нашите души, ум, сили и способности.

Но ще зададете въпрос: „Как можем да приложим това на практика в живота? Аз имам немирни ученици, непослушни деца, как ще може да им въздействаме?" Или: „Аз съм свещеник, имам хора невъзпитани и невярващи, които не могат да разберат философията на живота". Или: „Търговец съм, моите съдружници и мющерии искат да ме ограбят". Всички се оплаквате – защо? – защото вашето въже е тънко и слабо, а искате да вдигнете товар от 100 килограма; разбира се, че тогава въжето ще се скъса, и товарът ще падне. Как може да се живее в Стария Завет, а да се прилага Петровото учение? Приятели сте на Мойсей, а искате едновременно да бъдете приятели и на Христа. Мойсей казва: „Не пожелай", но по-нататък не казва какво трябва да се прави. Той казва на едно място: „Да възлюбиш Господа"; ама как ще Го възлюбя, когато не съм Го видял? На друго място казва: „Да обичаш своя народ", а за другите народи друго говори. Говоря за Мойсеевия закон в широк смисъл. Разбира се, когато Мойсей е полагал своя закон, условията са били други. Неговият закон е бил подготвяне на човечеството за Христовото учение. Мойсеевият закон е първото полукълбо на земята, Христовото учение – другото; може да живеете в него, когато се осветлява от слънцето; но когато то е извън слънчевите лъчи, не може да живеете. И в съвременния обществен живот нашите пожелания произлизат от приложението на този Мойсеев закон. Хората искат да са богати, да са учени, но понеже като възприемат този закон, нямат възможност всички да са богати и учени, ето стълкновението. На физическото поле няма условия всички хора да бъдат богати и учени; но добри – всички могат да бъдат. Пожелайте добродетелта, която не принадлежи на физическия свят. В Индия има хора, които разбират и прилагат този закон дори спрямо животните. Едно животно, колкото свирепо и да бъде, ако можете да влезете в контакт с

него, то ще ви възлюби и ще ви стане предан приятел, ще изчезне от него предразположението да ви пакости, и щом му заповядате, то е готово да изпълни вашето желание. И когато Христос е казвал: „Възлюби врага си“, Той е разбирал този закон.

Та първото нещо, което християнството препоръчва за пречистване на човека, е страданието. Трябва твърдите камъни да минат през варницата, за да могат да белосват; суровият хляб трябва да се опече, за да може да се яде; същото е и с човека – вие може да влезете в Небето само като опечен хляб; само тогава ще ви сложат на трапезата и ще ви разчупят. Защо Господ ви е дал ум, сърце, защо ви е дал очи, уши, език – трябва да размислите защо са те предназначени. Аз нахвърлям тия въпроси и ви оставям вие да размислите върху тях. Казвате: „Искам да служа на Бога“, но не разбирате как да служите. Зная хора, които уж разбират окултните закони, но не могат да служат на Бога. Като ги знаят, те трябва да умеят и да ги прилагат поне за своето собствено развитие. Някои искат да им кажа много работи, философски и окултни; може да ви ги кажа, но първо аз искам да турим основа здрава и върху нея да градим, та всеки камък, който поставяме, да бъде хубаво издялан и на място турнат – на ъгъла. Предстои ни велика задача – да оправим този свят. Аз виждам, че туй здание, върху което е съграден сега животът, се събаря, и че един ден Господ ще ни повика да градим ново. Но ще знаем ли да го градим, когато ни повика – ето въпросът. За да бъдем готови, ние отсега трябва да се нахраним от онова мляко, за което ви говорих. Да бъдем така готови, щото един ден, когато ни даде Бог нова дреха, да не я оцапаме. Едни гарджета поискали майка им да ги премести в друго гнездо; тя ги попитала: „Ами ще вземете ли с вас и оцапаните си задници?“ – „И тях ще вземем.“ – „Не може: ще оцапате и другото гнездо.“ Някои несмислени жени казват: „Защо Господ ме е направил жена?“ Ето защо: Като жена изучавате едно изкуство, което като мъж не бихте изучили – изкуството да приготвите млякото, с което трябва да отхраните децата си. Вие чисто и просто сте гувернантки на Господа, които отглеждат Неговите деца; ако не изпълните майчината си длъжност, Господ ще ви попита: „Защо ви поставих на тая важна длъжност? Не трябваше такова мляко да давате на децата си“. – „Ама дадохме вече.“ – „Още веднъж да не давате; инак ще ви уволня.“ – „Ама искам мъж да стана.“ – „Няма да станеш мъж; ако продължаваш да искаш неща, които не заслужаваш, ако си все така упорита, втория път говедо ще станеш.“

Философията на съвременните християни не почива на здрава основа. Всеки сектант твърди и проповядва: „Това, което проповядваме, е истинско християнско учение, онова не е“; но никой не може да определи точно кое е истинското християнско учение. Казваме, че сме венец на създанието на света. Да не лъжем и себе си, и Бога: ние не сме венец; венец са само ония, които са завършили своето развитие; ние, които още крякаме в блатото, не сме друго, освен жаби; ние, които искаме пари и къщи, които сме готови да продадем и Господа за тях, не сме венец на създанието, а венец на падането, на ада.

Ние сме пред една дилема. Трябва да се попитаме: Можем ли да вървим дълго време по този път? Не можем да мръднем по-нататък: съвременното човечество е достигнало оня предел, дето ако направи още крачка, всичко изгубва. Но една крачка в обратната посока, една крачка напред, една крачка нагоре – и неговото бъдеще е велико. Та ние вече трябва да се замислим къде отиваме и да се отречем от преходното, което ни води към падане. Христос казва: „Който обича майка си и баща си, трябва да се отрече от тях и да Ме последва“. И човекът трябва вече да каже: „Не искам повече досегашното мляко; по-добре да мра без мляко, отколкото с такова мляко, защото смърт без мляко е по-добра, отколкото с покварено мляко“. Трябва да се откажем от всички мамещи неща, които покваряват нашите мисли, и желания, които тровят нашия живот, и да потърсим и намерим Божествената Истина. Намерението ми не е да ви плаша, а да ви свърна да помислите вече

за себе си. Вземете и се огледайте, вижте как изглежда вашето лице, каква краска има то; ако е много червено, показва, че е възбудено, че тялото е в нездраво състояние; ако е много бледо, показва апатия към живота; и едното, и другото не е християнско. А ако употребите Христовата храна, за която говори апостол Петър, ще имате добро разположение, радост, веселие, подем на вашия дух, смелост и решителност в борбата; ако бъдете наситени от това живо мляко, никакви микроби не могат вече да се загнездят във вас. Ако имах сега малко по-свободно време, щях да дам описание какъв трябва да бъде християнинът в пълния смисъл на думата. Вие имате известни стремежи, искате да бъдете добри, да обичате, но не можете – защо? – защото не знаете как да постъпите. Един лекар бил повикан от една богата мома, болна от скука; първото нещо, което ѝ препоръчал, било упражнение. – „Как да се упражнявам!“ – „Ако не се упражняваш, бедстваш да погинеш.“ – „Тогава ще се упражнявам; моля, дайте наставленията си.“ Той дава наставленията, и тя почва да се упражнява, и скуката ѝ минала. Вие седите често с ръце скръстени или въртите палците в едната посока, после в другата: въртенето на палците трябва вече да престане и да почнете да се упражнявате – да работите; тогава Господ ще ви благослови.

В това отношение трябва да работят жените, защото Господ на тях предаде ключа от рая – те държат ключа на Царството Божие. Петър е женско име. Само че жените са малко по-слабохарактерни и скоро се отказват от служба. Обича някоя един мъж, ама като види друг, казва: „За този ще се омъжа“; „Ако не се омъжа за него, за мене живот няма“; ала като се минат 2–3 години, прежалва и него и е готова и за друг да се омъжи. Господ вече казва на жените: „Вие, които държите ключа на Царството Божие, ако не следвате Моите заповеди, ще ви изпъдя, да поплачете отвън, да се разкаете и изхвърлите всички ваши грехове“. Когато не следваме заповедите на Христа, ние се отклоняваме от Него, ние го отричаме, мислим зло за Него, предаваме Го постоянно на Пилата, на страдания – на ежедневно приковаване на кръста. И питате защо не се оправи светът. Как ще се оправи, когато всеки ден мъчим своя Господ? Да престанем вече да забиваме гвоздеи в Неговото тяло; гвоздеите, които забиваме в Него, по отражение засягат нас. Знаете ли поговорката за онзи рибар, който намерил една безценна риба и искал да я поднесе дар на царя? Вратарят не искал да го пусне и за да го пусне, рибарят му обещал половината печалба. Влязъл, но когато царят го попитал: „Какво искаш за награда?“, той отговорил: „50 тояги“. – „Ама как така?“, рекъл царят. – „Туй възнаграждение искам.“ След като му ударили 25 тояги, рекъл: „Имам ортак – вратарят Ви – моля, останалите 25 да платите на него“. И Христос, когато забивате гвоздеи в Неговото тяло, казва: „Повикайте ортака ми и ударете на него останалите“. Това, което става сега всеки ден, не е друго, освен останалите тояги – половината възнаграждение, което сме поискали. „Колко страдам, ще ми се пръсне душата!“; ще ви се пръсне, защото колко гвоздеи сте забили в Господа! Болни сте – „Да дойде лекарят“. Истинският лекар, който ще ви излекува, няма да влезе в къщата, докато продължавате забиването на гвоздеите. Туй, което ви проповядвам, както виждате, е едно напълно практическо учение, което всеки може да приложи. Когато ви налети лоша мисъл, когато пожелаете нещо недобро, турете този твърд камък в пещта, да се превърне във вар, с която да белосате душата си – да я направите да светне. Така ако се упражнявате, ще видите как душата ви ще се озари.

Това е учението, което проповядва апостол Петър. Вие го смятате прост рибар, но той е такъв рибар, който е пекъл и не е ял рибата сурова. В какво трябва да я опечете и вие? В Божествения огън – Любовта. И когато я опечете така, ще кажете: „Виж каква отлична риба!“ Ако не станем сътрудници на ония, които живеят на Небето, какво място ще имаме на онзи свят? И когато Господ казва да се самоотречем, да изгубим своя живот, Той разбира да го изгубим не за свинете, а за ония, които седят на по-високо стъпало от нас; само тогава ще спечелим. Ще кажете, че този закон е несъвместим със законите на

природата. Съвместим е. Ония, които ще изядат соковете, ще посеят ново семе, и от него ново дърво ще израсте и даде плод. Следователно, за да можем да израстем, трябва да влезем в пътя на развитието. Тогава ангелите ще вземат участие в нашата работа. за да вземат участие, трябва да им платим нещо. За да ни посеят един ден наново, при по-добри условия на живот, трябва още отсега, докато живеем на земята, да приготвим наградата. Ако се храним със словесно мляко, ще се приближим към тях и най-сетне към Христа.

В това подвизаване искам да изчезне от вас всеки страх: който иска да се подвизава в Христа, не трябва да се плаши от всеки процес. Опечете вашите съвести в Божествения огън, както рибата, която ловите. Рибата – едно от двете – или трябва да се опече, или да се осоли; същото е и с човека: среден път няма; инак ще се вмирише. Христос, като казва: „Ако солта е обезсолена“, разбира, че ако не сте обсолени, ще бъдете изхвърлени вън, когато инак ще ви турят в кацата. Аз бих предпочел да ме опекат, а не да ме осолят: за света е солта, а за нас е огънят; процесът на огъня е по-добър, защото той е процес на растене – на живот; осолването е процес на съхранение – да се спастри зародишът, за да се не развали. Ще рече, вие може да бъдете в две положения: или в положението на растене в Божествената градина, или зародиш в Божествения хамбар. Направете опит върху себе си, но опит върху този стих, който ви прочетох: той има дълбоко значение. Би могло да се напишат томове върху туй: как да се съгради животът, как да се възпитават децата, мъжете, жените, учениците, обществото и т.н. Всичко е в този стих. Но той трябва да се посее хубаво – къде? – в ума. Сварете този стих в Божествената вода, опечете го в Божествения огън, и този наглед костелив стих веднага ще се превърне в храна, чиито сокове можете да възприемете. Ако се нахраните от това словесно мляко, за което говори Петър, ще се измени и лицето ви, и общественото ви положение. Искам да възприемете този Божествен метод и да се приготвите за друг живот – за Небето.

Туй е, което искам тази сутрин от вас – да пожелаете; досега не сте пожелали, сега искам да пожелаете словесното мляко, да влезете в положителната страна на живота, и тогава каквото поискате, Господ ще ви даде.

Беседа, държана на 16 ноември 1914 г.

1914_12_07 Учителите
неделна беседа

УЧИТЕЛИТЕ

Но вие не се наричайте учители, защото един е вашият учител – Христос; всинца вие сте братя. (Ев.Матей 23:8)

Христос схваща тия думи малко по-другояче, отколкото обществото. От чисто органическо гледище светът има няколко института, които са Божествени, например бащата и майката, домът. Те са първите институти на земята: по-благородно и по-светло учреждение от дома няма, и по-високо от званието на баща и майка пак няма. Истина, има много бащи и майки на земята, но те са всъщност пастроци и мащехи. По отношение на органическия свят бащата и майката играят важна роля: те с кръвта си предават на децата си качествата на своите души. Възпитанието на децата се обуславя от качествата, които майката влага в детето още в крехката му възраст. Под думата „кръв“ подразбирам не обикновената кръв, а оная кръв, която във всички случки на живота остава неизменна, една и съща. Няма да се спирам сега да обяснявам разликата между тази двояка кръв; едно само мога да кажа – че тя не е оная преходна изменяема кръв, но другата, която като есенция розово масло излиза над розовата вода и която собствено има същинска цена. Благородните зародиши, които майката влага в кръвта на детето, са ценна есенция, която отсетне се разлива и разнася благоуханно у окръжаващите това вече порасло дете. Отподире нищо не може да се вложи и посее в човека. Туй, което съвременните хора наричат „възпитание“, то е просто дресиране. При майчиното възпитание процесът е в корена; там той образува и видоизменя ума и сърцето; при дресирането имате само една външна полировка. Може да дресирате маймуна, може да дресирате гълъб, но щом пак ги поставите в естественото им положение, те ще заживеят първия си живот. В американските Съединени щати са правили опити: правителството е отпущало грамадни суми за възпитанието на местни индианци; някои от тези индианци са свършили разни колегии и университети, но върнат ли се при своя народ, забравят това, що са учили, и пак подивяват. Само ако някой от тях се обърне и усвои коренно християнството, в него става промяна.

Такова е положението на учителя по отношение на духовния живот. Да бъдеш учител, то значи да родиш някого. Христос не казва: „Не учителствай“, но: „Не вземайте званието учител“, званието на болна майка, защото такава майка какво дете ще роди, освен хилаво? Ако майката има известни органически, умствени и душевни слабости, детето не ще прави изключение. Съвременният учител може ли да научи учениците си, например, как се съединява кислородът с водорода, когато сам не разбира свойствата на тия елементи? Той може да прави опити, обаче тия елементи не му се подчиняват, защото той още не е техен господар. Друг може да учи за въртенето на телата горе в пространството, но попитайте го да ви определи математически с един метър, а не със стотици хиляди метри или километри, обикалянето на тия тела около слънцето, не ще може да ви установи точно. И аз мога да правя такива изчисления, но те не ще бъдат точни. Да бъде разликата с няколко сантиметра или милиметра, разбирам, но с няколко километра и стотици хиляди километри, това не разбирам. Това са вече хипотези, предположения. Вие често се спирате и казвате: „Защо някои неща не се случиха така и така?“ Ако вие правите погрешни изчисления, кой ви е крив? В живота всинца грешат. Вие искате да строите къща; ще повикате архитект, да ви направи плана и изчисленията за количеството на потребните камъни, дървета, железа, гвоздеи, пясък, вар и т.н.; ще купите тия материали; обаче ако не

направите необходимите точни съчетания, вашата постройка ще се събори, и вие ще пострадате под нейните развалини.

Ще обясня моята мисъл с един анекдот от българския живот. Това се е случило нещо около 40–50-те години. Някой българин от южната част на Балканския полуостров, нататък където е Солун, ходил с баща си да работи градинарство; станал на 20 години и нищо не спечелил от него; дотегнала му мотиката, и рекъл да подири някой друг подходящ на него занаят; настанява се по едно време на работа у един абаджия и казва си: „Ето лесен занаят: ще седя и прибадам“. След една седмица идва в дюкяна един турски бей, вика господаря му да взема аршина и ножиците, да му скрои гащи от сукно, и ей-такива – бирбучуклия; обаче господарят не бил разположен и праща чирака, който вече учил една седмица, като му казва: „Иди, аз ще дойда подир тебе“. Чиракът отива с бея, чакал час, два, майсторът не идва. Тогава беят се обърнал към чирака: „Както те виждам, ти си голям, трябва да знаеш занаята; може ли да ми скроиш гащи?“ Калфата отговаря „Мога“. Беят изважда един голям топ сукно и казва: „Искам да ми скроиш гащи бирбучуклия“. Захваща чиракът, крои оттук, оттам; вижда беят, че това, което чиракът крои, не прилича на бирбучуклия гащи и му казва: „Гащи не станаха, скрой ми поне една салтамарка“. Чиракът захваща оттук, оттам, мери, крои; турчинът гледа, че и салтамарка не става; „Ще ми скроиш барем една тютюнева кесия и ако не я скроиш, ще те набия“, рекъл най-после. Та и от вас мнозина едва са седели една седмица при майстор, вземат ножиците и аршина, като този българин, и са готови да кроят – учители да бъдат. Христос казва: „Не бивайте такива учители“. За да бъде някой учител, трябва да има положително знание, само един начин на разбиране, да няма изключения. С едно средство да лекувате и същевременно с него да убивате, това не значи, че имате положително знание. Ако с един нож вие правите операция, изрязвате на човека болното месо, и със същия инструмент му прерязвате гръкляна, не може да кажете, че на място сте употребили вашия нож; то е вече вършене на престъпление. Ама някои ще рекат: „Ние не сме направили такова нещо“. О, колко учители зная, които са прерязали гръкляна на своите ученици; на колцина те са отрязали и краката, ръцете, ушите! – в морално отношение разбирам. Господ не е поставил тези хора за учители, те са самозвани такива. Във всяка църква има такива учители, които са седели, като споменатия българин, само една седмица в училището и са тръгнали да проповядват.

Сега какво трябва да подразбирате под думата „учител“? Тази дума има отношение към чисто духовния свят. Не е учителстване да учиш хората как да градят църкви, как да посяват цветя, зеле; това не е учителстване. Доброто учителстване подразбира един акт на висше самосъзнание – трябва да се извърши един чисто духовен процес, между учителя и ученика трябва да има едно пълно съзнание върху задачата, която има да изпълнят, да съществува една обмяна, каквато съществува между майката и отглежданото от нея дете; учителят да предаде известни истини и ученикът да ги използва както трябва. Ще ви приведа за обяснение друг пример. Разправят за един англичанин, ходил на лов в Индия, че когато завивал по една пътека, усетил един силен удар на лявата ръка – удар, нанесен от една тигрица. Тя се задоволила само да му счупи лявата ръка, за да не стреля с пушката, която била окачена на дясната. Задига го и го отнася в леговището си при своите малки 3–4 тигърчета; слага го, натиска му главата и му казва: „Ще кротуваш, защото ще обучавам малките си“. Кара тигърчетата да се опитват да го давят; те обикалят наоколо му, но ги е страх да се приближат. Ловецът по едно време рекъл да повдигне главата си, да види какво става; но тигрицата пак му натиснала главата и повторила: „Казах ти да кротуваш: уча малките си“. Та както виждате, и тигрицата била учителка. Ловецът се избавил по някакъв начин, но казвал, че най-тежко му било, когато му натискали главата, за да могат да го давят малките. Да събаря всеки може. Учителстването обаче разбира човек, който може да научи

да се гради в ума и сърцето, който разбира дълбокия смисъл на елементите, които могат да обновяват, да съградят ново духовно жилище, духовно тяло, с което, както казва Писанието, един ден ще възкръснете. Господ чака да се съгради това тяло.

Как се раждат деца? Те, за да живеят, трябва да се родят на деветия месец, в известни случаи – на седмия месец, но никак не произволно – който месец иска родителят. Такъв е законът – трябва да се изпълни деветмесечният период, необходим за сформиране на тялото. И как започва сформирането му? Най-първо се образуват крайните удове – краката, ръцете, че после мозъкът, стомахът и най-после белите дробове, и щом се образуват последните, започва се дишането и след това, ако не се роди, детето може да умре. Значи природата не създава най-първо белите дробове, а крайните съчленения – краката и ръцете. По същия начин се сформират у вас висшите работи. Човешкият дух в утробата на майката също учи: той не седи в спящо състояние, а взема участие с духа на майката, двамата работят, за да създадат тялото. По същия закон ученикът и учителят трябва да работят едновременно двама с помощта на духа. Затова казва Христос: „Един е вашият учител". И защо хората обичат Христа? Защото Той е дал нещо на света – „Дадох живот на онези, които го нямат, за да имат този живот преизобилно". Искате да станете учители, ще ви попитам: Какво сте готови да дадете на оногова, когото искате да учите? Ако някого сте учили и след това той е станал по-лош, аз разбирам, че на нищо не сте го научили. В съвременните християни и в църквите владее голяма слабост да учителстват. Не е лош сам по себе си този стремеж, но трябва да се знаят законите на учителстването. Обикновените закони изискват от учителите известен ценз, известен изпит пред комисия, и след туй излиза заповед за назначение, т.е. за официално встъпване в длъжност; и в духовния свят е същото – човек трябва да чака, докато Божественият Дух го осени и упъти. Онзи, който не е осенен от Духа Божи, няма право да учителства, защото ще престъпи Божествения закон. Когато схванем дълбокия смисъл на тия Христови думи, които имат вътрешен и външен израз (сега аз говоря за вътрешното християнство – за онова, което може да ни свърже с всички области на невидимия свят), тогава ще разберем смисъла на учителстването. Искаш да бъдеш учител, питам те: Къде си учил, кое училище си свършил? – „Ама аз съм чел Библията, зная Евангелието." – Не е достатъчно. – „Ама зная Християнската вяра." – Не е достатъчно. – „Ама аз съм от еди-коя си църква." – Ти учил ли си на Небето – в онова висше заведение, дето се учат ангелите? Разбираш ли вътрешните закони на природата – как е устроен човекът, неговият ум и неговото сърце, какво е отношението на неговата душа към неговия дух? – „Чел съм за тия работи." – Какво? – „Душата тук е едно понятие отвлечено, една идея на съчетание." – От какво е съчетана? Човешкият ум бил съчетание на способности; ами как се съчетават тия неща? Мисли, че знае нещо. Не е такова съчетание, приятелю. То е действително съчетание, но не на отделни части. И поради тази тъмнота, която имаме, ние говорим тъй неразбрано за ума и сърцето, без да знаем да кажем на кое място е сърцето. То има три места, едното – физическото – вие знаете къде е; но къде е сърцето на вашите чувства и на вашия ум? Срещате един човек и казвате, че е лош; защо е лош? Преди години един бивол в Америка полудял формено и изпоплашил всички хора наоколо; помислили да го убият, обаче намерило се едно момче, което чело мислите на животните, то турило ръка на главата на бивола и го попитало: „Какво ти е?" – „На задната част на крака ми е влязъл трън, той ме мъчи." Извадили тръна от крака му и биволът се укротил. Един ден вие също пощурявате, седнат хората да ви поливат с вода; казвам: На задната част на крака ви има трън, извадете го и работата ще се свърши, никакви маркучи не трябват. Учени хора, професори, доктори колко са смешни, когато разправят как се е повредил умът на човека и определят диагнозата – „Има такава и такава зараза, трябва да се направи операция". Аз не виждам нищо друго, освен малко сгорещяване на мозъка. Преди 4–5 месеца дойдоха да ми кажат, че синът на един лекар заболял първо от хрема, която отсетне се усложнила, и най-после

лекарят констатирал, че имало нагнояване на мозъка и че трябва да се направи операция. Казах: „Не трябва никаква операция, 99 на 100 детето ще умре, ако му направите операция, инак ще се излекува“. Отиват, направят операция и синът умира. Операцията, разбира се, за лекарите бе „сполучлива“. Казвам, че и в духовно отношение хората правят операции – изрязват известни части, за да се излекуват; но това не е лекуване. Съвременните хора казват, че за да се поправи някой, трябва да бъде нахокан: „Ти си вагабонтин, крадец, такъв, онакъв“; не трябва да се бие, както по-рано; мислите ли, че с тия ваши звуци, които ще влязат в ухото му, вие ще го промените? Ни най-малко. Законът е друг – за да възпитате другиго, първо трябва да възпитате себе си. Лош ли си, всички наоколо са лоши. Една майка, която зачене и почне да се нервира и злослови, аз мога да ѝ предскажа последствията и да опиша напълно характера и съдбата на младенеца, какво ще стане в бъдеще с него. Майката, която се нервира, не бива да мисли, че детето, което ще роди, ще бъде светия, да я гледа на старини; то един ден ще си отмъсти и ще ѝ рече: „По-добре би било да не си ме раждала“. Също тъй и ученикът ще каже на учителя: „По-добре да не си ме учил“. Учител в пълния смисъл на думата трябва да бъде чист като кристална вода, образец във всичко; в него не трябва да има нито сянка от колебание, двоумение и неверие. Христос, като дава това указание, иска да ни посочи голямата опасност, на която се излагаме, и голямата отговорност, която поемаме пред Него за осакатяването на някои души. Всяка майка, всеки учител, които не знаят да възпитават, ще бъдат наказани.

Сега, възгледите, които съвременните хора имат за Божиите закони, за Небето, за ангелите, са смътни и погрешни; те нямат никаква пресдстава за тия закони и за Небето. Небето, на първо място, е организирано твърде умно и знае какво прави, а между ангелите и човеците има известни съотношения тъй, както между нас и растенията и животните. Понеже не знаем как да възпитаваме, ние стоварваме с нашия остен и нашата тояга 40–50 удара върху животното, с което орем нивата, и с това мислим, че изпълняваме своя дълг. Господ казва: „Тебе някой ден ще те науча как се управляват волове и как се оре нива“. Някои мислят, че Господ не може да деградира, не може да връща хората назад. Ако Той е превърнал някои ангели на змии и на животни с рога, може да направи да ви израстнат и копита. Той може да ви превърне и на ангели, и на дяволи; може да измени и вашата форма. И понеже в света са важни формите – те регулират нашия живот – ние трябва да обърнем особено внимание на тях. Ако аз ви съградя една нехигиенична къща, не оставя никакъв прозорец на южната страна, а оставя такива само на северната страна, и при това я съградя дълбоко в земята, вие, след като живеете в нея 6–7 години, знаете ли как ще се почувствате? По няколко лекари ще започнат да влизат и излизат от къщата ви. Също и ония учители, които ви казват, че не трябва да имате прозорци към духовния свят, са първокласни лъжци. Там е слънцето на живота. Аз бих даже казал, че и покривите ви трябва да бъдат стъклени, за да ви огрява отгоре слънцето. Ако вие имате така направени светли къщи, вашите форми ще бъдат видоизменени и вие ще станете много красиви. Върху това, което ви проповядвам, мога да направя, па и вие можете да направите, опит, и в 4–5 години ще видите какви ще бъдат резултатите. Аз не уча, че трябва да бягате от живота. Този свят, според моето схващане, е много добър, и хората са много добри, само намирам, че в петàта на крака имат по един трън. Че това е тъй, апостол Павел го казва и моли Бога да му извади тръна. Този трън може да бъде и на друго място, но повечето пъти бива на петàта на крака, понеже с краката сме приковани към този свят. Трябва да научим да изваждаме този трън научно, защото християнството, по моето схващане, е дълбока наука. Една мома иска да се ожени за един момък; гледа го красив, приличен човек; пита: „Може ли да ме храни?“ – „Получава 4–500 лева месечно.“ – „А, може. Какво е свършил?“ – „Еди-какво си.“ – „Хубаво.“ Ама тия неща не са още съществени: този мъж утре може да бъде уволнен и тия 4–500 лева доход да изчезнат; ако жената разбира, тя трябва да пита и да наблюдава сърцето и ума му, да бъде ясновидка, да влезе в неговата къща, да обиколи

неговите стаи, неговата библиотека, книгите как са наредени, да види неговата готварница, неговата градина, да посети градината на неговата любов, на неговото милосърдие, на неговата справедливост, какви цветя е посадил; да обходи и да види как е наредено, и ако всичко е в изправност, може да каже: „Виж, оженвам се за този мъж“ – то е истинската женитба. Същото трябва да направи и мъжът. Мнозина искат да разменят положението си, разискват въпроса, кой да бъде мъж и кой да бъде жена, защо Бог е направил мъжа така, а жената инак. Какво лошо от това? Едно време и жените, и мъжете са раждали, но отсетне мъжът е изгубил способността да ражда и остана жената да върши това. Библията казва: „Авраам роди Исаака“, а не казва, че Сара е родила. Когато мъжът е раждал, светът е бил в отлично положение, а когато той престана да ражда, светът се развали. Мъжът трябва да роди – да бъде добър учител. Майката може да роди дете, тя може да вложи в душата му всички благородни качества, но ако учителят не умее да култивира тия благородни качества, нищо добро няма да излезе; значи иска се учителят да ражда. Учителят не трябва да прилича на онзи поп, който като не бил в нормално състояние, при кръщаване на децата подържал едно дете в купата повечко време и то умряло, а той казал: „Дайте друго: това не можа да се кръсти“. Когато кръщавате, като учители, вашият ум трябва да бъде на мястото си. Туй кръщение подразбира да внесете в детето, което учите, Божествения Дух. Свещеникът, като учител, трябва да знае Божествените закони. „Ама така писала църквата.“ Да окъпеш детето във вода, това не е кръщение. Съвременните попове, учители и съдии са професионалисти, работят за пари, за 300–500 или 1,000 лева, които им плащат. В Америка им плащат повече – 3,000 долара, т.е. 15,000 лева. Според схващането на истинското Христово учение те не са служители на Бога, а обикновени работници. Първото нещо, което трябва да направи духовният учител, то е да разкрие на ученика невидимия свят, както майката, когато зачене, казва на детето: „Почакай 9 месеца, ще те въведа в нов за тебе свят и ще ти покажа чудесата му; сега не бива да мърдаш и скачаш“. След 9 месеца, като роди детето, тя му става първата учителка, а други учители ще подемат отсетне възпитанието на детето оттам, докъдето е дошла майката. Тя напуща своята работа, понеже детето влиза в нова област, дето трябва да има нов учител – туй, което Евангелието казва: Да се роди човек втори път.

Моята беседа иска да ви подтикне да помислите повече върху себе си; да се не заражда у вас желание да бъдете учители, понеже човек страда от голямо невежество. Но седнете като търговците, вижте с какво разполагате във вашата вътрешна каса, имате ли някой познат на Небето, отправили ли сте някому там писмо. „Вярваме в Христа“; но познавате ли Го? Познавате ли Павла, познавате ли Петра? „Ама църквата казва, че не могло да се съобщаваме с онзи свят, че това било грешно.“ Туй е велико невежество. Да се съобщавате с духовете на ада може, а с Небето е грешно! Да установите съобщение с дявола – това е на място, а да се съобщавате със светиите, да се разговаряте с тях – не бива да ги смущавате! Тогава защо смущавате и дявола? Каква е тази логика? То е учение, което не почива на никакви закони. Както зная аз, старите християни са имали преки съобщения с Небето, те са се разговаряли с Бога, със светиите, и затова са умирали с такава готовност и самопожертване. Не са били като сегашните – „Чакай да умра, че тогава да видя“. Нищо няма да видиш. Като се събори къщата отгоре ти, какво ще видиш? Ще чакаш, докато те изровят.

Христос описва на своите ученици лъжливите учители, които, облечени в мантии с широки поли, са проповядвали, а всъщност са заблуждавали прозелитите, и той ги укорява за това. Същото туй нещо важи и за нашето време. Ако дойде Христос сега, пак същото ще каже: Той не Си е променил ума. Христос мълчи, но когато заговори и каже истината, ще ни заболи много дълбоко. Ще вдигне, и ще видим всички заблуждения.

Ще ви приведа два примера от гръцката история. Двама художника, скулптори, се състезавали кой разбира по-добре изкуството и се завзели всеки от тях да докаже кой е по-добър скулптор. Единият направил грозд толкова изкусно, толкова приличен на природен, че заблудил птиците и те се спуснали да го кълват. Другият изваял една красива жена и метнал каменния воал толкова изкусно, че като дошъл другият художник, рекъл му: „Вдигни воала, за да видя статуята“. Значи първият художник измамил птиците, а вторият – майстора на птиците. Питам сега и вас: Кого искате да подражавате – птиците или майстора? Аз бих предпочел втория. Искате да обсебите целия свят, но как ще го обсебите без необходимото за това знание? Тези знания трябва да почиват на духовна основа. Знанията в духовния свят са като котел, пълен с пара – те имат сила. В духовния свят знанията имат такова отношение, както физическите сили. Вие пътувате из софийските улици, трамваите се движат насам-нататък, но отгоре на техния покрив има прът, който щом се изплъзне от жицата – проводник на електричеството – трамваят веднага спира. Значи трябва да има известен контакт, през който да мине електричеството и да тури колата в движение. Вашите учители турили ли са пръта на тази жица, съединили ли са ви с тока? Механизмът на човешката кола може да е отличен и в изправност, но щом прътът е изплъзнат и не съединява колата с тока, няма никакво движение напред. Хората търсят причината на спиране на движението другаде, когато тя може да се отстрани, като се хване въженцето и се намести прътът; тогава ватманът ще завърти апарата, ще потече електричеството и колата ще тръгне. За да може вашите мисли да действат – понеже са сила двигателна – трябва да се съедините с духовния свят. По думата „способност“ разбирам формата, в която е ограничена известна сила, която действа в духовния свят. Когато формата се разглоби или развали, силата не може да се прояви. В централния наш мозък има области, където са вложени известни способности, а тия способности са съединени със силите в духовния свят и работят. Ако вашият прът не е на мястото си, тези сили не работят. Освен това, изискват се и други условия – релси да има, ватманът да разбира своето изкуство; изискват се много съчетания. И вие, като един господар, трябва често да обхождате своята държава, да видите всички работници на мястото ли са, как извършват своята работа. Често осъждате управляващите, че не управляват добре. Ами у вас управлението как е? Казвате този или онзи не бил толкова умен, ами вие вътре какви сте? Вашите съждения ще бъдат дотолкова верни, доколкото вие сте изправни вътрешно в себе си. Ние казваме за даден човек, че е добър; в какво обаче се състои неговата доброта? – Понеже с нас се отнася учтиво. Това ни най-малко не значи доброта. Утре, като ни посрещне неучтиво, ще кажем „лош“. Добър човек е всякога добър, лош – всякога лош. Не може един ден да бъде светия, а утре – последен вагабонтин. То е немислимо. Казвате, че лошият човек може да се покае? Знаете ли колко хиляди години се изискват за това? Едно дете, като се роди, изведнъж ли става професор? Ще се учи най-малко 12 години и неговото съзнание постепенно ще се развива. Когато се изучи вътрешният духовен свят, ще се разберат законите на християнството. То има за цел да оправи света, да оправи семействата, да тури хармония между мъж и жена, брат и сестра, господар и слуга. Съвременният свят страда не че човек е лошо да бъде слуга, но от това, че не умее да бъде добър господар. Доктор Миркович казваше така: „Не искам да бъда втори път богат, искам да бъда слуга при някой господар“. Вие искате да бъдете господари, да имате милиони левове; о, тогава вие ще бъдете най-нещастните хора, ще бъдете затворници, оградени във вашите пари. Един милион лева на гърба ви – то е тежък товар. Ублажавате такива хора и искате да отнемете от техния товар, да го турите на вашия гръб. Това не е разбрано учение. Нима ще се сравните с онзи осел, натоварен с икони – когато всички почнали да се кланят на иконите, то взело да рита, като помислило, че на него се кланят? Ако хората ви почитат и ублажават, то е за кръстовете и иконите, които носите. А какви са тези кръстове? – Добродетели. Благодарете на Бога, че ви ги е турил на гърба.

Христос се обръща към своите ученици и им казва: „Не се наричайте учители“. Ама някой ще рече: „Аз го обърнах към Господа“. Хубаво, ако си го научил, Господ ще те благослови; но ако си го родил сакат, ако си счупил ума и сърцето му, какво ще каже Господ? Ще има съдба на Небето – ще отговаряш. Всички вие тук колко хора сте осакатили в този свят! На онзи свят те ще се явят кой с куц крак, кой с изкълчена ръка, ще се съберат всички ваши питомци и ще кажат на Господа какви учители сте били. Фактически така ще бъде. И тогава Господ ще каже: „Глобявам този учител с 10,000 таланта, затворете го в тъмницата, докато изплати глобата“. Господ никога не се шегува. Той е благ, добър, справедлив, но и сериозно строг; ще хване такива незвани учители и ще им наложи глоба 10,000 таланта и ще прибави: „Затворете го в тъмницата, да научи изкуството как се преподава“. И като изплатите дълга си – като понесете всички страдания – след време ще станете много учени и добри учители. А знаете ли колко хиляди години ще минат за това? Така се учат сега падналите ангели и хората.

Казваме сега, уж църквата не върви добре; нека ѝ покажем добър пример. Искам да имате силата да можете да видоизмените нещата. Вижте Мойсей: хванал тоягата и тя се превърнала на змия; уплашил се и Господ му казал: „Дръж опашката“, и като хванал змията за опашката, тя се превърнала пак на тояга. „Ама – ще кажете – той е бил Мойсей.“ – Нищо. И той се е учил, но се е учил при най-великите учители на Египет. Той не беше глупав, защото Господ никога не избира за водачи на човечеството или на един народ глупави хора. Учил е дълго време и е минал известна школа. И виждате колко чудеса е направил пред Фараона. Мойсей имаше две желания – да стане учител и същевременно избавител на евреите. Първо, той си каза: „Тази работа не е за мене“, и отиде в уединение – 40 години да пасе овце, за да изкупи греховете на убийството, и знаете ли какво правеше? Предаде се на дълбоки размишления, понеже беше посветен във всички тайни на Египет. За едно убийство трябваше да учи 40 години. И в това време той имаше второ посвещение. Питам: Вие колко години сте пасли овце? Да бъдете овчари, то е велика работа, то е да бъдете учители. Познали ли сте вашия учител? Баща ви, майка ви, дядо ви 2,000 години са били християни, но познали ли са Христа? Ако сте го познали, кажете пропуска, който ви е дал, също както военните, за да ви пропуснат, искат да им кажете пропуска. Какъв е вашият пропуск, вашата лозинка? Учените хора трябва да имат някакъв девиз; а какъв трябва да бъде нашият девиз? – Да служим на Христа. Как ще му служим? – Да се учим. Как да се учим? Приятели ли сте на училището? Да обикаляте отвън училището, то е едно нещо, да сте вътре в него е друго нещо. Къде ви са училищните книжки, училищните свидетелства? Нямате свидетелство, пък учители искате да ставате! Същото е и с някои свещеници и владици – и те го нямат. И в такива лъжи като живеем, искаме да дойде Царството Божие! Царството Божие идва сега и разкрива всички кални неща на човечеството. Заели се сега чрез война народите да защитават своята кауза; защитавайте Царството Божие на справедливост! Всеки народ трябва да има толкова, колкото залужава; тъй и всеки човек. Задайте си сериозно въпроса: Познавате ли Христа? Не искам сега отговор; ако можете да дадете отговора до една година, то ще бъде за вас едно благословение. Може да кажете „Видяхме Христа“. Павел Го видя – „Савле, Савле, защо Ме гониш?“ А той рече: „Кой Си Ти, Господи?“ – чул Господа. Вие чули ли сте вашия Учител? Когато вдигнете скандал в някое религиозно общество или в Божия храм, не гоните ли, като Савла, Христа? Тогаз и на вас ще каже както на него: „Савле, Савле, защо Ме гониш?“, и: „Не ти е лесно да риташ срещу остен“. Павел съзна своята грешка и Господ му каза: „Понеже това, което направи, направи го в незнание, ще те изпратя при езичниците, да научиш урока“, и го биха 3 пъти по 39 удара. Така бие Господ само възрастните; Той никога не бие децата. 33 години – годините на Христа – като ви ударят по 39, ще се издигнете. Трябва да се претърпят тия удари. Железарят, когато иска от желязото да направи някой нож или друг инструмент, също слага тия удари. Вие сте на

наковалнята, Господ ви кове отгоре. Той всъщност не ви бие, а казва: „От този материал искам да направя нож, рало или писалка“. Ако сте от лошите хора, ще направи от вас нож, да колите лошите хора, ако сте от по-добрите, ще направи перо, да ви държи в ръка някой писател. Перото, с което пише писателят, има по-голяма интелигентност, отколкото ралото, с което орат земята. Ще кажете, че в желязото няма никаква интелигентност. И то се уморява. Вземете бръснача, като се наточи, след известна работа и той се уморява – изхабява. Всяко нещо се уморява. Един англичанин правил опити, че и машините – всичко се уморява. Машината, като се умори, почва да издава известен нов звук и машинистът казва: „Машината вече трябва да си почине“. И в човека по същия закон настава същата реакция – уморява се и иска да си почине. Великият учител казва: В такива случаи да се остави вашия мозък да си почине една седмица и след това той пак ще почне да работи. Всяко нещо иска своето време на работа и на почивка. Разгледайте как се развиват растенията и как се излюпват гъсениците и ще разберете закона. Вашата мисъл може да има форма на гъсеница или на пеперуда. Човек, за да успее в света, трябва да има само една идея. Това е вярно и невярно. Трябва да има и повече идеи, но всички те трябва да бъдат благородни. На очите на конете турят капаци, за да гледат само напред, да не се плашат от странични влияния, и човек по-добре е да има такива капаци, устремен към една само идея, благородна. Ако не можеш да имаш много благородни идеи, имай поне една; нея дръж като прицелна точка, която може да те издигне и да те избави. Казваме: „Христос ни избави“; нещо повече, Той ни изкупи. Ала изкуплението има и своята лоша страна, защото лош човек, когато иска да използва облагите, които му са дадени, всякога може да изкара криво заключение за нещата. Знанията не трябва да се поверяват в невежи ръце. Говоря за прераждането – каква опасност има за ония, които криво го тълкуват? Например гъсеницата, която има стотина крака и лази по дърветата, може да каже: „Мене не ми трябва никаква философия, доста ми е един лист, като го намеря, ще го изям и свършено“; обаче един ден тя се обвива в пашкул и се излюпва на пеперуда и вече казва: „Мене сега лист не ми е достатъчен, трябват ми цветя, да забия своя хобот и да изсмуча соковете, аромата им“. За да влезете в духовния свят, трябва да съблечете тази кожа, в която сте обвити, както гъсеницата. Не съблечете ли я, в духовния свят ще заемате пространството само на един лист и ще разбирате духовния свят, колкото го разбира гъсеницата. Аз искам да влезете в духовния свят, но питам: излюпени ли сте? Когато влезете в духовния свят, ще разберете смисъла на един вол, на един осел, на един вълк, на един гълъб, на една лисица и т.н.; във всяка форма, която съществува във физическия свят, е вложена една велика идея, и този, който разгадае тази идея, ще разбере значението на нещата в света. – „Ама вълкът има зъби.“ – Нищо не значи. Ако таралежът има бодли, те са създадени не за друго, а от стратегически съображения – да може да се защити от змията или от друго някое същество, което иска да му напакости. Той хване змията за опашката, почне полека да я яде и додето я глътне, варди се с тия бодили. След време и този таралеж ще се измени. „Как може да се измени?“ – ще попитате. Знаете ли и вие каква форма имате в духовния свят? В Библията има един стих, в който Господ нарича Яков червей. Ама ще кажете, че това е в преносен смисъл. И Христос нарича своите последователи овце. Знаете ли какво значи това? Овце – това са всички ония души, в които живеят духовете и както овцете в този свят ни дават мляко и вълна, по същия закон душите дават на човека необходимите мляко и вълна. Опитайте туй учение. Защо сте на този свят? Турете ума в действие. Най-първото нещо, което трябва да научите, то е да изчезне всяко съмнение, да дойдете в съприкосновение с духовния свят и ако може да го проектирате, вашите приятели веднага ще ви се явят на помощ. Какво е вашето огнище? Ако го направите много горещо, т.е. ако има тази сила, каквато има горницата, може да изпечете каквато мисъл искате. Ако вашето сърце няма потребната горещина, то ще падне. От сърцето зависи колко далеч да препратите вашата молба. „Аз се молих“; но аз виждам, че молитвата ви стои само две педи над главата ви. Ще се помолите 5–10–100 пъти от дълбочината на сърцето си, докато

успеете да пратите прошението си до Господа. И когато то дойде в Неговите уши, Той ще ви отговори. Какво ще отговорите на прошението, което не е дошло до Него? Когато се молите, трябва да се съсредоточите, да забравите всичко, което е около вас; трябва да се пренесете дотам, щото нищо, освен молитвата, да не минава през вашия ум. Питам сега: Топло ли е огнището на вашето сърце, на вашия ум, да пратят молитвите си нагоре? Ама имало около вас немирни деца. Господ ги е пратил на земята да се възпитат, понеже и на Небето не са живели мирно; деградирал ги е. Господ не иска хора, които вдигат шум на Небето. Те ще се научат да орат, да копаят, обуща да правят и след време, когато научат урока, може да станат и царски синове. Преди да влезете в Небето, ще минете пред изпитна комисия, която ще ви зададе въпроси, какви са вашите чувства и идеи, какво е вашето милосърдие, вашата любов към ближния и към Бога и много още въпроси. Защото сега Христос иде и ще се отворят, както е казано, книгите на живота, и ще бъдат съдени хората, дали заслужават или не да минат в един клас по-горе или да влязат в Небето. Ще се даде всекиму това, за което е достоен.

Затуй Христос се обръща към вас и ви казва: „Един е вашият учител – Христос". От всинца ви искам да запомните този Учител, Който е дошъл пред 2,000 години, да ви изкупи от греха. И вие още Го търсите! Записал ли е Христос Името Си във вашата душа, във вашето сърце поне един път? Ако Го е записал, ублажавам ви; ако не Го е записал, постарайте се да Го срещнете и да Го помолите да Го запише. И когато запише Името Си, да не тръгнете да тръбите и да се хвалите: „Христос записа Името Си в нашата книжка", не! То ви е потребно не за тук, а за Небето; когато отидете там, ангелите ще ви спрат и ще ви попитат: „Я извадете тефтерчето си", и ако Господ се е разписал в него, ще ви кажат: „Свободни сте да влезете". Тогава и Христос, и светиите, и вашите големи и малки братя ще ви посрещнат с вейки и голяма радост ще бъде, че сте дошли. В Питагоровото училище някога е имало правило, когато приемали някой ученик, първата година да го подлагат на най-големи подигравки и ако е могъл да изтърпи подигравките, приемали са го. И Христос е пратил сега някои на земята да ви подиграват – „Иска да стане светия, хлопа му дъската, смахнат е, малко луд е, цяло говедо е" – това е Питагоровата система за приемане на ученици. Ако може да издържите тези подигравки, знайте, че сте издържали изпита. И тогава ще бъдете приети. Ако ли пък се разгорещите от нападките и кажете: „Аз ли – чакай!", вие сте изгубен. „Мъжът ми е лош"; отде знаете, че той не е нарочно поставен от комисията да ви изпита? Претърпете една година, издържете изпита, и тогава Господ ще каже на мъжа: „Няма вече да подиграваш и вредиш на жена си", и ще видите как той ще стане кротък като агне. Но само тогава – когато претърпите и когато каже Христос. Запомнете това учение, аз ви говоря за външната негова страна; то са мисли нахвърляни, колкото да може да различите лъжливото от благородното. Когато влезе във вас Христовото учение, то ще ви подигне, вие ще познаете хората, ще виждате техните души. Често се срещат двама и се питат: „Аз съм християнин, ти вярваш ли в Христа?" Ако сте християни, няма защо да се питате: самото питане показва, че в него няма никакво християнство. Никога няма да питам какво е дадено цвете – като го помириша, ще зная дали е роза или карамфил. Носът ми е на мястото си. Ако обонянието ми е затъпено, парализирано, или съм сляп и не виждам, тогава може да попитам, но ако всички мои сетива са здрави, аз само като видя или помириша цветето, по външната обвивка или по аромата му ще позная какво е. Тъй и всяка душа се изявява чрез своите външни страни – чрез постъпките. Аз ви виждам отвътре като карамфили, ама някои още неразцъфтели. Имате пъпки, някои обещават да се развият в бъдеще. Не искам само да цъфтите, но и да завържете и узреете. Ангелите идват като пчелите, ще оплодотворят цветовете в душите. Ако цъфнете, вие сте вече в общение с тях. Каква дълбока наука е това, а колко работи има още да узнаете! Трябва да ви дам 10 лекции; но да ви разправям тия работи, които са много уморителни, вие ще кажете, че не е интересно, и ще заспите. И прави сте, защото не сте

още готови за това. Ще дойде време, когато ще бъдете готови. Например, ако вземете да ядете мед и преядете, ще ви се втръсне. Защо? Защото сте се преситили. Дружите с някой добър човек, черпите постоянно от него, по едно време речете: „Да се махне от мене, не мога да го гледам“. На вас трябваше да ви се даде толкова мед и да дружите с човека дотолкова, колкото да не ви втръсне. Тъй също и вие не давайте много от вашия мед, достатъчно е по една лъжичка, а не цяла паница, за да се не втръсне на гостенина; защото и българската поговорка казва: „Прекален светец и Богу не е драг“. Вие четете и четете и се сбабичасвате. Прочетете само един стих, спрете се върху него и разсъждавайте. „Бог е Любов“ – разсъдете в какво отношение е Любов и почувствайте тази Любов в себе си. Тя не трябва да бъде, както когато изядем ябълка или котката някоя мишка. Да ви любя – това значи да вляза във вас; да ме любите – това значи да бъдете в мене вътре. Когато имате образа на един приятел, вие го туряте на видно място. Нашето сърце представя астралния свят, умът – чисто духовния свят. Ако вашият ум може да се повдигне на дадена висота – ето ви духовния свят. Туй, което става в мозъка, то е отражение на духовния свят; всяка мисъл е форма в духовния свят – разбирам всяка благородна мисъл. И мислите се различават по форма и съдържание. Когато дойде някоя благородна мисъл, тя произвежда радост и веселие. И когато издигнете ума си и сърцето си към Христа, Той ще ви хване за ръката и ще ви въведе в Божествената градина; ще ви заведе при извора на Любовта, да вкусите от нея; опитно ще вкусите нещата. По-щастлив момент от този за вас няма да има. И когато влезете, няма да кажете: „И мъж ми да влезе“, не; всеки сам трябва да влезе; не трябва да се ходатайства за друг. У всеки трябва да има дълбоко желание сам да влезе. Ако е способен, ще му съдействате да влезе и той, но неспособните, недъгавите трябва да стоят вън, докато се излекуват. Този свят е за недъгави хора. Ония, които трябва да влязат в училището, трябва да бъдат чисти: чистота в мислите и в желанията е необходима. Също необходимо е и пълно безкористие. По-нататък, самоотричане. То е високата степен; то е да издържите изпита. Сега, първото нещо, което се изисква от вас, то е чистота в мисли и желания и непоколебима вяра, че каквото е казал Господ, то ще бъде. Когато туряш Господа отпред на някоя работа, няма защо да се питаш дали ще успееш. Може да бъдеш учител, съдия, свещеник, земеделец, ако изпълняваш своята длъжност, няма сила в света, която да ти попречи. Ще имате много препятствия, мъчнотии и изпитания, но те са необходими за вашето растене. Страданията, които са пратени, те са благословение.

Сега ви оставям с тази мисъл: да познаете вашия учител – Христос. Когато познаете вашия Истински Баща, тогава и ангелите, и светът ще бъдат ваши братя, и не един и двама, а с хиляди. С хиляди години ще ви развеждат из своето жилище на Небето. Там има много приятни работи, дълги разходки, образцови училища, нови слънца, нови същества и колко още неща! И тогава ще кажете: „Сега разбираме дълбокия смисъл на живота, защо трябва да се живее“. То ще стане, когато имате само един учител. Ако речете, че имате двама, ще кажа: „И мене, и Бога лъжете“. Една майка има на физическото поле, на духовния свят – един Учител, на Божествения – един Баща, който е Господ. Всичко трима са. На земята един, между ангелите е Учителят, а между боговете е Бог. Когато минете през тия трима, тогава всеки от вас ще разбере дълбокия смисъл, вътрешната страна на сегашния живот, и с радост и песни ще понасяте всички страдания; няма за вас да има мъка в живота, и работите между мъжете и жените, между родителите и децата и между всички народи ще се оправят. Тогава няма да има и питането: „Какво ще стане с българския народ?“ Нека всички българи се обърнат към Бога, аз им гарантирам, че всичко ще бъде в ред. Но ако носят сегашните глави, по 39 тояги ще ядат. Тъй е писано в Божествената книга. Ама Русия била такава-онакава; и тя, ако следва Господа, ще бъде благословена, ако не го следва, ще яде 39 тояги. Същото е и с Германия, с Франция, с Англия, с всички – Господ всички бие наред, на общо основание. Всички тук на земята трябва да изпълним волята на нашия Учител, на нашия Баща. Аз вярвам, че у вас има всичкото желание да я

изпълните; виждам, че сте обърнали сега нов лист и, като блудния син, казвате: „Татко, прости, съгрешихме, изядохме и изпихме това, което ни даде, отсега нататък няма да правим това, приеми ни като слуги в дома Си“. Бъдете уверени, че Бащата ви ще заличи всичко, ще ви облече, ще заколи най-тлъстото теле и ще ви нагости, и ще има в дома му веселие, защото Неговото блудно дете се е завърнало. Ще му тури на пръста нов пръстен, ще го благослови и ще каже: „Хайде, синко, на училище – иди се учи наново!“

Беседа, държана на 7 декември 1914 г.